Constantin Chiriță

pescărușul ALB

CONSTANTIN CHIRIŢĂ

Trilogia în alb

**

PESCĂRUŞUL ALB

CUPRINS

AVERTISMENT

PARTEA ÎNTÂI. ÎNSEMNĂRILE ZIARISTULUI VLADIMIR ENESCU

Personajele principale
Capitolul I
Capitolul II
Capitolul III
Capitolul IV
Capitolul V
Capitolul VI

PARTEA A DOUA. UNU… DOI… TREI!

PARTEA A TREIA. ÎNTRE ABSURD ŞI IREAL

Capitolul I
Capitolul II
Capitolul III
Capitolul IV
Capitolul V

CĂTRE CITITORI

EPILOG

AVERTISMENT

Înainte de a începe să-mi relateze acest caz, cândva celebru, cunoscut în analele justiţiei cu denumirea convenţională: „Pescăruşul alb”, *doctorul Alexandru Tudor mi-a făcut o introducere „pertinamente necesară”, după expresia lui, care m-a urmărit apoi, ca o obsesie, tot timpul povestirii: „Problema principală a criminalisticii contemporane şi a profesiunii noastre constă, de fapt, în arta de a studia alibiurile şi, mai cu seamă, în necesitatea de a le plasa cu atâta siguranţă şi rigurozitate în contextul cazului dat, încât orice posibilitate de eroare asupra valorii lor să fie exclusă, ceea ce uneori e foarte dificil, dacă nu chiar imposibil. Această* artă a alibiului *a devenit, dealtfel, una din principalele preocupări ale literaturii detective clasice, de enigmă, evidentă în mai toate volumele maeştrilor genului: Stanislas Andre Steeman, Agatha Christie, Ellery Queen, etcetera şi ridicată la absolut, sau la absurd, în romanul mai mult ambiguu decât ambivalent al Patriciei Highsmith: „Necunoscutul din Nord Express”, în care autoarea punându-şi eroii, doi oameni până atunci necunoscuţi, vecini de compartiment şi pasageri de hazard ai Nord Expresului, în postura de a suprima fiecare, la o anumită distanţă în spaţiu şi timp, fiinţa care-l jeneză pe celălalt, transformă problema clasică a alibiului într-o problemă insolubilă. Din fericire, aceasta este o invenţie literară. Fără a dori să remarc cu orice preţ originalitatea cazului „Pescăruşul alb”, problema alibiurilor ni s-a prezentat aici în aspecte atât de neobişnuite şi de uluitoare, încât, la un moment dat, relaţia dintre fapte şi alibiuri ne obliga, pur şi simplu, să tragem concluzia că faptele acelea crude, sângeroase nici nu s-ar fi petrecut, pentru că nu avea cine să le comită. Încă de la primul asasinat ne-am ciocnit de piedici aproape insurmontabile, dar al doilea şi mai ales al treilea, cel neizbutit, ne-au făcut să trăim, poate pentru prima dată în cariera noastră, senzaţia violentă a irealităţii. Şi totuşi, două persoane fuseseră ucise, iar a treia, ajunsă la pragul morţii fizice, concrete, scăpase mimai datorită unui joc imposibil de dirijat şi constrâns, acel joc al întâmplării, al întâmplării unice, limită. Nici descoperirea mobilului nu a simplificat lucrurile. Dimpotrivă. Mobilul adâncea enorm conflictul dintre fapte şi alibiuri, îl făcea ireductibil şi ireconciliabil, pentru că şi mobilul, în contextul dat, ignora, dispreţuia şi, în ultimă instanţă, anula realitatea. Dar realitatea era una singură şi foarte brutală: acele crime şi noi aveam datoria să-i descoperim cele mai precise şi mai adecvate componente, adică să folosim sensul mare al raţionamentului cartesian. Nu:* doi *plus* doi *fac* patru. *Ci:*

doi plus doi *fac* tot *atât cât* trei *plus* unu*, dar imediat trebuie imaginată şi o a treia posibilitate. Adevărul e unul singur: patru. Dar căile pentru a ajunge la el sunt multiple, diverse şi fiecare poate corespunde şi se poate adapta unei anumite situaţii. În noianul acelor fapte atât de contradictorii trebuia să găsim singura cale care putea* reconstitui *întocmai adevărul, din cele multe care îl afirmau, singura cale care putea să dea fiecărui fapt valoarea şi ordinea reală, pentru ca verigile atât de ciudat împrăştiate să se unească într-un lanţ perfect, invulnerabil, în jurul asasinilor."*

Nu mi-a fost greu să sesizez avertismentul subînţeles al doctorului Tudor. Îmi cerea o atenţie deosebită pentru toată durata povestirii şi, prin aceasta, îmi sugera să dau, de la bun început, un foarte necesar semnal de alarmă cititorilor.

PARTEA ÎNTÂI.
ÎNSEMNĂRILE ZIARISTULUI VLADIMIR ENESCU[1]

Schiţa fâşiei de pe litoral denumită convenţional „PESCĂRUŞUL ALB”

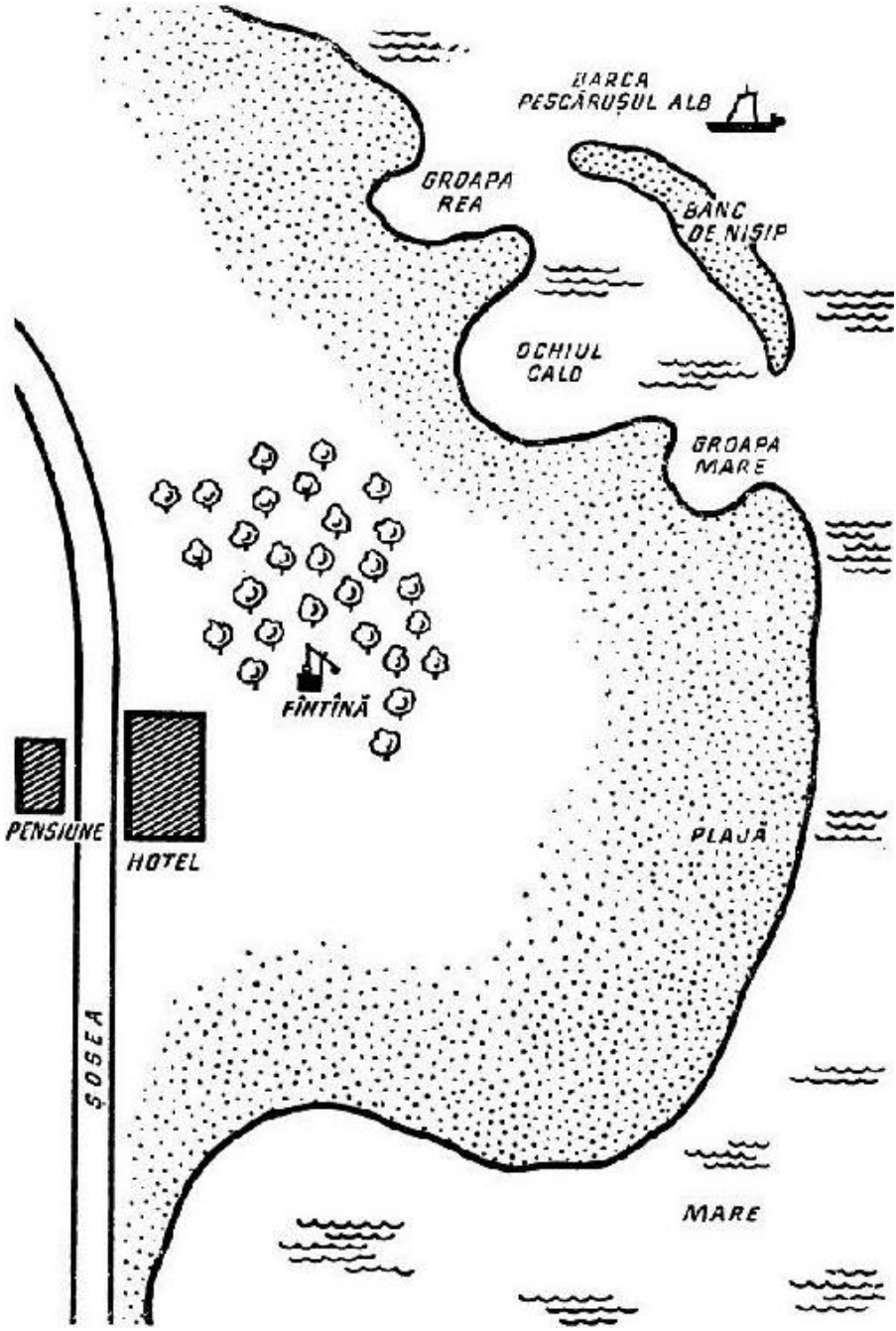

Personajele principale

Radu Stoian, 25 de ani, funcţionar la societatea de asigurări. Universala”.
Dan Ionescu, 26 de ani, profesor de educaţie fizică.
Paul Soran, 27 de ani, actor.
Vladimir Enescu, 27 de ani, redactor la ziarul „Mesagerul”.
Andrei Dorian, 46 de ani, arhitect, vicepreşedinte al Jockey-Clubului.
Silvia Costin, 26 de ani, profesoară.
Emil Sandu, 27 de ani, avocat.
Moni Marinó, 58 de ani, profesor.
Gilbert Pascal, 48 de ani, avocat, vicepreşedinte al societăţii de asigurări „Universala”.
Elena Pascal, 18 ani, studentă la conservator.
Vicenzo Petrini, 54 de ani, arheolog.

Dr. Alexandru Tudor, 42 de ani.
Ion Roman, 55 de ani.
Victor Marian, 33 de ani.
şi un ajutor local în persoana căpitanului.
Vintilă V. Vintilă, 35 de ani.

Numele, vârsta şi profesiunea personajelor de mai sus sunt copiate întocmai după fişele de locatari ale hotelului „Lux” şi ale pensiunii „Mioara”, care s-au păstrat intacte în dosarul „Pescăruşul alb”. Dacă în decursul lecturii vor apare unele neconcordanţe cu irealitatea, vina nu este a noastră şi cititorul va face, sperăm, singur, rectificările de rigoare.

Capitolul I

Miercuri, 2 iulie.

Parcă nu-mi vine să cred că totul a plecat de la o simplă informaţie meteorologică! Oare ce s-ar fi întâmplat dacă n-aş fi trecut chiar în clipa aceea pe la secretariat, parcă anume ca să-l prind pe patron în plină furie retorică? Cum îi mai turuia gura! Parcă-l aud:

„Murim, domnilor, murim! Moare gazeta, domnilor! Noi îi săpăm groapa, cu indiferenţa noastră. Am ajuns nişte slujbaşi de duzină, nişte arhivari, domnilor, nu ziarişti. La vârsta dumneavoastră aduceam în fiecare zi cel puţin două ştiri senzaţionale. Le dibuiam, le găseam, sau le scorneam undeva. Oamenii trebuie aţâţaţi şi potoliţi. Vor întrebări, nedumeriri, mistere. Şi trebuie să le dăm iluzia asta, să-i lăsăm să se creadă înconjuraţi de taine şi aiureli… Dacă nu faceţi ceva se duce gazeta de râpă. Colindaţi, domnilor, mahalalele şi provincia, trageţi de limbă cameristele din lumea mare, sau pensionarii matusalemici de prin parcurile orăşelelor… Ziaristul e un copoi, domnilor, nu o plantă care se vestejeşte de prea mult soare… Dumneata parcă trebuia să pleci astăzi în concediu, domnule Enescu…”.

Nimic nu-i poate scăpa patronului! Mă zărise, sau mă simţise intrând, deşi era cu spatele la mine.

— Am fost nevoit să-mi schimb planul, i-am răspuns eu absolut nevinovat. M-am interesat la serviciul meteorologic, am un foarte bun prieten acolo şi mi s-a spus că luna iulie va fi o adevărată nenorocire pentru litoral. Aşa că voi pleca la munte, pe la vreo cabană. Trebuie să mă interesez…

— Poftim?! S-a înfuriat patronul. Cu o asemenea ştire vrei să-ţi rozi oasele pe paturile de lemn ale cabanelor?! E nemaipomenit!… Daţi imediat ştirea la cules! Titlu invizibil, pe o coloană: „*Buletin meteorologic*”. Textul cu cele mai mici litere: „Din surse foarte demne de încredere aflăm, în ultima clipă, o ştire pe care ne grăbim să o aducem la cunoştinţa cititorilor noştri, ca o dovadă de netăgăduit a grijii pe care în permanenţă le-o purtăm…”. Aşa! Ardeţi apoi o frază cu spiritul democratic al ziarului nostru, etcetera… Apoi adăugaţi: „Prima jumătate a lunii iulie (pare mai serios dacă folosim termeni oarecum precişi) şi o mare parte din cea de a doua jumătate vor fi o adevărată urgie pentru litoral: frig, vânt, ploaie, ca-n ultima zi de toamnă, etcetera. Ne vom da toată silinţa să venim cu amănunte în numerele următoare ale ziarului, pentru a exclude orice posibilitate de

eroare”… Aşa! Ştirea să se piardă în pagina a cincea, în aşa fel ca să n-o citească nimeni… Aşa! Iar dumneata, domnule Enescu, vei pleca pe litoral. Când ai tren spre Constanţa?

— Nu m-am interesat… am răspuns eu zăpăcit.

— Poftim?! Cine se ocupă de transporturi?

Am auzit vocea lui Boca şi am reţinut foarte uşor datele, din cauza paralelismului: erau două accelerate de noapte. Primul pleca la 7 seara şi ajungea în Constanţa la 11. Al doilea pleca la 3 dimineaţa şi ajungea la 7. Iar din Constanţa spre Bucureşti, la fel: un accelerat pleca la 7 seara şi ajungea la 11 în Bucureşti, celălalt pleca la 3 dimineaţa şi ajungea la 7 în Bucureşti. Toate aveau o singură oprire la Ciulniţa, unde făceau cruce.

— Perfect! s-a înveselit patronul. Să se scoată ediţia de dimineaţă mai devreme. La ora 3 dimineaţa, domnule Enescu, pleci cu ziarul şi cu bagajele la Constanţa. Cum ajungi te şi prezinţi cu ştirea la cele zece hoteluri şi restaurante mari din Constanţa şi Mamaia. Vorbeşti numai cu proprietarii, personal. Îi anunţi că mâine sau poimâine vom publica ştirea cu litere cât potcoavele, pe cinci coloane, în pagina întâi. Poţi să le spui şi titlul: LUNA IULIE CEL MAI APRIG DUŞMAN AL LITORALULUI! FRIG, PLOAIE, VIJELIE! O ADEVĂRATĂ NENOROCIRE!… Atât, domnule Enescu. Restul nu te priveşte. Va fi treaba administratorului nostru. Şi îţi garantez că vei primi oferte la cele mai elegante hoteluri de pe litoral. Singura dificultate va fi aceea de a alege…”

Asta s-a întâmplat alaltăieri, luni, pe la 7 seara. Iar marţi, adică ieri la 7 dimineaţa am sosit la Constanţa. Am vizitat toate cele zece hoteluri de lux indicate de patron. Dacă aş fi mâncat şi aş fi băut tot ce mi s-a oferit aş fi întunecat amintirea lui Gargantua. Şi s-a întâmplat exact cum a prevăzut bătrânul. E adevărat că la început au fost nişte îndoieli şi chiar câteva ameninţări. Ca să fiu sincer, auzind ameninţările m-am gândit că ar fi bine să renunţ, să dau dracului totul şi să mă aciuez la o pensiune mai convenabilă. Aiurea!… Au tăbărât pe mine, nu alta: „Stai, domnule, că ni se strică mărfurile. Am angajat personal, orchestre, duduiţe, ne duci la faliment. Nu trebuie să se publice ştirea!” Mie mi se făcuse lehamite, eram indiferent ca o scândură; abia la a treia vizită am descoperit puterea indiferenţei şi am început s-o folosesc. Rezultatul: mai întâi indigestie, mahmureală; apoi: cameră pe gratis la Lux, gastronomie – tot ce-mi trăsneşte prin cap, bineînţeles gratuit şi totul pentru o lună de zile. Nu ştiu ce mutră am făcut când mi s-au oferit toate acestea! Probabil că eram obosit şi la capătul puterilor. Într-o clipă directorul hotelului mi-a adus o notă pe care erau trecute foarte citeţ: numele meu, numărul camerei, costul întreţinerii pe o lună de zile şi o ştampilă cât palma: ACHITAT. Zarurile erau prea aruncate. Numai un neghiob ar fi dat cu piciorul.

Dar am luat nota de plată cu un gest atât de plictisit, încât directorul s-a repezit iarăşi: „Vă rog, vă rog, dacă aveţi uneori invitaţi la masă nu vă sfiiţi. Voi da dispoziţii…” Ce puteam să fac? M-am dus la culcare şi am căzut pe pat ca un butuc. Noapte de plumb, dar m-am trezit ca un nou născut. Dac-ar da Dumnezeu să fie pronosticul greşit, măcar pe jumătate! Ce vacanţă grozavă aş avea! Fără nici o grijă, totul de-a gata, ca un prinţ. Am simţit cât de mare am devenit chiar de la primul dejun, care mi s-a servit la pat. Numai capodopere culinare, cel puţin aşa cred, pentru că unele bucate îmi erau absolut necunoscute. Iar fata mi le-a servit ca într-o rugăciune. Mă ruga să iau mai mult, totul, orice… Dar avea nasul cam mare şi ochii prea lacomi.

Dimineaţa a fost urâtă, cu ploaie măruntă, scârboasă, indiscretă. Am stat în hotel, în salonul cel mare de la parter, dar cele câteva persoane pe care le-am întâlnit nu mi-au încurajat dorinţa de a înjgheba o distracţie comună. Mai întâi m-am adresat unui tânăr de vârsta mea, poate cu un an, doi mai tânăr. Era îmbrăcat foarte sumar: un maiou subţire, pantaloni scurţi, sandale de plajă. Frigul cotropise tot salonul, ca un tiran. Pielea de gâscă a îndrăzneţului devenise vânătă. Cu toate acestea domnişorul se plimba nepăsător, cu mâinile la spate, parcă ar fi fost pe plajă. Trebuie să recunosc însă că parodia aceea de îmbrăcăminte îl avantaja într-un fel: îi scotea la vedere o muşchiulatură arogantă şi destul de reală. Într-un costum obişnuit nu ar fi făcut prea multe parale şi cred că tipul ştia asta. Mi s-a recomandat cam rece: Dan Ionescu şi ca să sparg gheaţa l-am întrebat, în glumă, dacă se pregăteşte pentru un concurs de patinaj. Mi-a replicat cu oarecare întârziere că s-ar putea să se pregătească pentru un meci de box. L-am privit cu milă apriorică, fără să-i spun că sunt campion la karate, asta din cauza respectului meu idiot pentru adevărul absolut. El şi-a reluat plimbarea impetuoasă, dar cam fără rost, pentru că descendentele Afroditei necunoscându-i dorinţele nu prea se grăbeau să ia cu asalt hotelul.

Eram nemulţumit de eşecul primei tentative, mai ales că nu avusese nimic răutăcios în ea, dar nu într-atâta încât să mă consolez cu gândul claustrării într-o cameră de hotel. Zărisem de la început, într-un fotoliu ascuns în cel mai întunecos ungher al hotelului, un cetăţean cam trecut, cu faţa numai riduri, ca un pergament, care, aşa îmi făcea mie impresia, suferea de singurătate şi suferea adânc, în tăcere. Părea împietrit, nici o mişcare nu-i scutura trupul, dar muşchii feţei nu i se astâmpărau nici o clipă zugrăvind cele mai ciudate şi mai dureroase expresii pe care le văzusem vreodată. Era de necrezut, pentru că toate metamorfozele figurii sale erau lipsite de ceea ce dă de obicei particularitate unei expresii: ochii. Deşi îl priveam insistent de o bună bucată de vreme, individul nu-şi deschisese nici o clipă pleoapele. M-a cuprins o milă groaznică şi m-am apropiat de el. Am ales cea mai

simplă cale pentru a intra în vorbă: m-am recomandat locatar al hotelului şi am adăugat, pentru a-mi scuza gestul, că fiind foarte puţine persoane în hotel, a ne cunoaşte devine un fel de…

Nu m-a lăsat să termin fraza. Mi-a întins mâna, o mână surprinzător de viguroasă pentru vârsta şi atitudinea lui de om prăbuşit, m-a privit o clipă, ironic şi plictisit, apoi şi-a retras mâna şi a închis ochii. Nici măcar numele nu şi l-a rostit! Cum puteam să reacţionez?… Am făcut cale întoarsă în vârful picioarelor: călcam pe pluş cu aerul unui cretin. A doua înfrângere. Prin urmare nu mai aveam ce căuta în salon. Cu intenţii de autoflagelare m-am îndreptat spre ieşire, dar pe drum mi-am schimbat gândul. Am făcut un popas la biroul de recepţie. Portarul probabil că era pasionat după Wells. Nici urmă de el. M-am uitat, mai mult din joacă, pe lista locatarilor. La etajul I unde locuiam eu, doar patru camere erau ocupate: camera nr. 15 – Silvia Costin, profesoară; camera nr. 17 – Andrei Dorian, arhitect; camera nr. 13 (Aha! 13!) – Vladimir Enescu, ziarist; camera nr. 18 – Moni Marinó, profesor. În dreptul camerelor 12 – 14 se trăsese o acoladă şi se scrisese: REŢINUT *pt. dl. preşedinte Gilbert Pascal*. Mai exista un REŢINUT în dreptul apartamentului 19, dar fără altă explicaţie decât: STRĂINĂTATE. Am tras cu ochiul la rubrica: data naşterii şi m-am lămurit întrucâtva. Cetăţeanul cu faţa plină de riduri şi cu mâini viguroase, care nu voise să-şi rostească numele, nu putea fi decât profesorul Moni Marinó, iar tânărul învineţit de frig, care mă ameninţase cu un meci de box, nu stătea la hotel. Nu avea nici vârsta, nici mutra şi nici manierele unui arhitect. Unele nume nu-mi erau străine ca rezonanţă, dar adevărul e că nu mă familiarizasem cu lumea Capitalei. Cu doi ani în urmă mai scriam încă eseuri pretenţioase pe pagina a doua a unui ziar de provincie. Tocmai făceam aceste reflecţii când am simţit o voce în ceafă:

— Dacă sunteţi amabil, aş dori o informaţie…

M-am întors ca să nu-mi trădez surpriza. Cel care mă întrebase îşi descheia fulgarinul bine pătruns de ploaie şi îmi zâmbea convenţional. Putea să aibă 25 de ani, era de statură potrivită şi avea un păr negru, bogat, care i se termina în coamă poetică şi care-i încadra un chip absolut angelic, dintre acelea care sucesc gâtul şi provoacă insomnii fetelor de pe bulevarde. Privirile lui nu erau însă ale unui seducător, ci mai degrabă timide, şovăielnice.

— Sunt destul de amabil din fire, dar din păcate nu pot să dau anumite informaţii, i-am răspuns cam ermetic.

A tresărit şi s-a uitat la mine ca la un crocodil:

— Voiam să vă întreb dacă a sosit cineva… E interzis?

Tot nu înţelegea ce se întâmplă. Dar când am văzut cum într-o singură secundă fruntea i se umple de sudoare, n-am mai rezistat. I-am spus cât se poate de calm că în curând se va întoarce, probabil,

portarul. Zăpăceala lui zău că m-a impresionat. A început să bâlbâie nişte scuze, să cheme în ajutor o suită nesfârşită de zâmbete, să înghită ostentativ aer. Drept răspuns i-am întins mâna şi mi-am rostit numele, cu gândul că-şi va reveni din înec, dar el şi după ce şi-a rostit numele: Radu Stoian, tot prins într-o plasă de păianjen părea. Cea mai bună soluţie era să-l părăsesc, ceea ce am şi făcut. Dar întorcând capul, după câteva clipe, l-am văzut exact aşa cum îl lăsasem: puţintel aplecat, cu umerii ridicaţi, cu mâinile scormonind inutil aerul.

Abia ajuns în salon am şi fost acostat. Dan Ionescu s-a înfipt ca un stâlp în faţa mea! Involuntar, mâna dreaptă mi s-a încordat şi a început să se ridice încet, într-o mişcare cu dublă destinaţie: atac sau apărare. Dan mi-a prins-o pe la mijloc şi cred că duritatea ei l-a surprins.

— Bine, domnule, a început el să râdă, nu puteai să-mi spui că eşti ziarist? Ţi-am citit câteva cronici sportive formidabile. Şi dac-ai şti de când te tot caut prin ziare…

Băiatul nu minţea. Într-adevăr scrisesem câteva cronici oare avuseseră ecou în lumea sportivilor, dar care m-au pus într-un conflict neaşteptat cu mai multe persoane, până atunci foarte distinse şi respectabile. M-am retras demn ca un neînţeles, lăsând altora plăcerea de a fi înjuraţi şi pândiţi la colţuri de stradă.

Gheaţa fusese spartă. Am ocupat două fotolii în plină lumină, apoi a început bombardamentul. Zău că acest Dan Ionescu e un fel de enciclopedie în materie de sport. Mi-a împuiat urechile cu nume, cifre, recorduri, rezultate, pronosticuri, campionate mondiale, olimpice, judeţene, şcolare, de maidan. Tot ceea ce îşi amintea i se părea esenţial pentru omenire şi pentru mine şi mă obliga să-l ascult, închipuindu-şi, probabil, că dacă nu l-aş fi întâlnit fericirea vieţii mele ar fi fost definitiv ratată. Noroc că s-a poticnit la un nume (probabil locul 16 la cursa de 350 de metri dintr-o suburbie a Bagdadului) şi îşi încorda cu disperare braţele. Dar memoria nu se lăsa deloc intimidată de ameninţarea pumnilor strânşi ca nişte grenade. Am profitat repede de răgaz, l-am încolţit cu câteva întrebări banale şi astfel am aflat că e profesor de educaţie fizică la un liceu din Ploieşti, abia de un an, că e un fel de celebritate pe litoral (nu e an în care să nu salveze câteva persoane de la înec) şi că ar fi ajuns de câteva ori campion dacă n-ar fi fost nedreptăţit de nişte măgari, care se intitulează arbitri şi nu mai ştiu cum.

— Locuieşti la hotel? l-am întrebat repede pentru că iar ajunsese în plin subiect sportiv.

— Aiurea! mi-a răspuns el. Ce, sunt fraier? Cu un sfert din cât m-ar costa aici duc o viaţă formidabilă la pensiunea de vizavi. Cameră solo, linişte ca înainte de start, serviciu mişto… Pssst! Ce spui de împărătească?

Mi-a indicat cu privirea o anumită direcţie… Şi m-am pomenit fluierând de uimire. O femeie între 25 şi 30 de ani, o adevărată domniţă… Ba nu! Pentru că avea prea multă prestanţă, parcă tot ce o înconjura era proprietatea ei. Îmi imaginam că aşa cum călca pe covor ar fi călcat şi pe valuri. Da! Nătărăul cu muşchi găsise cuvântul exact: împărăteasa! Era înaltă, dar totul sugera înălţime, toate lucrurile care o compuneau, cum ar fi spus Baudelaire: şi fruntea înaltă şi faţa ovală, prelungă şi gâtul fin care amintea portretele lui Modigliani şi braţele şi picioarele care probabil îndemnau la revoltă marmura salonului… S-a aşezat la o măsuţă, undeva şi o bună bucată de vreme nu m-am mai uitat la ea, ci la fericitul de lângă ea, un bărbat cam bizar şi în mod sigur antipatic, din cauza aerului de distincţie pe care, în permanenţă, se străduia să-l afişeze: prin gesturi alunecoase, obosite, leneşe, fără îndoială îndelung studiate în faţa oglinzii. Mi s-a părut mai scund decât ea (deşi n-aş putea să jur) iar mutra lui forţa la râs. Avea urechile destul de clăpăuge, nasul foarte subţire, parcă trecut printr-un ghips aristocratic, bărbia stridentă şi rotundă ca o minge, gura însă abia vizibilă, ca o linie, cu misiunea precisă de a uni urechile. Era un conflict net între componentele figurii lui, numai fruntea rămânea superioară, o frunte surprinzător de lată, pentru că, din păcate, tipul nu era chel.

— Profesoara Silvia Costin… am spus fără voia mea, cu privirile însă aţintite asupra individului care îşi supra înnobila figura printr-o pereche de ochelari cu rame de aur. Îl cunoşti?

— Arhitectul Andrei Dorian, mi-a răspuns Dan Ionescu, cu oarecare uimire în voce. Mă mir că n-ai auzit de el. E proprietarul celor mai buni trăpaşi din ţară şi un fel de rege al hipodromului… O cunoşti?

— O văd pentru prima oară… Într-adevăr, parcă e o împărătească. Oare pe ea a aşteptat-o îngerul de la recepţie?

Şi ca să nu cad din nou în ermetism m-am apucat să-i povestesc campionului cu piele de gâscă vânătă întâlnirea mea cu Radu Stoian. Nu m-am aşteptat la negaţia lui.

— Nici nu te gândi! Absolut imposibil! E una din domniţele mari ale Bucureştiului şi are reputaţia de a fi inabordabilă. Chiar mă mir că se află în campania lui Dorian. Probabil că s-au întâlnit aici din întâmplare.

— Eu nu prea aş crede… i-am răspuns, amintindu-mi de repartiţia camerelor.

Am mai pălăvrăgit multă vreme (subiecte idioate, banale şi nu numai din vina mea) până ce am simţit că plictiseala îmi înlocuieşte măduva. Am invocat pretextul mesei şi nu chiar într-o doară. Dan parcă atâta aştepta. A şi tulit-o spre pensiunea lui, peste drum de hotel. Eu am intrat în restaurant şi m-am aşezat chiar în mijloc, la o masă cu flori, nu pentru că aş înnebuni după petale şi miresme, ci

pentru că acolo se afla băiatul cu chip angelic şi cu privirile pironite în uşa hotelului şi pentru că… în imediata vecinătate se aşezase profesoara Silvia Costin şi idolul roibilor. Nu ştiu dacă Radu a fost foarte fericit văzându-mă lângă el. De zâmbit nici vorbă că mi-a zâmbit, parcă asta era profesiunea lui. Poate de aceea l-am şi întrebat cu ce se ocupă şi am aflat că e un fel de subşef de serviciu la cea mai mare societate de asigurări: împotriva furturilor şi accidentelor. Am rezistat tentaţiei de a afla dacă printre asiguraţii lui sunt mai multe femei decât bărbaţi. Nu prea avea chef de vorbă în rolul lui misterios de paznic al intrării hotelului şi nici eu nu duceam dorul unei conversaţii banale, mai ales că urechile mele, în alte împrejurări foarte discrete, voiau să ia forma pâlniilor pentru a culege câte ceva din discuţia de alături.

Doamne, ce dialog! Arhitectul întreba sau făcea reflecţii cu nemiluita (tip de întrebare: „Ai văzut că plouă?", deşi ploua de dimineaţă; tip de reflecţie: „Da, extraordinar, ziua e lumină şi noaptea e întuneric…") iar ea răspundea invariabil printr-un *da* fără ton. Nu mai aveam nici o îndoială: împărăteasa îşi dispreţuia sau îşi ignora partenerul. El, sau era cretin şi nu înţelegea, sau avea un anumit scop care-i impunea o tenacitate ieşită din comun. Am întors capul şi m-am uitat ca din întâmplare spre ea; privirile ni s-au întâlnit şi am avut viziunea fulgerătoare a unui sloi care se topeşte. Cred că m-am înroşit şi pentru a-mi ascunde tulburarea m-am apucat să consult lista, gest care a atras imediat chelnerul în preajma mea. Aştepta comanda, gata să sară, ca un cangur. Oare au observat şi ei respectul de care mă bucuram în local? De ce să nu fiu luat drept un om foarte important?… Poate de aceea m-am uitat, o clipă, spre Radu cu aerul unui judecător sever, dar el, săracul! Mi-a înapoiat acelaşi zâmbet nătâng cu care, zău, n-aveam ce face. Pentru Radu cel frumos nu exista nimic altceva decât intrarea hotelului. Nici nu se atinsese de mâncare. Oare pe cine aştepta?

M-am ridicat de la masă puţintel cam năucit, dar am mai zăbovit un moment pentru a-l privi pe arhitectul Dorian. Mă bântuia un fel de încântare. Regele cailor bălani îşi pusese parcă şase perechi de ochelari fără ramă pentru a controla nota de plată. Din păcate, banii i-a aruncat cu un gest prea dezinvolt ca să nu-mi strice cheful. Profesoara şi-a încreţit fruntea, dar asta mi-a făcut plăcere: fusesem deci remarcat. Fără voia mea am râs şi sunt sigur că şi ea a schiţat un surâs, de bună-seamă cam vag, dar nu putea fi decât un surâs discret şi complice. Şi am mai zăbovit un moment pentru a-i admira statura, supleţea şi mai ales mersul ei de împărătească. Dar mai era cineva în restaurant care se îndeletnicea cu aceeaşi meserie: omul cu faţa de pergament, domnul Marinó! Ochii lui tulburi erau plini de luciri, da, ochii aceia morţi, mereu închişi, înviaseră şi culegeau fiecare pas al

domniţei care urca, victorioasă, scările. Marinó m-a observat observându-l şi am văzut cum i se închid pleoapele şi cum chipul lui ia masca unei blazări eterne.

M-am dus glonţ în cameră şi când m-am trântit pe pat am simţit şuvoaie de plumb în membre, iar în locul capului o pată neagră. Am dormit câteva ore groase. Parcă am şi visat ceva, dar nu-mi amintesc foarte sigur: o oază, sau o insulă, în orice caz o fâşie de verdeaţă singuratică, în care nu eram singur…

Am coborât iarăşi în salon… Domnul Marinó dormea într-un fotoliu. Dormea şi visa pentru că faţa lui îşi schimba neîncetat expresia: spaimă, linişte, teamă, fericire, cruzime, duioşie, lăcomie, resemnare şi alte stări care nu-şi au corespondenţe precise în vocabular. Puteai să-l priveşti ore întregi fără să te plictiseşti. Nici o mască nu se repeta, mereu apărea o nuanţă care o deosebea. Sute de riduri luau parte la acest joc al feţei şi cred că fiecare rid îşi avea rolul său… Numai că domnul Marinó nu dormea! Sunt sigur. Degetele lui băteau imperceptibil un anumit tact pe braţele fotoliului şi aveam impresia că acel tact comanda expresiile feţei sale.

Radu cel frumos şi angelic era tot în salon, tot în aşteptare, tot cu privirile magnetizate, tot cu zâmbetul acela binevoitor pe faţă. Alături de el, Dan, în mare vervă, povestea şi râdea ca un clovn. Probabil că avea nevoie de admiratori, pentru că nu m-a iertat.

— Alo, maestre! m-a strigat el. Ne cam lipseai…

M-am aşezat într-un fotoliu, lângă ei, luând o înfăţişare posacă, pentru a tempera zelul neobositului orator. Ţi-ai găsit! Îşi schimbase el îmbrăcămintea (purta pantaloni lungi şi subţiri, pantofi împletiţi şi o cămaşă cu unduiri de drapel, foarte scurtă la mâneci pentru a i se vedea în întregime bicepşii ameninţători) dar inteligenţa se încăpăţânase să rămână la fel. Nici moluştele nu i-ar fi aplaudat discursul. Nişte platitudini imperiale, aruncate ferm şi sentenţios, parcă în numele câtorva galaxii… Uf!… Oare de ce îşi închipuia că îmbrăcat şi cu pantofi în picioare avea obligaţia să revoluţioneze filosofia?

— Viaţa e un ciocan, dragii mei, loveşte într-una, dar puterea ei reală stă de fapt în coadă şi coada ei e în mâini îndepărtate, nevăzute, care nu iartă, nu-i aşa? Nu iartă nimic!

Radu îl privea speriat şi copleşit, eu însă îl lucram cu imaginaţia: îl acoperisem cu păr, îi micşorasem statura, îi lungisem botul, îi aplicasem o coadă nesfârşită şi mă zgâiam la el ca la un cimpanzeu, şi-l trăgeam de coadă cu o râvnă care mi-ar fi folosit mult în viaţă dacă aş fi avut-o.

— Dacă ne-am da toţi seama de adevărul ăsta! continua el să peroreze. Ah! Acest ciocan cu coadă!

— Oare împărăteasa noastră nu s-o fi apropiat vreodată de acest

adevăr? l-am întrebat eu îmboldit de presimţirea unei mişcări pe scara interioară a salonului.

Culmea e că filosoful şi-a întrerupt meditaţiile rostind probabil cea de a doua frază inteligentă din viaţa lui:

— Ce-ar fi să ne prezentăm tustrei şi să-i facem un pic de curte? Ne recomandăm frumos: Profesor, ziarist, licenţiat şi aşa mai departe. O să fie încântată de un asemenea mediu, parol!

Mi-am dat acordul cu un gest plictisit. Radu a îngânat nişte scuze rapide şi nu pot spune că retragerea lui nu mi-a făcut plăcere. Mai ales că presimţirea de pe scară se materializase. Profesoara cobora singură, pare-se cu intenţia de a se plimba. Pentru că s-a oprit la uşă, oarecum mirată. Acolo am atacat-o, politicoşi ca nişte seniori, încărcaţi de scuze, deplângând vremea şi elogiind discret (eu) lumina pe care o împrăştia prezenţa ei. Era niţel cabotinaj în comportarea mea, dar vorbele curgeau atât de spontan şi sunau atât de elegant încât am simţit chiar un pic de uimire admirativă în privirile împărătesei. Asta a hotărât-o, desigur, să ne invite în fotolii, lângă ea şi tocmai când eram pe cale să dau cep unui nou val de inspiraţie poetică, neghiobul de Dan, fără nici un pretext, a început să glorifice sportul, ba a mai avut tupeul să-mi facă din ochi ca unui complice. Uf! ce moară!… Am încercat s-o câştig pe împărătească prin câteva zâmbete acre la adresa oratorului sportiv, dar ea îl asculta cu o politeţe regală. Resemnat şi tăcut am hotărât s-o privesc şi nu regret deloc acea jumătate de oră de contemplaţie. Superbă femeie! Sigură, voluntară, conştientă de fiecare gest, de fiecare zâmbet, de fiecare vorbă, ceva de oţel care zgândăre puterile şi îndeamnă la prins şi la îndoit. Şi frumuseţea ei feminină, înaltă, ca un dar al veşniciei. Superbă femeie! O priveam şi nu înţelegeam de ce ascultă numele, cifrele şi exclamaţiile primare ale lui Dan! Campionul, bineînţeles, că era înflăcărat şi mândru ca primul cuceritor al Everestului: pieptul bombat, braţele încordate, privirile numai scântei; n-ai fi zis că, nu-i aşa? Coada ciocanului vieţii lui se află în mâini îndepărtate… Noroc că a sosit la timp arhitectul Dorian, cu sprâncenele atât de ridicate că aproape îi atingeau părul. Uimire superioară, nici vorbă, priviri de catedră, gesturi vag binevoitoare şi un costum comandat pe Bond Street. Spun *noroc*, pentru că mai bine de jumătate de oră am simţit fiorul genialităţii şi mi-am bătut joc de acest zeu al murgilor cu o vervă nemaipomenită. Am inventat un roman, un autor, un cal şi nişte întâmplări halucinante: curse, infracţiuni, asasinate, citate din Lucreţiu (cu care-mi dădusem licenţa) şi poate chiar din Kant, tensiune, suspense, melodrame şi un epilog absolut ridicol şi năucitor. Un adevărat trăsnet, după care cel puţin 25 de secunde: tăcere. Apoi…

— Care e numele calului? m-a întrebat foarte serios arhitectul Dorian. Trebuie să aibă un nume…

— Mi se pare Incitatus… şi am înghiţit în sec că era prea, prea de tot.

— Incitatus… Incitatus… a încercat să-şi amintească arhitectul. Parcă am auzit de el… Nu se trage cumva din Hermes şi Milena? Amândoi pur sânge…

— Nu cred… m-am străduit eu să fiu serios. Mi se pare că se trage din Kali şi din Gula…

— Aha! a zâmbit arhitectul superior. Atunci e un cal neozeelandez, nu australian, cum s-ar putea crede.

Dacă n-ar fi fost vocea aceea neaşteptată, rea:

— Caligula… Incitatus…

Era vocea lui Marinó. Ne privea din apropiere prin pleoapele întredeschise. Eu m-am scuzat la repezeală, înainte ca arhitectul să-şi vină în fire şi m-am dus direct afară, în ploaie. După câtva timp a venit şi Dan lângă mine:

— Ce s-a întâmplat oare cu regele hipodromului? Şi-a dus mâinile la spate şi mi-a spus ca la tribunal: „Domnule, nu ne cunoaştem!” Ştii ce i-am răspuns? „Domnule, a doua oară veţi face cunoştinţă cu un campion de box!”

M-a pufnit râsul. La urma urmai tăcerea profesoarei era un semn clar de complicitate. Altceva nu mă mai interesa, aşa că puteam să revin în salon.

Arhitectul dispăruse. Profesoara se retrăsese în zona verde a salonului, printre cactuşi, ferigi şi palmieri. Radu era la postul lui de observaţie, zâmbitor şi stângaci. Marinó moţăia într-un fotoliu, dar îmi făcea impresia că trage cu coada ochiului spre profesoară. Ne-am instalat lângă Radu, chiar în momentul când am zărit o tresărire pe faţa lui. Îngerul devenise tot o încordare. Privirile mi-au fugit spre uşa hotelului, pe care portarul tocmai o deschidea. Dar persoana care intra, un bărbat trecut de 50 de ani, îmbrăcat cam extravagant, cu un fel de redingotă şi pantaloni golf, mărunţel şi durduliu, nu era cea aşteptată de Radu. Dezamăgirea băiatului era prea evidentă.

Noul venit a coborât în salon după vreun sfert de oră, fără redingotă, dar cu un pulover la fel de lung. Se învârtea cu atâta firesc şi atât de degajat de parcă era în casa lui. S-a oprit chiar în faţa noastră: vesel, volubil, natural, parcă avea inima în palmă. În câteva minute am aflat despre el mai multe decât ştiam despre Radu sau Dan. E un italian din Palermo, pe nume Vicenzo Petrini, a stat vreo doi ani şi în România, ca antreprenor constructor (de aceea vorbeşte binişor româneşte), dar s-a lăsat de meserie pentru a se dedica în întregime unei pasiuni răpitoare: arheologia, care l-a transformat într-unul din cei mai celebri colecţionari de antichităţi din Italia, cea plină de colecţionari. Ne-a întrebat cum stăm cu bambinele şi încurcătura noastră i-a scos hohote de râs.

— *Io sono un cavaliero incurabile*, ne-a mărturisit sicilianul. Un crai, mi se pare că aşa se spune pe aici. Un veritabil crai! Dac-aţi şti ce m-a adus aici… Ha, ha, ha…!

Am râs şi noi, toţi trei. Şi Radu participa, în sfârşit, la veselia noastră. Eu însă aveam un motiv mai puternic. Îi priveam chelia ireproşabilă, nasul cam borcănat şi burticica destul de agresivă, îi auzeam vorbele, dar mai ales vedeam cum gâtul i se suceşte, încet şi cum i se lungeşte şi cum i se lungeşte, încet, pentru a încremeni brusc. O zărise pe Silvia Costin, pe împărăteasa noastră. Privirile îi erau numai flăcări, dar într-o clipă i s-au stins. Figura lui nu mai trăda nici o emoţie, ci o nepăsare uşoară. Eu cam înţelegeam ce se petrece. Don Petrini era în situaţia celui care descoperă întâmplător o comoară şi simulează nepăsarea pentru a nu trăda secretul.

Un gest nestăpânit al lui Radu m-a îndemnat iarăşi să întorc capul. Hotelul primea alt oaspete, un personaj nedefinit, pentru că părea învăluit într-un giulgiu, de fapt într-o foaie de cort. Radu s-a retras în nemişcarea lui stângace înainte ca noul venit să se debaraseze de anvelopa aceea scorţoasă. În schimb l-am văzut pe Dan frecându-se la ochi:

— Ăsta prea seamănă cu Paul Soran… a şoptit el. Şi tare îmi vine să cred că e chiar Paul Soran în carne şi oase. Absolut sigur! Ce, nu-l cunoaşteţi? Paul, noua vedetă a Revistei.

Habar n-aveam. În cei doi ani de când eram în Capitală nu călcasem pragul niciunui teatru de revistă. Numele însă nu-mi era necunoscut. De aceea nu m-am mirat când l-am văzut pe Dan ducându-se spre recepţie şi înapoindu-se, după câteva minute, împreună cu Paul Soran. Artistul a acceptat compania noastră şi mi-a câştigat din prima clipă simpatia. E înalt, bine făcut şi nu e nevoie să-l vezi în costum de baie pentru a-i remarca osatura şi forţa. Faţa mobilă, simetrică, bărbătească nu ar atrage totuşi atenţia dacă nu i-ai întâlni privirea. Spun asta pentru că abia după ce şi-a lepădat ochelarii mari, de motociclist, i-am simţit personalitatea. Are ochi mari, negri, foarte depărtaţi unul de altul, uneori plini de strălucire, parcă ar mărturisi o febră clocotitoare, alteori tulburi, întunecaţi, parcă i-ar cotropi ceaţa unor amintiri grele. Iată rivalul la care nu mă aşteptam! Involuntar, m-am uitat spre colţul verde al profesoarei. Silvia Costin nu mai era singură. Arhitectul, puţintel îngheboşat, perora în faţa ei. Bineînţeles că ea îl asculta, dar cu privirile îndreptate spre grupul nostru. Probabil că-l studia pe Paul Soran… Ei şi!

Ei şi! De ce să mă necăjesc? La naiba cu iluziile! Sunt sătul de atâtea aventuri auzite şi povestite. La urma urmei am venit să mă odihnesc, după doi ani de muncă îngrozitoare, norocul a fost foarte binevoitor cu mine şi Paul Soran e un băiat admirabil. Şi Radu cu chipul lui de înger intimidat de perspectiva unor miracole apropiate şi

Dan cu muşchiulatura lui arogantă, cu care am fost prea crud în gândurile mele şi don Petrini cu chelia lui comică şi cu burta lui săltăreaţă.

Eram cinci persoane la masa mare şi scundă din mijlocul salonului, dar veselia noastră tinerească (uneori naturală, alteori exagerată) cucerise tot hotelul. Don Petrini e un tip fermecător. E în stare să transforme orice remarcă într-un subiect de conversaţie; cunoaşte o sumedenie de anecdote pe care şi le aminteşte întotdeauna la momentul potrivit; e familiarizat cu cele mai celebre staţiuni ale Europei prin care ne plimbă mereu cu amintirile lui. Verva lui ne-a cam paralizat. Singurul care i-a făcut faţă a fost Paul Soran. Şi la anecdote şi la improvizaţii, salvându-ne oarecum prestigiul. Bună idee a avut Dan să-l invite la masa noastră.

Cina am luat-o împreună şi s-a desfăşurat sub conducerea sicilianului, care s-a dovedit un gurmand de prima mână. Alegea şi propunea tot felul de năzbâtii culinare, numindu-le în toate limbile pământului; vreo patru chelneri poligloţi roiau în jurul lui pentru a-i descifra preferinţele. L-am imitat şi eu, superior, deşi m-am trezit de câteva ori în conflict aprig cu stomacul. Cred că mi s-au adus vreo douăzeci de feluri de mâncare. Radu, Dan şi Paul s-au constituit într-un fel de trio tradiţionalist şi primul lor manifest a fost acela de a elogia activ, prin lichidare, mămăliga, brânza, ceapa şi mai ales sarmalele.

Abia la sfârşitul mesei mi-am dat seama că rezistenţa şi tradiţionalismul celor trei erau o mască. Probabil că şi eu aş fi recurs la ea dacă n-aş fi căpătat acea informaţie meteorologică de aur. Evident, băieţii nu aveau bani şi le era teamă să nu se pomenească la plată cu o surpriză. Ca să mă conving că nu greşesc i-am cerut, discret, chelnerului să aducă două sticle de vin „extra” în salon. Chelnerul a transformat comanda mea într-un prilej unic de fericire personală. A adus imediat două sticle (un Murfatlar vechi, negru şi tonic), pahare pentru toată lumea, sifoane şi ceva de ronţăit. Înainte de a ciocni a trebuit să liniştesc trioul oare nu se simţea prea bine în haine: am anunţat că toţi sunt invitaţii mei. Don Petrini a protestat, dar în faţa tenacităţii mele s-a văzut nevoit să comande o sticlă de coniac „cel mai bun care există în lume” şi după un adevărat consiliu al chelnerilor, după câteva telefoane şi şuşoteli şi după cam jumătate de oră, directorul în persoană a adus la masa noastră o butelie „grand fine Napoleon”. Inutil să adaug că până şi arhitectul Dorian a făcut ochii mari. Băieţii nu s-au repezit la pahare, au băut domol şi pe îndelete şi fiecare ne-a rugat să acceptăm o altă comandă. Rugăminte de circumstanţă, bineînţeles. Şi aşa era prea multă băutură.

Sub înrâurirea licorii s-au făcut şi unele confidenţe. Am aflat că Paul Soran e în conflict cu familia de multă vreme. Părinţii, amândoi

doctori cunoscuţi, îl pregătiseră încă din liceu pentru medicină, dar el, cu câteva zile înaintea examenului de admitere, a fugit de acasă, la o rudă, în Timişoara, pentru a-şi realiza visul adolescenţei: conservatorul. N-a fost acceptat la examen din cauza intervenţiei părinţilor şi drept răzbunare s-a înscris la facultatea de teologie din Iaşi… pe care a părăsit-o cu câteva zile înaintea examenului de licenţă. Ceva sau cineva (din frânturi de frază se putea deduce că o mare dragoste) i-a redeschis gustul teatrului şi după câteva probe strălucite a fost angajat la o companie de revistă.

Dan a început să povestească la un moment dat episoade din activitatea lui de salvator de la înec, dar dându-şi probabil seama că nu are haz, vizavi de Paul Soran şi de don Petrini, a renunţat repede, cu o concluzie cam dureroasă „Mereu numai femei în vârstă, foarte rar mai tinerele şi toate, absolut toate, în loc să mulţumească aşteaptă să le cazi în genunchi”. Mai târziu s-a repezit asupra mea cu o idee fixă: nu există nici o diferenţă între oameni, oricine poate să ajungă orice, totul e o problemă de ambiţie şi voinţă, de pildă el, care s-a ridicat fără nici un sprijin. „De dumneata nu mă feresc”, mi-a şoptit el. „Sunt un copil din flori. N-am avut nici tată, nici mamă, nici frate, nici soră, nimic. Cineva m-a luat de pe treptele unei biserici şi m-a dus la un azil.” Apoi i-a părut rău de destăinuire. De câte ori îmi întâlnea privirile îşi încorda maxilarele.

Radu, tot timpul reţinut şi surprinzător de rezistent la băutură, a scăpat şi el câteva vorbe confuze despre o copilărie de salon şi o tinereţe chinuită, despre o licenţă strălucită, după ce patru ani de zile a fost un oarecare student al Academiei Comerciale, dar de cele mai multe ori se retrăgea în exclamaţii care trădau când durere, când neputinţă. Parcă voia să se împotrivească unor sentinţe nedrepte, strângea pumnii, dar numai după o secundă îl cuprindea resemnarea şi în acele momente chipul lui era de o frumuseţe ideală. Şi mereu, direct sau pe furiş, privirile lui cercetau intrarea hotelului.

Don Petrini a fost tot timpul numai vervă şi cutezanţă. De câteva ori mi-a şoptit la ureche că va invita la masa noastră cuplul aristocratic: Silvia Costin – Andrei Dorian, care părea dezgustat de ceea ce se întâmpla în salon. Eu nu făceam altceva decât să-l incit, fie prin îndoială, fie printr-o abilă nepăsare. Sicilianul n-a mai rezistat. S-a ridicat de la masă dar parcă pentru a se ciocni de cineva. Nu ştiu când a apărut domnul Marinó în preajma mesei noastre. Scuzele au fost spontane şi, culmea! Rostite de amândoi în aceeaşi limbă, în italiană şi urmate de câteva fraze banale, tot în italiană (înţeleg binişor limba). Don Petrini l-a invitat pe celălalt la masa noastră. Marinó ne-a aruncat o privire sumară, faţa i s-a schimonosit (rânjet, dispreţ, dezgust, oroare?) Doamne! Ce faţă maleabilă! Ce mască nuanţată! A refuzat invitaţia cu o voce de vată. Era ireal. Vorbele

rostite şi tonul lor nu puteau să aparţină acelei figuri schimonosite. Oare nu vorbise altcineva în locul lui?

— Tipul ăsta nu-mi este necunoscut, ne-a şoptit Paul Soran. Parcă l-am mai văzut undeva şi nu de mult, dar îmi este imposibil să-mi amintesc. Îi simt de la distanţă duşmănia. Oare cine dracu' o fi?

L-am lăsat pe Marinó şi l-am urmărit pe sicilian care a avut un asemenea succes la masa celor doi aristocraţi… Încât a rămas acolo. După un timp s-a ridicat şi Paul Soran de la masa noastră.

— N-am încotro, s-a scuzat el. Trebuie să vă părăsesc pentru câteva clipe, fără să-l imit însă pe signor Petrini.

Am rămas toţi cu gura căscată. Paul şi-a aranjat ţinuta apoi s-a îndreptat cu un mers degajat spre masa nobililor. Bineînţeles că s-a înclinat în faţa profesoarei care i-a răspuns, pe cinstea mea, cu un surâs amical. Era evident că nu făceau atunci cunoştinţă. Atunci de ce nu s-a dus mai de mult acolo?… De ce a aşteptat atâta vreme?

— E un actor bun? m-am pomenit că-l întreb pe Dan.

— Formidabil! Nimeni nu-i rezistă în sală…

— Atunci de ce a ajuns la un teatru de revistă? Din cauza studiilor?

— Precis! a încuviinţat Dan. Dar se vorbeşte că ar fi în tratative cu un mare teatru de comedie. La toamnă, gata!

Mi se cam topea buna dispoziţie. Paul era lângă Silvia Costin şi el nu-şi scotea muşchii la licitaţie ca Dan şi nici nu-şi purta inconştient un chip angelic, ca Radu. Paul era un bărbat, poate singurul dintre noi capabil să impresioneze împărăteasa. Adică singurul meu rival…

Iar mă năpădeau gânduri idioate! La dracu'. Gata! Trebuie să mă odihnesc. Am luat paharul şi am ciocnit cu ceilalţi. Şi cu Paul şi cu don Petrini, după ce s-au întors la masa noastră. Sicilianul era în culmea fericirii, parcă descoperise o Fikelura veritabilă şi intactă, pe care urma să o adauge colecţiei sale de ceramică. Era aşa de fericit că a mai comandat o sticlă de Napoleon, deşi prima încă nu se terminase. Dar eu n-am mai aşteptat-o. Am plecat spre camera mea. Nu eram în apele mele, parcă mă zgâria ceva şi mi se deschisese brusc oboseala aceea cumplită şi dureroasă din cauza căreia fusesem alungat în concediu. Voiam să fiu singur, simţeam nevoia singurătăţii şi ştiam că mă voi linişti numai după ce voi împărtăşi jurnalului impresiile atât de multe culese în primele două zile ale vacanţei mele.

Doamne, cum a trecut timpul!… M-au prins zorii. M-a cuprins liniştea, o simt, dar simt şi o oboseală de plumb. Am scris destul… Şi pe cer parcă se vede o stea. Poate că ziua a treia va fi o zi frumoasă şi poate că vor fi şi alte frumuseţi…

Capitolul II

Joi, 3 iulie.

M-a sculat un soare atotstăpânitor şi arogant; probabil voia să se răzbune pentru insultele din buletinul meteorologic. M-am uitat la ceas: ora 8. Am sărit din pat ca un pompier deşi dormisem foarte puţin. Câteva amintiri nu prea vechi şi câteva constatări subtile mi-au dat senzaţia plăcută că am capul limpede. Într-un sfert de oră am fost gata. Am îmbucat ceva la repezeală, m-am bărbierit ca un automat, capul sub duş, pieptenul, un costum uşor de vară, cam singurul şi iată-mă în salon în aşteptarea necunoscutului, sau mai bine zis posedat de o anumită dorinţă…

Salonul era pustiu, doar într-un fotoliu, ascuns după o gazetă, l-am descoperit pe Paul Soran.

— Ceilalţi? l-am întrebat.

— Depinde la care ceilalţi te referi… Dan şi Radu au plecat dis de dimineaţă la Constanţa, cu motocicleta, ca să aducă nişte *strict necesare*. S-au întors de cinci minute. Ne-am mutat toţi trei la pensiunea de peste drum şi am vărsat fondurile personale într-un buget comun… Ceilalţi? Poate că n-au coborât. Dar mai există şi un portar pe lumea asta…

Amabilitatea portarului e greu de descris, dar, gata! M-am decis să nu mai fac aluzii la buletinul meteorologic. M-am interesat cu indiferenţa mea bine antrenată despre mişcarea celorlalţi locatari. Şi am primit un raport complet: domnul Petrini dăduse dispoziţii să nu fie deranjat până la 12; domnul Marinó coborâse la 6 şi 30 de minute; profesoara Silvia Costin la ora 7; cam cu zece minute înaintea arhitectului Andrei Dorian.

L-am pus şi pe Paul la curent, dar el nici nu m-a auzit şi uitându-mă mai bine la el l-am descoperit întunecat şi abătut. Imaginaţia a început imediat să-mi zburde, însă nu pentru multă vreme. Paul s-a apucat să-mi povestească, aparent nepăsător, că petrecerea a continuat până în zori, animată de cea de a doua sticlă de coniac (bineînţeles tot „grand fine Napoleon”) şi că don Petrini, pentru a nu-şi jigni comesenii, le-a făcut marea favoare de a-i lăsa pe ei s-o plătească. Auzind asta am simţit cum mi se scurg, arzând şi alunecând pe piele, toţi banii care-mi poposiseră vreodată prin buzunare. Nu cred că suma pe care-o aveam pentru concediu, suma iniţială, mi-ar fi ajuns pentru jumătate de sticlă de Napoleon. (Îmi amintesc eleganţa desăvârşită cu care directorul

adusese prima sticlă şi prestanţa lui de arhiepiscop când adăugase că în toată ţara se găsesc doar 12 sticle asemănătoare, dintre care cinci în restaurantul lui).

— V-a costat mult? am întrebat ca un nătâng.

— Dincolo de faliment… s-a prăbuşit Paul Soran. În sfârşit, înţelegeam de ce băieţii îşi împreunaseră fondurile şi se mutaseră tustrei la pensiunea de peste drum.

— Din vina noastră! s-a enervat Paul. Culmea e că don Petrini râdea ca un măscărici gândindu-se la mutra pe care o va face proprietarul localului când va descoperi că pivniţa lui a fost pe jumătate devalizată. Fir-ar să fie de aristocraţie şi politeţe!… La despărţire am încercat să dosim o sticlă pe jumătate plină, cu gândul s-o comercializăm, că de băut nu ne mai ardea. Parcă înghiţeam bani cu zimţi, pe dungă… Sicilianul la observat pe Dan tocmai când o ascundea printre flori… „Ura! A sărit don Petrini. Încă o sticlă pentru ideea asta! Să udăm florile cu coniac Napoleon!” Şi s-a apucat, pe dumnezeii mei! Să toarne coniac la rădăcina florilor… Apoi ne-a rugat, cu lacrimi, să cântăm împreună cu el un cântec pe care şi-l amintise atunci: „Am un leu şi vreu să-l beu şi nici ăla nu-i al meu”. Pe dumnezeii mei!

M-a pufnit un râs cumplit, cu hohote şi lacrimi, care nu s-a terminat decât în clipa când l-am auzit pe Paul spunând cu o foarte demnă indiferenţă că toţi trei au hotărât să-şi reducă vacanţa… Între timp sosiseră şi ceilalţi doi în salon… Dar aşa cum se întâmplă uneori când omul ajunge în pragul disperării, băieţii au uitat dintr-odată totul, au devenit foarte veseli (o veselie vecină cu demenţa, desigur) şi din grămada de idei care s-a lansat, unele de-a dreptul sinucigaşe, a fost aleasă cea mai rezonabilă: să profităm de soare şi să mergem la plajă. Dan s-a oferit imediat să ne conducă într-un loc grozav, cunoscut de puţini oameni şi de aceea aproape întotdeauna liniştit, la „Ochiul cald”.

M-am uitat curios la Radu, pentru că nu prea îl simţeam la unison şi l-am surprins exact în momentul când se transformase în arc. Ochii lui priveau ţintă uşa hotelului. Auzisem şi noi claxonul unei maşini, dar nu-i dădusem importanţă. Portarul se şi întorcea îngheboşat de două geamantane uriaşe. În urma lui, un bătrânel cu părul alb ca zăpada, foarte elegant îmbrăcat, cu două valize de lac în mâini. Apoi un tânăr literalmente strivit de bagaje: zeci de cutii, valize şi sacoşe îl împresurau, ca o armură în relief, din care îi ieşea numai capul, sau mai bine zis ochii şi era o minune să vezi cum ochii lui alergau iscoditori prin toate ungherele salonului şi nu ştiu de ce mi se părea că au darul să înregistreze orice amănunt cu fidelitatea şi precizia unui obiectiv fotografic. Cortegiul era încheiat de o fată… O rochie şi o pereche de pantofi. Nici măcar poşetă nu avea, era liberă ca o zeiţă.

Probabil că rochia şi pantofii reprezentau ultima intenţie a modei, fata însă întruchipa totul: trecutul, prezentul şi viitorul în definiţia lor feminină. Faţa ei era proaspătă ca a unui copil, gesturile ei exprimau o uimire continuă, privirile inocente, neastâmpărate şi generoase răsplăteau parcă realitatea însăşi: ceva din duioşia şi bucuria lor se dăruia şi coloanelor inutile din mijlocul salonului.

Am rămas toţi ca nişte statui, iar Radu întâlnise, în sfârşit, fericirea absolută.

Fata se aşezase într-un fotoliu de catifea, la câţiva paşi de noi şi strălucea toată, de la gambe la părul de aur care-i cădea şuvoaie pe umeri. Era foarte tânără, avea acea vârstă înşelătoare: între 15 şi 18 ani, iar privirile ei îl căutau pe Radu cu o insistenţă neascunsă. Aşa mi s-a părut la început pentru că în momentul când domnul cu păr alb s-a uitat la ea, privirile fetei au renunţat la fixitatea aproape bolnavă, capul i s-a rotit încet şi o uimire fermecătoare i-a invadat chipul: parcă trăia surpriza unui copil care descoperă o mie de fleacuri colorate în jurul lui. Evident, se prefăcea, dar cu câtă artă, cu câtă naturaleţe!… Ah! Fericitul cu chip angelic!

Numai că… Mi-am amintit de cel care încheiase cortegiul, de tânărul încărcat de bagaje, de ochii lui iscoditori… Venea spre noi, ţanţoş, parcă voia să ceară socoteală cuiva… Oare?… Ni s-a recomandat foarte dezinvolt: Emil Sandu, avocat şi ne-a întrebat dacă există vreun loc bun de baie prin apropiere! Un tip nesuferit, antipatic, l-am calificat fără ezitare. Vocea parcă-i scârţâia şi faţa lui, cam mult prelungită, amintindu-mi o caricatură răutăcioasă a marelui Stan Laurel, cerea permanent şi asiduu o pereche de palme zgomotoase. I-a răspuns Dan, sau Radu, sau Paul, nu ştiu care dintre ei, pentru că atenţia mea avea altă destinaţie. În orice caz am auzit vorbele: „Ochiul cald”. Îmi amintesc perfect că fata i le-a repetat domnului argintat, într-o frază care mi-a umplut inima de bucurie:

— Mergem să facem baie la Ochiul cald, papa?

Dar cu asta nu s-a terminat fericirea noastră. Părintele simpatic a încuviinţat printr-un zâmbet, apoi i-a întins mâna lui Emil Sandu, care i se realăturase, spunându-i cam aşa:

— Vă mulţumesc foarte mult… Sunt avocatul Gilbert Pascal… Încântat de cunoştinţă…

Va să zică întâlnirea lor fusese o întâlnire de tren, sau de taxi, absolut întâmplătoare! Era cazul să-mi retuşez prima impresie despre Emil Sandu. Nu era chiar foarte antipatic. În orice caz nu era iremediabil antipatic.

Cam peste jumătate de oră am plecat spre plajă. Ne-am înţeles toţi, fără cuvinte. Am plecat în momentul când am ştiut că în urma noastră va fi cineva. Am încetinit mersul, ne-am lăsat depăşiţi. Tatăl şi fiica, el într-un costum alb, strălucitor, ea într-un costum de baie care-i

dovedea generozitatea şi inocenţa, au trecut pe lângă noi salutându-ne, tatăl scoţându-şi cu distincţie pălăria de Panama, fiica aruncând o privire divină spre Radu.

— Mişto muieruşcă! mi-a şoptit avocăţelul la ureche, dar şi-a înghiţit cuvintele când a văzut cum mi se strâng pumnii.

Aproape un ceas am mers prin nisip, aşa cum se merge prin nisip: greoi, nesigur, urmăriţi vehement de un soare insuportabil. Dar în faţa noastră se legăna şi aluneca straniu zeiţa tuturor visurilor. Cred că am fi trecut toate mările şi oceanele după ea, fără să ne dăm seama.

În sfârşit, după un cot a apărut şi golfuleţul, dar nu pustiu. Un cort şi două parasolare îi îmbogăţeau malul foarte bogat în vegetaţie de nisip, iar în apă, nu prea departe de ţărm, se zăreau trei căşti: una albă şi două albastre, pe care le-am identificat imediat. Casca albă: profesoara Silvia Costin. O cască albastră: domnul Moni Marinó. Cealaltă cască albastră…: don Petrini, da! Sicilianul cu chelie ireproşabilă şi burticică hazlie, cel care ceruse să fie sculat după ora 12. Doar unul din înotători a salutat prezenţa noastră: don Petrini. Ne-a făcut un oarecare semn cu mâna, dar numai după o secundă am văzut cum iar începe să i se lungească gâtul. Avea ochi buni sicilianul!… Imediat a pornit spre mal cu entuziasmul unui campion olimpic, după ce a lansat un „Bravissimo bambini!”, nu atât un salut de recunoaştere cât o urare de recunoştinţă. Precis nu venea în întâmpinarea mea.

Tocmai făceam această reflecţie când mi s-a întâmplat accidentul. Piciorul mi-a alunecat într-o groapă, idiotul! Iar trupul neavertizat a apăsat brutal alunecarea, drept care m-am trezit cu o entorsă de toată frumuseţea. În loc să urlu de durere, precum aveam dreptul, am început să rânjesc şi m-am străduit să-mi port paşii mai departe, cu eroism şi poate că aş fi rezistat câtva timp dacă nu m-aş fi uitat la încheietură: parcă mi se lipise o minge de oină, atât de mare şi de vânătă era umflătura. N-am mai putut suporta. Pentru că mai erau şi vreo mie şi ceva de draci care-şi ascuţeau coarnele şi-şi antrenau copitele acolo. Mi-am cerut scuze şi m-am aşezat la umbra unui tufiş.

Dan s-a repezit să-mi facă un masaj, dar nerăbdarea de a se scălda îi transformase degetele în nişte cârlige de oţel. Ceilalţi m-au consolat prin vorbe, poate amicale şi compătimitoare, dar eu le auzeam funebre. Pentru că hainele le alunecau de pe trupuri ca-n ritmul filmelor mute. Şi totuşi, Dan i-a întrecut pe toţi. S-a dezlipit de mine când ceilalţi intrau în apă, dar a ajuns înaintea lor lângă casca portocalie care ascundea buclele de aur ale zeiţei.

M-am dezbrăcat şi eu cu gândul să fac baie, dar când am ajuns la marginea apei durerea m-a prăbuşit. M-am răstignit pe nisip consolându-mă doar cu prietenia şi dărnicia unui soare prea bun faţă de cele ce-i făcusem. Şi am urmărit de acolo evenimentele care se

petreceau nu prea departe, în golfuleţ.

Mai întâi, o cască albastră, de culoarea cerului, (bineînţeles Marinó) s-a îndepărtat de grupul gălăgios de la Ochiul cald, a străpuns bariera unor talazuri uriaşe, probabil acolo unde se afla bancul de nisip şi s-a pierdut, departe, în larg.

Dar pe mine mă interesa golfuleţul, Ochiul cald, unde erau şapte căşti şi vreo două speranţe. O cască portocalie: zeiţa. O cască albă: împărăteasa. O cască albastră: don Petrini. O cască neagră: Paul Soran. O cască roşie: Dan Ionescu. O cască verde: Emil Sandu. O cască în dungi multicolore: Radu Stoian. Parcă se înţeleseseră toţi, de la început, să poarte căşti diferite. Eu m-aş fi confundat cu Paul Soran: aveam o cască neagră.

Cele şapte căşti formau un fel de cerc, la prima vedere. Pentru că încetul cu încetul, una din ele a devenit centrul cercului, evident casca portocalie. Şi tot încetul cu încetul, o altă cască, albă, se îndepărta de cerc. La început mişcarea mi s-a părut sincronizată, apoi s-a deformat. Circumferinţa s-a apropiat de centrul portocaliu, până ce totul a devenit o floare cu cinci petale. Punctul alb s-a îndepărtat, până ce l-am pierdut din vedere. Abia mai târziu l-am descoperit, dar atât de departe în larg, încât mi s-a făcut rău. Alţi ochi nu cred că ar fi fost în stare să descopere casca albă, dar eu, în privinţa vederii, sunt un fenomen şi termenul acesta mi-a fost acordat de mai mulţi oculişti.

Dezlegasem de multă vreme enigma celor două căşti şi imaginaţia mea, cam febrilă, brodase un început de dramoletă. Expulzată printr-o mişcare inconştientă, desigur, împărăteasa simţise totul ca o jignire gravă şi se dăruise vitează depărtării. Amintindu-mi-o: sigură, maiestuoasă, voluntară, stăpână, reacţia ei îmi apărea cât se poate de firească. Ironia sorţii! Cu oricare altă femeie alături, profesoara ar fi rămas împărăteasa necontestată a mării şi a pământului. Singura care putea s-o detroneze era zeiţa de aur. Şi iată că întâmplarea, de bună seamă numai întâmplarea, le alăturase… Oare aiuram?… Nu cred…

Dar casca albastră din larg?… Câtă cutezanţă în izolarea ei! Abia o mai vedeam: un strop de cer pe întinsul albastru de cerneală. Şi alături de el un punct alb? Sau o simplă părere? Să se fi întâlnit în larg cele două căşti temerare?

Fiindcă soarele mă răsfăţase cam mult am căutat un adăpost pe care l-am şi găsit sub forma unui tufiş făcut din arbuşti foarte deşi. M-am întâlnit şi cu un vântuleţ cumsecade şi dacă n-ar fi fost piciorul beteag, m-aş fi considerat un produs fericit al pământului. Dar miile de draci care roiau în jurul meu găsiseră alte unelte cu care să mă pună la încercare: burghie şi sfredele. Am fost sportiv la viaţa mea, am avut entorse cu ghiotura, dar niciuna atât de cruntă… Şi mai ales niciuna într-un moment atât de nepotrivit. Şi mai era şi ingratitudinea umană…

Floarea cu bulb portocaliu ieşise din mare, bineînţeles tot ca să se zbenguiască. Doar zeiţa mi-a făcut un semn de simpatie cu mâna, un semn de trecere, foarte scurt, pentru că imediat a început să strige: „Papa!” şi când capul alb al avocatului Pascal sa ridicat din nisip, a adăugat, inocentă şi fermecătoare: „Îmi dai voie să mă mai distrez puţin?” Avocatul a negat mai întâi, dar nu ştiu cum a început ea să-şi plimbe mâinile pe trup, că a şi primit încuviinţarea capului alb.

Singurul care m-a vizitat a fost don Petrini. Părea nespus de nenorocit. M-a mângâiat pe creştet, mi-a insuflat curaj, a oftat de câteva ori ca un tată grijuliu… Dar cum a terminat de fumat ţigara s-a şi dus după ceilalţi. Asta m-a înfuriat la culme. Ce căuta el cu burticica lui săltăreaţă, cu chelia lui de sfeclă emailată, cu umerii lăsaţi şi cu pungile fleşcăite de la piept printre tinerii aceia aproape superbi…?

Dacă aş fi fost şi eu acolo aş fi întregit superlativul. Fără falsă modestie! Sunt un tip destul de bine făcut, n-am nici nasul prea subţire, sau prea mare, nici urechile blegi, gura, zic fetele, e bine desenată, bărbia pătrată, masculină, iar în ceea ce priveşte forţa şi supleţea nu prea îmi găsesc rivali. Dacă n-ar fi fost accidentul ăsta blestemat! Trebuia să mă obişnuiesc cu ralul de spectator. Tocmai eu!

Îi priveam cum se zbenguiesc… Zeiţa!… Oare cum o cheamă? Precis… Elena! Alt nume nu i se potriveşte. Şi totuşi perfecţiunea asta de bronz şi de aur are şi ceva misterios în ea, dar nu pot să sesizez ce anume…

Printre cei care o înconjurau mai era unul de prisos, în afara lui don Petrini, unul la fel de agresiv ca sicilianul: avocăţelul cu aplomb şi cu mutră lunguiaţă, Emil Sandu. Singurul care mi s-a părut mai retras a fost Paul Soran… Dar într-o clipă oarecare, când joaca din grup l-a apropiat de zeiţă, am văzut cum braţul care îi atingea şoldurile i s-a umflat lacom şi sunt sigur că apăsa şi avea duritatea fierului. Dacă nu mi sar fi încordat şi mie braţul în clipa aceea n-aş fi observat nimic.

I-am privit multă vreme, n-aveam altceva de făcut. Jocuri copilăreşti, cu mingea, cu inelul, cu costumul de pescuit submarin al lui Dan, tumbe, salturi, alergări; am suportat totul cu stoicism. Dar nici stoicismul n-a ţinut prea mult, pentru că grupul a descoperit, nu ştiu cum, alt joc, dacă poate fi numit aşa: sărituri în apă. Şi eu, pe cinstea mea, sunt un as în materie. După câteva salturi stupide, cineva a venit cu ideea trambulinei, care îmi apăruse în minte din prima clipă. Au făcut o piramidă. La început Dan şi Paul – bază. Deasupra lor, ca un semicerc, Radu. Zeiţa s-a căţărat prima pe ei şi a sărit în apă ca o zvârlugă. Al doilea a sărit avocăţelul. Din fericire a căzut pe burtă. Don Petrini n-a avut curajul să se transforme în saltimbanc, dar şi-a asumat rolul de pilon. Fără îndoială, cu speranţa că zvârluga se va folosi de genunchii şi de burticica lui pentru a se căţăra pe semicercul adorat. Ceea ce s-a şi întâmplat de câteva ori. Au sărit toţi prin rotaţie.

Premiul întâi, cu oarecare subiectivitate: zeiţa. Apoi în ordine: Dan, Paul, Radu, câteva locuri goale şi la urmă de tot: Emil. Dacă n-a ţinut cu orice chip să dea un spectacol de sărituri comice, ceea ce nu cred, atunci acest avocăţel cu ochi de şarpe e un cretin perfect. N-a căzut pe burtă numai atunci când a căzut pe spate sau pe coaste. În orice caz are o burtă de oţel. Cred că şi o broască şi-ar fi crăpat-o după atâtea căzături. Treaba lui, la urma urmei.

În toiul spectacolului a ieşit din apă profesoara. Bineînţeles că s-a aşezat la umbră, pe nisip, lângă mine, după ce m-a întrebat dacă nu mă stinghereşte. Aş fi nedrept să nu recunosc că e o femeie extraordinară şi nu spun asta câştigat de ideea compensaţiei. Un trup de marmură, probabil cu carnea la fel de dură, un trup sănătos, puternic, aproape rubensian, nu coborât din Fragonard ca al zeiţei. Am uitat de dracii care se cuibăriseră în piciorul meu şi de uneltele ciudate pe care mereu le inventau şi le foloseau. De câteva ori m-am uitat în ochii împărătesei şi de fiecare dată îndemnat de datoria reciprocităţii… Ce priviri! Adânci, tainice, prevestitoare de convulsii grele, definitive. În clipele acelea îmi apăsam călcâiul în nisip ca să mă salveze durerea. Mia zâmbit mereu, un zâmbet familiar care voia să rupă nişte obstacole. Eu, îmi găsisem, după multe foieli, absolut îngrozitoare, o poziţie care-mi scotea în relief bicepşii cam fără concurenţă, nu ca să fac pe nebunul, ci ca să-i dau o bucurie, să-i arăt că nu-s chiar un tip de lepădat.

— Caraghios spectacol! a spus ea cu privirile aiurea.

— Cam copilăros, dar amuzant… i-am răspuns cu gândul că odată şi-odată entorsa se va vindeca.

S-a uitat la mine uimită, neîncrezătoare, ceea ce m-a determinat să caut repede alt subiect de conversaţie. Am întrebat-o, într-o doară, dacă a mai fost vreodată la Ochiul cald. Ea a luat întrebarea în serios (sau poate s-a prefăcut) şi mi-a spus că de 10 ani, în fiecare August vine aici; că locul în care se dădeau în spectacol caraghioşii se numeşte Groapa mare, un loc foarte primejdios, de obicei supravegheat şi totuşi bântuit de accidente; că de la Groapa mare porneşte un banc de nisip, în formă de semicerc, până la Groapa rea, alt loc primejdios, unde chiar anul trecut s-a înecat o studentă.

Şi deşi mă convinsesem că e o înotătoare de forţă, m-am mirat ca un nătâng (din păcate nu în gând) că şi-a ales tocmai acest loc pentru vacanţă.

— E cel mai bun loc de pe tot litoralul, mi-a răspuns. Aici marea e întotdeauna caldă, ochiul e un adevărat dar al mării.

Şi mi-a explicat că bancul de nisip deviază curenţii reci spre cele două gropi, împotrivindu-li-se ca o adevărată pavăză. Din cauza aceasta chiar înotătorii experimentaţi sunt în primejdie când e furtună. Talazurile sunt atât de mari în faţa bancului, încât depăşirea

lor cere nu numai forţă, ci mai ales iscusinţă. Înotătorii de toate zilele sunt împinşi de curent spre una din cele două gropi şi acolo apa suge ca o pâlnie.

— Mi-a plăcut fantezia dumitale de aseară, mi-a spus ea pe neaşteptate. Ştiu să deosebesc inteligenţa autentică de poză…

În clipa aceea mi-a îngheţat răsuflarea şi cred că eram roşu ca para focului. Iarăşi am apăsat călcâiul în nisip. Noroc că o umbră rea a poposit ca un grilaj de fier între trupurile noastre guvernate brusc de legea apropierii.

— E aproape ora două… Am auzit vocea arhitectului Dorian. Şi poate că dumnealui vrea să plece… Şi-a fracturat piciorul şi s-ar putea să aibă nevoie de îngrijiri. Dacă nu s-ar fi accidentat…

Era cel mai josnic atac care se petrecea în lume în momentul acela. Profesoara s-a uitat mai întâi în ochii mei, sau a vrut să se uite, pentru că eu cercetam terorizat nisipul, apoi mi-a privit piciorul accidentat pe care-l simţeam străpuns de tot felul de tăişuri: calde, reci, zimţuite, încârligate, cum tot iadul n-ar fi fost în stare să născocească, apoi din nou s-a uitat la mine, atât de insistent, încât a trebuit să-i răspund. Doamne! Ce priviri păgâne! Şi culmea e că mă simţeam vinovat!

A sărit de lângă mine ca o lăcustă şi fără să-i fie primejduit echilibrul a apelat la braţul stâlpului de hipodrom, ceea ce m-a mâhnit peste măsură. Am rămas singur, cu tristeţea unui om care pierde ceva ce n-a posedat niciodată… Ceilalţi terminaseră de mult concursul de sărituri. Începuseră o cursă de înot de-a lungul coastei. Îi recunoşteam după căşti. Deznodământul nu mi-a făcut prea mare plăcere, pentru că aproape de sosire, avocăţelul cu cască verde a ţâşnit ca un peşte şi de pe poziţia a patra a ajuns pe locul doi, în urma lui Dan.

Între timp a apărut şi domnul cu păr alb, avocatul Gilbert Pascal, lângă mine. Asistase şi el la desfăşurarea cursei. L-am privit mai pe îndelete şi am observat câteva ciudăţenii în înfăţişarea lui. Părul îi era într-adevăr neverosimil de alb, pur şi simplu de vată şi tot atât de des. Faţa însă părea a unui copil îmbătrânit înainte de vreme. Era cam caraghios, mai ales că în costum de plajă i se vedea trunchiul scorojit şi scofâlcit, iar pe de lături braţele lungi, ca de urangutan, care mai că-i atingeau genunchii.

Nu ştiu ce boscorodeau concurenţii acolo lângă groapă, pentru că l-am simţit pe avocat cam nervos, apoi l-am văzut ducându-şi mâinile, pâlnie, la gură şi strigând:

— Elenaaa! Eleeeennaaaa!

Va să zică nu greşisem! O chema Elena!… Şi Elena s-a supus de astă dată ca o şcolăriţă. A ieşit repede la mal, dar nu s-a dus direct la parasolarul tatălui cu păr de vată. A făcut mai întâi o escală… la tufişul meu. S-a aşezat lângă mine, mi-a zâmbit (iar eu am simţit în tot corpul o căldură de catifea) apoi şi-a plimbat degetele, ca nişte adieri,

pe umflătura de la picior.

— Tare mult aş vrea să te vindeci repede, mi-a şoptit. Îmi promiţi că vei face aşa?

A adăugat şi un surâs tainic, apoi a închis ochii de câteva ori, pe cinstea mea, de parcă mi-ar fi acceptat, aprioric, o dorinţă foarte intimă. Cred că în clipa aceea m-am rugat lui Dumnezeu să trăiesc, deşi nu simţeam nici o primejdie în jurul meu. M-a cuprins o febră şi o moleşeală necunoscute. Da, fata asta avea ceva care-mi scăpa, ceva nedefinit care se opunea înfăţişării ei de zeiţă… I-am întins mâna cu un curaj isteric, într-un gest care ar fi vrut să spună: „ajută-mă, te rog, să mă ridic". Voiam pur şi simplu să-i simt braţul şi s-o mai reţin un pic lângă mine. M-am agăţat de mâna ei şi m-am pomenit tras în sus, cu o forţă pe care n-aş fi bănuit-o în silueta aceea atât de zveltă şi de fragilă.

Paul mi-a descoperit piciorul învineţit şi s-a apucat să-mi facă un masaj adevărat, numindu-mi toate oasele şi tendoanele şi muşchii pe care-i dereglase entorsa. Amintiri din vremea când fusese sortit altei profesiuni. M-a masat îndelung, cu artă, era o adevărată binefacere. A apărut şi Dan cu motocicleta lui Paul (fusese trimis special pentru asta) aşa că în patru minute am ajuns la hotel. Direct în camera nr.

Paul îmi prescrisese odihnă absolută, comprese reci, piciorul la orizontală, cu alte cuvinte mă condamnase la nemişcare şi asta nu-mi prea convenea. Oare o făcuse într-adins?… Îmi aminteam zâmbetul Elenei şi mai ales clipirile ochilor ei, atât de adevărate, dar parcă nu întru totul nevinovate…

Aşa că spre seară am coborât în salon. Nu mai simţeam nici o durere, sau poate îmi amorţise piciorul. Erau toţi în hol, toţi cei care fuseseră dimineaţa la Ochiul cald; chiar şi domnul Marinó, care ocupase un fotoliu în cel mai întunecos ungher al salonului, precum îi era obiceiul. Băieţii de la pensiune au şi sărit asupra mea cu ameninţări şi dojeni. M-a zărit şi Elena, a înclinat uşurel capul, dar nu l-a părăsit pe Emil care i se proţăpise în faţă. I-am alungat pe cei care nu mai pridideau cu sfaturile şi m-am îndreptat spre o măsuţă ascunsă de palmieri, unde se afla, singură, profesoara Silvia Costin. Arhitectul Dorian susţinea o conversaţie foarte aprinsă cu avocatul Gilbert Pascal. Cred că nu remarcase sosirea mea, dar oricum nu-mi păsa de el. Împărăteasa m-a primit cu destulă bunăvoinţă, chiar mi-a surâs şi mi-a arătat fotoliul din faţa ei. Era de o eleganţă tulburătoare, îmbrăcată parcă într-un giulgiu de cer, transparent şi tremurător, iar somnul de după amiază o întinerise cu câţiva ani. Părea o fetişcană, zău că da, nu spun asta ca să mă răzbun pe Elena cea infidelă şi înconjurată de prea mulţi.

Nu-mi amintesc ce am vorbit cu profesoara. Probabil numai banalităţi, dar aveam tot timpul senzaţia unui dialog între gheaţă şi

jar. Gesturi, priviri, zâmbete, toate grele, neterminate, dorite, încăpute… Am privit-o intens şi ea şi-a desfăcut braţele, leneş şi parcă vedeam nişte aripi care vor să adăpostească pe cineva. Dacă ar fi trebuit să-mi rostesc numele, atunci, aş fi rostit un singur cuvânt: Vulcan.

Şi deodată a apărut lângă mine… Elena!

— Joci bridge? m-a întrebat cu aceleaşi clipiri tainice în ochi.

Toată, toată era o chemare, o promisiune, o încântare. Am răspuns afirmativ şi m-am ridicat din fotoliu, găsind totuşi puterea unei scuze, ba am şi ridicat neputincios din umeri ca şi cum m-aş fi angajat în joc dinainte. Elena nu m-a invitat însă la o plimbare, sau la o discuţie, aşa cum mă aşteptasem şi cum dorisem; chiar m-a dus la o masă de bridge la care se mai aflau trei persoane: arhitectul Dorian, avocatul Gilbert Pascal şi Emil Sandu. Eram al patrulea. Oare cine organizase complotul?… Până să mă dezmeticesc, Elena dispăruse din salon cu băieţii de la pensiune. Nici măcar nu-mi mulţumise. Oare de ce atâtea mizerii numai pe capul meu?

Am fost atât de nervos că primele robere le-am jucat ca un netot, cu licitaţii sinucigaşe, cu inspiraţii oribile de impas, chiar cu o renonsă. Până ce l-am auzit pe regele cailor:

— Pierdeţi patru sute de lei, domnule Enescu…

Va să zică jucam pe bani! Dar nu asta m-a trezit. Am simţit în spatele meu un parfum discret, insinuant care-mi mai înfiorase nările. Ruşinea m-a trezit. Îl aveam partener pe tatăl Elenei şi mi-am amintit că în cercurile de bridge din Capitală sunt destul de bine cotat, deşi am pătruns numai de doi ani. Am jucat rece, lucid, crud. Şansa era mereu împotriva mea, primeam numai cărţi proaste, trebuia să merg la sacrificii şi să calculez fiecare levată, în zeci de probabilităţi. Numai aşa am izbutit să anulez cărţile extraordinare ale adversarilor.

— Magistral! am auzit o voce undeva în apropiere.

Era domnul Marinó, care, aşa cum am aflat mai târziu, îmi urmărea jocul de aproape o oră. Şi lângă el, dură, nemiloasă şi poate din cauza asta şi mai ispititoare: Silvia Costin. Mi-am plecat capul ostentativ şi grav: iertare, supunere, fidelitate; cred că în clipa aceea eram capabil de gesturi definitive. Ea mi-a răspuns încruntându-şi uşor sprâncenele. Era totuşi un succes. Puteam deci să duc partida până la capăt.

Emil e o adevărată cizmă în materie de bridge. Dacă ar fi fost în stare să-mi dea cele mai sumare indicaţii la licitaţie, i-aş fi adus pe adversari la faliment, pentru că n-am întâlnit un om mai norocos ca el. Doamne! Ce cărţi îi veneau! La una din done a avut absolut toate valorile în mâinile lui.

Am câştigat o sumă oarecare şi m-am gândit că aş putea s-o ofer ca împrumut băieţilor de la pensiune. Bucuria succesului mi-a fost însă umbrită de o remarcă făcută în şoaptă, în spatele meu:

— Infamie!

Am mai avut vreme să văd faţa domnului Marinó schimonosită de o expresie care şi acum mă înfioară: un dezgust violent, agresiv, etern. Oare cui se adresase? I-am privit pe toţi cei de la masă. Emil îşi număra banii fără să se grăbească şi aerul lui era acela al unui câştigător calm care nu vrea să-şi ridiculizeze adversarii. Avocatul Gilbert Pascal era, în schimb, foarte nervos, privirile lui iscodeau salonul ca nişte reflectoare, dar înţelegeam, sau mai bine zis intuiam cauza nervozităţii lui. Arhitectul Andrei Dorian părea jignit în amorul propriu; nega mereu ceva în tăcere, scuturându-şi capul sau încordându-şi pumnii. Gura aceea subţire care-i unea urechile părea o zgârietură a feţei. Mai întâlnisem asemenea jucători care nu se împacă niciodată cu ideea că pot pierde. Pentru ei *a pierde* înseamnă o dezonoare, un atentat la adresa inteligenţei şi personalităţii lor. Eram sigur că va propune o revanşă imediată, ceea ce s-a şi întâmplat. Din fericire, m-am scuzat înainte de a-i auzi vorbele şi pretext, slavă Domnului! Aveam: piciorul.

Don Petrini, care apăruse între timp la masa noastră, s-a oferit voluntar al patrulea. Pe neaşteptate s-a scuzat şi Emil, dar mai abil, propunând altceva mai *antrenant*, mai cu *emoţii*: un pocher. Avocatul şi arhitectul au rămas câteva clipe în cumpănă, uitându-se unul la altul neîncrezători, dar don Petrini a reacţionat cu atâta bucurie la propunerea lui Emil, încât s-au lăsat şi ei molipsiţi. Pocherul urma să se joace în apartamentul sicilianului. Dar înainte ca jucătorii să părăsească holul s-au mai făcut câteva mişcări. Arhitectul Dorian, cu sprâncenele iarăşi ridicate până la jumătatea frunţii a avut o discuţie nervoasă cu profesoara. Nu ştiu care a fost deznodământul. Îmi amintesc numai mâna lui frământând violent o batistă albă, nevinovată. Avocatul Gilbert Pascal a expulzat-o cu un gest surprinzător de sever pe Elena din grupul băieţilor. Fata a răspuns cu o acceptare docilă… Dar cred că numai eu am observat privirea de semnal pe care i-a aruncat-o lui Radu.

Am rămas înţepenit la masa la care jucasem bridge. Atmosfera nu mai era aceeaşi ca ieri. Liniştea era prea grea, prea apăsătoare. Fiecare parcă voia să se izoleze. Nu numai domnul Marinó care în colţul lui întunecos părea umbra unei statui. Şi Radu care se înfăşurase pe jumătate cu draperia unei ferestre şi care privea cu ochi sticloşi scara interioară; şi Paul Soran care se rezemase de o coloană, chiar în mijlocul salonului, fredonând, cu privirile pierdute, o melodie spaniolă, patetică, obsedantă. Dan încremenise în faţa profesoarei şi o privea crud, duşmănos. Credeam că va ţipa la ea, sau că se va repezi asupra ei. Dar ea rămânea nemişcată pe fotoliu, cu ochii închişi, cu braţele căzute şi ghiceam în atitudinea ei o încordare de oţel.

Am fost sigur că Dan nu va rezista multă vreme. El a părăsit,

primul, salonul, fără să adreseze cuiva vreo vorbă. Locul lui a fost ocupat, mai târziu, de domnul Marinó. Apoi s-a desprins şi Paul de lângă coloana lui. Mi-a făcut un semn de rămas bun cu mâna, s-a înclinat mut în faţa profesoarei, fără să ştie dacă e văzut şi parcă fără să vrea să fie văzut, apoi s-a îndreptat spre ieşire urmărit de masca dispreţuitoare a lui Marinó. M-am ridicat şi eu din fotoliu, cu intenţia de a mă apropia de Radu, dar ceva m-a reţinut, nu ştiu ce. Paşii m-au dus spre altă fereastră şi am stat acolo ore întregi, privind ploaia fantomatică de afară. Nu vedeam nimic, nu auzeam nimic, numai gânduri şi fiori, gânduri încâlcite şi fiori răi. Presimţeam că se întâmplă ceva care ameninţă veselia. Presimţiri stupide, fără rost, fără cauză… M-am deşurubat de la fereastră şi am văzut salonul pustiu. Doar domnul Marinó în colţul lui întunecos, umbră nemişcată.

Am pornit, sfârşit şi difuz, spre camera mea. Pe scară l-am întâlnit pe Radu. Chipul lui angelic, nevinovat, devenise sângeriu, părul i se răvăşise, ochii îi erau tulburi şi beţi. Nu cred că m-a văzut. Mergea nesigur, parcă bâjbâia prin întuneric. Iar când am ajuns pe coridor am văzut-o pe Elena, complet goală, în deschizătura uşii. Părea o statuie de bronz, biciuită de reflexe. Ochii închişi, nările dilatate, buzele întredeschise, turnată pentru veşnicie, ca o tentaţie supremă a naturii. Am trecut în vârful picioarelor pe lângă ea şi parcă am simţit o crispare în atitudinea ei şi parcă i-am auzit respiraţia înspăimântată.

M-am aşezat la masă, în faţa caietului şi am început să-mi apăs piciorul bolnav până ce am devenit lac de sudoare, până ce durerea m-a trezit. N-am fost niciodată mai treaz… Dar niciodată n-am fost ameninţat de atâtea beţii.

Capitolul III

Vineri, 4 iulie.

Dimineaţă însorită, limpede, caldă. Am coborât în hol la ora 9. Fără să-l fi întrebat, portarul mi-a spus cu aceeaşi amabilitate exagerată că toţi locatarii au plecat la plajă. Am ieşit afară şi l-am zărit pe Paul în uşa pensiunii. M-a ameninţat, vesel, cu degetul:

— Te-ai trezit cam târziu, maestre. Să nu-mi spui în ce cameră ţi-ai petrecut noaptea că nu mă interesează. Mai bine arată-mi drăcia aia care se numeşte picior.

De aceea nu plecase Paul. Ca să-mi vadă piciorul şi să mă transporte cu motocicleta la plajă. Examenul medical nu l-a prea mulţumit. Nici umflătura, nici vânătaia, nici durerea nu se atenuaseră.

— Îţi voi face masaj pe plajă. Şi ar fi bine să ţii piciorul în apă rece şi să-l mai mişti puţin… Ai auzit ce s-a întâmplat la pocher?… Adică de unde să auzi?… Pe la trei dimineaţa domnul Emil câştiga vreo şase mii de lei… pe care i-a pierdut în cinci minute, la o întâlnire cu don Petrini. Un carré de aşi cu o chintă regală făcută din două bucăţi. După mutra pe care mi-a arătat-o adineauri am impresia că a ajuns în situaţia noastră, poate chiar mai prost…

Nu-l compătimeam deloc pe Emil. Ba cred că i-aş fi mulţumit domnului, sau lui don Petrini, dacă ar fi rămas fără o lescaie şi s-ar fi înapoiat acasă. Prea îşi dădea ifose, prea se băga în toate, într-un fel strica o foarte posibilă armonie. Dracu' să-l ia! Suferise cea de a doua înfrângere (de ordin financiar). Prima înfrângere (de ordin sentimental) i-o administrase Elena, care, nu mai încăpea nici o îndoială, aparţinea cu suflet şi trup lui Radu.

La Ochiul cald ne aştepta o surpriză. O corăbioară cu pânze era ancorată la câţiva metri înaintea bancului de nisip, foarte aproape de locul unde se spărgeau talazurile. O barcă albă, cu pânze albe, cu o denumire în alb: „Pescăruşul alb", proprietatea avocatului cu păr alb, adică a Elenei, adică a tuturor.

Grupul tinerilor independenţi ocupase umbra tufişului meu din ajun. Ne-au făcut o primire triumfală, absolut fără motiv, absolut gratuită, la care a luat parte şi Emil, e drept, rânjind cam pe dos. Veselia s-a transformat, firesc, în amoc şi ca la o comandă au pornit toţi: Paul, Dan, Radu, Emil, spre parasolare şi corturi, ţipând, urlând, gesticulând, schimonosindu-se. Făceau larmă cât şapte sute de derbedei scutiţi de examene. Au invadat zona aristocratică şi i-au scos

cu forţa pe toţi cei care se aciuaseră acolo: arhitectul Dorian, Silvia Costin, Elena, don Petrini (sicilianul a început singur să ţopăie, ca un maimuţoi) avocatul Gilbert Pascal. Niciunul n-a putut rezista iureşului, pentru că era prea multă surpriză, prea multă spontaneitate şi sinceritate în gestul băieţilor. Ţinându-se de mâini, aproape chiuind, au pornit toţi, într-un lanţ straniu, cu verigi strălucitoare, nervoase, dar şi cu verigi ruginite, smulse, spre marea cea mare şi s-au aruncat în apă, sau au căzut, sau au fost împinşi, toţi odată, nebunii!… Oare cum ar fi reacţionat domnul Marinó la amocul băieţilor? M-am pomenit întrebându-mă. Întrebare inutilă. Marinó era departe, în larg, la linia orizontului, îi zăream casca albastră în spuma albă a valurilor.

Dar nu era oare cazul să mă bucur şi eu de rebeliunea plăcută a vremii?… M-am rostogolit în apa caldă, într-adevăr foarte caldă, aproape dezgustător de caldă şi mi-am aruncat privirile în larg. Corăbioara îşi ridicase ancora şi aluneca pe valuri. După viteza şi precizia cu care înainta mi-am dat repede seama că nu avea numai pânze ci şi motor. Două trupuri erau agăţate de barcă. Le-am identificat după culoarea căştilor: Paul şi Dan. Toţi ceilalţi erau înăuntru. Departe, în zare, apăruse un vapor. Dar nu spre el se îndrepta barca, aşa cum am crezut la început. Alta era ţinta ei: o cască albastră (culoarea era o simplă presupunere la distanţa aceea) care abia se mai zărea din când în când printre valuri.

Nu ştiu câtă vreme am rămas în apă. Mă asaltau tot felul de gânduri, dar toate se dezlânau,. Stupid, ca înainte de a adormi. Când mi-am amintit că sunt undeva pe malul mării, cu piciorul beteag şi cu nişte focare de plăceri grele în preajmă, dar care mă respingeau, sau la care nu puteam ajunge şi totul din cauza unui accident cretin, am simţit cum mă înconjoară un vârtej rece şi plin de alice. Dar nu era o părere. Mă aflam chiar în centrul unui vârtej, care s-a topit însă prea repede. Anunţa ploaia, care nu s-a lăsat aşteptată: o ploaie puternică, densă, friguroasă.

Barca se apropia, în viteză, de mal. Pasagerii se strânseseră în mijlocul ei, în jurul catargului, ca un ciorchine, ferindu-se cum puteau de rafalele reci ale ploii. Dan a aruncat ancora la vreo zece, cincisprezece metri de bariera ucigătoare a talazurilor. Spectacolul la care am asistat după aceea mi-a îngheţat inima: nouă oameni se luptau din răsputeri pentru a străpunge bariera. Aproape un sfert de oră a durat lupta lor, crâncenă, istovitoare. Un singur om, cel de al zecelea, a spart bariera chiar pe la mijlocul ei: domnul Marinó. Nu ştiu când a ajuns acolo. Ceilalţi au intrat în Ochiul cald, mai bine zis în Ochiul calm, fie în apropiere de Groapa mare, fie în apropiere de Groapa rea, după cum i-a prins şi împins curentul. Sunt însă ferm convins că şi Dan şi Paul şi Emil şi profesoara, ba chiar şi Elena ar fi străpuns bariera tot pe la mijloc, dacă nu şi-ar fi asumat fiecare,

probabil, rolul de supraveghetor al celor care înotau mai slab. Cred că se înţeleseseră între ei. Paul condusese grupul împins spre Groapa rea, Dan pe cel împins spre Groapa mare. Altminteri, cine ştie…?

Atât de epuizaţi au ajuns la mal încât n-au mai avut puteri să se târască până la corturi sau la parasolare. S-au prăbuşit pe nisipul ud şi au rămas acolo minute întregi, până au prins din nou curaj şi putere.

Din fericire ploaia s-a oprit repede şi soarele şi-a năpustit iarăşi razele asupra plajei. Ca prin farmec toţi ne-am simţit înviorați, deştepţi şi mândri. Chiar şi eu, pentru că şi eu am trăit din plin momentul cel greu. Dar mai ales ne-am simţit flămânzi. Doamne! Ce mă mai chinuia foamea, mai ales că dimineaţă nu îmbucasem nimic şi tocmai eu am fost cel mai privilegiat. Paul mi-a făcut semn şi în patru minute motocicleta m-a lăsat în faţa hotelului. El a întors în viteză, probabil ca să ajute la transportarea obiectelor de plajă.

N-am ajuns imediat în restaurant, aşa cum mă împingeau toate dorinţele, ci am făcut o scurtă escală în salon, chiar în mijlocul salonului, împotriva voinţei mele. De undeva, dintr-un fotoliu a ţâşnit în faţa mea o fetişcană elegantă, zveltă, cu un păr roşu, aprins, cu ochii migdalaţi, cu nerăbdare copilăroasă în vorbe şi gesturi:

— Oh! ce bine c-aţi venit! s-a bucurat ea. Probabil că dumneavoastră sunteţi altcineva (!)... Dar poate că ştiţi când se întoarce domnul… Vicenzo Petrini?

Am rămas o clipă cu gura căscată: iată şi bambina de aramă a lui don Petrini! Mi-am spus şi amintindu-mi chelia lui foarte comică şi burticică lui săltăreaţă m-a cuprins chiar nițică furie. Un altul în locul meu poate că ar fi încercat să-i sufle lui don Petrini bambina, poate că în altă stare nu m-aş fi dat nici eu în lături, mai ales că operaţia asta nu mi-ar fi reclamat atât calităţile cât defectele. (O simplă părere, bineînţeles). Dar mai bine să-mi dau un vot de generozitate.

— Se întoarce imediat, i-am răspuns eu liniştitor.

Dar în loc să alerg spre restaurant m-am aşezat într-un fotoliu, curios să asist la întâlnirea prea roşcatei cu marele colecţionar de antichităţi… Şi trufandale. Nici măcar nu mi-am dat seama că tăcerea şi retragerea mea erau îndeajuns de jignitoare pentru frumoasa cu ochi migdalaţi.

Surprinzător a fost faptul că don Petrini a ajuns înaintea celorlalţi la hotel. Oare cu ce inimă a părăsit-o el pe Elena? Sicilianul a trecut ca o vijelie prin hol, fără să remarce vizitatoarea, care dealtfel nu i-a dat nici o atenţie, plasându-l probabil în rândurile personalului. E adevărat că fata s-a uitat mai întâi la mine, dar eu îmi admiram cu atâta veneraţie vârfurile sandalelor încât şi-a oprit întrebarea care-o stingherea. Numai după un minut a sosit şi Elena. Singură. A intrat veselă în hol şi deodată s-a oprit locului, ca trăsnită. Cam acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu prea roşcata. S-au dezmeticit însă destul de repede

amândouă. O mişcare reciprocă de apropiere şi părul de aur a ajuns la un metru de părul de aramă. Nu şi au întins mâinile, ceea ce mi s-a părut elegant, aristocratic. Roşcata a fost mai curajoasă:

— Eşti cu babacu' sau cu Radu?… Sau cu amândoi?…

— Da! i-a răspuns Elena cu un ton semeţ în voce.

— Aha! a exclamat cu subînţeles cealaltă.

— Tu? a ridicat vag din sprâncene zeiţa.

— Îl aştept pe domnul Vicenzo Petrini…

— Ahaaaa! i-a întors-o Elena, tot cu subînţeles, apoi a început să urce, demnă şi mlădioasă, scările.

Scena la care, cu voia mea, asistasem, m-a cam năucit. Şi mai mult ca să-mi feresc capul de prea multe vârtejuri i-am spus gazelei roşcate că domnul Vicenzo Petrini s-a întors şi că se află în camera lui, la etajul unu. După care am făcut rapid stânga-mprejur ca să nu mai fotografiez mutra fetei.

Am mâncat singur, la o masă dosită de o învălmăşeală de plante exotice. Mi se topise orice urmă de curiozitate şi numai poziţia avantajoasă a mesei m-a obligat să văd cele câteva mişcări din restaurant. Domnul Marinó şi-a ocupat locul lui, retras şi întunecos. I s-au servit imediat spaghetti, fără să comande. Elena şi babacul n-au coborât la masă; probabil că au fost serviţi în camere. Arhitectul Dorian şi profesoara au luat masa ca doi necunoscuţi, poate chiar mai rău, ca doi oameni care nu mai vor să se cunoască. Nici o privire, nici o vorbă schimbată între ei, tot timpul o răceală de gheaţă. Don Petrini şi bambina lui au coborât în restaurant (m-am uitat la ceas) aproape după o oră şi s-au aşezat în cel mai ferit ungher, zău că puteau fi invidiaţi chiar şi de domnul Marinó. Oare de ce se ascundeau toţi?… Pentru că şi eu, la urma urmei, mă cam ascunsesem… Dar ca să mă ascund şi mai bine, sau în orice caz mai cu folos, m-am dus direct în cameră. Şi m-am trezit după câteva ceasuri, limpede, plin de curaj şi cu piciorul ocolit de dracii aceia înarmaţi care mă urmăriseră întruna.

Salonul era ocupat de tinerii independenţi. Doar Radu stătea ceva mai la o parte, întunecat şi nervos. Ceilalţi o înconjurau, strălucitori, pe Silvia Costin. M-am dus şi eu într-acolo, cam împotriva inimii şi am rămas multă vreme, tăcut ca o moluscă, fără ca vreunul să se sinchisească de muţenia mea agresivă. Oare de ce voiam să fac pe martirul?

Stupidă seară! Anostă, scârboasă… Brrrr! Stăteam ca un idiot în faţa profesoarei, nici nu îndrăzneam s-o privesc şi ceilalţi se întreceau în a-i face complimente, în a o flata, în a o împodobi cu aureole (cum făcusem şi eu cândva). Deveniseră toţi inteligenţi, dintr-o dată, inclusiv Emil, care de câteva ori îşi amintise nişte citate franţuzeşti, rostite, culmea! Într-o limbă mai mult decât corectă, de-a dreptul familiară… Şi mă mânca şi pe mine limba şi nu numai limba, era aur

şi platină în capul meu… Şi tăceam ca un moron, şi-i ascultam pe ceilalţi şi toţi: Dan, Paul, Emil, nu făceau altceva decât să-şi încerce şansele. Un atac concentric şi reduta nu mi se părea inexpugnabilă, cum încercase cineva s-o califice, ci destul de docilă.

Împărăteasa asculta totul cu plăcere, chiar şi inepţiile, de care discuţia nu ducea lipsă, dădea mereu replici, aproape toate scânteietoare şi dacă povestea ceva, eleganţa expresiei îşi logica gândirii ei stârneau cea mai neprefăcută admiraţie. Şi mai era şi frumuseţea ei puternică şi aerul de tinereţe pe care-l împrăştia… (Tare aş fi vrut s-o văd în momentul acela alături de Elena!) Prea mă răscoleau nişte regrete deloc îndepărtate… Oare cine va fi fericitul? Oare va fi un fericit?

Şi deodată mi-am amintit de arhitectul Dorian. L-am căutat cu privirile, degajat şi indiferent şi l-am zărit la barul hotelului, lângă avocatul Gilbert Pascal. Amândoi păreau pleoştiţi, îngheboşaţi, parcă alunecau din haine. Şi fiindcă Radu era tot singur, de bună seamă că Elena fusese claustrată în cameră.

Pe la opt seara a apărut şi domnul Vicenzo Petrini în hol, dar nu coborând scările din interior, ci urcând cele câteva trepte de la intrarea hotelului.

— Probabil că a condus-o acasă pe domnişoara însângerată, mi-a şoptit Paul la ureche.

Aşa cum se întâmplă mai întotdeauna în toiul discuţiilor, s-a lăsat brusc un moment de tăcere primejdioasă. Noroc că Paul a intervenit salvator:

— Bine că mi-am amintit! Duminică sunteţi invitaţii mei! Deschidem stagiunea de vară la Teatrul Municipal. Nu se primeşte nici o scuză. Numai jurăminte. Gata: Juraţi!

Ne-a obligat să întindem mâinile, să ni le împreunăm, a boscorodit nu ştiu ce descântec, a rostit numele fiecăruia. Mai multe nu-mi amintesc, fiindcă deodată am descoperit că mâna împărătesei era deasupra mâinii mele. Mă mir cum de nu i-a sfârâit carnea, atâta jar era în braţul meu. Profesoara s-a dezlegat încet din mănunchiul de mâini, apoi s-a adresat nimănui:

— A stat ploaia… Şi cred că mi-ar prinde bine o scurtă plimbare… Trebuie să fie un aer superb…

Dar nu eu am sărit din fotoliu pentru a o însoţi. Dan a fost cel mai iute şi noi, ca nişte adevăraţi prieteni, ne-am amintit că întrerupsesem cândva o discuţie foarte importantă. Doar Emil a încercat un gest, o mişcare de arc trezit prea târziu, dar mâna lui Paul l-a imobilizat într-o fracţiune de secundă. Eu singur am observat incidentul şi tot eu am fost singurul care a observat privirea şi mutra îngrozită a arhitectului Dorian în clipa când cei doi au părăsit hotelul.

După un timp a venit şi don Petrini la noi. Voios, hazliu, oarecum

confidenţial; probabil că aştepta felicitările sau insinuările noastre, pe care chiar le-a primit din gura lui Emil. Sicilianul a dat înapoi ostentativ: o negaţie care vrea cu orice preţ să întărească afirmaţia. S-au spus multe bancuri dar toate mi s-au părut fără sare, idioate, antediluviene. Râdeam într-una ca un cocoş beat, ca să nu-i indispun, dar nici a zecea parte din atenţia mea nu urmărea bancurile. Poate de aceea am zărit capul Elenei ivindu-se o clipă printre gratiile de lemn ale scării principale şi pe urmă manevrele de catifea ale lui Radu. A înconjurat holul fără zgomot, în etape bine calculate, lente, dosindu-se elastic după fotolii, plante şi coloane, pentru a ajunge nevăzut la capătul scării. A urcat încet, calm, dar chiar în clipa când urma să dispară din raza vederilor a ţâşnit ca un fulger babacul cu păr de vată. Am pornit şi eu după el, ca o umbră grăbită, aşa că am mai putut să prind nişte scâncete înfundate şi să aud vocea înăbuşită a avocatului:

— Măgarule! Derbedeule! Îţi interzic definitiv!… Dacă te mai prind a doua oară…

Şi vocea lui Radu, speriată, aproape tânguitoare:

— Vă rog să mă iertaţi…

Punctul penibilei discuţii l-a constituit zgomotul făcut de o palmă care-şi atinge ţinta. Sărmanul Radu!

— N-am să vă iert pentru asta! i-am auzit vocea, o voce teribilă tocmai prin şoaptele ei.

— Nici eu… Şi foarte repede!

M-am întors. A venit şi Radu după câteva minute. Cu acel chip de înger aprins, pe care îl mai remarcasem, poate cu un obraz mai roşu decât altul. Părea absent şi chiar era, dar în ochii lui mocneau luciri grele.

— Aş bea ceva… a spus el pe neaşteptate. Don Petrini a sărit imediat:

— Un coniac! O sticlă de Napoleon! Sunteţi invitaţii mei. Iată o idee! Ne retragem sus, la un pocher amical, cu un pahar de Napoleon pe masă. *D'accordo?*

Cel mai entuziast a fost Emil, dar don Petrini l-a vindecat într-o clipă. I-a spus că în ceea ce priveşte băutura, are principii sfinte. Nu bea decât cu cine a mai băut şi altădată. Iar în ceea ce priveşte pocherul e unul din cei care au formulat şi votat legea pentru decapitarea chibiţilor. Mie mi-a făcut un semn cu ochiul, de glumă, nu de chemare, dar oricum nu aveam chef să beau coniac. N-aveam chef de nimic.

Când a sosit Dan, singur şi cam stingher, a şi fost înhăţat de don Petrini. Tuspatru au urcat sus, Dan dus mai degrabă cu forţa, pentru că nu prea era în apele lui. Dar parcă eu eram? Parcă Emil era?… Fiecăruia i se întâmplase ceva neplăcut. Cred că şi lui Paul. Avocăţelul Emil mi s-a lamentat fără încetare. Mereu îmi spunea că orice

pocherist de caracter, orice pocherist nobil, care a câştigat, acordă în mod automat revanşă celor care au pierdut. Îmi displace pocherul, îmi displace şi Emil, dar nu pot să nu recunosc că avea dreptate… Nu-l înţelegeam pe don Petrini. De ce-l exclusese din partidă pe Emil şi nu respecta dreptul sacru al revanşei? I-am promis lui Emil că voi discuta mâine cu don Petrini şi-l voi obliga să-i acorde revanşa.

— Aiurea! S-a înfuriat Emil. Mâine macaronarul pleacă nu ştiu unde, probabil după bambina lui, aşa că…

Nu l-am mai ascultat. Apăruse împărăteasa. Învăpăiată, cu ochii arzând. Urca încet scările. Am pornit hipnotizat, năucit, pe urmele ei. Se oprise în mijlocul coridorului. M-am oprit şi eu lângă ea. S-a uitat la mine tulbure, dureros. Mi-am lipit obrazul de obrazul ei şi am strâns-o sălbatec. Atât. Nu m-a respins şi nici n-am simţit în ceafă pumnul arhitectului. Cred că l-aş fi sfărâmat în clipa aceea. Ea mi-a pus mâna pe frunte şi m-a îndepărtat încet, încet. Aceeaşi mână mi-a mângâiat apoi încet, încet obrazul. Atât.

Bine c-am terminat de scris. Ca să mă las pradă vâlvătăilor pe care le simt în preajma mea.

Spre rai? Spre iad? Încotro?

Capitolul IV

Sâmbătă, 5 iulie.

Zi goală, zi tristă. Am dormit prost, m-am sculat dis-de-dimineaţă, dar n-am avut curajul să cobor în hol înainte de ora opt. Nici n-am satisfăcut pofta evidentă de sporovăială a fetei cu nasul mare atunci când mi-a adus dejunul. Probabil că avea răspunsuri la mii de întrebări şi nu aştepta decât un gest din partea mea pentru a porni morişca. Nu l-am făcut.

În hol n-am găsit pe nimeni. Pustietate. Era prea devreme, sau prea târziu? Portarul mi-a înmânat un bilet fără plic. Un scris necunoscut:

„Iartă-ne pentru trădare. Ne-am hotărât să închinăm toată ziua de azi trecutului antic. Am plecat spre Histria cu noaptea în cap. Dacă nu ne întoarcem până la miezul nopţii, să nu ne cauţi la poliţie sau la morgă, ci printre ruine, pentru că, până la urmă, tot în nişte ruine ne vom preface. Numai că nu vom avea strălucirea şi faima celor de la Histria. Doar curajul de a ne anticipa viitorul şi destinul. Hai, nu te întrista! Mai bine ocupă-te de entorsă şi de altele. Numai pe Elena s-o laşi în pace… Stop! Radu protestează… Bine! Atunci la asalt, bătrâne! N-o ierta! Fă-o să-i sfârâie călcâiele! Bravo! Dar să nu te pună nu ştiu ce drac să ceri încuviinţarea lui papá. A devenit atât de inchizitorial, încât mă îndoiesc că i-ar fi tată adevărat, sau cine ştie… De împărătească să te fereşti… Dan şi-a fracturat cervicala de atâtea încuviinţări… Spune că e ca o stană de piatră. Dar eu cred că expresia i se potriveşte numai la palme. Nici nu încearcă să nege (în schimb îşi mângâie obrazul)… Ştii cu ce plecăm? Cu un taxi! Aşadar putem semna cu demnitate: Trioul tradiţionalist care a reprezentat cu cinste pocherul românesc. (Din păcate n-am putut scăpa de virtutea noastră cea mai specifică: modestia. Am fi plecat cu avionul la Histria, sau cu un yacht în care am fi amenajat un spital pentru entorsa ta). Aşadar, încă odată: Cei trei şi mai săraci cu duhul, dar mai puţin săraci cu materia. Ura!”

Scrisoarea m-a amuzat. Era precis opera lui Paul, adică într-un fel o şi semna. Portarul mă privea zâmbitor, probabil că o citise şi el, sau poate fusese scrisă la masa lui.

— Şi ceilalţi au luat calea Histriei? l-am întrebat eu într-o doară (desigur, prefăcându-mă).

— Ceilalţi? şi-a început el raportul. Domnul arhitect Dorian încă n-

a coborât, dar m-a rugat să comand o maşină pentru ora 9. Doamna… Cum îi spuneţi dumneavoastră?… Doamna împărătească a ieşit de vreo jumătate de oră. Domnul avocat Pascal a plecat de la 7, tot cu o maşină, dar nu spre Histria, ci la Mangalia. Cu duduiţa. Pe signor Petrini nu l-am văzut şi nici nu ne-a lăsat vorbă când să-l sculăm… Aaaa! Domnul Marinó. Dar cred că ştiţi şi dumneavoastră. Dacă vremea e puţintel favorabilă, la ora şase şi jumătate e pe plajă.

I-am mulţumit portarului şi m-am uitat afară. Era soare, un soare cam timid, ameninţat de nori.

— Oare va ploua şi astăzi? am întrebat fără voia mea.

— Dumneavoastră ştiţi mai bine, m-a trezit portarul din nişte gânduri cam încâlcite. Aaaa! Uitasem să vă spun. A plecat şi domnul Emil Sandu, împreună cu domnul avocat Pascal, în faţă, lângă şofer… Iar duduiţa părea cam de ceară…

Duduiţa?… Aaaa! Fosta zeiţă… Îmi venea să râd de copilăriile de *ieri*… Am pornit spre plajă, pe drumul scurt, prin pădurice, pe cărarea motocicletei. O mişcare neatentă mi-a amintit beteşugul şi mi-a umplut piciorul de draci. M-am aşezat aproape urlând pe bordura unei fântâni pe care n-o zărisem până atunci, dar m-a gonit o duhoare îngrozitoare, duhoarea fântânilor părăsite. Piciorul durea ca o sută de măsele rebele şi nu ştiam ce să fac. Să mă întorc la hotel, sau să-mi continui drumul spre plajă? Mai aveam cam jumătate de cale până la Ochiul cald. Dacă mi s-a năzărit o asemenea întrebare înseamnă că mă simţeam prost de tot. Oare nu plaja era în clipa aceea tot destinul meu?… Cred că deliram… Dar am pornit-o. Mai mult într-un picior, sau ţinându-mă de crengi, sau sprijinindu-mă în câte un băţ, am ajuns până la urmă la Ochiul cald. Un singur parasolar se vedea pe marginea golfuleţului, iar dincolo de bancul de nisip se legăna pe valuri corăbioara: Pescăruşul alb, iar departe, în larg se zărea din când în când o cască albastră. Degeaba, nu era nici o cască albă pe întinsul mării. Fir-ar să fie!

M-am dezbrăcat şi am intrat în apă, la început într-un picior, ca un cocostârc şi când apa mi-a ajuns până la piept am încercat o plută. Nu era o părere. La orizontală, piciorul nu mă mai durea. Apa era călduţă, mai puţin scârboasă ca ieri… O mişcare, încă una: am început să înot! În loc să mă doară, parcă mă gâdila ceva pe la gleznă. Nu ştiu cât m-am zbenguit (câteva minute, probabil); mi s-a părut mult, dar aş mai fi rămas în apă, măcar plută, dacă nu m-ar fi înspăimântat ameninţarea unui cârcel, chiar la piciorul beteag. M-am retras la tufişul meu şi am stat acolo ore întregi. Gânduri neroade pe care nu mi le amintesc, numai starea aceea rea, de aşteptare bolnavă, nămoloasă, absurdă s-a strecurat în amintire…

Dar nu eram singurul care făceam acolo elogiul singurătăţii. De vreun ceas şi mai bine ieşise şi domnul Marinó din apă. L-am salutat şi

mi-a răspuns. Atât. S-a retras sub parasolarul lui, probabil ca să-şi antreneze măştile. Distanţa dintre noi era de vreo cinci metri. Ne auzeam răsuflările, din când în când, pentru că amândoi ne feream să ni le auzim. Târziu, mi-am luat inima în dinţi, prosteşte:

— Nu vreţi să jucaţi după amiază un bridge?

— No! mi-a răspuns el fără să se întoarcă.

Am plecat spre hotel. Am ajuns după jumătate de oră. Nimeni. Idioată zi. Noroc că începuse iarăşi să mă doară piciorul…

Pe la unu şi jumătate au sosit băieţii: Dan, Paul şi Radu. Le-am ieşit în întâmpinare, dar nu ştiu ce-mi spunea că erau şi ei în situaţia mea. Poate pentru că zâmbeau la fel de forţat ca mine. Sau poate că mă înşelam.

— V-aţi ruinat acolo printre ruine? am încercat eu un foarte cretin joc de cuvinte.

— Ne-a ruinat şoferul, mi-a răspuns Paul. Ne-am înţeles una şi a cerut alta. Dacă nu l-am fi ameninţat cu bătaia ne-ar fi luat şi cămăşile. La un moment dat a pus mâna pe manivelă, dar l-am liniştit noi repede. Escroc agresiv, tâlhar!

— Cred că v-aţi lecuit de excursii…

— Aiurea! mi-a răspuns Dan. Acuş plecăm la Mangalia, dar nu cu taxiul, gata! Cu trenul. E o mare serbare acolo, o chermeză autentică şi nu se poate să nu întâlnim câţiva cunoscuţi.

— Precis! i-am încurajat fără să vreau. Probabil că şi duduiţa Elena a plecat într-acolo… cu doi cerberi lângă ea: babacul şi Emil.

Le-am spus ceea ce îmi spusese portarul şi parcă am zărit o tresărire, o schimbare pe faţa lui Radu.

— Hai să mergem! a ţâşnit din el o chemare grăbită, ca un protest.

Paul şi Dan l-au privit ca pe o arătare din altă lume. Primul mi-a clipit din ochi, al doilea a încercat să-l calmeze:

— Nu fi nerod, că nimeni nu ţi-o poate smulge de lângă babacu'. Iar dacă ţi-e frică de Emil, atunci merita să ţi-o ia şi tu meriţi să porţi un bostan în loc de cap… Eu zic că ar fi mai sănătos să stai câtva timp pe de lături, de veghe… Primejdia vine din partea babacului.

— Exact! am spus eu cu o intonaţie de rămas bun. Mă cam enervase inconştienţa lui Radu. Cele întâmplate cu o seară înainte oare nu-i folosiseră la nimic?… Dracu' să-i ia! Aveam şi eu grijile mele… pe care le-am întâlnit în hol, sau aşa am crezut la început, în persoana arhitectului Dorian. Am uitat dacă l-am salutat sau nu, dar i-am simţit privirile insistente. Parcă-mi găureau craniul. Am căutat şi eu nişte alice ca să-i răspund şi când le-am potrivit direcţia… L-am văzut pe Dorian la un metru în faţa mea.

— Aş vrea să vă rog ceva… a început el. Involuntar, sau poate chiar voluntar, braţul drept mi s-a încordat. La cea mai mică necuviinţă i l-aş fi repezit, fără ezitare şi cu multă precizie, în mutră.

— Vă rog… l-am invitat totuşi.

— Mi se pare că sunteţi în relaţii amicale, sau cam aşa ceva, cu cetăţenii de peste drum. Nu fac nici o aluzie la dumneavoastră, asta vreau să fie foarte clar… Dumnealor însă nu prea sunt obişnuiţi cu maniere civilizate, cu… Mă rog… cu cuviinţa pe care o reclamă societatea. Asemeni unor… Mă rog… Şi vă rog să mă scuzaţi… Asemeni unor haimanale ofensează grav anumite persoane… Doamna Silvia Costin este viitoarea mea logodnică… Chiar dacă trecem în momentul de faţă printr-un moment cam dificil… Mă adresez dumneavoastră ca unui intelectual autentic, cu convingerea că mă veţi înţelege…

Înţelegeam, cum să nu înţeleg. În spatele cuvintelor pretenţioase descopeream un cerşetor, asta înţelegeam mai ales. Nu prea înţelegeam însă destinaţia gestului său. Oare sub pretextul că se referă la amicii mei nu urmărea retragerea mea din faţa *viitoarei sale logodnice* (dacă o numea aşa nu-i era foarte roz viitorul!), sau credea cu adevărat că unul din cei trei băieţi îi ameninţa logodna?

— Nu înţeleg… i-am răspuns eu, la urma urmei foarte sincer. Nu prea înţeleg ce se întâmplă şi ce…

— Vreau să evit un conflict grav! m-a întrerupt brusc şi cu surprinzătoare vehemenţă arhitectul. Când e vorba de onoarea mea, sau de onoarea unei *anumite* persoane, nu mă dau în lături de la nimic şi nu voi regreta nimic. Iată ce vreau să înţeleagă amicii dumneavoastră.

Andrei Dorian nu glumea. Era o schimbare evidentă în vocea şi în gesturile sale. Dar oare până unde putea să meargă hotărârea sau fermitatea lui?

— Pentru că discutăm ca doi intelectuali, i-am ripostat eu cu un ton cât se poate de calm, apreciez sincer părerea pe care o aveţi despre propria onoare. În ceea ce priveşte însă onoarea celeilalte persoane… Eu cred că duduia Silvia Costin e singură în măsură să hotărască…

— Vă înşelaţi! mi-a răspuns foarte prompt arhitectul. Doamna în cauză e încă foarte tânără şi complet lipsită de experienţă în acest domeniu… Sentimental.

Poate că avea dreptate, dar abia îmi ţineam râsul. Oare ce conta experienţa, sau lipsa de experienţă când era vorba de o fire atât de voluntară, atât de mândră, aproape tiranică, da, ca aceea a profesoarei? Mare imbecil acest arhitect!

— Mă scuzaţi pentru această inadmisibilă… Pentru acest deranj supărător, dar am impresia că vă bucuraţi de o anumită autoritate în rândul prietenilor dumneavoastră.

Îmi părea rău de un singur lucru: că nu era acolo lângă noi profesoara, *viitoarea logodnică*. Cred că aş fi luat-o în braţe şi aş fi sărutat-o… Uf!… Eram iarăşi în pragul delirului, sau poate chiar în

plin delir.

— Probabil că aţi aflat, s-a pregătit Dorian să încheie, întâmplarea penibilă de aseară. Domnişoara Costin a repusat cu greu, făcând apel la ultimele ei energii, un atac profund dezgustător al unuia dintre prietenii dumneavoastră.

A început să-mi vâjâie capul. Nu mai deosebeam ce e adevărat şi ce e intenţie. Îl vedeam prin ceaţă pe domnul Marinó, undeva aproape, arhitectul îmi apărea diformat, răspândit în mii de aţe încâlcite, iar deasupra mea plutea o pată de lumină spre care începeam să mă dizolv. M-am trezit însă repede. Arhitectul era tot în faţa mea şi mă privea năucit, Marinó dormita într-un fotoliu, iar pata de lumină se autodizolvase.

— Nu sunteţi dispus să jucaţi un bridge? a întrebat terestru şi parcă speriat arhitectul.

— Şi unde poate fi găsit al patrulea? a răspuns altcineva în locul meu.

Era glasul fără viaţă a lui Marinó.

— Poate acceptă domnişoara Silvia, a îngânat Dorian.

Partida de bridge a durat până la miezul nopţii. Probabil că am jucat bine, dar n-aş putea să jur, deşi Marinó m-a felicitat de câteva ori. Eram ca într-un vis şi simţeam mereu o pată de lumină caldă deasupra capului. Am privit rar şi am fost privit rar, dar pentru multe veşnicii.

La miezul nopţii a apărut don Petrini cu o sticlă de coniac Napoleon. Când nimeni nu ne observa schimbam paharele. Eu sau ea. La despărţire ne-am atins braţele.

M-am îmbătat mai târziu; acum simt beţia când îmi închei amintirile. Mă voi arunca pe pat aşa cum sunt. Dacă nu mă va strangula şi acoperi somnul, nu ştiu ce se va întâmpla cu mine.

Capitolul V

Duminică, 6 iulie.

Primul om cu care am intrat în vorbă, dimineaţa, a fost arhitectul Dorian. El m-a acostat în hol:

— Domnule Enescu, te rog să uiţi convorbirea de ieri. E o rugăminte personală, foarte personală. Te-aş ruga să consideri că n-a fost nimic, deoarece nu mai este nimic. Şi te rog să primeşti toate mulţumirile mele.

„Nu mai este nimic…" Oare ce-a vrut să spună cu aceste cuvinte?… Mi-am amintit că în timpul partidei de bridge şi el şi Silvia s-au gratulat tot timpul cu o politeţe rezervată, fără efuziuni, fără răceală, ca doi oameni care se întâlnesc, întâmplător, a treia oară în societate… Ce-a vrut să spună arhitectul? Oare se terminase totul, sau dimpotrivă…?

Eram prea neliniştit, prea confuz, prea nerăbdător ca să mai pot primi raportul portarului, cum se întâmpla în fiecare dimineaţă. M-am apropiat totuşi fără zgomot de pupitrul lui. Era în uşa biroului, cu spatele la mine, ca un oblon. Vorbea cu cineva, confidenţial şi misterios. Iată ce m-a determinat să mai fac dai paşi imprudenţi şi să culeg nişte şoapte:

— N-aveţi nici o grijă, domnule director, spunea portarul. Nimeni nu va afla de la mine că e un poliţist, aici, printre clienţi. Dacă ziceţi că e în misiune oficială…

M-am retras în vârful picioarelor. Va să zică, unul din clienţii hotelului era poliţist! În misiune oficială! Aşa ceva nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap. Extraordinar!… Oare cine putea fi?… Nu era prea complicat să-l dibui. Prin metoda eliminării. Dacă îi excludeam pe băieţii de la pensiune (ei nu erau clienţii hotelului) mai rămâneau câteva persoane… Dar ce mă interesa pe mine prezenţa unui poliţist în hotel? Eram în concediu… Şi în mod sigur detectivul venise aici pentru un fleac oarecare. Să fie sănătos, că eu nu prea eram…

Silvia tocmai cobora scările. Am salutat-o înclinând capul, m-am uitat în ochii ei, cald, blând şi ea a încuviinţat încet, dăruindu-mi tot adâncul privirilor. Am simţit în clipa aceea o certitudine grea, definitivă. Nu i-am ieşit înainte, nu m-am luat după ea, nu i-am spus nici un cuvânt, am întors doar capul şi am urmărit-o câteva clipe. Şi arhitectul Dorian, rezemat de o coloană, parcă ascunzându-se, se uita

după ea: crud, sticlos, sau poate că aşa mi s-a părut. L-am văzut făcând câţiva paşi în direcţia ei, dar observându-mă, s-a oprit. A ridicat din umeri, nu ştiu de ce, apoi s-a apropiat de pupitrul portarului.

— Au mai sosit clienţi? a întrebat el cu o intonaţie gravă care voia să dea un rost întrebării sale ex machina.

— Unul singur, i-a răspuns portarul. Un domn din Bucureşti, un contabil expert.

— Domnul Daniel I. Daniel? Portarul a ridicat din umeri:

— Nu eram eu de serviciu când a sosit. Dar dacă vreţi să mă uit în registru…

N-a mai fost nevoie. Contabilul expert, în prototipul lui cel mai desăvârşit: îndeajuns de chel, de statură potrivită, cu figura obosită de nopţi de calcule, dar cu luciri foarte vii şi interogative în priviri, tocmai cobora scările. Era îmbrăcat într-un costum de vară, de culoare deschisă, aproape alb, într-o mână îşi ţinea pălăria de paie, în cealaltă un baston de bambus. Mersul lui, felul cum îşi mişca mâinile ocupate, felul cum privea: bănuitor, iute, nervos indicau acel tip de funcţionar obişnuit cu tot ce poate fi numit măreţie sau mizerie în profesiunea lui şi împotriva cărora, pentru a se apăra, îşi construise o carcasă invulnerabilă: nepăsarea, bineînţeles aparentă.

A salutat ridicându-şi pălăria, ca şi cum ar fi luat-o de pe cap, şi-a coborât braţul încet, odată cu umerii, apoi s-a aşezat îngândurat pe un fotoliu, undeva în hol. Câteva minute mai târziu a coborât şi domnul Marinó.

Am părăsit hotelul, pe urmele arhitectului Dorian, dar n-am luat imediat drumul plajei, ca el, ci am poposit, mai mult din obligaţie decât din plăcere, în poarta pensiunii. Paul trebăluia la motocicletă, monta roata din faţă.

— Ura! m-a primit el cu o voce cam voalată. Cum îţi merge piciorul?… Pentru că azi am impresia că vom face drumul pe jos… S-a mai potolit?

— Mult mai bine, i-am răspuns. Eşti singur?

— Derbedeii ceilalţi s-au repezit s-o însoţească pe domniţa Silvia. Au văzut-o singură, fără umbra aia cu numele Dorian şi închipuirea lor a şi născocit un conflict plăcut şi aşteptat. Crezi că e o simplă născocire?

— Nu cred… Ceva s-a întâmplat, deşi astă noapte…

I-am povestit lui Paul câteva banalităţi de la partida de bridge, i-am destăinuit şi impresia mea despre politeţea rezervată dintre cei doi. Bineînţeles nici un cuvânt, nici o silabă despre întâlnirile dintre mine şi Silvia. Pentru a-mi ascunde emoţia m-am prefăcut cam mahmur.

— Pe mine nu mă poţi duce, m-a ameninţat Paul. Te simt de la o poştă. Pariez pe ce vrei că în momentul ăsta te consideri, fatal, sclavul

ei.

Am protestat fără vehemenţă, aproape nepăsător, după o lecţie pe care o învăţasem bine. Abia atunci Paul s-a uitat mai atent la mine. Părea surprins şi neîncrezător:

— Fereşte-te, domnul meu! Împărăteasa voastră e cea mai dură fiinţă din lume, când vrea să fie şi poate juca acest rol toată viaţa: fără inimă, fără temperatură, fără sânge: marmură albă de Carrara, deşi arde Vezuviul în ea… Ştii de cât timp îi dă târcoale domnul milionar Dorian? De şase ani de zile. Şi cred că nici mâna nu i-a sărutat-o până acum.

— O cunoşti atât de bine? l-am întrebat mirat, dar biciuit pe dinăuntru de ameninţări reci.

— Din păcate! s-a cutremurat el. Am dat împreună examen la conservator. A înnebunit comisia. Au fost urlete şi s-au rugat în genunchi să urmeze conservatorul. Dar n-au lăsat-o nici pe ea părinţii. Am revăzut-o, adică am cunoscut-o, după mulţi ani…

— Până la sărutarea mâinii?

— Da… a şoptit el dureros. Am ajuns până acolo şi cred că aş fi putut obţine totul… Dar n-am avut puterea să-l înfrunt pe Dorian. *Atunci*… Acum l-aş preface în bucăţi… M-am retras şi nu ştiu ce s-a întâmplat cu mine un an de zile. Nu ştiu nici unde am stat, nici dacă am fost om, sau scaun, sau ploaie. Numi amintesc nimic. Poate că am fost răstignit pe o cruce de fier. Dar m-am vindecat, de tot. Toţi mă cred misogin şi au dreptate. După incendiul prin care am trecut, după ce am privit-o zile întregi pe Silvia de la câţiva centimetri, nu mă mai poate răscoli altă femeie. Utile, dulci, atât. Dar trăiesc şi pentru că am descoperit alte adevăruri. Nu ştiu dacă e un pretext pentru a supravieţui. Dorinţele, sentimentele, pasiunile unui om nu se dăruie obligatoriu unei singure cascade: femeia. Mai există şi alte chemări şi alte înălţimi… Sau neanturi.

— Arta… i-am spus eu plin de căldură.

— Arta… şi altele… Eu am convingerea că dacă un om visează să ajungă pe o stea şi dacă-şi supune toată viaţa acestui gând, totul, totul. Până la urmă ajunge acolo. Dar gândul acesta, puterea aceasta mi sau revelat mai târziu, după ce am pierdut-o pe Silvia. Substanţa stelei mele s-a schimbat… Ia spune! Ai descoperit-o pe Silvia?

— Cred că da… Unii însă o preferă pe Elena…

— Elena e o simplă glazură, domnul meu. De fapt e un fel de minge de cauciuc. Cine o ţine o clipă la piept crede că-i a lui. Fiindcă se modelează docil, după oasele sau muşchii pieptului său. Dar mingea scapă din mâna şi fiindcă e strălucitoare, moale şi elastică poate ajunge în mâna oricui, la pieptul oricui. Silvia e marmură. Cine va ajunge la ea se va încorpora în marmura ei, în toate strălucirile, fibrele şi densităţile ei.

— Am impresia… am început eu o idee.

Paul mi-a făcut un semn categoric cu mâna:

— Gata! mi-a simţit el ideea. Din fericire sunt un om raţional, mai ales după experienţa care m-a pulverizat. Mi-am adunat praful şi m-am refăcut prin logică. Marmura Silviei nu mai poate accepta o daltă care a ezitat în faţa ei, care n-a avut puterea loviturii, chiar dacă prima lovitură în marmură ar fi sfărâmat dalta. Acesta era riscul. Gata! Dalta mea a ezitat, a tremurat şi s-a ascuns, înspăimântată de mănuşile din piele de porc ale domnului arhitect Dorian… O singură durere mă mai încearcă uneori. Nu, nu mi-e teamă de Dorian. El a devenit un fel de decor, o coloană mobilă cu care împărăteasa s-a obişnuit pe aleile sau în saloanele prin care se plimbă. Mă scârbeşte gândul că un oarecare, un *quidam*, un cretin, un primar îi va surpa rădăcina. Un tip ca Dan, sau ca…

— Sau ca mine… Am profitat de pauză.

— Nu m-am gândit la dumneata. Poate că dacă aş fi în locul Silviei te-aş privi mai atent. Dumneata, cu aparenţa aceasta timidă şi delicată ascunzi totuşi o forţă de fier, adică exact ceea ce cred că-i place Silviei. Mai ales la timiditatea dumitale mă gândesc. E un ceva ciudat, nesigur şi are o sursă nedefinită: candoare?… control? stăpânire? plus? minus? O asemenea timiditate poate răscoli şi mai ales poate interesa şi incita orice femeie… Nu! M-am gândit la un oarecare, la un troglodit pe care Elena l-ar respinge ca pe o râmă, dar care pe Silvia ar cutremura-o. Iar un cutremur, chiar de o singură clipă, poate fi fatal. Ştii cine mi-a făcut această teorie? Chiar Silvia. Bineînţeles în glumă. Pentru că repeta una din obsesiile arhitectului Dorian. Cred şi n-ar fi exclus, că arhitectul a sugestionat-o.

Paul mi-a spus toate acestea în drum spre plajă şi n-aş fi sincer dacă n-aş recunoaşte că vorbele lui m-au impresionat enorm. Enorm. La un moment dat a tăcut. Am tăcut şi eu. Mă cam rodea ceva pe dinăuntru. Erau şi goluri şi răceli şi văpăi. Dureroasă, cumplită senzaţie. Ca să scap de ea aş fi fost capabil să-mi provoc voluntar o nouă entorsă, pe cuvântul meu. Să simt altă durere, mai puţin clocotitoare şi adâncă. Dar mi-am amintit plecarea băieţilor, aseară, în escapadă, la chermeză. Poate chipul palid, nedormit al lui Paul mi-a declanşat amintirea:

— Cum aţi petrecut astă noapte? Când v-aţi întors?

— Abia acum te-ai trezit? mi-a zâmbit Paul. A fost ceva înfiorător. Cel puţin în ceea ce mă priveşte.

Ceilalţi s-au distrat bine. Radu a făcut vreo cinci victime.

— Dar Elena? Emil? Domnul avocat cu păr de vată?

— Nici urmă… Poate că nu i-am întâlnit noi… Eu nu mă simt bine printre mii de oameni, în mijlocul lor. Numai când e o barieră între mine şi ei, cum se întâmplă la teatru, doar atunci sunt în largul meu şi

mă simt genial. Din păcate la chermeza asta, din mii de oameni nu era nici un spectator. Toţi erau actori, toţi improvizau ceva: dans, băutură, aventură, amiciţie, dar mai ales băutură, toţi îşi amăgeau viaţa. Eu am ales mijlocul cel mai. Simplu, cel mai abject, cel mai cinstit: băutura. Ceilalţi, Dan şi până la urmă şi Radu: aventura de o noapte. A fost ceva dezgustător… Dar dacă n-am trece şi prin asemenea momente… Dan, cel puţin, a făcut o cucerire de calitate, şi, cine ştie? Poate chiar de durată. Plecând de la o glumă. A văzut o fată formidabilă, destul de bine încadrată şi sa legat s-o cucerească. L-am învăţat eu cum să procedeze: să se ducă la ea şi să-i spună: „Nu există zi, nici noapte, nici mare, nici pământ, suntem noi doi, tu cea mai frumoasă, eu fără nume, aici, oriunde… Mă înţelegi?" A râs la început, dar râzând de câteva ori a învăţat discursul. Ei bine! S-a prins! Şi cred că era singurul mijloc… Dar mi se pare că şi Dan s-a prins. Gluma s-a cam răzbunat…

Într-adevăr, Dan parcă ara alt om. Dacă nu m-ar fi avertizat Paul, aş fi crezut că e frânt de oboseală şi de nesomn. Avea cearcăne la ochi şi neliniştea îl frământa fără încetare. Radu arăta şi mai prost, ca un înger de ceară care trădase divinitatea, trăsăturile i se prelungiseră şi mereu scutura din cap, împotrivindu-se parcă unor gânduri rele.

— Mi se pare că ai comis câteva crime regretabile astă noapte… L-am înţepat eu în glumă.

Dar el a tresărit şi s-a uitat la mine înspăimântat. A vrut să spună ceva şi simţeam că nu poate să deschidă gura.

Paul mi-a făcut cu ochiul şi mi-a arătat cortul avocatului. Apoi i s-a adresat, mângâietor şi ironic, lui Radu:

— Nu-ţi fie teamă, că nu va afla nimic de la dumnealui scumpa ta zeiţă. Ziariştii ştiu să fie discreţi în anumite împrejurări. Deşi… Poate că ar fi mai înţelept să renunţi la Elena pentru bruneta de la miezul nopţii…

— Cum?! S-a răzvrătit îngerul cu toată sinceritatea. Nu vreau să mai ştiu nimic din ce s-a întâmplat noaptea trecută. Voi m-aţi dus acolo!

— Doamne! Ce imbecil! l-a admonestat Dan. De ce nu-ţi găseşti alta? Chiar bruneta de la miezul nopţii… Tu crezi că o să poţi rezista lumii în care se află Elena? Acolo se intră numai cu milioane… Sau răpeşte-o şi fugi cu ea în străinătate, dacă vrei s-o păstrezi pentru mai multă vreme… Hai! Du-te la domnul preşedinte Gilbert Pascal! Ai curaj?… Du-te şi spune-i numai două vorbe!… Atunci?… Altul te-ar invidia pentru ochii aceia sclipitori de la miezul nopţii… Mulţumeşte-te cu ei… ca să nu simţi puterea cea rea a avocatului. Sau pe a lui don Petrini…

— Don Petrini?! m-am mirat eu.

— Don Petrini! mi-a răspuns Paul. Ne-a demonstrat alaltăieri, în

timp ce jucam pocher, că Elena face parte din categoria femeilor care pot fi cumpărate. Bineînţeles că nu ştia nimic despre povestea lui Radu. Şi ca să ne convingă definitiv s-a jurat că va pune la cale un târg!

Radu suferea cumplit. Şi pe mine m-ar fi rănit încercarea sicilianului. Chiar simţeam ceva mânie… Dar amintirea roşcatei de ieri m-a adus la realitate. Al dracului sicilian! Nu era însă momentul să torn benzină peste flăcări. Şi pentru că discuţia băieţilor risca dintr-un moment în altul să devină penibilă, m-am gândit că ar fi mai bine să-i părăsesc.

M-am ferit s-o întâlnesc pe Silvia, nu pentru că eram sub avalanşa unor gânduri confuze. Îmi închipuiam, sau voiam eu să cred, că se stabilise o înţelegere mută între noi: aceea de a nu ţine seama de nimeni şi nimic, de a ne şti înlănţuiţi deasupra tuturor şi oricând, de a ne lăsa luaţi şi stăpâniţi de misterul spontan al clipei. Nu voiam să mă gândesc la ceea ce-mi spusese Paul, nici nu mă uitam în larg după casca albă (Silvia) încadrată de o cască albastră (Marinó) şi de una verde (Emil). Era totuşi cineva care cerceta largul cu binoclul. La început am zărit, întâmplător, în jocul unor raze solare, lentilele binoclului, camuflate cu grijă în deschizătura cortului, însă în momentul când casca roşie a lui Dan s-a apropiat de casca albă a Silviei, arhitectul nu s-a mai ascuns. A ieşit din cort şi multe minute a rămas nemişcat, cu binoclul aţintit spre larg.

Arhitectul nu era singurul cercetător modern al largului. Mai exista un ochean îndrăgostit de depărtări şi proprietarul lui nu era altul decât noul client al hotelului, expertul contabil. M-am apropiat pe nesimţite de el, adică aşa am crezut, fiindcă m-a observat şi m-a întrebat fără să se întoarcă:

— Vreţi să priviţi şi dumneavoastră?

Trebuia să refuz, dar nu ştiu ce drac şi-a băgat coada şi m-a îndemnat să primesc oferta. Ca un caraghios (parcă trebuia să mă feresc de cineva?) am privit mai întâi corăbioara cu pânze şi motor, de lângă bancul de nisip. Se vedea ca-n palmă. Dar ce mă interesa pe mine barca? Cu un curaj nemaipomenit m-am uitat brusc spre cele patru căşti din larg. Cutezătorii se întorceau la mal. Dan şi Emil o încadrau pe Silvia, Marinó rămăsese undeva în urmă. Campionul de înot era foarte aproape de Silvia, cam la jumătate de metru înaintea ei, înota pe spate şi probabil că o privea mereu, sau discuta cu ea… I-am înapoiat contabilului binoclul, uitând să-i mulţumesc. „Pentru puţin”, mi-a răspuns el şi am avut impresia că înghit nisip. Nu ştiu ce scuză am mormăit, dar el nu m-a mai auzit, cred, pentru că meşterea ceva la un aparat minuscul de fotografiat.

Don Petrini asediase cortul avocatului Gilbert Pascal şi părea în vervă după gesturile şi atitudinile lui caraghioase. N-am rezistat

tentaţiei de a-i face ceva rău, măcar un banc idiot, aşa că m-am dus spre el. Sicilianul descria muzeul Vaticanului. M-a observat şi m-a primit ca pe cel mai bun prieten, aşa că am renunţat la gândurile cele rele. M-a invitat lângă el pe o pătură poroasă şi m-am transformat în ascultător… Aiurea! Mă prefăceam foarte atent, foarte interesat de ceea ce spunea don Petrini, dar nu auzeam o iotă. Simulam totul pentru a putea duce la capăt un dialog mut cu Elena, cea bine păzită. De fapt fata, altădată cu alură de zeiţă, interpreta, solo, o pantomimă a durerii, revoltei, singurătăţii, izolării şi nedreptăţii. Era destul de dulce în postura de artistă mută, măştile ei erau groteşti, fără nuanţe, parcă pentru a nu naşte nici o confuzie. Aveam impresia că se joacă. Dar deodată s-a revoltat oral:

— Ori fac baie, ori mă dezbrac de tot, chiar acum! Şi a repetat gestul pe care-l făcuse în prima zi când îşi convinsese tatăl!

Don Petrini s-a enervat foc:

— Tocmai când ajunsesem la bijuteriile Vaticanului! Asta nu se poate! Trebuie să vi le descriu…

Era o manevră, evident. Voia s-o oprească pe Elena şi pe babacu' să plece la baie. Fata ameninţase serios şi sicilianul avea o mutră de parcă înghiţise bijuteriile cu casete cu tot şi aştepta un miracol rege. Numai că s-a petrecut un contramiracol. Avocatul a întins mâna spre cort şi a prins braţul Elenei, de multă vreme pregătit. Apoi au pornit amândoi spre apă, fata într-un costum nou, foarte îndrăzneţ, care-i realiza aproape în întregime ameninţarea… Deşi lucrul cel mai de preţ pe care-l poseda diavoliţa aceasta candidă erau ochii. Mulţi trebuie să fi avut dacă a potrivit atât de bine momentul ieşirii din cort cu momentul ieşirii lui Radu din apă. S-au întâlnit chiar pe la jumătatea plajei, într-un pasaj gâtuit şi obligatoriu atât pentru cei care se întorceau cât şi pentru cei care se duceau la plajă. Nici vorbă că două mâini fricoase s-au întâlnit, dar numai pentru o fracţiune de secundă, fiindcă avocatul cu păr alb şi cu braţe de urangutan a simţit ceva şi s-a oprit. Radu însă a mers mai departe, aşa că nu s-a ales decât cu nişte priviri fioroase, pe care, dealtfel, nici nu putea să le vadă.

Lângă mine, don Petrini continua să povestească. Descria bijuteriile Vaticanului cu pasiunea unui colecţionar şi ascultătorul lui, contabilul expert, era atent şi zelos ca un sfânt care candida la galeriile reşedinţei papale. În clipa când domnul Marinó a trecut pe lângă noi, contabilul i-a adresat un zâmbet de oaie şi o întrebare care parcă cerea milă:

— Aţi văzut şi dumneavoastră bijuteriile Vaticanului?

Marinó s-a schimonosit îngrozitor, aşa cum îl cunoşteam. Nici măcar nu s-a uitat la contabilul expert. A trecut mai departe spre parasolarul lui. Răspunsul l-a dat don Petrini i

— Sigur că le-a văzut. Am şi discutat despre ele…

Mi se făcuse cald. Am plecat spre Ochiul cald, după ce am trecut pe

lângă Silvia şi ne-am înţeles privirile şi totul. M-am bălăcit în apă aproape un ceas, am şi înotat puţintel, dar cu grijă ca să nu-mi stârnesc iarăşi vreun cârcel. Am ieşit din apă odată cu Elena şi cu taică-său şi fata mi-a jucat, în spatele lui, o altă pantomimă prin care mă implora să-i transmit un sărut nesfârşit şi repetat unui băiat cu coamă de poet. Ce să fac? M-am dus spre cortul băieţilor cu mesajul cel aprins. Am ajuns acolo chiar în clipa când Emil Sandu anunţa ca o sentinţă:

— Gata! Ultimul tur! Au trecut cele două ore şi v-aţi dat cuvântul de onoare!

Era finalul unei partide de pocher. Într-adevăr a fost ultimul tur, absolut anost, fără nici o întâlnire. Emil avea un aer supravictorios. Şi-a numărat liniştit banii, apoi a plecat spre locul lui. Parcă îl ducea un car triumfal. Ceilalţi însă, trioul independenţilor, ascultau parcă un marş funebru cântat la moartea celui mai drag din familia lor.

— Ne-a nenorocit! mi s-a tânguit Dan. Ne-a luat aproape toţi banii. Vreo două mii cinci sute de lei.

Am rămas cu gura căscată. Nu ştiu ce mi-a venit să mă duc la don Petrini şi să-i relatez catastrofa. Sicilianul l-a acostat imediat pe avocăţelul cu aplomb. Nu ştiu ce-a discutat cu el (pentru că s-au retras undeva), dar după câteva minute am văzut ceva ce părea un căţel cu coada între picioare ducându-se spre cortul băieţilor. Ei bine! Domnul Emil le-a înapoiat banii! Am ajuns la timp pentru a-l auzi:

— Pe cuvântul meu! Asta-i tot câştigul: două mii două sute. Nici un sfanţ mai mult. Parol. Poftim!

Ia uite ce mare putere are sicilianul!

Dar cam era timpul să ne întoarcem la hotel şi cum n-aveam chef de vorbă şi cum o văzusem pe Silvia plecând în compania tăcută a domnului Marinó, am pornit de unul singur pe drumul cel scurt. În apropierea fântânii părăsite, m-a ajuns din urmă Paul.

— Pari cam abătut… mi-a spus el. Să nu confunzi mările şi apele… Zău da… Mi se pare că ai intrat în laţ. Eu te-am avertizat: Fereşte-te! Fereşte-te cât mai e timp! Îţi spun asta fiindcă ţin foarte mult la dumneata…

— De ce nu-i avertizezi pe ceilalţi… Pe Dan, sau pe Marinó.

— Dan!… El poate să ia, dar nu poate să dea, nu poate să se dea de tot. Muşchii şi gata… Marinó!… Oare unde l-am mai întâlnit pe omul ăsta? Unde? Nu! Marinó nu are nevoie de avertismente. Dintre toţi cei care suntem aici, Marinó e cel mai stăpân pe sine. În privinţa asta ne este tuturor superior. Nu simţi forţa şi siguranţa pe care le emană? N-aş vrea să-l am duşman… Şi nu cred că e o aparenţă…

Şi eu aveam cam aceeaşi părere despre Marinó. Dispreţul violent pe care-l arăta fiecăruia, izolarea lui superioară, sinceritatea brutală a fiecărui gest îl transformau într-un individ redutabil. Oare cine era

acest Marinó? Profesorul Marinó!

Hotelul ne-a primit cu o gălăgie infernală. Cred că o sută de oameni îl invadaseră. Vreo douăzeci dintre ei s-au repezit asupra lui Paul.

— Te-am căutat peste tot, nemernicule! Şi sub pat şi în şifonierul camerei tale şi în şifonierele unor cuconiţe despre care se spune c-ar fi zeiţe şi împărătese. Unde ai dispărut?

— În cel mai firesc loc, le-a răspuns Paul. Pe plajă…

— Aiurea!… Am colindat toată plaja, în grupuri de câte trei. Nici ţipenie de om. Singura scăpare: destăinuiri totale!

Cortegiul s-a depărtat, sau m-am izolat eu de el. Niciodată n-am putut să suport gălăgia. Îmi închipuiam ce se întâmplase. Restaurantul fusese cotropit de excursionişti, doar era duminică. Şi printre ei se aflau şi actorii de la teatrul lui Paul… Aoleu! Îi promisesem, adică îi jurasem lui Paul că voi asista la spectacolul premieră. Uitasem să-i cer bilet…

L-am găsit la pensiune împreună cu ceilalţi doi. Nu mi-a dat nici un bilet, mi-a spus că mă va aştepta şi pe mine şi pe ceilalţi conjuraţi (de fapt toată lumea de la hotel era invitată) la intrarea teatrului.

— Pot să vin împreună cu fata fără nume? l-a întrebat Dan în glumă. Dar să ştii că dacă nu-mi împrumuţi motocicleta nu pot s-o aduc de la Mangalia.

— Ai noroc c-am reparat-o azi dimineaţă, i-a răspuns Paul. Bine… Dar un avertisment îţi dau şi ţie. S-ar putea să te aştepte un laţ din care n-o să mai scapi… Adică nu! Eşti altă categorie…

Numai eu înţelegeam tâlcul celor spuse de Paul, sau aşa îmi închipuiam. Dan lua, nu dădea… Apoi Paul mi s-a adresat cam stânjenit:

— Aş fi vrut să-l invit şi pe Marinó. Dar nu ştiu cum să procedez. Nu vrei să mă reprezinţi dumneata… Sau poate e mai bine să mergem împreună, noi doi, la el?

Am acceptat cea de a doua soluţie. Dar înainte de a pleca mi-am amintit una din întrebările care mă zgândăreau:

— Ia spune, dom' Paul! Crezi că Marinó e detectiv?

— Ce ţi-a venit să întrebi! s-a mirat Paul.

I-am relatat convorbirea pe care o surprinsesem oarecum cu voia mea, dimineaţa, la recepţie. Radu mi s-a înfipt în faţă ca o suliţă duşmănoasă:

— Ce caută un poliţist aici? De ce?

Era foarte tulburat băiatul. Noroc că l-a apucat Dan de umeri şi a început să-l cam zgâlţâie:

— Iar începi să aiurezi! Trezeşte-te odată, pentru Dumnezeu. Nu cu poliţia o să te îndepărteze domnul avocat de fiică-sa. Nu e el omul în stare să bage poliţia în probleme absolut stricte de familie. Să nu pierzi totul din cauza fricii şi imbecilităţii tale…

Radu tremura. Cred că era dat până în vârful unghiilor dacă orice fleac putea să-l alarmeze. Îmi aminteam cum aşteptase în hol sosirea Elenei. Dar îmi mai aminteam şi scena rea de pe scara hotelului şi ameninţarea avocatului. Sărmanul Radu! Cât de prăpădit era!

Domnul Marinó n-a promis că va veni la spectacol şi nici n-a venit. Eu am sosit primul la teatru, pentru că m-a adus Dan cu motocicleta. Abia trecuse de şase. M-a depus lângă o bancă, apoi a pornit în trombă, spre Mangalia, ca să-şi aducă dulcineea. Paul îi jurase că nu va începe spectacolul înainte de a-l vedea în sală împreună cu fata fără nume. Nici avocatul Gilbert Pascal n-a venit, de aceea sosirea Elenei m-a surprins enorm. Radu totuşi o aşteptase. Au şi dispărut amândoi în mulţime, înlănţuiţi. Don Petrini a sosit ceva mai târziu, împreună cu Silvia. El ne-a spus că Marinó nu va veni, dar că locul lui nu va fi gol. Expertul contabil abia aşteptase invitaţia. Tot sicilianul ne-a spus că arhitectul Dorian şi avocatul Gilbert Pascal plecaseră, înainte de ora cinci, spre oraş, cu un taxi, declinând amândoi invitaţia lui Paul. Despre Emil nu ştia nimic…

— Emil nu mă interesează! a spus Paul cam enervat. Şi v-aş ruga să poftiţi în sală…

Şi-a plasat singur invitaţii. Pe mine şi pe Silvia în rândul al treilea din faţă, în cele mai bune locuri. Pe sicilian l-a lăsat mai în urmă, în apropierea cuplului de porumbei: Radu-Elena. Pe cantabilul expert cam pe la mijlocul sălii. La început i-am zărit pe cei doi îndrăgostiţi. Se înghesuiseră unul în altul şi nu exista nimic altceva pentru ei, nici teatru, nici lume, nici timp, nimic, nimic.

Spectacolul a început cu întârziere, deşi sala ticsită de lume cerea mereu prin aplauze ridicarea cortinei. Cred că trecuse mai bine de jumătate de ceas de când trebuia să se audă sunetul gongului. Abia atunci a ieşit Paul Soran în faţa publicului şi gestul lui m-a impresionat. (Îi povestisem Silviei bănuiala mea despre cauzele întârzierii, dar ea în afară de un gest oarecum amuzat n-a făcut alt comentariu. Se sprijinea de braţul meu, cu toată febra ei şi tăcea tot timpul. Cum să mă mai feresc? De ce să mă feresc? La dracu' toate avertismentele amicale! La urma urmei, Paul era un neghiob!).

Pe un anumit plan, bineînţeles. Pentru că apariţia lui pe scenă, de fapt înaintea cortinei nemişcate, a fost extraordinară. Pur şi simplu a început prin a destăinui cauza adevărată a întârzierii!

— Vă rog să mă scuzaţi, foarte dragi şi înţelegători spectatori... a început el. Aseară, la Mangalia, un băiat foarte simpatic, fără nume, îndrăgostit de ideea unei stele, a văzut undeva o fată, de asemenea fără nume, sau poate numele ei era frumuseţea…

Şi Paul a repetat, cu o sinceritate deplină, fără să uite cel mai mic amănunt, povestea lui Dan şi a fetei de la Mangalia. În final s-a adresat direct spectatorilor:

— Puteam noi să respingem rugămintea băiatului? Poate că am fi rănit undeva, poate că am fi lovit într-o stea… (apoi a indicat un loc din sală). Dragul meu prieten fără nume, draga mea necunoscută fără nume, dar foarte frumoasă, fiţi bineveniţi la spectacolul nostru!

Au fost tunete de aplauze. Toată sala şi-a repezit privirile spre locul arătat de Paul, unii au aruncat flori celor doi îndrăgostiţi, le-am făcut şi eu un semn cu mâna, un semn orb, pentru că nu mă interesa nimeni şi nimic în clipa aceea. Capul Silviei era rezemat de umărul meu, pe gâtul meu, îi simţeam răsuflarea şi aş fi vrut să fim de marmură, să ne dăm aşa cum eram veşniciei. Poate că am văzut şi câteva momente din spectacol; când îl simţeam pe Paul pe scenă deschideam ochii şi zâmbeam, dar numai atunci. Abia în antract ne-am trezit. Am rămas însă la locurile noastre; chiar când sicilianul ne-a descoperit şi ne-a invitat la bufet ca să ne răcorim şi să facem cunoştinţă cu fata lui Dan. A fost o invitaţie speriată, terminată cu scuze foarte nobile, dar şi cu un semn din ochi, adresat numai mie, destul de vulgar. La naiba cu el! Probabil că în întregul lui spectacolul a fost acceptabil, dar eu nu-mi amintesc decât momentele lui Paul care e într-adevăr un geniu al improvizaţiei. Găsise o axă în povestea lui Dan şi a fetei de la Mangalia şi compunea ca în muzică, pe o temă dată. În final s-a adresat iarăşi celor doi îndrăgostiţi şi când sala şi-a aţintit privirile spre locul arătat de mâna lui, s-a înclinat încet şi a rostit cu voce duioasă, blândă:

— Da… Au plecat… E vremea să plecăm şi noi… L-am aşteptat la ieşire. A venit cu oarecare întârziere.

— Nu m-a lăsat Dan, s-a scuzat el. Fata a vrut cu orice chip să mă sărute… pe frunte.

— Şi pe mine m-a sărutat! a sărit don Petrini, dar ochii lui indiscreţi o căutau pe Elena pierdută la braţul lui Radu.

Am pornit în grup spre hotel, pe jos. Cred că am mers mereu lângă Silvia. Chiar atunci când nu era lângă mine. O simţeam sprijinită de braţul meu, sau cu capul pe umărul meu. Sunt cel mai norocos om din lume.

Frumoasă noapte…

Capitolul VI

Luni, 7 iulie.

Îngrozitoare zi! Oare nu sunt victima unui coşmar? Aş vrea să fiu lucid, să rămân lucid până ce îmi voi termina însemnările şi să trimit paginile scrise, fără nici o modificare, ziarului. Gânduri stupide, poate, dar presimt că s-a întâmplat ceva groaznic, parcă s-a furişat un diavol printre noi şi se răzbună pentru toate fericirile lumii. Îngrozitoare zi!

Dimineaţa a prevestit-o. O dimineaţă scârboasă, cu ploaie şi frig, cu nelinişti, cu ceaţă, cu tensiune, cu convulsii pretutindeni, cu figuri stranii, necunoscute, figurile noastre, dar parcă ale altora, ale unor necunoscuţi.

Până şi personalul hotelului era neliniştit. Când am coborât în hol, portarul nu m-a întâmpinat cu zâmbetul şi cu amabilitatea lui obişnuită.

— Scandal mare! mi-a şoptit el. Nu ştiu de unde a aflat domnul preşedinte Gilbert Pascal, domnul avocat…

M-am dumerit repede, tot cu ajutorul portarului. Avocatul o încuiase pe Elena în cameră şi luase cheia cu el. Fata a sărit pe geam cu sprijinul cuiva. (Iată cum izbutise Elena să vină la spectacol!) Probabil că avocatul tocmise un spion (şi imediat m-am gândit la îngrijitoarea cu nasul mare) care i-a relatat tot ceea ce se întâmplase. A urmat un scandal teribil, în biroul directorului (parcă directorul avea vreo vină!) încheiat cu ordinul domnului preşedinte de a i se face contul şi de a i se pregăti bagajele pentru trenul de noapte. Fata a ameninţat cu sinuciderea, în gura mare, dar domnul Gilbert Pascal a rămas neînduplecat.

Rătăceam singur prin holul hotelului, amintindu-mi îmbrăţişarea neîntreruptă şi expresia de fericire de pe chipurile celor doi tineri, în sala teatrului. Valuri de furie urcau în mine. M-am decis să vorbesc imediat cu avocatul, dar n-a fost nevoie să fac nici o mişcare pentru a ajunge în această situaţie. M-am pomenit cu domnul avocat şi vicepreşedinte Gilbert Pascal, în persoană, la un metru în faţa mea:

— Sunt inoportun, ştiu… a început el. Deşi aş putea să-ţi fiu tată, mă adresez cu scuze şi cu rugămintea să mă asculţi. Cred că nu mai este pentru nimeni un secret întâmplarea de astă noapte…

— Nu înţeleg care este rolul meu…

— Dumneavoastră sunteţi singurul care vă bucuraţi de o anumită autoritate aici şi deci şi în pensiunea de vizavi… Sunteţi după toate

aparenţele un intelectual şi un om de onoare… vreau să cred acest lucru… Atunci v-aş ruga să-mi explicaţi… I-am cerut domnului Stoian Radu, obţinându-i cuvântul de onoare, să şi-o scoată din cap pe Elena… Şi cu toate acestea… aţi auzit şi dumneavoastră… Ce aţi face în locul meu?… Spuneţi! Nu e o infamie, domnule Enescu, o infamie nemaipomenită!

Spumega de furie, era şi durere, o durere nestăpânită în toate gesturile şi vorbele lui şi cu toate acestea nu mila era sentimentul care mă copleşea. I-am răspuns fără ocolişuri:

— Despre asemenea infamii s-au scris sute de mii de cărţi. Unele din ele au devenit o mândrie a lumii şi dacă ar rămâne numai ele în urma noastră, n-aş spune că n-am lăsa un mare regret în univers.

— Domnule Enescu! s-a răstit el. Eu nu trăiesc din poezii. Eu trăiesc într-o lume foarte concretă, în care fericirea se obţine cu cantităţi imense de aur… Şi de sudoare… şi de suferinţă… şi de sânge… de… de…

Omul suferea ca un ţap înjunghiat, cum ar fi spus Arghezi şi eu eram insensibil ca o rocă. Nici mila de la început n-o mai simţeam. Oare ce ar fi spus şi ce ar fi făcut Silvia în locul meu?

— Ar fi mai bine să discutaţi cu Elena, am spus. La urma urmei, ea trebuie să hotărască…

— Am vorbit cu ea. S-a jurat cu lacrimi, s-a jurat pe toţi dumnezeii că se va cuminţi. Dar n-o mai pot crede. Nu e prima dată când face asemenea jurăminte. Şi înainte de a pleca la mare mi-a căzut în genunchi. De aceea vă rog şi pe dumneavoastră să mă ajutaţi. Vă promit că voi fi discret şi… Recunoscător. Am relaţii care ar putea uşura enorm cariera dumneavoastră… Dacă există unele impedimente aş putea interveni să vi se lărgească zona misiunii oficiale, bineînţeles cu toată discreţia. Nimeni nu va şti că nu sunteţi ziarist…

Am rămas trăsnit, incapabil să scot o vorbă. Avocatul cu păr de vată a făcut un pas înapoi. Mi-a şoptit:

— Nu vă neliniştiţi, domnule Enescu. Voi păstra secretul. Eu în orice caz vă anunţ că l-am concediat din societatea mea pe domnul Stoian Radu. Şi vă anunţ oficial că-l voi pune sub urmărire pentru neglijenţă şi tentativă de fraudă… Şi voi dovedi toate acestea prin acte!

Întâlnirea aceasta a constituit doar începutul. Nici nu m-am dezmeticit bine şi am văzut-o pe Silvia coborând scările la braţul lui Dorian. Nici nu mi-a răspuns la salut, sau poate a clătinat imperceptibil capul. Oare ce complot se organizase împotriva mea? Oare cine îl dirijase?

Nu trebuia să ezit nici o clipă. M-am oprit în faţa Silviei. Ca un baraj.

— V-aş ruga să-mi acordaţi câteva minute, i-am spus cu un calm de

care nu mă credeam capabil.

— Doamna nu are vreme! s-a repezit arhitectul.

Nu m-am uitat la el:

— Ca să puteţi vorbi în numele dumneaei v-ar mai fi necesare câteva secole, poate chiar timpul oare a trecut de la Caligula, cu o escală foarte necesară în perioada darwiniană.

Nu ştiu dacă m-a înţeles, dar asta nu l-a împiedicat să-mi răspundă cu o superioritate destul de fermă:

— Domnule! Pe mine nu mă impresionează bagatelele. Cu atât mai mult profesiunea dumitale. Ar fi primejdios să-ţi faci un duşman din mine, mai ales că nu avem nimic de împărţit. Dar dacă te încăpăţânezi voi fi foarte aspru şi energic. Scurt! Prezenţa dumitale e necesară în altă lume, mai întunecoasă şi mai mărginaşă. Aici nu te pândesc decât pericole. Pare paradoxal ceea ce îţi spun, dar e purul adevăr. Scurt!

Va să zică şi el mă considera poliţist! Probabil… Adică nu probabil, ci mai mult ca sigur şi Silvia. Imbecilul şi-a dus mâinile la buzunare şi le-a controlat, apoi mi-a spus, desfăcându-şi braţele:

— N-am de făcut nici o reclamaţie. Nu-mi lipseşte nimic, nici măcar ţigările…

Iată ce m-a scos din sărite şi m-a coborât în categoria troglodiţilor:

— Ba vă lipsesc nişte măgari în herghelie, care ar putea împrumuta din când în când niţică minte şi niţel bun simţ…

— Ha! s-a strâmbat Dorian diplomatic. Te deplâng, domnule, deşi mă mănâncă palmele…

M-a oprit Silvia cu o privire de fulger. I-am mulţumit:

— V-am scutit de solitudine cel puţin o săptămână…

Cred că nu exageram. O singură palmă să-i fi trăsnit şi arhitectul ar fi zăcut cel puţin o săptămână la spital. Mi s-a părut că Silvia a zâmbit, dar eram prea încâlcit, prea enervat ca să mai pot primi ceva, chiar şi o bucurie.

Am plecat spre pensiune plin de catran. Dar şi acolo se întâmplase ceva. Dacă Dan mi se părea desfigurat, atunci cum arăta Radu? Şi eu venisem la ei ca să mă liniştesc…

— S-a dus! m-a luat Dan în primire. Îmi vine să mă dau cu capul de pereţi… 48 de ore de fericire, atât! E căsătorită, are un copil, şi, culmea! M-a asigurat că e gata să divorţeze.

— N-ai vrut ceva fără nume, fără timp, fără identitate? M-am cam răstit la el.

— Nu ştiu ce-am vrut… Ştiu c-am alergat ca un nebun după o… după o aia… O himeră. Gata! Le dau dracului pe toate. Vorba lui Paul: *utile dulci*… Îmi pare rău numai că n-ai venit aseară, la bufet, ca s-o vezi. Merita, zău. M-au împresurat o mulţime de artişti. Unii chiar i-au propus angajamente. Iar sicilianul i-a şoptit c-o ia cu el, la Palermo. Noroc că i-am prins puţintel braţul şi am strâns… Acum că sunt liber

şi dacă n-ai nimic împotrivă, voi încerca o lovitură de forţă: împărăteasa. Voi ataca brusc şi fără şovăire. Mia băgat Paul în cap o nouă teorie.

— Aş cam avea ceva împotrivă, m-a luat gura pe dinainte. Silvia e iarăşi în relaţii bune cu arhitectul… Şi teoriile lui Paul nu sunt întotdeauna fericite. Iar arhitectul Dorian…

— Şi te-ai găsit tocmai tu să-i iei apărarea animalului ăluia! Unde nu dă Domnul să mă provoace! L-aş atinge, fără martori, numai peste bot. I-aş face şi nasul ca bărbia: rotund ca o minge… Domnule Enescu, păzea! Pun mâna în foc că în 24 de ore împărăteasa va capitula în întregime. Atac prin surprindere!

— Infamie!

Aceeaşi voce, acelaşi ton, aceeaşi surpriză ca atunci, la bridge. Domnul Marinó stătea nemişcat, pe o bancă, în faţa pensiunii, la adăpostul unor tufe şi se adresase nimănui. Poate că nici nu vorbise, sau vorbise altcineva, dar îl vedeam şi pe Dan încremenit. N-am plecat noi, ci el, în spatele hotelului. Oare unde? Şi eu şi Dan am ridicat din umeri, dar un fior de nelinişte ne dădea târcoale.

Am vrut să intru în vilă. Dan m-a oprit:

— Paul a plecat la teatru, iar Radu… Mai bine să nu-l vezi. Mi-e teamă să nu se sinucidă. Trebuie neapărat să-i aranjăm o întâlnire clandestină cu Elena.

— Domnul avocat Gilbert Pascal, l-am anunţat, s-a hotărât să plece, cu trenul de noapte. Şi nu singur…

— Atunci e jale! s-a speriat Dan. Cum dracu s-o scoatem la capăt cu Radu ăsta? Dacă ştiam că e aşa de molâu… Zău! Parcă n-ar fi bărbat… Şi dac-ai şti ce zâne l-au încolţit sâmbătă, la chermeză! Mare idiot mai e! Alţii şi-ar da tot viitorul numai să poarte o zi chipul lui… Să-l ia dracul!… Tocmai Elena!

— Şi pariul sicilianului? mi-am amintit. Cum merge?

— Nu ţi-a spus? s-a mirat Dan. Sau nu l-ai văzut? Ne-a anunţat că pleacă la Palermo, chiar astăzi, cu vaporul de seară.

— Imposibil! am refuzat eu vestea. Cred că e o nouă manevră. O fi vrând să adoarmă nişte santinele ca să se poată strecura în linişte într-un alcov… Mare coţcar, sicilianul!

— Parol! a reafirmat Dan. De la Paul şi-a şi luat rămas bun… Adică… Oare plecarea lui n-o fi în legătură cu cealaltă plecare?… Hopa! Vrea s-o atace pe Elena fără rivali! Şi pleacă după ea la Bucureşti! Nemaipomenit!… Apropo? Ai aflat până la urmă cine e poliţistul?

I-am povestit ce mi s-a întâmplat cu avocatul Gilbert Pascal, cu Silvia şi cu arhitectul Dorian. În sfârşit, şi-a descreţit şi Dan fruntea. Râdea cu hohote, ca un isteric. L-am lăsat.

Doar câţiva metri separau pensiunea de hotel, dar s-a abătut asupra

mea o asemenea rafală de ploaie, încât am ajuns în hol ciuciulete. Îmi venea să urlu, nu pentru tonele de apă vărsate asupră-mi, care, la urma urmei, mă mai învioraseră, ci pentru că indivizii din salon şi mai cu seamă arhitectul Dorian, făceau haz pe socoteala mea. Se uitau la mine ca la un şoarece scos din apă. Am zburat în cameră şi m-am întors peste două minute îmbrăcat într-un costum asemănător celui în care mă întâmpinase Dan la prima noastră întâlnire; numai pantalonii se deosebeau: ai mei erau lungi. Râsetele s-au topit ca prin farmec şi am avut impresia că vreo două persoane nu se mai simţeau bine în hainele lor uscate şi elegante.

Don Petrini era la bar. Mi-a ghicit imediat întrebarea.

— Da *mio caro amico*, s-a întristat sicilianul. Am avut azi dimineaţă o convorbire cu Palermo. Nu mai pot întârzia nici un minut… Peste câteva ore… Gata! Adio Mamaia, adio amici, adio fetiţe… Aşa le spuneţi, nu? Dar nu regret deloc cele câteva zile petrecute aici…

Nu ştiam ce să cred. Sicilianul părea sincer. Totuşi am riscat o întrebare:

— Şi plecaţi aşa, cu mâna goală?

L-am văzut tresărind şi privind, precis involuntar, în jurul lui. Trecea printr-un moment de descumpănire, de nesiguranţă. Două, trei secunde, atât. Apoi şi-a regăsit calmul:

— Foarte bogat… mi-a şoptit. Dar trebuie să fiu cavaler. Ceva pot să-ţi spun: una din ele va veni la Palermo… Poate şi cealaltă… Însă mai târziu…

— Adică aţi câştigat pariul? m-am îngrozit eu.

— Nu numai unul. DOUĂ! Şi cu asta, gata! Nimeni altcineva nu mai ştie… Şi nici nu trebuie să ştie.

Eram atât de uluit încât nici nu mi-am dat seama că ne-am despărţit. Probabil că m-a şi îmbrăţişat. Câştigase două pariuri. Adică?… Erau simple vorbe, sau?… Dar cine era a doua? Şi cine era prima?… L-am văzut cum îşi ia rămas bun de la Silvia şi m-am simţit uşurat. Nu era atitudinea unui om care trecuse de sărutarea mâinilor… Prin urmare, Elena căzuse!… Sau erau simple vorbe?… Şi roşcata?… Idiot mai eram! Ce mă interesau pe mine palavrele lui don Petrini?! La dracu'!

Apoi s-a prăvălit Dan asupra mea:

— Ai făcut tu o farsă cu costumul meu de pescuit? Să ştii că nu suport tâmpeniile!

— Eu nu-i suport pe tâmpiţi! M-am oţărât la el. Ce mă interesează pe mine costumele tale? Putea să fie şi de paraşutist şi de cardinal şi de gorilă, nu-mi place să îmbrac costumele altora. Găseşte-ţi altul…

A înghiţit în sec şi s-a calmat şi el.

— Oare cine dracu' mi l-a luat. Ieri dimineaţă mai era în şifonier. Măcar să fi făcut cineva o farsă, fiindcă mi-e teamă să nu-l fi şparlit

vreunul din vizitatorii de ieri…

Dar în clipa când a văzut-o pe Silvia a uitat de costum. Şi s-a ţinut de cuvânt, canalia! Nici nu s-a uitat la arhitect. Perora în faţa împărătesei ca ambasadorul unei ţări victorioase. Iar ea zâmbea şi asculta, fără să se uite o clipă la mine. Şi când mă gândesc că numai cu 12 ore înainte eram în relaţii definitive cu eternitatea!

Apoi a apărut soarele. Un soare extraordinar, ca o explozie neîntreruptă. Şi dintr-odată m-a cuprins teama, o teamă nelămurită, absurdă… Nu mai era nimeni în salon. Am plecat şi eu după soare…[2]

PARTEA A DOUA.
UNU… DOI… TREI!

Luni, 7 iulie.

Ora 17,00

Ion Roman îşi alesese un fotoliu chiar în mijlocul salonului de recepţie şi privea oarecum amuzat, uneori chiar uimit, tot ceea ce se întâmpla în jurul lui. Clienţii hotelului erau subjugaţi de două evenimente: plecarea neaşteptată a lui Vicenzo Petrini şi apariţia, la fel de neaşteptată, a soarelui. Sicilianul, agitat şi volubil, îşi lua rămas bun de la fiecare. Părea profund nefericit că părăseşte un soare atât de generos şi amici atât de dragi, şi-i invita pe toţi, printre scuze, la palatul său din Palermo, sub cel mai sincer şi mai fidel soare al Italiei. Chiar şi profesorul Marinó schiţă un zâmbet vag, în momentul când Vicenzo Petrini se opri în faţa lui pentru a-şi ţine discursul de adio; dar nu numai zâmbetul neobişnuit stârni curiozitatea lui Ion Roman, ci şi plicul mic şi burduşit care fu luat cu afirmaţii repetate şi care îşi găsi iute adăpost în buzunarul de dinăuntru al hainei sicilianului. Marinó mulţumi politicos, printr-o înclinare cam exagerată a umerilor, apoi părăsi salonul pe uşa care dădea spre pădurice. Pe aceeaşi uşă plecaseră, atraşi de soare şi de plajă şi ceilalţi: Gilbert Pascal şi Elena, Emil Sandu, arhitectul Dorian, aproape în acelaşi timp cu Silvia Costin, ziaristul Vladimir Enescu, îngândurat şi nedecis, parcă tras de cineva.

— *A rivederci, caro amico*! răsună veselă vocea lui Vicenzo Petrini. A fost o încântare pentru mine…

— Şi pentru mine a fost o mare plăcere… răspunse Ion Roman complimentului făcut de sicilian. Şi regret această ple…

Vicenzo Petrini îl întrerupse ea şi pe ceilalţi:

— *Chi lo sa*?! Palermo e un rai pentru toată lumea. Şi! Şi! Iar contabilitatea neagră e atât de iubită şi de necesară, încât un expert ca dumneavoastră poate deveni celebru şi bogat, în cel mult trei ani. *Şi! Şi! E per adio, una sincera parola: la mia casa e vostra casa…*

Ion Roman îi mulţumi cam încurcat, apoi îl urmări cu privirile, ridicându-se alene din fotoliu. Sicilianul părăsea hotelul, doar cu o servietă de voiaj în mână. Unul din portari îi ducea bagajele, nişte bagatele: o valiză puţintel mai mare decât servieta de mână şi un sac lunguieţ de piele, nu prea umflat, folosit foarte frecvent de călătorii marini la transportul garderobei. Altceva nimic.

„Bagaje pentru trei, patru zile de voiaj, descoperi Ion Roman. Atunci de ce regretă plecarea?”

Îşi aminti convorbirea pe care Vicenzo Petrini o avusese dis-de-dimineaţă cu Palermo. O convorbire oarbă, care putea fi interpretată

oricum: familiară, de afaceri, amicală, anostă, utilă, importantă, oricum. Sicilianul nu folosise decât afirmaţii, negaţii, întrebări şi exclamaţii.

Ion Roman ajunse în uşa hotelului chiar în momentul când sicilianul se urca în taxi, adică se pregătea să urce, pentru că mai întârzie câteva clipe. De peste drum răsună vocea profesorului Dan Ionescu:

— Allllo! Don Petrini! Aşteptaţi o clipă. Merg şi eu cu dumneavoastră, dacă nu vă supăraţi, bineînţeles…

Şi apăru imediat la fereastră, iar de acolo sări exact în mijlocul şoselei, aproape speriindu-l pe sicilian. Era îmbrăcat ca un sportiv: maiou alb cu mâneci foarte scurte, pantaloni gri, fresco, pantofi de ciclism, albi, de piele.

Don Petrini mai flutură de câteva ori din mână, apoi maşina demară şi dispăru repede după un cot al şoselei.

Ion Roman era într-o mare dilemă, adică fusese într-o mare dilemă. Până la plecarea sicilianului mai avusese de ales: portul sau plaja, firul numărul unu, sau firul numărul doi. Plecarea, pe care dealtfel o aştepta de dimineaţă, de când îl auzise pe sicilian cerând la recepţie să i se trimită contul, îl constrângea să meargă numai într-un anumit sens. Dar tocmai această constrângere, nu opţiune, îl neliniştea. Acceptase o situaţie în loc s-o impună, cum ar fi trebuit… Îşi aminti bagajele cu care plecase Vicenzo Petrini. Cel mult două costume de haine în sacul de piele, o valiză mică, o servietă. Prea puţine pentru un vilegiaturist de soi, cum se pretindea şi cum îl confirmau escapadele lui, uşurinţa cu care arunca banii, obişnuinţa lui cu tot ce era fin şi scump… hm! Coniacul Napoleon!… Să fi venit doar pentru câteva zile, anume, pe litoral? Sau hotelul constituia o simplă escală?… Dacă trăsese de fapt la Bucureşti, iar litoralul nu însemna decât o distracţie, sau o diversiune?… Dacă în loc să plece spre port, sicilianul se ducea la gară?… Vaporul spre Constantinopol pleca la ora 7 seara, dar tot la 7 seara pleca şi un accelerat spre Bucureşti! Ce se mai putea face?

Privi în jur. Nici o maşină, nici un taxi… Dar parcă se auzea, nu departe, dinspre plajă mitraliera unei motociclete. Era Paul Soran care se ivea din pădurice ca un bolid. Frână atât de brusc că pur şi simplu fu azvârlit de pe motocicletă.

— Pariez, spuse el râzând, că dacă n-aş fi ocolit pe la plajă l-aş mai fi prins aici pe don Petrini. Bine că mi-am luat rămas bun înainte de a pleca la teatru, dimineaţă. Mă mir cum de aţi rezistat tentaţiei şi nu v-aţi dus la Ochiul cald, cu ceilalţi.

Ion Roman înţelese că trebuie să forţeze lucrurile:

— Şi eu sunt pe cale să pariez că îţi vei mai lua odată rămas bun de la don Petrini. Iată ce am găsit în fotoliul în care a stat înainte de

plecare…

Şi Ion Roman îi întinse lui Paul Soran un breloc busolă de care erau prinse câteva chei yale.

— Un moment… răspunse tânărul actor după ce privi, în treacăt, legătura de chei. Benzină avem… foamea mai poate să aştepte… Veniţi şi dumneavoastră?

Ion Roman făcu un gest de supunere neputincioasă: eu le-am găsit, eu trebuie să i le dau…

— Atunci pe motocicletă! îl îmboldi Paul Soran. Vom face un adevărat tur de forţă. Sper că nu sunteţi bolnav de inimă…

Din fericire, Ion Roman era sănătos tun. Dacă ar fi avut o cât de uşoară maladie cardiacă nu se ştie care ar fi fost deznodământul fantasticei curse. Privise ceasul în clipa demarajului: 17,25. La ora 17,50 erau în port.

Doar câteva persoane se aflau în sala de plecare. Şi printre ele, Vicenzo Petrini, singur, la bar, cu un pahar de whisky în faţă. După un cutremur scurt, sicilianul încremeni, cu gura căscată şi ochii mari. Apoi văzând zâmbetul lui Paul şi mutra cam pleoştită a lui Ion Roman, sări de pe scaun ca un tinerel:

— Ai venit să ne mai despărţim odată! i se adresă lui Paul Soran. *Mamma mia*! Ce surpriză! Un whisky? Un coniac?

Refuzară amândoi, pentru că întrebarea li se adresase amândurora. Paul Soran îi explică sicilianului motivul celei de a doua despărţiri, iar Ion Roman îi întinse, cu noduri nevăzute în gât, legătura de chei. Don Petrini făcu un haz monstru după ce cântări, o clipă, cheile.

— Căutaţi alt păgubaş, spuse el. Astea sunt ehei româneşti de la Fichet-uri oficiale. Or fi aparţinând domnului arhitect Dorian, sau domnului avocat Pascal… Sau sunt ale dumitale şi ai vrut să ne mai luăm odată rămas bun…?

Ion Roman se strădui din răsputeri să râdă cât mai firesc când îl plezni întrebarea sicilianului.

— Aş fi fost bucuros să vă fac un serviciu, răspunse el după ce se calmă. Dacă portarul nu mi-ar fi spus că le-a văzut la dumneavoastră…

— *Grazie, miile grazie*… se înclină don Petrini. Nici nu se putea serviciu mai frumos decât prezenţa dumneavoastră aici. Vaporul va pleca cu întârziere, după cum ni s-a comunicat. Nu s-a terminat încă aprovizionarea cu combustibil. În cel mai fericit caz vom pleca la nouă… Dar nu putem sta aşa, fără un pahar sau o gustare, măcar o cafea…

Nici lui Paul Soran invitaţia nu-i dădea ghes; tânărul nu ştia ce să răspundă. Ion Roman însă era de-a dreptul nenorocit. Cel puţin aşa îl arăta mutra…

— Dacă găsesc un taxi, se scuză el. N-aş vrea deloc să vă

stingheresc…

— O, nu! se repezi sicilianul. Îmi face mare plăcere…

— Trebuie să plec, insistă Ion Roman gândindu-se la firul numărul doi. Am promis că voi face câteva fotografii pe plajă. Ar fi păcat să nu exploatăm soarele ăsta extraordinar…

Pretextul era de ultimă oră, dar din fericire Ion Roman avea aparatul de fotografiat la el, un aparat mic ca o jucărie. Deşi enervat, don Petrini privi cu multă curiozitate aparatul.

— Sunteţi fotograf amator? întrebă el. Straşnic aparat! Aţi mai făcut fotografii pe plajă?

— Doar câteva, ieri după masă, răspunse Ion Roman. Fotografii nearanjate, naturale, instantanee… Chiar pe ascuns, ca să nu simtă cei fotografiaţi…

— Formidabil! se bucură don Petrini, dar chiar în clipa aceea scăpă aparatul din mână.

— Oh! *Mamma mia*! începu să se plângă sicilianul şi faţa lui exprima o dezolare cumplită. Vă voi trimite, expres, un aparat nou, cel mai bun care se găseşte în Italia.

Paul Soran ridică de jos aparatul care se deschisese în timpul căderii şi i-l întinse lui Ion Roman.

— Dacă vreţi să-mi încredinţaţi filmul, se rugă don Petrini, voi face tot ce e cu putinţă, voi apela la cei mai mari maeştri fotografi ca să salvez ce se mai poate salva…

— Nu prea cred că se mai poate salva ceva, spuse Ion Roman, morocănos şi prost dispus. Noroc că mai am un film la mine…

Ultimele cuvinte i le adresase lui Paul Soran, care înţelese apropoul, ba chiar luă imediat iniţiativa:

— I-am promis domnului Roman că-l voi duce la plajă în cel mai scurt timp… Adică înainte de a dispare soarele…

Dar în timp ce-şi strângeau mâinile, don Petrini îl puse pe Paul Soran să jure că-l va vizita cât mai curând la Palermo, înainte de sfârşitul toamnei, iar lui Ion Roman îi ceru adresa, ca o condiţie a despărţirii, pentru a-i trimite aparatul promis.

— Pe Radu şi pe Dan i-aţi mai văzut? îl întrebă Paul Soran din uşa sălii de plecare. Ce să le transmit? Şi lui Enescu?

— Dan a venit cu mine până în oraş, îi făcu sicilianul cu ochiul. Mai mult ca sigur că are o întâlnire. S-o fi răzgândit fata fără nume şi nu vrea să mai divorţeze… Celorlalţi: cele mai frumoase urări… Şi domnişoarei Elena… Şi maiestăţii sale Silvia… Bineînţeles, domnului Enescu, lui Papa, domnului cu cai, tuturor şi lui domnu' Emil… Totuşi…

Când ajunseră la motocicletă, Ion Roman îşi luă inima în dinţi:

— Se poate să mă fi îmbolnăvit de cord, la venire… Paul Soran râse cu poftă. Atât. Era ora 18,10. Faptul că Ion Roman a rezistat cursei

nebuneşti e unul din succesele carierei sale.

Ora 18,30

Ion Roman se prăbuşi sub primul parasolar pe care-l întâlni pe plajă. Era mai bine, mult mai bine decât pe şaua din spatele motocicletei. Îl trecuseră atâtea sudori că nu mai avea nevoie de apa sărată a mării. Paul Soran se lăsase pe nisip, în plin soare, la câţiva metri de el. În cinci secunde se dezbrăcase, dar când se lăsase pe nisip părea frânt de oboseală.

— Prea repede! îşi aminti Ion Roman cu voce tare. De ce? Pentru că nu ne gonea nimeni… Mai ales la înapoiere…

— Păi n-aţi spus dumneavoastră că vreţi să mai prindeţi soarele? se miră Paul Soran. Am crezut că e adevărat…

— Zece minute mai devreme, sau zece minute mai târziu, nu e mare diferenţă, mormăi ca pentru sine Ion Roman.

Apăru de undeva şi ziaristul Vladimir Enescu. Parcă fusese şi el al treilea pe motocicletă.

— Piciorul? îl interogă Paul Soran. Nu-mi place, spuse mai departe, după o scurtă cercetare. Am impresia că-ţi faci singur rău. De ce nu stai la orizontală?

— Dar tu de ce stai? îi ripostă ziaristul. Toţi ceilalţi sunt în apă.

— Din cauza unei curse, răspunse Paul Soran. Am gonit ca un nebun… Pentru că nu eram singur. Ştiam că nu se va întâmpla nimic, dar am vrut să simt primejdii, aer rece, emoţii.

— Ca să uiţi ce? îl fixă ziaristul.

Paul Soran se înălţă într-un cot, neîncrezător:

— De unde ştii?… Sau e o metodă pe care o foloseşti cu ajutorul piciorului?… Am cam ghicit, dar şi tu ai ghicit. Am făcut o drăcie mare, la teatru. Un fel de grevă şi eu sunt instigatorul. După succesul de aseară am cerut schimbarea contractului, bineînţeles în avantajul nostru. Ei n-au vrut, noi am ameninţat cu greva, am fost solidari şi am hotărât să nu ne prezentăm astă seară la spectacol. Deci astă seară se joacă şi fără piesă şi fără actori…

— Şi crezi că vor ceda? se auzi vocea lui Ion Roman.

— Nu se poate să nu cedeze! se revoltă Paul Soran. Nu cerem decât un plus de zece la sută la contract. Şi aşa câştigă destul… În două luni de zile… sute de mii de lei…

— Şi dacă totuşi nu cedează? repetă Vladimir Enescu şi mai net, întrebarea lui Ion Roman. Dacă reziliază contractul? Atitudinea voastră, greva, le dă dreptul la asta.

— Ştiu… răspunse cu voce tremurătoare Paul Soran. Pot să rezilieze contractul, au dreptul. Gândul ăsta mă terorizează. Pentru că eu sunt instigatorul. Şi în loc să-mi ajut colegii, pur şi simplu îi

nenorocesc. E îngrozitor, dar nu se poate să nu câştigăm! Toate atuurile sunt de partea noastră! Nu se poate! Sunt gata să-mi pun capul!

Era o hotărâre de oţel în vorbele şi în atitudinea lui Paul Soran.

— Dumneata n-ai putea să scrii ceva? întrebă Ion Roman.

— Tocmai la asta mă gândeam… răspunse Vladimir Enescu. Nici nu încape discuţie că sunt alături de voi. Dar când se ciocnesc două forţe dure, apare şi posibilitatea ca încăpăţânarea să dispreţuiască interesul. Voi nu vreţi. Ei nu vor. Negându-vă reciproc, fiecare parte pierde. Depinde cine rezistă mai uşor pierderii. Voi sau ei?

— M-am gândit şi la asta, când am pornit acţiunea, spuse Paul Soran. Am făcut acelaşi calcul ca tine. Şi am mai descoperit un element care intră în joc: prestigiul lor, nu atât în faţa noastră, cât în faţa oraşului. Tot oraşul vorbeşte de spectacol. Dacă vor voi să pară generoşi şi faţă de noi şi faţă de oraş? Vor pierde câteva zeci de mii de lei, dar îşi vor mări prestigiul cu care vor recupera foarte repede aceşti bani. Iată elementul cel nou pe care m-am străduit să li-l bag în cap…

— E foarte adevărat, acceptă cu jumătate de voce Vladimir Enescu. Dar să ştii că şi cruzimea, în anumite cazuri, fascinează şi ridică prestigiul… Să sperăm că nu în cazul vostru… Mi s-a făcut poftă de-o baie…

Şi porni cam şontâc, dar nu spre Ochiul cald, ci dea lungul plajei, spre Groapa mare.

Ora 18,45

Din apropierea parasolarului, Ion Roman începu să cerceteze suprafaţa mării cu binoclul. Înotătorii erau departe, în larg. Unul singur rezistase tentaţiei mulţumindu-se doar să străpungă barajul, chiar pe la mijloc şi apoi să se bălăcească în apropierea bărcii „Pescăruşul alb”. Era la mai puţin de două sute de paşi de mal şi îl recunoscu după figură: Radu Stoian. Ceilalţi erau atât de departe, puncte abia vizibile cu ochiul liber, încât nu-i putea deosebii decât după culoarea căştilor. Şase căşti răzleţe, toate îndepărtându-se ca un evantai spre orizont şi una dintre ele, cea mai temerară, abia se zărea din când în când printre valuri, o cască albastră, de culoarea cerului: profesorul Moni Marinó. El era vârful evantaiului, dar mişcarea înotătorilor nu avea nimic simetric. Fiecare părea că rătăceşte într-un imperiu propriu, supus unei legi aspre a izolării. Da, era tendinţă de izolare în mişcarea fiecărei căşti, nu era un grup de înotători pornit în aventură, nu erau nici măcar cupluri sesizabile în desfăşurarea celor şase căşti.

Silueta unui vapor captă pentru un moment atenţia lui Ion Roman. Izbuti chiar să-i descifreze numele: „Albatrosul”. Vaporul înainta spre

Constanţa şi avea pavilion românesc.

„Probabil că vine de la Sulina, sau de la Sfântul Gheorghe”, îşi spuse în gând, apoi îşi plimbă din nou privirile prelungite pe suprafaţa mării. Regăsi înotătorii, unul câte unul, parcă în aceleaşi locuri. La extrema stângă o cască alb-roşie: avocatul Gilbert Pascal; apoi o cască albă, confundându-se şi pierzându-se din când în când în spuma valurilor: profesoara Silvia Costin; apoi casca azurie a lui Marinó înţepând orizontul; mult în urma ei, la dreapta, o cască portocalie: Elena Pascal; apoi, tot spre dreapta, cam pe aceeaşi linie o cască verde: avocatul Emil Sandu; şi, în sfârşit, la extrema dreaptă, o cască alb-neagră: arhitectul Andrei Dorian. Între cele două extreme putea să fie o distanţă de un kilometru, iar de la casca azurie a lui Marinó, cea mai înaintată, până la casca multicoloră a lui Radu Stoian, de lângă Pescăruşul alb, putea să fie jumătate de kilometru. „Înotători, nu glumă!” îi felicită în felul lui Ion Roman, apoi încercă să-l găsească spre Groapa mare, pe Vladimir Enescu. Plaja era însă accidentată, formată din dune şi tufişuri, insensibile la puterea lentilelor. Dar parcă după Groapa mare, în apă, se mişca un punct. Da, era o cască, o cască neagră: Vladimir Enescu. Punctul încremenise ca o geamandură. Nu voia să se îndepărteze de mal.

Soarele cobora spre orizont. Foarte repede va atinge apa, gândi Ion Roman şi abia atunci descoperi pe cer, deasupra soarelui, o uriaşă vânzoleală de nori negri ca smoala. Suprafaţa mării era încă limpede ca sticla, deşi ploaia începuse. Un scut nevăzut apăra soarele de năvala norilor. Restul cerului era negru, haotic, rău, plin de fulgere şi bubuituri. Spectacolul era neverosimil, un adevărat miracol al naturii: fundul de ceaun al cerului şi discul albastru cu centru sângeriu, rezistând pur atacului negru, clocotitor.

Picăturile de ploaie îl goniră pe Ion Roman sub parasolar. Paul Soran rămase însă la locul lui, pe nisip, lăsându-se parcă anume biciuit de alicele ploii. Cu fruntea sprijinită pe braţe, nemişcat, fără tresăriri, părea adormit, sau poate chiar dormea. Ion Roman se feri să-l trezească sau să-l tulbure. Cine ştie prin ce drame trecea din cauza întâmplărilor de la teatru? Poate că ploaia rece şi ascuţită îi făcea bine… În orice caz mai bine decât cursele nebuneşti hotel – port şi înapoi… Binoclul îi descoperi pe înotători parcă mai aproape de mal, deşi nu raporta mişcările lor de înapoiere. Erau încă puncte îndepărtate pentru ochiul liber, tot numai după culoarea căştilor puteau fi identificaţi. Departe, departe, spre orizont începeau să se formele talazurile. La bariera de la Ochiul cald vânzoleala se prevestea. Sticla mării nu se spărsese, dar era o legănare ciudată a apei; de la Groapa mare spre Groapa rea, culoarea apei se schimba neîncetat. Şi corabia se legăna nedecis şi inexplicabil ca o uriaşă patină pe sticla mării. Oare ce forţe şi contraforţe creau acest

spectacol fascinant, această liniște absurdă, această sticlă de gheață a mării? Presimțirea răului cotropea însă aerul.

Discul albastru cu centru sângeriu se micșorase. Talazurile gonite de orizont se apropiau de mal, în urma înotătorilor, bubuiturile își fulgerele se întețiseră și totuși lumina era crudă, violentă, ireală.

Și deodată răsună un răcnet animal, îngrozitor, în acea lume supusă fizicii, un Hăăăăăăă! Prelung, ca o ultimă erupție a unei energii încălcite. Instinctiv, Ion Roman își concentră toată atenția într-o singură direcție, spre Pescăruşul alb; de acolo venise răcnetul. Și lentilele binoclului îi apropiară până la exagerare o imagine înfricoșătoare. Fața lui Radu Stoian exprima o teroare hidoasă, grotescă, fața aceea care amintea de colinde și jocuri de îngeri devenise o mască a disperării și a urâțeniei hâde. Ochii îi ieșiseră din orbite, gura i se deschisese până la limită. Capul i se mișca în dreapta și-n stânga, ca un pendul care nu se mai poate împotrivi unei sentințe implacabile. Brațele băteau aerul, iar degetele i se încovoiaseră ca niște gheare.

Ion Roman se repezi asupra lui Paul Soran:

— Ridică-te! Fugi! Se înecă! Paul Soran se înălță din nisip și smulse binoclul din mâna lui Ion Roman.

— Lângă corabie, la vreo zece metri în dreapta.

Își potrivi lentilele spre locul indicat, privi câteva secunde, apoi înapoie binoclul cu un gest de neputință:

— Nu se vede absolut nimic. Și marea e ca sticla…

— Ba da! îi răspunse Ion Roman după ce mai privi odată prin binoclu. E Radu Stoian! A ieșit din nou la suprafață…

Nu mai era nevoie de binoclu. Se putea vedea și cu ochiul liber. O viziune scurtă, de câteva secunde. Capul unui om care este înghițit de apă.

— Radu! se înfioră Paul Soran. Dar e imposibil!

Paul Soran își închise ochii și răsuflă adânc de câteva ori. Apoi, fără un cuvânt, porni ca turbat prin nisipul ud și se aruncă în apă ca o săgeată.

Ion Roman se uită la ceas în momentul când Paul Soran își începu goana prin nisipul ud: 7 și 4 minute. Îl văzu apoi străbătând în viteză golfulețul, dar chiar când ajunse în apropierea barierei, la centrul bancului de nisip, se iscară talazurile. Corabia abia se legăna pe apă, dar numai la vreo treizeci de metri de ea, spre mal, la barieră, talazurile atingeau patru, cinci metri înălțime. Paul Soran se luptă cu valurile ca un disperat. Părea cu neputință să le străpungă, atât de mare era furia lor. Și totuși izbuti, în câteva etape ucigătoare. După ce trecu bariera înotă spre barcă și se agăță cu mâinile de ea pentru a-și reface forțele. Ion Roman îl văzu cum își reglează respirația, cum încearcă să-și relaxeze mușchii, dar mișcările îi erau atât de istovite și

fără de vlagă, încât nu-l crezu capabil să înceapă căutările. La un moment dat îl văzu scăpând funia ancorei, de care se apucase şi alunecând în apă. Dar după câteva secunde reveni la suprafaţă, se prinse iarăşi de funie, pentru a-şi relua exerciţiile de refacere a respiraţiei. Popasul la barcă nu ţinu mai mult de un minut, după calculele şi numărătoarea pe care o făcea în gând Ion Roman.

În clipa când Paul Soran ridică mâinile în semn că poate începe căutările, Ion Roman refăcu liniile de reper, foarte precis memorate, şi-l dirijă pe salvator exact în locul în care-l văzuse ultima dată pe Radu Stoian. Apoi începură scufundările de câte zece, douăzeci de secunde, cu scurte pauze pentru refacerea respiraţiei, nu la întâmplare, ci într-o anumită ordine şi mai ales cu o anumită direcţie: spre talazuri. Ion Roman înţelese planul salvatorului. Corpul lui Radu Stoian nu putea să rămână multă vreme în acelaşi loc. Era sau împins, sau supt de talazuri şi întrucât bancul de nisip se înălţa ca o adevărată barieră, numai în vecinătatea lui putea fi găsit. Uneori bariera se liniştea: erau momentele de căutare înverşunată.

— Oare îl va găsi? răsună o voce lângă Ion Roman.

Bătrânul recunoscu vocea ziaristului Vladimir Enescu, dar era prea subjugat de căutarea disperată a lui Paul Soran ca să se mai gândească la vreun răspuns. O singură clipă îl fulgeră ideea absurdităţii oricărui răspuns.

Vladimir Enescu nu mai insistă. Uitase întrebarea. Era şi el emoţionat. Mormăi totuşi o scuză:

— Dacă n-aş fi avut piciorul beteag, poate că l-aş fi salvat eu, sau aş fi încercat să-l salvez. Eram mai aproape de el.

Era un moment de linişte prelungită la barieră. Ion Roman se uită la ceas: 19 şi 18 minute, apoi şopti dureros:

— L-a găsit, după paisprezece minute…

— Paisprezece minute! se înspăimântă Vladimir Enescu. Oare nu-s prea multe?

Paul Soran înota spre mal, străduindu-se să ţină deasupra apei capul prietenului său. Înota cu o mână, pe spate, folosind fiecare val pentru a înainta. Nu mai străpunse bariera pe la mijloc, ci căută un spaţiu mai puţin agitat, înspre Groapa mare, dar şi acolo se zbătu ca un turbat. Apoi tăie golfuleţul în diagonală, spre locul de plajă. Nici un val nu tulbura sticla Ochiului cald, toate rămâneau dincolo de barieră, dar mişcările lui Paul Soran erau atât de încete de parcă îşi făcea drum printr-o mlaştină. Avea o singură grijă: să ţină sus, deasupra apei, capul prietenului său. Când ajunse aproape de mal, nu izbuti decât să se ridice în genunchi, pentru câteva secunde, apoi căzu greu, ca un copac retezat.

Nici Ion Roman, nici Vladimir Enescu nu se uitară la el. Amândoi se repeziră asupra lui Radu Stoian şi îl traseră cu grijă sub un parasolar.

Chipul tânărului purta aceeaşi mască a teroarei, aceeaşi mască hidoasă pe care i-o văzuseră în timpul răcnetului.

Paul Soran se târa ca un vierme prin apă şi pe nisip şi nu încremeni decât în clipa când capul lui atinse ghimpii unui tufiş. Parcă era beat. Încercă să bâlbâie o întrebare:

— Trăăăă… ieşte…?

Nici de astă dată nu-l auzi nimeni şi nu-i văzu nimeni expresia de furie neputincioasă. Încercă să se ridice în coate şi să privească. Era prea mult. Căzu pe spate şi rămase aşa.

— Trebuie să anunţăm imediat poliţia locală! se auzi vocea lui Ion Roman. Imediat!

— Mai întâi Salvarea! se împotrivi ziaristul.

— Salvarea nu mai are ce face, din păcate… Poate că dumneata ajungi mai repede la un telefon.

Înainte de a porni pe drumul cel mai scurt, spre hotel, Vladimir Enescu îşi aminti de Paul Soran. La întrebarea grea pe care o ghici în ochii acestuia răspunse printr-o afirmaţie mută, dureroasă şi avu deodată impresia că lasă două cadavre în urma lui, pe plajă, nu unul singur.

Înotătorii se apropiau de mal. Undeva, probabil la bariera de lângă Pescăruşul alb, se întâlniseră cu toţii, lăsându-se conduşi de Marinó, care îi trecu printr-o zonă liniştită, ca printr-un cotlon miraculos, în Ochiul cald. Văzuseră sau presimţiseră ceva. Ieşeau din apă nesiguri şi parcă nu aveau curaj. Să înainteze. Cerul se înnegrise şi marea mugea din toate valurile.

Ora 21,00

Imediat după ora opt se dezlănţuise vijelia şi aproape un ceas încheiat urletul vântului şi vuietul talazurilor se întâlniseră sonor, ameninţând pământul cu distrugerea. Fulgerele neîntrerupte luminau copaci împotrivindu-se disperaţi uraganului nemilos, valuri gigantice zbârlindu-şi coamele albe şi apoi prăbuşindu-se în hăuri negre, fără de sfârşit. Un adevărat cataclism se abătuse asupra pământului şi furia lui era atât de turbată şi de copleşitoare încât devenea fascinaţie. În loc să-şi acopere ochii şi urechile, în loc să se adăpostească în unghere ferite de zgomot, oamenii, ca nişte halucinaţi, cedând unor chemări nefireşti, se lipeau de ferestre şi se lăsau înfioraţi până în unghii de răzvrătirea oarbă a naturii. Nimeni nu voia să aprindă lumina, nimeni nu voia să-şi simtă aproapele, să opună haosului de afară insule familiare cu convenţii şi simetrii. Toţi se încorporau în vijelie, purtaţi de forţe care nu cunoşteau împotrivire.

În toiul vijeliei toate luminile din hol se stinseseră, dar apropierea de întuneric, nevoia de întuneric erau atât de puternice încât nimeni

nu simţi moartea luminii. Odată cu sfârşitul uraganului începu apăsarea străină a beznei şi spaima se ivi ascuţită şi bolnavă ca o necesitate. O sete de lumină, cumplită, punea stăpânire pe lume şi ea trăia în gesturile inutile, în privirile arzătoare, în vorbele uimite care controlau inconştient existenţa fiecăruia. Lămpile de rezervă, scoase la repezeală din subsoluri, împrăştiau o lumină palidă, săracă, muribundă, care transforma fiecare obiect, fiecare mişcare, într-un mister agresiv şi laş totodată.

Cele trei lămpi din holul hotelului păreau nişte oaze fricoase de lumină, nişte sfere stranii, strivite de întuneric şi îmbogăţeau cu fantome spaţiile bănuite. Sub una din aceste oaze, la o masă rotundă, joasă, într-un fotoliu de negură, stătea Ion Roman, mut, cu bărbia sprijinită în coate, cu privirile ancorate undeva în întuneric şi alături de el pe un scaun fără spetează, înţepenise, într-o poziţie incomodă, căpitanul Vintilă Vintilă din secţia judiciară locală.

Maşina oficiului medico-legal plecase cu câteva minute înainte de începerea vijeliei, iar ei, după ce terminaseră primele formalităţi se lăsaseră parcă anume cotropiţi şi răscoliţi de furia uraganului. Întrebări grele, chinuitoare îl apăsau pe Ion Roman, iar după terminarea vijeliei, după contactul brutal cu întunericul, ele se transformară în obsesii. Întrebări, numai întrebări, se roteau leneşe şi când căuta vreun răspuns, gândurile se topeau, supte lacom şi mistuitor de tirania beznei.

— Vijelia asta îmbolnăveşte, spuse el cu voce înceată, parcă pentru a se apăra de alte primejdii ascunse în întuneric.

— Aşa ceva n-am trăit până acum, răspunse căpitanul Vintilă. O oră de iad, o veşnicie…

Şi iar se lăsă tăcerea. Minute grele, minute de boală, de sufocare lentă, de cădere înceată, de alunecare mlăştinoasă.

— Nu mai e de suportat! se răzvrăti Ion Roman. Măcar de s-ar aprinde lumina…

— Să telefonăm la uzina electrică…

Funcţionarul de la biroul de recepţie părea o plăsmuire de ceară. Arătă cu un gest de refugiu cabina telefonică apoi se topi în beznă. Căpitanul Vintilă se întoarse imediat:

— S-a defectat şi linia telefonică. Cumplite ravagii…

Farurile neaşteptate ale unei maşini plimbară fascicole orbitoare prin holul hotelului. Cei doi poliţişti îşi căutară adăpost în biroul de recepţie. Li se părea că lumina trece prin ei ca o lance. Farurile se stinseră la fel de brusc şi salonul deveni iarăşi un imperiu al fantomelor. Zgomot de paşi, uşa scârţâind subţire, întretăiat… Şi Ion Roman începu să se frece la ochi. O fantomă i s-ar fi părut mai verosimilă decât fiinţa care se oprise în faţa lui: doctorul Tudor.

— Imposibil! se scutură bătrânul. Chiar dumneavoastră?! Numai la

asta nu m-aş fi aşteptat, deşi am dorit-o din tot sufletul. Încă nu-mi vine să cred…

Când auzi numele noului venit, căpitanul Vintilă se fâstâci ca un copil. Privi în neştire mâna care i se întinse şi fără sunetul gutural scos de Ion Roman ar fi rămas toată noaptea în poziţie de drepţi. Strânse mâna cu putere şi bâigui câteva cuvinte.

— Doriţi o cameră? se auzi vocea recepţionerului.

— Da, răspunse doctorul Tudor. Dar mai ales doresc lumină. Dacă nu mai aveţi lămpi, voi lua una de aici din hol…

— Mai sunt vreo două lămpi, dar mi se pare că numai una are sticla întreagă, una mai mititică…

Doctorul Tudor făcu un semn de acceptare cu mâna, apoi cercetă cu privirile universul vizibil al salonului.

— Mai există şi altă scară pe care se poate coborî în hol? Îl întrebă el pe Ion Roman.

— Nu, numai scara asta din faţa noastră. Mai e una la etaj, dar ea duce afară, pe terasă, la marginea păduricii.

Doctorul Tudor clătină încet capul, apoi se întoarse spre funcţionarul de la recepţie şi-i arătă masa unde stătuse până atunci Ion Roman:

— Pe cât se poate să nu fim deranjaţi… Şi sper că se mai poate pregăti un apartament la etajul întâi…

— Apartamente nu-s, îşi aminti recepţionerul. Numai cel în care a stat domnul Vicenzo Petrini, dacă s-o fi făcut curat. În rest numai camere mici… Bine că n-a plecat îngrijitoarea.

Doctorul Tudor ar mai fi vrut să întrebe ceva, dar se răzgândi. Porni, însoţit de ceilalţi, spre oaza de lumină din mijlocul salonului.

— Aţi venit cu maşina? se interesă Ion Roman, după ce îşi luă locul în fotoliu.

— Cu maşina şi cu un bac improvizat. De aproape o săptămână nimeni n-a mai trecut Dunărea cu maşina. Da… Uraganul m-a prins chiar la intrarea în oraş. Aş fi sosit cu un ceas mai devreme, dacă n-ar fi trebuit să mă adăpostesc. Pretutindeni copaci scoşi din rădăcini, acoperişuri smulse, stâlpi prăbuşiţi. Da… Cine e acest Vicenzo Petrini care a plecat astăzi după masă? Şi unde a plecat?

Întrebarea părea pusă mai degrabă din curiozitate, dar precizia cu care fusese formulată şi însăşi faptul că fusese rostită, trecându-se atât de uşor, printr-o singură frază, peste vijelia apocaliptică, îl cam nelinişti pe Ion Roman.

— Un sicilian, răspunse el. Un arheolog renumit, după spusele lui şi fost vreo doi ani antreprenor constructor în România, tot după spusele lui, care a plecat cam brusc spre Istambul.

— A şi plecat? Astăzi după masă?

— Asta-i una din întrebările care mă frământă, spuse Ion Roman.

M-am dus după el în port. Era acolo. Aştepta vaporul, adică plecarea vaporului. Asta pe la şapte. Căpitanul portului mi-a confirmat că vaporul va părăsi portul chiar la ora nouă. Oare s-a urcat sicilianul pe vas? Şi nu ştiu ce să fac, fiindcă telefonul nu mai funcţionează. Suntem ca nişte orbi…

— Da… medită doctorul Tudor. Prin urmare ziarele încă nu au ajuns aici… Şi după toate probabilităţile sa întâmplat şi aici ceva…

— De ce credeţi asta? tresări Ion Roman.

Doctorul Tudor nu-i luă în seamă întrebarea. Poate că nici n-o auzise. Îşi apropie încet umerii de speteaza fotoliului; lumina bolnavă şi nesigură îl irita, voia să se retragă în penumbră. Vocea îi sună obosită:

— Îl cunoşti pe Avarian?

— Dacă e vorba de giuvaergiul din pasaj…

— Da… Despre el este vorba. În noaptea de duminică spre luni, adică azi, pe la două dimineaţa, sa comis o spargere în magazinul lui. Nu s-a luat nimic din vitrinele de la parter. Numai casa de fier de la etaj a fost găsită goală. Atât.

— Casa de fier a lui Avarian?! refuză Ion Roman să creadă. Imposibil! Avarian se lăuda în gura mare că şi pe maidan dac-ar lăsa-o, o săptămână întreagă, tot intactă ar găsi-o. Nimeni nu i-ar putea veni de hac. Nici cu gură de lup, nici cu dinamită, nici cu antitanc, râdea el. Cum au dichisit-o?

— Fără dinamită, fără gură de lup, fără antitanc, răspunse doctorul Tudor. A fost găsită goală, cu uşa deschisă şi descuiată.

— Dacă nu e un simulacru de spargere… sugeră cu oarecare nesiguranţă în voce Ion Roman.

Doctorul Tudor ridică din umeri:

— Asigurări definitive şi absolute nu se pot da. Spargerea a avut însă un efect dezastruos asupra lui Avarian. Acesta e singurul fapt cert. A suferit un atac de cord şi se află, de dimineaţă, în comă, la spital. Mărturiile sunt formale. Când i s-a adus la cunoştinţă spargerea, Avarian a manifestat simptomele unei crize cardiace. Trei persoane au asistat la acest episod tragic, iar buletinul medical nu poate fi pus nici o clipă la îndoială… În condiţiile acestea se poate vorbi de un simulacru de spargere?

Ion Roman căută undeva în întuneric privirile doctorului Tudor. Erau stinse, parcă ar fi adormit.

— Dacă spargerea e veritabilă, spuse el, atunci un singur om de pe planeta noastră e capabil de o asemenea performanţă: Nico Nicola. Altul nu s-ar apropia nici la douăzeci de metri de casa de fier a lui Avarian.

— Nici Florică Florescu? îndrăzni căpitanul Vintilă.

— Nici! răspunse categoric Ion Roman. Nici el, nici Bluther, nici

Césaire, nici Trughbord. E ca şi cum s-ar compara un boxer de categorie grea cu unul de categorie muscă.

— Asta e şi părerea experţilor, spuse doctorul Tudor. Adică părerea celorlalţi experţi. Numai că ei îl refuză şi pe Nico Nicola. Îl consideră o simplă legendă.

Ion Roman îşi ridică trupul din fotoliu şi se strădui să dea cât mai multă convingere vorbelor sale:

— Nico Nicola nu e o legendă! Spargerile lui, întradevăr, par de domeniul legendei: fără zgomot, fără urme, fără violenţă. În toată cariera lui n-a comis mai mult de zece spargeri. Date sigure, totuşi nu se pot da. Se ştie însă absolut sigur că trei dintre ele, primele, au plecat de la nişte pariuri făcute într-un grup de colecţionari celebri. Probabil că unii dintre ei, sau numai unul, îl cunoştea pe Nico Nicola, îi cunoştea geniul, dacă se poate vorbi despre aşa ceva şi a pariat pe sume fabuloase că va sustrage din casele de fier ale prietenilor sau rivalilor lui bijuteriile cele mai preţioase. Loviturile au făcut senzaţie în lume, la vremea aceea. Dar revista care a publicat reportajele a fost suspectată de fantezie şi născocire. Cu timpul însă, Nico Nicola a renunţat la gratuitatea virtuozităţii şi nu s-a mai mulţumit doar cu câteva procentaje. Probabil că l-a prins şi pe el pasiunea de colecţionar. A dat câteva lovituri pe cont propriu, toate semnate, care au înspăimântat lumea bijutierilor şi colecţionarilor. Şi poate că aici apare din nou legenda. Se spune că un ziar francez ar fi publicat un avertisment semnat de Nico Nicola în care se indica numele unor celebri colecţionari şi piesele, bineînţeles cele mai rare şi mai preţioase, care îi vor *părăsi*. A folosit chiar acest verb: *a părăsi* pentru a-şi elogia virtuozitatea şi metoda. Dar pentru că avertismentul a apărut la un întâi aprilie (şi cred că alegerea datei confirmă întrucâtva adevărul legendei) nimeni nu l-a luat în serios. A fost considerat o glumă, o păcăleală… Numai că în mai puţin de un an de zile, cinci spargeri uluitoare: prima în Argentina, a doua în Franţa, a treia în Anglia, a patra în Statele Unite şi a cincea în India au dus la descoperirea faimosului avertisment… De atunci au trecut zece ani şi până sâmbăta trecută, nimeni n-a mai auzit de Nico Nicola…

Ion Roman făcu o pauză, mai mult pentru a cere, mut, încuviinţarea de a continua, sau de a adăuga ceva.

— Bineînţeles… îl încurajă doctorul Tudor. E bine să cunoaştem toată povestea de la început, toţi, mai ales că în momentul când mi-ai cerut permisiunea de a pleca pe litoral ai fost destul de zgârcit, sau eu am fost prea ocupat…

— Nu ştiu ce amănunte mai pot adăuga, încercă să se scuze Ion Roman. Voi căuta să fiu cât se poate de precis… Povestea a început sâmbătă după masă, adică spre seară, la şase şi patru minute. Era de serviciu Victor Marian. A sunat telefonul, a ridicat receptorul. O voce

înăbuşită, probabil cineva care şi-a pus o batistă în faţa gurii, l-a anunţat, silabisind cuvintele: „Ni-cu Ni-cu-la-e la Ma-ma-ia.” Victor a răspuns ceva, probabil că era înfuriat, dar vocea a repetat în acelaşi mod, aceeaşi frază: „Ni-cu Ni-cu-la-e la Mamaia”. Apoi comunicaţia s-a întrerupt. Victor a răscolit prin fişe dar n-a găsit niciuna cu numele *Nicu Niculae* cum a înregistrat el numele…

— Deci a fost nevoit să apeleze la dumneata, l-a întrerupt, zâmbind, doctorul Tudor.

— Da… Eram la etajul trei, la specială, studiam un dosar vechi. M-a găsit şi mi-a repetat mesajul primit. În mod sigur n-aveam nici un Nicu Niculae în arhive. Dar Victor, îl ştiţi doar cum e, a început să desfacă firul în patru. De ce a telefonat un bărbat? De ce şi-a înăbuşit vocea cu o batistă? De ce a silabisit anunţul? Şi l-am auzit repetând de câteva ori, în silabe despărţite de pauze lungi, mesajul. Atunci mi-a venit ideea că fraza are şi un verb şi am dat peste numele lui Nico Nicola. Cel cu vocea înăbuşită n-a spus: Ni-cu *Nicu-la-e la Ma-ma-ia*, ci *Ni-co Ni-co-la e la Ma-ma-ia*. Victor şi-a amintit imediat că „e”-ul din frază i-a sunat din prima clipă cam îndepărtat. Şi am dedus amândoi că numele lui Nico Nicola justifica, într-un fel, mesajul. Nu era vorba de un oarecare pick-pocket… Şi nu văd detectiv în lume care auzind de Nico Nicola să nu se prefacă în copoi…

După câteva clipe de tăcere se auzi vocea şoptită a doctorului Tudor:

— Chiar dacă am accepta existenţa personajului, existenţa lui fizică, nu în legendă, oare celebritatea nu se opune categoric prezenţei lui aici?… Ce să caute un asemenea geniu al caselor de fier într-un magazin de bijuterii din Bucureşti?

Căpitanul Vintilă începuse să se foiască în fotoliu. Până la urmă avu curaj să-şi destăinuie gândul:

— Vă rog să-mi permiteţi… Poate că s-a gândit vreun geniu autohton. Atrăgând atenţia poliţiei spre Mamaia… Putea să opereze în linişte la Bucureşti.

— Nici mie nu-mi dă pace acest gând, mărturisi Ion Roman. M-am lăsat dus de nas ca un începător, deşi…

— Mai rămâne stilul spargerii, îl ajută doctorul Tudor.

— Dacă s-ar putea şti cum a fost comisă spargerea… Sună ca o rugăminte vocea lui Ion Roman.

— Mai mult decât scrie aici, nu se ştie. Deocamdată. Pentru că Victor Marian a rămas pentru continuarea cercetărilor.

Ion Roman luă ziarul pe care i-l oferi doctorul Tudor şi începu să citească ştirea înconjurată de un chenar roşu de la rubrica „Ultimul minut”:

— … „Senzaţionala spargere de la bijuteria Avarian… În ultima clipă ne parvine ştirea că în noaptea de duminică spre luni, la ora

două după miezul nopţii, s-a produs o senzaţională spargere la celebra bijuterie Avarian. Mai mulţi necunoscuţi au pătruns în magazin, au deschis casa de fier, însuşindu-şi bijuterii, după toate probabilităţile de mare valoare. Spărgătorii au reuşit să scape nevătămaţi, deşi au fost surprinşi asupra faptului de către gardianul care-şi făcea rondul. După lansarea somaţiei, bravul apărător al ordinii publice, deşi rănit, a tras mai multe focuri pe urmele spărgătorilor. În ultimissima clipă aflăm că agenţii poliţiei judiciare se află pe o pistă foarte serioasă. În ediţia de seară vom reveni cu detalii şi revelaţii senzaţionale…" Hm, comentă Ion Roman, cam puţin pentru că ultimele fraze nu sunt altceva decât reclamă… Cunoaşteţi raportul gardianului de serviciu?… Pentru că ziariştii exagerează cam întotdeauna.

— Raportul e destul de confuz, răspunse doctorul Tudor. Gardianul a auzit voci, un semnal de alarmă, sa grăbit să ajungă în pasaj, a fost doborât de cineva. Apoi a văzut un individ sărind de pe geamul magazinului, l-a somat, a tras în el chiar când a făcut colţul, spre stradă. Şi cu asta, gata! Nici urmă de spărgători. Cam întuneric…

— Nu mi se pare chiar atât de confuz, îndrăzni Ion Roman. Sunt totuşi o seamă de amănunte.

— La prima vedere… spuse doctorul Tudor. Amănuntele par importante pentru că sunt spectaculoase. Atac, somaţie, focuri de armă… Lipsesc însă date esenţiale din raport: Câţi indivizi au luat parte la spargere?… Unde a dispărut scara cu care s-a ajuns la fereastra de la etaj, pentru că pe acolo s-a pătruns în magazin… Când s-a produs spargerea…?

— Când s-a produs spargerea? repetă Ion Roman cu un ton mirat întrebarea doctorului Tudor.

— Exact! răspunse acesta. Nu se ştie ce a făcut gardianul de serviciu după ce a dat alarma. A părăsit sau nu pasajul? Chiar pentru a da alarma. Dacă spărgătorii au fost surprinşi la începutul loviturii? Dacă a rămas un complice în magazin în timp ce gardienii chemaţi în ajutor cercetau împrejurimile pasajului? Victor are misiunea de a limpezi toate aceste probleme. Şi altele, poate şi mai complicate.

— Nu se ştie ce anume a dispărut? întrebă după un moment de ezitare căpitanul Vintilă.

— Asta e una din problemele suplimentare, spuse doctorul Tudor. Deocamdată de la Avarian nu se poate afla nimic, iar cei doi vânzători şi specialişti ai magazinului nu ştiu, sau se fac că nu ştiu, absolut nimic cu privire la conţinutul casei de fier.

— Să fi fost goală? riscă o nouă întrebare căpitanul.

— Foarte improbabil… negă în stilul său doctorul Tudor. Criza lui Avarian şi însăşi prezenţa unei asemenea case de fier nu acceptă presupunerea dumitale. Ceva trebuia să fie acolo.

— Oricare ar fi fost conţinutul casei de fier, medită Ion Roman, cu

voce tare, după cât îl cunosc eu pe Avarian nu se poate să nu fi încheiat un contract de asigurare.

— Ne-am gândit şi noi, spuse doctorul Tudor. Şi astfel am ajuns la alt mister. Contractul e secret. S-a asigurat o anumită valoare, denumită X, contra unei sume denumită Y. Cele două elemente nu sunt dezvăluite în contract. Atât: X şi Y. Valoarea asigurării şi deci şi a obiectului asigurat trebuie să fie enormă. Pentru că ratele prevăzute în contract, plătite la zi de Avarian, depăşesc cu mult valoarea altora, similare. De pildă, rivalul lui Avarian, care şi-a asigurat întregul stoc de bijuterii la aceeaşi societate, plăteşte ca rată anuală o sumă de opt ori mai mică decât cea plătită de Avarian în acest contract special. Funcţionarii societăţii nu ne-au putut spune altceva. Contractul s-a făcut în secret, între Avarian şi un delegat special al Consiliului de administraţie al societăţii.

— În cazul acesta cunoaşteţi numele societăţii… spuse cu o voce aproape insinuantă Ion Roman.

— Societatea se numeşte „Universala”, iar delegatul special care a încheiat contractul cu Avarian se numeşte Gilbert Pascal, unul din vicepreşedinţi şi principalul acţionar.

— Care locuieşte de câteva zile în acest hotel, împreună cu fiica lui, completă Ion Roman.

— Încă unul din motivele care m-au adus aici, recunoscu doctorul Tudor. Înainte de a-l deranja, v-aş ruga să mă puneţi şi pe mine la curent cu evenimentele petrecute aici…

Ion Roman aproape că uitase de accident şi de întrebările care-l chinuiseră atât de rău, numai cu jumătate de oră înainte. Se trezi din nou în salonul hotelului, apăsat de întuneric şi înconjurat de mistere greoaie, obosite.

— Un accident… începu el. Acum vreo două ore s-a înecat, chiar în faţa ochilor noştri, un băiat din societatea noastră, un anume Radu Stoian, în vârstă de 25 de ani, înotător de mâna întâi. S-a înecat sub privirile noastre, pe o mare liniştită, la vreo douăzeci de metri distanţă de o barcă goală. Am urmărit toată scena prin binoclu, parcă se petrecea la jumătate de metru de mine, poate de aceea sunt atât de impresionat. Încă n-am văzut până acum pe chipul unui om o asemenea expresie de teroare ca aceea de pe faţa lui în momentul când a strigat după ajutor… Apoi s-a scufundat. A mai ieşit odată la suprafaţă, după câteva secunde şi gata…

— Nu i-a sărit nimeni în ajutor? întrebă doctorul Tudor, molipsit parcă de accentul de suferinţă din vocea lui Ion Roman. Nu mai erau şi alţi înotători?

— Ba da… Era un prieten de-al lui pe mal, chiar lângă mine. Dar până a ajuns la el, până l-a găsit, mai ales că marea se învrăjbise între timp, a trecut un sfert de oră, aproape un sfert de oră. Când l-a scos la

mal nu mai era pic de viaţă în el.

Doctorul Tudor cumpăni câteva clipe, apoi spuse încet, ca pentru sine:

— Poate că moartea nu se datorează înecului, ci unui atac de cord… Dar dumneata crezi că mai foloseşte ceva dacă aflăm cauza ireală a decesului?

Nu era o întrebare nepăsătoare, o întrebare oarecare. Ion Roman îl cunoştea prea bine pe doctorul Tudor pentru a înţelege, sau mai bine zis pentru a simţi că întrebarea aruncată parcă la întâmplare îi cerea să spună tot ceea ce gândea despre accident, cele mai firave ipoteze şi cele mai mici urme de îndoială, dacă existau. Şi cu toate acestea bătrânul se codea. Se temea mereu că starea lui şi mai ales gândurile lui chinuitoare se datorau acelui sentimentalism exagerat de care nu putea scăpa niciodată, oricât şi-ar fi chemat logica în ajutor.

— Îmi închipui că accidentul ţi se pare dubios, sau cel puţin ciudat, îl încurajă doctorul Tudor. Ai spus-o fără voia dumitale şi o repeţi prin această tăcere…

— Da… se hotărî Ion Roman. Accidentul e ciudat. La zece metri de o barcă ancorată, pe o mare liniştită, cred că nici un începător, nici un om care nu ştie să înoate nu se poate îneca. Face el ce face şi tot ajunge până la barcă… Şi apoi spaima, teroarea, urâţenia aceea de pe faţa lui şi răcnetul lui ca al unui animal înjunghiat… Nu vi se pare şi dumneavoastră.?

— Dacă ne gândim la un atac de cord… îl obligă doctorul Tudor să-şi ducă destăinuirile până la capăt.

— Adevărat… consimţi Ion Roman. Mai este ceva… Parcă am zărit pe gambele lui, jos, la glezne, nişte semne vinete, ca nişte inele. Nu pot spune asta cu toată certitudinea. Întunericul se lăsase mai devreme ca de obicei şi mai eram şi… emoţionat.

— Ai făcut vreo remarcă în legătură cu aceste semne?

— Nu… Nu i-am spus nimănui nimic. Nici chiar medicului legist, tocmai ca să nu-l influenţez. I-am cerut însă un control general asupra cadavrului şi un raport foarte precis.

— A mai observat cineva semnele?

— Nu ştiu… Poate ziaristul Vladimir Enescu. L-am surprins de câteva ori privind fix gambele cadavrului. Odată s-a şi aplecat. Dar s-ar putea să fie şi asta o simplă părere…

— Da… spuse doctorul Tudor cu gândurile în altă parte. Mai bine să aşteptăm raportul medicului legist. Să nu imaginăm, fără indicii sigure, un caz de o deosebită gravitate. Să ne ferim, măcar pentru o oră de linişte, dacă linişte poate fi numită asta, să transformăm un accident în asasinat, numai pe baza unor presimţiri şi a unor observaţii vagi… În sfârşit, să nu uităm că avem o misiune aici, deocamdată una singură… Italianul dumitale n-a asistat la accident,

după cât îmi dau seama. L-ai lăsat în port. Dar poate că n-ar strica să controlăm dacă a plecat şi asta cât mai repede…

Doctorul Tudor îşi aţinti privirea asupra căpitanului Vintilă, care se ridicase în picioare, apoi continuă cu o voce în care se simţea gravitatea:

— Şi dacă n-a plecat, ceea ce e foarte probabil, i se va face o percheziţie suplimentară, generală şi fără eroare. Şi nu numai lui. Tuturor pasagerilor care pleacă odată cu el. Aici ai împuternicirile necesare şi poftim şi cheia de la maşină…

Căpitanul Vintilă primi într-o impecabilă poziţie de drepţi un plic oficial şi o cheiţă oarecare. Parcă i se confereau cine ştie ce decoraţii. După câteva secunde se auzi zgomotul unui demaraj foarte grăbit.

Ora 21,30

— Mi-a fost recomandat ca un băiat de ispravă, spuse doctorul Tudor la scurt timp după plecarea căpitanului Vintilă. Da… Trebuie să luăm câteva măsuri de prevedere. Nu ştim ce se afla în casa de fier a lui Avarian, nu ştim ce anume, un X, să-l numim aşa, însă un X de o valoare ieşită din comun, asta fără îndoială. Şi pentru că prima pistă duce în port, trebuie să impunem acolo primele măsuri…

— O simplă percheziţie! se miră Ion Roman.

— Atât! Chiar şi asta emană dintr-o măsură generală, în alb. Nu putem reţine un om, mai ales un străin, fără să-i aducem o acuzaţie fondată. Unde se afla acest Vicenzo Petrini, astă noapte, la ora două?

— Abia acum mă întrebaţi? se miră şi mai tare Ion Roman. N-am ştiut ce să cred…

Doctorul Tudor se retrase iarăşi în penumbra fotoliului, mai mult pentru a-şi ascunde zâmbetul care-i gâdila faţa:

— Abia acum… Deşi întrebarea e pur formală. Dacă acest domn Petrini n-ar fi fost aici şi mai ales dacă dumneata nu l-ai fi atins cu mâna, fizic, să spunem… pe la miezul nopţii… de multă vreme ai fi alergat spre port… adică din clipa în care ai citit ştirea despre spargere. Prin urmare domnul Vicenzo Petrini trebuie scos din rândul suspecţilor…

— Din păcate, da… acceptă Ion Roman cam cu tristeţe. Deşi individul e cam bizar şi poartă cu el nişte date care mi-l fac suspect. Arheolog, colecţionar, nu e un ignorant în materie de bijuterii, cum ne-a lăsat să aflăm, amator de fineţuri, ce mai, e prototipul suspectului…

— Chiar etalându-şi aceste date?

— Asta nu prea merge, recunoscu Ion Roman. Numai să nu fie şi asta o metodă, de… În orice caz, de la ora şapte seara şi până la ora când s-a comis spargerea în Bucureşti am fost împreună. Sau eu la un

metru în spatele lui, sau el la un metru în spatele meu… Numai dacă şi-a găsit complici în Bucureşti.

— Şi casa de fier cine a deschis-o, dacă după părerea dumitale singurul capabil să facă asta e Nico Nicola? întrebă doctorul Tudor. O mai fi şi altul pe planeta noastră.

Era o oarecare nuanţă de ironie în vocea doctorului Tudor, dar Ion Roman n-o sesiză.

— Nu! Un al doilea nu există, asta v-o spun ca expert, aşa mă consideră unii, în domeniul spargerilor de acest gen. Categoric! Cunosc casa de fier a lui Avarian. E unică în ţară şi prin cifrul secret cu care se deschide e unică în lume. Altul n-o putea deschide. Aşa că domnul Vicenzo Petrini nu poate să fie una şi aceeaşi persoană cu Nico Nicola… Dar mai există un suspect, mai există o pistă, numărul doi. Un alt italian, domnul profesor Moni Marinó. El n-a fost cu noi la teatru şi deci nu s-a întors cu noi după miezul nopţii; dar, din fericire, se află încă în hotel…

— Se poate trece atât de uşor de la unul la altul?

— În cazul Nico Nicola se poate imagina orice, răspunse Ion Roman. Se poate trece de la Vicenzo Petrini direct la dumneavoastră, ca să zic aşa. Cred că descifraţi exagerarea. În afară de geniu şi de metodă: fără urme, fără violenţă, Nico Nicola mai are o particularitate, cel puţin în legendă: nimeni nu l-a văzut decât deghizat, nimeni, nici măcar Scotland Yardul, nu posedă o fotografie de-a lui. Chiar sub o mască oarecare. Nici vârsta nu i se cunoaşte. Poate că şi naţionalitatea lui e o invenţie. Cine ştie unde trăieşte, sub ce nume, cu ce profesiune? Un singur lucru e sigur: sărac nu este.

— Numai cu acest indiciu că nu e sărac, nu e prea uşor de identificat, zâmbi doctorul Tudor. Sunt cam mulţi oameni nesăraci pe lumea asta. Da… Povestea devine cam prea ciudată, nu atât din cauza spargerii, care, până la proba contrarie, poate fi totuşi un simulacru, sau opera vreunui geniu autohton, cât din cauza acelui mesaj misterios. Cine şi de ce a rostit numele lui Nico Nicola, cu douăzeci şi patru de ore înaintea unei spargeri, după toate aparenţele, neobişnuită?

— Poate că răspunsul există undeva la Bucureşti, spuse Ion Roman. Şi noi suntem aici…

Gândul însă i se stinse înainte de a-l articula în cuvinte. Îşi aminti dintr-o dată spaima şi durerea de pe malul mării şi un val de sudoare îl inundă.

— Înţeleg… clătină doctorul Tudor din cap, după ce observă transformarea de pe chipul bătrânului. Poate că n-ar strica să luăm şi în cazul acesta câteva măsuri de prevedere…

— Nu ştiu ce s-ar putea face… Când îmi amintesc accidentul, gata! Începe şi chinul câtorva întrebări: Unde a dispărut Dan Ionescu,

prietenul lui Radu Stoian? La cinci şi un sfert după masă a plecat în oraş cu taxiul sicilianului, pe neaşteptate, altminteri şi-ar fi aranjat dinainte plecarea. De atunci n-a mai dat nici un semn de viaţă. Mai bine de cinci ore…

— Şi de ce te îngrijorează atât de tare absenţa lui? întrebă doctorul Tudor. A lipsit cumva în timpul nopţii?

— Nu, nu din pricina asta. Dealtfel, la miezul nopţii şi mai înainte, a fost eroul unei piese de teatru improvizate. O mie de oameni l-au văzut cu iubita alături: băiatul fără nume şi fata fără nume… Nu cred că vă interesează povestea. Nu, niciunul din băieţi n-a lipsit astă noapte. Doar dacă plecând de aici după unu şi jumătate noaptea au ajuns la două în Bucureşti, ceea ce numai cu gândul e posibil. Altceva s-a întâmplat. Dan Ionescu are, adică avea, un costum de pescuit subacvatic. Costumul i-a dispărut. Probabil că ieri i l-a luat cineva, aşa crede. Au fost mulţi oameni, mulţi excursionişti care au cutreierat hotelul şi pensiunea de peste drum, unde locuieşte Dan Ionescu. Sau i l-a luat unul din vizitatori, sau i-a făcut cineva o farsă… Numai că după ceea ce i s-a întâmplat lui Radu Stoian, dispariţia costumului… Nu! Nu, n-aş vrea să anticipez nimic… Dar nu pot scăpa nici de altă întrebare: De ce Radu Stoian nu s-a dus în larg cu ceilalţi înotători? De ce s-a oprit lângă „Pescăruşul alb” unde şi-a găsit moartea? De ce a rămas acolo?… După cum vedeţi întrebări grele şi mai sunt şi altele şi mai e vremea asta care îmbolnăveşte oasele şi senzaţia că ne aflăm într-un pustiu… Fără lumină, fără telefon, fără…

Doctorul Tudor încercă să-l liniştească:

— Nici o grijă. Sunt absolut convins că se va găsi cel mai rapid mijloc de informare în momentul când vor apare alte concluzii, sau alte păreri cu privire la cauza decesului.

— Oare nu putem lua în consideraţie şi ipoteza unei sinucideri în cazul lui Radu Stoian? întrebă pe neaşteptate Ion Roman. Ceva parcă se întâmplase cu băiatul…

— Mi se pare imposibil, răspunse doctorul Tudor. Orice sinucidere se realizează, practic, într-o fracţiune de secundă: clipa în care se apasă pe trăgaci, clipa în care se înghite pilula, clipa în care începe saltul în vid, clipa în care se răstoarnă scaunul de sub picioare… Dacă actul practic al sinuciderii ar dura mai mult timp, ar exista foarte puţin sinucigaşi pe lume. Prin absurd, un înotător ar putea încerca să se sinucidă în apă, prin înec, dar dacă nu beneficiază de anumite condiţii: izolare, depărtare, singurătate, furtună, sau dacă nu-şi va lega cine ştie ce greutăţi de picioare, gestul lui va deveni o simplă tentativă. Ori va ieşi singur la mal, ori îl vor scoate alţii…

— Cam aşa m-am gândit şi eu, deşi nu sunt înotător, spuse cu durere Ion Roman. Oare n-ar fi mai bine să schimbaţi câteva cuvinte cu ziaristul Vladimir Enescu? A fost şi el martor la accident şi e unul

din primii clienţi ai hotelului. Şi în plus e foarte interesat de tot ceea ce se întâmplă în jurul lui.

Doctorul Tudor ezită doar o clipă:

— Să trecem convorbirea asta în cadrul măsurilor de prevedere, ca să nu pară că forţăm lucrurile. Şi poate că ar fi bine, tot ca măsură de prevedere, să-l cunoaştem şi pe avocatul Gilbert Pascal, vicepreşedintele societăţii de asigurări Universala.

Ora 21,45

Ion Roman reveni la masa din mijlocul salonului parcă mai obosit ca înainte.

— Nu l-am găsit pe Vladimir Enescu în cameră… sau poate că dormea, deşi nu-mi vine să cred. Am bătut în uşă de câteva ori şi nu mi s-a răspuns. Uf, e o adevărată aventură să circuli pe coridoarele hotelului în bezna asta. Mereu te împiedici de ceva, mereu aştepţi să te izbeşti de ceva…

— Sau să te izbească ceva… îi duse doctorul Tudor gândul până la capăt.

— Chiar aşa… încuviinţă bătrânul. Domnul avocat Gilbert Pascal mi-a răspuns, chiar foarte repede. L-am rugat să poftească în hol pentru câteva minute. Cu tot întunericul am văzut cum se îngălbeneşte…

Chiar în clipa aceea răsunară paşi pe scări. Avocatul se ivi în raza de lumină. Păşea prudent, cu mâna dreaptă întinsă. Numai după ce-şi rotea mâna într-un anumit spaţiu, probabil şi piciorul, pentru a dibui eventuale obstacole, înainta cu câte un pas. Întunericul parcă-l sufoca.

Ion Roman făcu prezentările cu politeţe rece, formală. Doctorul Tudor îl invită pe noul venit să ia loc într-un fotoliu, în faţa lui Ion Roman. Avocatul nu întrebă nimic şi nu ceru nici o explicaţie. Acceptă docil invitaţia şi aşteptă. Ion Roman se uită spre doctorul Tudor cu nişte priviri care lăsau să se înţeleagă că, fără a fi întrebat, avocatul ar fi în stare să tacă până dimineaţă. Aceasta era şi impresia doctorului Tudor. Tonul cu oare rostise cele câteva vorbe convenţionale, atitudinea tăcută, retrasă, mişcările nesigure ale mâinilor, erau ale unui om care trăieşte o teamă nelămurită, sau o emoţie neobişnuită. Orice cuvânt, chiar sentinţa unei condamnări la moarte ar fi însemnat o uşurare pentru el.

— V-am ruga să ne ajutaţi cu câteva informaţii, începu doctorul Tudor. Dar mai întâi v-am ruga să ne iertaţi pentru că v-am deranjat la o oră nu prea potrivită.

— Vă rog, vă rog… se grăbi avocatul să-şi arate amabilitatea şi înţelegerea. Vă pot sta la dispoziţie chiar şi un sfert de oră, dacă vă e necesar…

Doctorul Tudor nu dădu nici o importanţă transformării de ultimă clipă a avocatului, acelui sfert de oră generos şi neaşteptat care mărise ochii lui Ion Roman. Îl întrebă direct, fără nici o introducere:

— Sunteţi în relaţii de afaceri cu Igor Avarian?

Uimirea lui Ion Roman se mutase pe faţa avocatului, accentuându-i expresia de copil îmbătrânit:

— Iiigor Aaavarian? se bâlbâi el. Biiijutierul?… Bineînţeles. Am încheiat câteva contracte de asigurare.

— Câteva? insistă doctorul Tudor.

— Da, câteva… Aceasta a fost dorinţa clientului: contracte separate pe diferite valori.

— Printre aceste contracte, continuă doctorul Tudor, există şi unul special, de o valoare care iese din comun?

— Întocmai… răspunse avocatul Gilbert Pascal, fără nici o urmă de ezitare.

— Aţi putea să ne furnizaţi câteva amănunte cu privire la condiţiile şi conţinutul acestui contract special?

Avocatul Gilbert Pascal îşi încrucişă braţele pe piept şi spuse aproape cu părere de rău:

— Din păcate, aşa ceva este imposibil. Absolut imposibil! Numai cu aprobarea Consiliului de administraţie… Şi în primul rând cu aprobarea celeilalte părţi.

— Chiar în cazuri excepţionale? insistă doctorul Tudor.

— Numai în cazuri excepţionale! răspunse imperturbabil şi foarte stăpân pe sine avocatul. În mod obişnuit asemenea contracte nu sunt cunoscute şi în mod categoric nu sunt date publicităţii. Fac parte din categoria contractelor de mare risc, în aspectul lor social. Fiţi siguri însă că ele nu contravin cu nimic legilor scrise şi nescrise. Sunt asemeni pariurilor făcute între două părţi, un fel de pariuri oarbe. Numai marea lor valoare obligă o parte, sau alta, la legalizare. Există şi cazuri când asemenea contracte sunt numai orale…

— Comiteţi o indiscreţie, sau vă consideraţi în culpă faţă de Consiliul de administraţie, dacă ne spuneţi care din părţi în contractul acesta special a susţinut legalizarea?

Nici de data aceasta avocatul Gilbert Pascal nu ezită cu răspunsul:

— Societatea… Ea a insistat asupra legalizării…

— Deşi… clătină doctorul Tudor din cap şi făcu o pauză scurtă, la o analiză chiar foarte sumară, societatea era prima beneficiară, sau chiar singura beneficiară a unui contract oral. Pare puţintel cam ciudat…

— Mi-aţi cerut un singur răspuns, îi aminti avocatul.

Doctorul Tudor îl privi o clipă mai atent:

— Da… Ar fi o singură explicaţie… Anumite amănunte din biografia lui Avarian v-au obligat la legalizare. Dar şi în cazul acesta apare o enigmă… Numai dacă nu v-aţi gândit la justificări eventuale,

nu faţă de Avarian, ci faţă de o a treia parte, necunoscută şi extrem de redutabilă…

Avocatul Gilbert Pascal ascultase, năucit, presupunerile doctorului Tudor. Reuşi totuşi să îngâne o frază:

— Îmi este imposibil să vă spun altceva decât că sunt foarte uluit…

Doctorul Tudor trecu brusc la atac:

— Nu ştiu dacă vă aduc o veste bună. Fiţi însă sigur că e reală şi că sunt împuternicit formal să v-o aduc la cunoştinţă.

Pauza era intenţionată. Avocatul părea hipnotizat. Îi încetase şi respiraţia.

— Da… continuă doctorul Tudor. Magazinul lui Avarian a fost cambriolat…

Din nou pauză. Gilbert Pascal îşi revenea vizibil. Avea o mare putere, un talent sau un instinct al metamorfozei. Răsuflă uşurat, ba făcu şi un efort să zâmbească.

Ion Roman, care nu mai ştia ce să înţeleagă din duelul celor doi, deschise un carnet şi se prefăcu că notează ceva, dar gestul lui nu avu nici un efect asupra avocatului.

— Da… reluă doctorul Tudor. N-a dispărut nimic din vitrine, nici măcar n-au fost deschise. În schimb, casa de fier de la etaj a fost găsită goală…

Pe faţa avocatului zâmbetul deveni grotesc. Chipul lui era acela al unui copil arierat care, întrebat cât e ceasul răspunde, hlizindu-se: Aha, vrei să mă duci…

— Imposibil… găsi el alt cuvânt. Dar e şi imposibil să fie o farsă. Oare?

— Era chiar atât de mare valoarea asigurării? încercă doctorul Tudor să smulgă un răspuns într-un moment, pare-se, propice.

— Îmi este imposibil să vă răspund… Dar aş vrea să vă întreb ceva: Dumneavoastră chiar sunteţi doctorul Alexandru Tudor? Nu e o mistificare…?

Avocatul bâiguia. Nici nu se uita la doctorul Tudor şi nici nu-i aştepta vreun răspuns.

— Dacă sunteţi chiar dumneavoastră, înseamnă că totul e adevărat… Vă rog să mă iertaţi. Îmi este imposibil să vă răspund. Şi cred că ar fi şi inutil din clipa aceasta. Vă rog să-mi permiteţi să vă părăsesc înainte de a fi trecut sfertul de oră…

Şi fără să aştepte răspuns, avocatul îi părăsi, după ce-şi înclină încet capul. Păşea la fel ca înainte, prudent, bâjbâind obstacolele, dar parcă mai repede.

— La început am crezut că-i o cârpă, spuse Ion Roman, după ce salonul nu mai primi nici un ecou. Şi tocmai când i se apropie cuţitul de beregată, din muribund devine piatră…

— Da… încuviinţă doctorul Tudor fără destinaţie. Ceva s-a

întâmplat cu el. L-am simţit şi eu la început cu ştreangul deasupra capului şi vestea cea rea l-a făcut lucid, ca un boxer *groggy* care se trezeşte în urma unei lovituri cumplite. Deci cauzele neliniştii lui sunt de altă natură… Pentru că în materie de afaceri e un personaj absolut remarcabil.

Ion Roman nu ştia ce valoare să dea calificativului: plus sau minus?

Ora 22,00

Căpitanul Vintilă ajunse în port chiar în momentul când se anunţa că vaporul spre Istambul va pleca irevocabil peste jumătate de oră. Portul avea uzină proprie, dar şi aici lumina era nesigură şi bolnavă. Numai un motor funcţiona din plin, alte două erau ţinute în rezervă.

După ce îl puse la curent pe şeful vămii cu situaţia excepţională şi primi asigurări că se va face un nou control vamal fără nici o posibilitate de eroare, căpitanul Vintilă porni în căutarea lui Vicenzo Petrini. Îl descoperi lesne, printre cei câţiva pasageri care moţăiau în bar, după haina lui ca o redingotă şi după pantalonii golf. Îl acostă imediat declinându-ţi calitatea şi rostul misiunii sale:

— Căpitanul Vintilă Vintilă. Sunt într-o misiune cam delicată, de aceea o însoţesc cu scuzele de rigoare… O situaţie excepţională ivită în ultima clipă, ne obligă să facem un control suplimentar şi foarte riguros, în ceea ce priveşte bagajele, fiecărui pasager…

Vicenzo Petrini îşi opri foarte greu un protest vehement. Figura i se întunecase şi ochii îi scăpărau.

— Şi de ce, mă rog, vă adresaţi special persoanei mele? întrebă el tăios. De ce nu se anunţă la megafon?

Căpitanul Vintilă se simţi prins pe picior greşit. Căută o scuză şi se agăţă de prima care-i veni în minte:

— E un control general, toţi pasagerii trebuie să se supună, fără excepţie… M-am adresat dumneavoastră pur şi simplu ca să vă ţin de urât, până vă va veni rândul…

— Aşa ceva nu accept! spuse foarte ferm sicilianul. Cu alte cuvinte mă ţineţi sub escortă. Pe ce bază?

— M-aţi înţeles greşit… zâmbi căpitanul Vintilă. Ştiu că aţi locuit la hotelul Lux şi n-am vrut să vă aduc la cunoştinţă o veste, întradevăr tristă, dar totuşi un subiect de conversaţie. Poate chiar util pentru mine…

— S-a întâmplat ceva la hotel? Întrebă neîncrezător Vicenzo Petrini. Sau e un alt pretext…

O voce bărbătească începu să se audă la megafon: „Rugăm pasagerii pentru Constantinopol să se prezinte încă o dată la controlul vamal împreună cu toate bagajele. Vaporul pleacă peste jumătate de oră. Controlul este absolut obligatoriu.”

— S-a întâmplat ceva la hotel? repetă Vicenzo Petrini întrebarea, însă cu alt ton, de parcă anunţul de la megafon l-ar fi liniştit. Ceva rău?

— Tragic… spuse căpitanul Vintilă. Unul din tineri, un anume Radu Stoian, s-a înecat. Mi se pare că l-aţi cunos…

Dar se opri pentru că figura sicilianului deveni palidă: tot sângele i se scursese din obraji.

— Nu se poate! şopti el cu durere şi tremur în glas. Nu se poate! Era un înotător bun. Poate că e totuşi un pretext de discuţie şi de escortă.

— Din păcate, nu! Îi răspunse cam aspru căpitanul Vintilă. S-a înecat, pe la ora şapte şi ceva, chiar în apropierea unei bărci cu pânze.

Tulburat şi cu faţa schimonosită de durere, italianul se lăsă moale într-un fotoliu. Cu mâini tremurânde deschise servieta de voiaj şi scoase dinăuntru o sticlă de coniac Napoleon. Apoi făcu un semn către unul din chelneri, un semn inutil, pentru că Argusul în negru se apropia de masă cu două cupe de cristal, ca două clopote întoarse.

— Coniac Napoleon! îşi mări el ochii până la limită. N-am mai văzut de şapte ani.

— Coniac Napoleon… repetă încet sicilianul. L-am cunoscut la o sticlă de coniac Napoleon. Pe el şi pe ceilalţi băieţi. Erau cinci sticle în pivniţele restaurantului. Asta e ultima. Celelalte le-am băut împreună.

Cu mişcări încete deşurubă dopul greu de metal, îl trase afară şi pe cel de plută, apoi turnă în pahare, meticulos, elegant. Aranjă dopurile la loc şi lăsă sticla pe masă. Parcă oficia un ritual. Ridică paharul, îl privi la lumina care se înteţise, lăsă să se scurgă câteva picături, apoi şopti cu glas înecat:

— *Sit tibi terra levis!*

Căpitanul Vintilă îl imită întocmai, ca fascinat, numai cuvintele le rosti în limba română:

— Să-i fie ţarina uşoară!

Sorbi din pahar şi avu senzaţia că i se umple gura de gusturi şi miresme necunoscute. Numai figura sicilianului şi mai întunecată de durere şi ochii lui care exprimau o suferinţă grea, neputincioasă, îi opriră cuvintele de laudă pe buze. Imposibil ca sicilianul să fi jucat teatru. Avea lacrimi în ochi, lacrimi adevărate care nu mai puteau fi oprite.

Din nou răsună vocea aceea bărbătească la megafon. Nu mai era nimeni la bar, în afara celor doi băutori de coniac Napoleon. Don Petrini tresări şi parcă înţelese că anunţul i se adresează lui:

— Îngrozitor, Dumnezeule! şopti el. Da… Trebuie să plec. Nu mai pot să rămân! Îngrozitor! Aş avea totuşi o rugăminte: să le duci celorlalţi băieţi de la pensiune sticla asta de coniac, lui Dan sau lui Paul. Şi să-i rogi să verse o picătură şi pentru Radu…

Mai mult nu izbuti să rostească. Nici cuvintele de rămas bun. Ochii i se umplură iarăşi de lacrimi, iar vinele gâtului păreau gata să pleznească. Îşi luă servieta, valiza, sacul cu haine şi porni încet, clătinându-se, gata să cadă. Nici măcar coniacul nu şi-l băuse, dar asta n-o ştiau decât chelnerii care îi pândeau paharul. Căpitanul Vintilă şi-l bău însă pe al lui până la ultima picătură, dar tot nu putu să scape de gustul amar şi dureros care-i umpluse dintr-odată gura.

Ora 22,15

Ion Roman se întorcea dintr-o recunoaştere inutilă.

— Nici o schimbare, spuse el. Aceleaşi lumini bolnave la geamuri şi aceleaşi umbre. Dan Ionescu tot n-a sosit, iar Paul Soran tot răstignit pe pat, mut şi cu gazda alături care-l păzeşte ca o tigroaică. Asta trebuie să fie maşina medicului legist.

Se vedeau prin geam fascicole de lumină şi se şi auzea zgomotul unei maşini care se opreşte. Dar nu apăru medicul legist ci unul din infirmierii care însoţiseră cadavrul.

— De fapt ţin loc de telefon, părea că se scuză infirmierul. Domnul doctor e foarte ocupat cu cadavrul şi m-a trimis pe mine aici cu un raport verbal. Zicea că mai are încă de furcă până să ajungă la ceva sigur. Pentru asta m-a trimis. Până acum nu poate spune din ce cauză a murit tânărul acela. S-au ivit complicaţii şi vă roagă să mai aşteptaţi. Zicea că sunt complicaţii mari şi s-ar putea să fie nevoie de autopsie. Era foarte nervos, domnul doctor. Zicea că n-ar strica să fiţi în stare de alarmă, că e mai bine aşa, chiar dacă o să-şi ceară scuze pe urmă… Staţi să socotesc… Va să zică: mai are de furcă… Nu e nimic sigur… Încă nu se ştie cauza… Sunt complicaţii mari… Să fie alarmă… Nu-i e teamă de scuze… Zicea să repet toate astea şi apoi să plec fără întârziere. Ceea ce: bună seara…!

Infirmierul se făcu nevăzut într-o clipă. Ion Roman parcă atâta aştepta:

— Aţi văzut?… Mi-am închipuit de la început că s-a întâmplat altceva acolo, lângă barcă, nu un simplu accident…

— Tot ce se poate, încercă să-l tempereze doctorul Tudor. Dar şi atacurile de cord, mai ales când se întâmplă în largul mării, intră tot în categoria accidentelor. Asta nu înseamnă că nu trebuie să ne preocupe semnalul de alarmă pe care ni-l transmite medicul legist. De fapt e singurul lucru mai clar din raportul infirmierului…

— Nu ştiţi cât e ora exactă?

Întrebarea lui Ion Roman era absolut inoportună şi fără rost, dar nu şi fără cauză, gândi doctorul Tudor. Oare ce anume determinase întrebarea? Probabil descoperirea vreunui intrus… Întorcându-şi capul, zări o umbră înaintând spre masa din mijlocul salonului. Ion

Roman, oare ocupa un loc mai propice, o observase mai de mult. Apropiindu-se de sursa de lumină, umbra deveni un bărbat grav şi impunător, atins de o oboseală distinsă, superioară, deşi figura lui părea crispată, fixată într-o asemenea mască. Şi tusea prin care-şi anunţa prezenţa era forţată.

— Îmi permiteţi, vă rog… spuse el înclinându-şi imperceptibil capul. Sunt arhitectul Andrei Dorian.

— Vă rugăm… îi răspunse Ion Roman cu un gest plictisit. Luaţi loc.

Probabil pentru a da impresia unui om care are noaptea de lucru, arhitectul Dorian îmbrăcase un halat de cameră, de culoare vişinie, foarte elegant, dar care nu se asorta deloc cu pantalonii impecabili, de seară şi cu pantofii fini şi ascuţiţi, pe care şi un copil i-ar fi suportat cu greutate. Nu părea deloc o uniformă lejeră, de lucru, combinaţia vestimentară a lui Dorian.

— Poate că vă deranjez, începu el, însoţindu-şi vorbele cu mişcări nesigure şi neterminate, de om încurcat. Sunt convins că aveţi altă misiune aici, dar situaţia mă obligă să apelez la calitatea dumneavoastră de poliţişti.

Doctorul Tudor îşi întoarse, dezamăgit, privirile în altă parte. Ion Roman, uimit, se uită în ochii arhitectului, căutând mai ales luciri de batjocură. Dorian nu clipi.

— V-a ameninţat cineva? întrebă la inspiraţie Ion Roman. Sau poate că v-a insultat cineva?

— O, nu! îndepărtă arhitectul cu un gest degajat întrebările. Pentru aşa ceva nu v-aş fi deranjat. Nu pentru că le-aş considera fleacuri, ci pentru că le-aş rezolva singur şi cu toată fermitatea de care sunt capabil.

Doctorul Tudor se mişcă încet în fotoliu şi fără să se uite la arhitect întrebă:

— Probabil că aveţi de făcut o reclamaţie…

— Exact! confirmă Dorian. Mi-a dispărut, probabil în cursul acestei zile, un obiect foarte preţios: o tabacheră de aur, încrustată cu diamante, care a aparţinut cândva unui principe veritabil…

— Puteţi face o evaluare exactă?

Arhitectul Dorian nu se aştepta la o asemenea întrebare. Privi insistent în direcţia în care se afla doctorul Tudor, dar penumbra în care acesta se retrăsese era de nepătruns. Răspunse cu o voce nesigură:

— Îmi este foarte greu… pentru că nu e vorba numai de valoarea propriu zisă. Evident, dacă ţineţi cu tot dinadinsul şi dacă e întradevăr necesar, aş putea rosti o anumită sumă…

— Aţi cercetat bine camera? întrebă doctorul Tudor. Aţi căutat în celelalte costume? În pijama, în halat, sub pat?

Temându-se de o ironie ascunsă şi de insinuări cu explozie

întârziată, arhitectul Dorian răspunse de-a dreptul ostil:

— Mi-am imaginat că mă adresez reprezentanţilor autorităţii creată pentru asemenea situaţii. Evident, dacă am greşit, făcând o confuzie regretabilă, sunt gata să-mi cer scuze… E vorba de dispariţia unui obiect de valoare…

— N-aţi comis nici o greşeală, îl linişti doctorul Tudor. Mai devreme sau mai târziu tot trebuia să facem cunoştinţă…

— Nu ştiu ce trebuie să înţeleg…

Doctorul Tudor nu-i luă în seamă întrebarea. Îşi continuă, calm, ofensiva:

— Fiind vorba de o dispariţie şi nu de o pierdere, poate că aveţi o bănuială… Personalul hotelului…

— O, nu! îl întrerupse arhitectul. În fiecare an vin la acest hotel, personalul nu s-a schimbat şi nu mi-a lipsit niciodată nimic. Evident, am o încredere oarbă în personalul hotelului, până la ultima îngrijitoare…

— Cum doriţi… Deci excludem personalul hotelului.

— Vedeţi… înghiţi de câteva ori în sec arhitectul. Nu mă gândesc la un furt propriu zis. Evident, nici la o farsă. Ci la o… la un fenomen de atracţie… Poate că unul din clienţi a simţit o tentaţie… A fost fascinat în asemenea măsură…

— Aveţi în vedere pe cineva anume?

— O, nu! Faptul că tabachera a născut admiraţia unuia sau altuia nu înseamnă încă nimic. Domnul Enescu, de pildă, care are un gust estetic foarte dezvoltat, poate chiar rafinat… Sau domnul Vicenzo Petrini, colecţionar celebru…

— Când aţi remarcat dispariţia tabacherei? întrebă doctorul Tudor pe neaşteptate.

— Când am plecat spre plajă încă o aveam la mine… Dar întrucât nu obişnuiesc să fumez după baie şi mai ales impresionat de accident… Am constatat dispariţia ei abia acum câteva clipe. Impresia mea e că a dispărut pe plajă…

— Da… înţelese doctorul Tudor. Domnul Vicenzo Petrini fiind în imposibilitate de a…

— Vă rog! Vă rog! se repezi arhitectul. Nu vreau să insinuez nimic la adresa domnului Vladimir Enescu. Şi domnul avocat Gilbert Pascal şi-a manifestat admiraţia faţă de tabacheră, dar aceasta nu înseamnă câtuşi de puţin…

— Exact la el mă gândeam! îi răspunse doctorul Tudor. De la început mă gândesc la el.

Arhitectul Dorian rămase o clipă descumpănit:

— Adică dumneavoastră vă închipuiţi că…

— Nu… îl întrerupse doctorul Tudor. Tocmai pentru că am această profesiune mă feresc să aduc acuzaţii nefondate. La altceva mă

gândeam: poate că aţi uitat tabachera în camera domnului avocat Pascal cu câteva clipe mai înainte.

Arhitectul Dorian se ridică foarte băţos din fotoliu:

— Consider aceasta o insinuare şi ca atare…

— Vă rog! îl calmă sever doctorul Tudor. V-am amintit o simplă vizită pe care i-aţi făcut-o domnului avocat Pascal.

— Adică?… Mai făcu o încercare arhitectul Dorian. Evident, înţeleg. Probabil că v-a informat domnul Enescu…

— Încă n-am avut onoarea să-l cunosc, îi zâmbi doctorul Tudor. În privinţa asta puteţi fi liniştit. Dumneavoastră ne-aţi informat. Ne-aţi spus mai multe decât v-aţi închipuit că ascundeţi.

În loc să părăsească ameninţător holul, cum îi trăsni în minte în prima clipă şi cum se aştepta Ion Roman, arhitectul Dorian preferă să-şi reia locul în fotoliu. Doctorul Tudor îl scuti de un moment care se anunţa cam penibil:

— Vă îngrijorează atât de mult cambriolajul de astă noapte din Capitală?

— Enorm! răspunse arhitectul Dorian, lepădându-şi într-o fracţiune de secundă toate măştile.

— Sunteţi şi dumneavoastră membru în Consiliul de administraţie al societăţii „Universala”?

— Mai mult!… tremură vocea lui Dorian. Sunt unul din giranţii semnatari ai contractului. Dacă prin absurd societatea dă faliment, atunci sunt eu cel obligat să onoreze contractul, ceea ce ar echivala…

Dar arhitectul avu puterea să se oprească.

— În cazul acesta, insistă totuşi doctorul Tudor, poate că aveţi dreptul, sau chiar datoria, să ne furnizaţi câteva amănunte despre contract.

— Imposibil! se retrase arhitectul după o clipă de gândire. Dealtfel, nici eu nu cunosc prea multe amănunte. Evident, pare ciudat, dar acesta e adevărul. A fost un contract orb… Dar eu tot mai sper că spargerea e o farsă sinistră…

— O întrebare totuşi apare, cea mai ciudată, spuse doctorul Tudor. Aţi girat, prin semnătură, un contract care nu excludea totuşi un risc din partea dumneavoastră, probabil un risc extrem de mare, dacă era cât pe-aci să folosiţi cuvântul „faliment” sau poate altul şi mai grav: „sinucidere”…

Arhitectul Dorian se ridicase, vădit tulburat, din fotoliu, dar doctorul Tudor îşi continuă întrebarea:

— Ar părea cu totul nefiresc ca un om să-şi asume riscul falimentului, poate altul şi mai grav, fără să impună părţii celeilalte anumite condiţii care să merite acest risc…

— Consideraţi totul un pariu, ceea ce a şi fost! spuse ca o invitaţie la încheierea discuţiei arhitectul Dorian.

— Dar nici nu încerc altceva, zâmbi doctorul Tudor. Numai că orice pariu se face din două idei contrare… Şi una din aceste idei, în cazul nostru, rămâne misterioasă…

— Cred că înţelegeţi, spuse arhitectul Dorian, recâştigându-şi tot calmul, caracterul voluntar al discuţiei noastre, evident şi gravitatea ei. Chiar dacă aş şti că destăinuind clauzele contractului va fi prins spărgătorul, chiar dacă dumneavoastră aţi şti asta, nimeni nu mă poate obliga să vorbesc. Eu am o singură obligaţie: să-mi respect semnătura. Atât.

— Înţeleg… fu nevoit să accepte doctorul Tudor. Avem totuşi scuza de a nu fi deschis noi această discuţie. Iar în privinţa reclamaţiei…

— Se retrage! hotărî arhitectul. Dacă spargerea din Bucureşti nu e o farsă sinistră, tabachera devine un simplu grăunte de nisip faţă de un pumn de nisip. Merita s-o arunc pe geam pentru a afla, cu un ceas mai devreme, dacă mai are valoare.

Plecă fără măcar să spună bună seara.

— Şi ăsta s-a trezit în faţa cuţitului, spuse Ion Roman. A venit ca un maimuţoi şi pleacă ţanţoş, ca un leu. Oare de ce le place să-şi asculte prohodul?

Bătrânul aştepta un răspuns, o afirmaţie, o negaţie, orice. Dar doctorul Tudor amuţi subit. Pur şi simplu pentru că nu era capabil de nici un răspuns. Spargerea din Capitală lua proporţii şi se complica enorm. Şi mai erau şi alte întrebări. Neliniştea îi dădea târcoale şi era o neliniştе rea, agresivă.

Ora 22,35

Lampa împrăştia o lumină palidă şi un miros înecăcios de gaz care cuprindea spaţii mai mari decât lumina. Ameninţat de furia şi de fascinaţia îndelungată a vijeliei, Vladimir Enescu se apărase scriind. Tăbărâse asupra caietului şi aproape două ore şi jumătate i se destăinuise cu frenezie, fără să fie atent la ceea ce se întâmpla în jurul lui. Până ce stiloul îi căzu din mână, brusc şi tot trupul îi deveni străin. Se trânti pe pat, aşa îmbrăcat cum era, parcă aşteptând ceva: o lumină, un răspuns, un gând, o respiraţie. Ştia de ce nu mai poate să scrie. Se apropia un moment rău, care-i îngreuia picioarele şi-i împresura gleznele cu chingi de gheaţă… Îşi amintea cadavrul întins pe nisip, îşi amintea masca de groază cu care plecase spre veşnicie, îşi amintea, mai ales, gambele fine, de o perfecţiune feminină, încercuite jos, la glezne, de pete roz-vinete, abia vizibile…

Oare n-ar fi trebuit să scrie pentru ziar despre accident?… Dar plumbul din glezne i se muta în mâini şi în umeri, iar ideile i se prefăceau în negură… Se sculă anevoie din pat şi porni spre uşă. Parcă auzise cândva ciocănituri, dar atunci scria şi nu voia să vadă pe

nimeni. Deschise uşa cu grijă, aproape fără zgomot, apoi privi în dreapta şi în stânga pe coridor. La capetele coridorului erau atârnate lămpi mizerabile care mistificau şi exagerau bezna. I se părea că pornind spre una din lumini, corpul i s-ar fi izbit de obstacole ascuţite, sau de pereţi groşi de nămol. Privirile nu puteau să răzbească întunericul care unea cele două puncte luminoase, iar liniştea era grea, o linişte de mormânt.

Reveni în cameră şi se apropie de fereastră, dar nu ca să privească. Îşi amintea vag: zgomote de maşini, claxoane înăbuşite, luminile farurilor, umbre stranii ca nişte santinele. Era sigur că se întâmplase ceva foarte grav, sau că trebuia să se întâmple ceva foarte grav şi hotărî să-şi prelungească starea de incertitudine, să fie ultimul care să afle ceea ce se întâmplase. Se obişnuise, sau poate că profesiunea îl obişnuise, să amâne adevărurile violente, brutale, chiar şi atunci când evidenţa lor era o simplă problemă de demonstraţie, să le amâne până în ultima clipă, poate pentru a nu rata surpriza. Uneori îşi închipuia că între logica şi imaginaţia lui se stabilise cândva o convenţie: logica nu avea voie să intervină decât atunci când imaginaţia, rostogolită prin toate spaţiile, obosea.

„Prostii! Îşi spuse el. Descoperiri de moment. Oare ce s-o fi întâmplat de e atâta vânzoleală?"

Şi iar simţi nişte chingi strângându-i-se în jurul gambelor şi valuri de sudoare încreţindu-i spatele. Îi era cald, ardea, îşi scoase puloverul cu o mişcare furioasă. Cămaşa i se făcuse leoarcă de sudoare. Trebuia să se schimbe. Şifonierul era lângă uşă. Plecă de la geam cu un regret nedefinit. Lampa începuse să fileze. Nu mai împrăştia lumină, ci pâlpâiri firave şi mai ales umbre, ca nişte ancore ale întunericului.

Uşa şifonierului era încuiată. Nu-şi mai amintea dacă o încuiase sau nu, nu-şi mai amintea nici unde era cheia. În buzunare, nu, în broască, nu… Poate pe masă sau pe vreo etajeră, sau o rătăcise, sau o pierduse pe plajă. Trebuia să forţeze uşa. Ca să nu facă zgomot prea mare, îşi propti umărul stâng în uşa secundară, împinse gradat şi tot gradat trase cu mâna dreaptă mânerul uşii principale. Lemnul cedă brusc şi totuşi cu zgomot. O trosnitură de metal care scapă din încleştare şi se loveşte de ceva înfundat. Şi un ecou straniu. Ba nu… Se auzeau lovituri încete în uşa camerei. Afară parcă se pregătea o nouă vijelie. Fulgerele înţepau ochii şi se apropiau canonade ucigătoare… Bătăile în uşă păreau mai insistente, mai sonore. Se mişca şi clanţa. N-avea altceva de făcut. Trebuia să preîntâmpine mişcarea de dincolo şi să deschidă el uşa. Ajunse acolo din două salturi tăcute. Prinse clanţa şi trase cu brutalitate. În faţa lui se afla Ion Roman.

— Aaaa! Dumneavoastră… se linişti Vladimir Enescu şi îşi invită oaspetele înăuntru. Vă rog să mă scuzaţi. Întunericul ăsta e o adevărată pacoste…

— Te-am mai căutat, îi spuse ca o dojană Ion Roman. Acum un ceas, dar n-a răspuns nimeni. Lumină parcă se vedea…

— Am auzit, sau mi s-a părut că aud bătăi în uşă, dar n-aveam chef de nimic. Nici nu eram în stare să mă mişc de pe pat. Îmi atârnau picioarele ca de plumb…

— Eşti încă sub impresia… Accidentului?

Întrebarea lui Ion Roman avea un ton ciudat, iar pauza se putea subînţelege ca o somaţie. Vladimir Enescu se temea că nu-şi va mai zăgăzui erupţiile:

— M-aş fi simţit mai bine dacă aţi fi rămas contabil. Cred că mă înţelegeţi… Nu ştiu, parcă aş fi forţat să vorbesc.

Ion Roman nu-i răspunse. Nici cu vorbe, nici cu gesturi. Nici măcar nu-l privi. Se ascunsese şi el, precum doctorul Tudor, jos, în hol, într-o penumbră tăcută.

— Dar pentru că sunteţi aici… Continuă ziaristul, răsfoind, fără să privească, un caiet gros cu scoarţe negre, de piele. Şi pentru că nu mai am putere să mâzgălesc hârtia. Da, uneori sunt bune şi vorbele… Nu e ciudat? Am scris aici zeci de pagini, mă apucau zorii scriind şi tot nu-mi venea să las caietul din mână. Cele mai stupide impresii… Nu stupide, banale, pentru că nu s-a întâmplat nimic important în săptămâna pe care am petrecut-o aici, cu băieţii şi cu don Petrini şi cu ceilalţi şi cu celelalte. Nimic important şi cu toate astea îmi scriam în fiecare seară însemnările, aşa cum îşi face, probabil, un copil rugăciunile… Iar acum n-aş fi în stare nici măcar un semn de exclamaţie să notez…

— Înţeleg… spuse Ion Roman. Cum s-ar zice ai ţinut un fel de jurnal. Asta e ceva…

— Nimic altceva decât o suită de banalităţi. Asta e ciudăţenia: despre nimicuri am scris, iar când m-am apropiat de dramă m-a cuprins paralizia…

— Din cauza emoţiei, încercă să-l ajute Ion Roman. Erai prieten cu el, aţi fost tot timpul împreună… Şocul a venit pe neaşteptate, adevărat moment de coşmar.

— Aşa l-am simţit şi eu: ca o scenă de coşmar, jucată însă de altcineva… Îl vedeam cum se agită, neputincios, la câţiva metri de barcă… Am vrut să înot spre el, să-i sar în ajutor, dar m-a supt pâlnia de la Groapa mare. Abia am ieşit la mal. Paul trecuse deja de barieră, ajunsese la barcă…

— Eu l-am văzut cu binoclul, îşi aminti Ion Roman. I-am văzut faţa: numai teroare, cea mai cumplită mască a teroarei.

Vladimir Enescu nu se mai putu stăpâni:

— Nu! Eu nu cred că Radu s-a înecat. Nu pot să cred asta! I-am privit picioarele după ce l-a scos Paul la mal. De aceea nu pot să mai scriu un rând. Gleznele lui parcă fuseseră prinse în nişte cătuşe de

oţel. Se vedeau semnele. Radu nu s-a înecat. A fost înecat. L-a tras cineva la fund.

— M-am gândit şi eu la asta, spuse Ion Roman, emoţionat de erupţia ziaristului.

— V-am observat de câteva ori cum îi priveaţi gleznele. Am fost sigur că aţi remarcat semnele acelea ca nişte inele…

— Da, recunoscu bătrânul. Le-am remarcat. Poate că le-am şi căutat. Nu puteam să scap de imaginea aceea hidoasă. Dar noi nu avem voie să ne lăsăm conduşi numai de sentimente, sau de impresii, sau de aparenţe. Noi trebuie să găsim fapte care să răspundă la câteva întrebări, crude, reci şi ascuţite: Cine? De ce?

— Ştiu, ştiu foarte bine. De câtva timp mă înţeapă şi pe mine aceste întrebări. Şi nu văd nici un răspuns…

— Nu s-a întâmplat nimic în săptămâna care a trecut? întrebă Ion Roman. Eşti cel mai vechi client al hotelului. N-ai observat un fapt, sau un eveniment, nai observat nimic care să ne ducă spre un răspuns? De regulă un om nu e ucis într-o secundă de furie, sau într-o clipă de inspiraţie rea. Aproape orice omor e consecinţa unui proces care se dezvoltă, mai ales în cazul nostru, dacă el se confirmă, bineînţeles; un asasinat prin înec, cu spectatori în preajmă, cere mult sânge rece, cere preparative, îndrăzneală şi comportă, probabil şi multe riscuri. Nu e rezultatul unei clipe de furie… Iar dumneata ne-ai putea ajuta foarte mult. Încearcă să-ţi aminteşti dacă nu i s-a întâmplat ceva deosebit lui Radu Stoian în ultimele zile, dacă n-a avut vreun conflict cu cineva, sau vreo neînţelegere…

Vladimir Enescu azvârli caietul pe pat:

— Nu mă pot gândi! Ar însemna să caut un criminal aici, printre noi. E prea mult!… O crimă ca asta nu putea fi comisă din cauza unui conflict oarecare, sau a unei neînţelegeri. Poate să mi-am pierdut firea şi logica. Aş prefera un accident…

— Şi eu aş prefera un accident, spuse Ion Roman. Dar nu trebuie să ne luăm după preferinţe. Băiatul a murit sub ochii noştri şi asta ne obligă la ceva… Nu numai la priveghi…

— Nu ştiu… se contorsionă Vladimir Enescu. Nu ştiu ce să cred şi nu ştiu ce să fac… E drept că Radu se schimbase mult în ultimele zile. Era neliniştit, nesigur, înspăimântat, dar din motive obişnuite, deşi poate unice pentru el… Eternele conflicte sentimentale…

— Ceva, ceva am simţit şi eu şi am şi auzit nişte vorbe. Dacă ai putea găsi şi nişte amănunte…

Ziaristul se simţi iarăşi cuprins de un val de revoltă. Spatele i se încreţise şi sudoarea îi ieşea prin toţi porii.

— Nu se poate! se înfioră el. E ca şi cum aş umbla cu aparatul de fotografiat prin alcovuri străine. Dacă aş avea măcar un gram de certitudine…

Ion Roman înţelese că nu va putea înfrânge rezistenţa tânărului prin simple vorbe. Era mai bine să-l lase singur… cu întrebările iscate în timpul discuţiei, cu neliniştile agravate şi cu orele de insomnie care-l aşteptau. Dar când ajunse în pragul uşii mai scăpă câteva vorbe:

— Să dea Domnul să rămânem la această discuţie sentimentală, adică să ne înşelăm amândoi. Dar tare mi-e teamă că vom fi obligaţi, foarte curând, să ne uităm nu numai în alcovuri străine, ci chiar şi sub ele…

Vladimir Enescu îşi recâştigă într-o clipă luciditatea. Cuvintele lui Ion Roman trecuseră prin el ca un fulger de gheaţă. Oare cum puteau fi interpretate? Ca o ameninţare? Ca un avertisment? Ca un semnal de alarmă? Şi se trezi, fără voia lui, cu caietul cel gros în mână.

Ora 22,50

— Şi eu sunt convins că ar putea să ne dea o mână de ajutor, spuse doctorul Tudor după ce Ion Roman îşi termină relatarea. Depinde de felul cum va interpreta ultimele dumitale vorbe. Ca un semnal de alarmă? Ca un avertisment? Ca o ameninţare?

— Vă rog să mă credeţi, îşi aminti bătrânul. Îmi venea să-i fur caietul şi nu ştiu dacă o să mă stăpânesc. Am eu presimţirea că se pot afla multe de acolo… Ăsta trebuie să fie căpitanul Vintilă. Şi dacă vine atât de grăbit…

Maşina frânase în plină viteză, iar zgomotul portierei închizându-se părea un pocnet de puşcă. Căpitanul tăie holul în diagonală şi lovi, fără să-i pese, câteva taburete. Izbuti să fie calm şi să-şi aleagă cu grijă şoaptele:

— La înapoiere am trecut pe la morgă şi ceea ce am aflat acolo e mai important decât ceea ce s-a întâmplat în port. Permiteţi-mi, deci, să încep cu sfârşitul… Medicul legist a ajuns la concluzia fermă că decesul lui Radu Stoian nu se datorează înecului ci unui atac de cord. Autopsia specială va fi o simplă formalitate. Termenul *concluzie fermă* îi aparţine medicului. Ipoteza unei sinucideri trebuie exclusă. Ipoteza unui asasinat poate fi reţinută. Ipoteza unui accident încă nu poate fi îndepărtată cu desăvârşire.

— Există şi o imagine posibilă a acestui accident? întrebă doctorul Tudor. Sau numai o simplă ipoteză?

— Ar exista o singură imagine, în concepţia medicului legist, răspunse căpitanul Vintilă.

— Probabil aceea de a-şi fi încurcat picioarele într-o funie rătăcită, sau într-o funie de ancoră, sau în cablul unei balize, spuse doctorul Tudor.

— Exact acestea au fost cuvintele doctorului! Se grăbi să confirme ofiţerul, fără să-şi ascundă admiraţia.

— Barca era prea departe de el, interveni Ion Roman, ca să ne putem gândi la funia ancorei. Iar de baliză nici pomeneală. Nu rămâne decât posibilitatea unei frânghii, sau a unui cablu rătăcit. Dar asta cum se poate dovedi? Cred că e cu neputinţă…

— Da… spuse doctorul Tudor. Corpul delict al unui probabil accident, va fi foarte greu de găsit. Dar cred că există şi o altă cale pentru a se infirma sau confirma accidentul. De aceea ne aflăm într-un moment de suspensie.

Şi-l invită pe căpitan să-şi continue raportul.

— Exact! se supuse ofiţerul. În clipa de faţă se cercetează semnele de pe glezne şi se generalizează autopsia. Foarte repede ni se va trimite un raport amănunţit, precis şi definitiv.

— Oare ar putea să fie un accident? se întrebă Ion Roman cu voce tare. Abia acum îmi dau seama că ne aflăm într-un echilibru precar pe o sârmă suspendată. Cam aşa simt…

— Te înţeleg, zise doctorul Tudor. E foarte gravă încercarea de a transforma un accident în asasinat. Din fericire însă aceasta poate rămâne o problemă de logică pură şi deci şi gravitatea va fi imaginară, particulară şi gratuită. Negarea finală a problemei nu va aduce nimănui nici un prejudiciu. Lipsa de fapte va înlătura, firesc, premiza şi problema… Dar e incomparabil mai gravă încercarea de a transforma un asasinat în accident, pentru că se părăseşte domeniul particular şi gratuit al imaginaţiei, ajungându-se la negarea activă a unui domeniu viu, real: etica socială… Termenii încep să se distingă îndeajuns de clar. Cu datele pe care le avem în clipa de faţă, nici nu se mai poate vorbi de opţiune, ci pur şi simplu de datorie!

Se lăsă un moment de tăcere, pe care îl prelungi zgomotul unor paşi. Cineva cobora scara. Era ziaristul Vladimir Enescu. Veni de-a dreptul la masa din mijlocul holului.

— Mi se pare că v-am întrerupt, începu el. Voi căuta să fiu cât mai scurt. Am venit la dumneavoastră din două motive. Mai întâi de teamă că accidentul neputând fi dovedit, dar nici negat, ar putea deveni cauza certă a dramei. Şi mi-e teamă, mi-e groază că o crimă ar putea fi transformată în accident. Nu vreau să jignesc pe nimeni, vreau doar să spun că în această balanţă cu două talere: accident şi crimă, trebuie să ne preocupe mai ales cel de al doilea.

— Nu jigneşti pe nimeni, îl asigură doctorul Tudor. Dealtfel, aceasta e şi concluzia noastră, care se aseamănă cu a dumitale chiar în expresia ei semantică. Totuşi vă mulţumim…

— Ca să fiu sincer, spuse ziaristul, o clipă am crezut că ideea mea va fi ca o explozie. În orice caz nu v-am ascultat pe la colţuri… Aşa că vă felicit…

Era un răspuns subtil la mulţumirile bizare primite, ceea ce îl determină pe doctorul Tudor să-l privească mai atent.

— Şi în al doilea rând, continuă Vladimir Enescu, supunându-mă acestei idei trebuie să mă supun şi consecinţelor care vor decurge din expresia ei activă: ancheta şi credeţi-mă nu sunt în stare să suport un interogatoriu, mai mult de teamă că aş putea fi nesigur, supra subiectiv, confuz, sentimental şi cretin. Mi-am călcat peste inimă, când am luat hotărârea. Şi m-am grăbit să v-o spun ca să nu mai am timp să mă răzgândesc. S-ar putea ca peste două minute să regret. Poftiţi! Scrisul e foarte citeţ…

Îi întinse lui Ion Roman un caiet negru. Bătrânul îşi repezi mâna ca o viperă în atac.

— Îţi mulţumim foarte sincer, spuse el. Şi înţelegem cât de delicat este un asemenea gest…

— Ca să fiu sincer am aşteptat o asemenea apreciere, zâmbi Vladimir Enescu. Veţi găsi foarte multe inepţii acolo şi o groază de aiureli personale. Dacă puteţi să închideţi ochii… În sfârşit, m-am gândit că poate vă interesează atmosfera şi mişcările care sau petrecut aici şi relaţiile dintre noi şi poate şi alte fleacuri. Nu cred că vor fi de vreun folos, dar oricum m-aş fi simţit obligat să vă povestesc o droaie de lucruri şi tot acolo aş fi ajuns. La urma urmei…

Dar nu-şi continuă gândul, ci se mulţumi să ridice din umeri, resemnat.

— Există posibilitatea să mai citim odată aceste însemnări? întrebă doctorul Tudor.

— Nu înţeleg, spuse ziaristul. Cred că până mâine dimineaţă le puteţi citi de mai multe ori. Sau v-aţi referit la…

— Da… îl întrerupse doctorul Tudor. M-am referit la posibilitatea de a le citi altundeva, de pildă tipărite. Şi îmi permit să adaug că această posibilitate şi-a avut, probabil, rolul ei în determinarea gestului dumitale, dar asta nu înseamnă că mulţumirile noastre nu sunt sincere. Mai bine mai devreme, decât mai târziu…

— Da… recunoscu Vladimir Enescu aproape fără voia lui. Hotărârea de a le publica m-a determinat să vă cedez caietul pentru câteva ore. Aţi apăsat exact pe clapa adevărată. Din cauza asta a şi răspuns foarte prompt.

— Înclini şi sentimental spre ipoteza unui asasinat, sau e o opţiune pur etică? întrebă pe neaşteptate doctorul Tudor.

— Cred că e o opţiune etică, răspunse Vladimir Enescu. Sentimental aş înclina spre ipoteza unei sinucideri, în nici un caz a unui accident. Radu părea foarte deprimat, chiar disperat.

— Sinucidere în apă? Se miră căpitanul Vintilă. În condiţiile date mi se pare imposibilă.

— Nu sinucidere în apă, adică nu efectiv în apă, îi replică ziaristul. Ci o sinucidere extravagantă, apa fiind un simplu decor. Dacă a înghiţit o doză de otravă pe mal? Nu afirm nimic, ci lansez o simplă

idee, o idee de ultim moment.

— Foarte interesant… reflectă doctorul Tudor. Şi ca idee de sinucidere… Dar şi ca idee de asasinat!

— La asta nu m-am gândit! descoperi ziaristul. Dar mi se pare că n-am fost chiar atât de scurt cum m-am lăudat la început. Şi aş vrea să trec şi pe la pensiune. În camera lui Paul e lumină şi de fapt sunt un criminal. Ar fi trebuit de mult să-l vizitez…

— Numai dacă eşti în graţiile tigroaicei, îl avertiză Ion Roman. Abia m-a lăsat să intru înăuntru. Iar dacă îl vezi pe domnul Dan Ionescu, te-am ruga să-l trimiţi aici pentru câteva minute. O simplă formalitate…

— Aş avea şi eu o rugăminte, spuse căpitanul Vintilă. Ca să nu mai dau ochii cu dumneaei. Domnul Vicenzo Petrini m-a rugat să le duc băieţilor de la pensiune această sticlă de coniac. A fost foarte afectat de moartea lui Radu Stoian. A îmbătrânit dintr-o dată cu zece ani şi, vă rog să mă credeţi, a început să plângă ca un copil. Nici n-a avut putere să-şi şteargă lacrimile. A scos sticla din servietă şi am băut împreună în amintirea lui Radu, după ce am vărsat câţiva stropi ca să-i fie ţărâna uşoară. N-am crezut că poate exista o asemenea băutură pe lume…

— Aaaa! exclamă Vladimir Enescu. Coniac Napoleon! Cât au pătimit băieţii, în prima noapte, din cauza lui! Don Petrini a comandat două sticle; băieţii s-au oferit, formal, să plătească măcar una… Iar sicilianul le-a făcut hatârul! Apoi s-a apucat să ude florile cu coniac Napoleon, grand fine champagne!… Aşa că sticla asta nu e un cadou, ci o datorie. Dar tare mi-e teamă că nu va mai avea putere să-i înveselească.

Ora 23,10

— Şi în sala de aşteptare din port? întrebă doctorul Tudor după plecarea ziaristului Vladimir Enescu.

— Nimic deosebit, răspunse căpitanul Vintilă Vintilă. Şeful vămii m-a asigurat că şi ţigările pasagerilor au fost controlate şi tocurile de la pantofi şi umbrelele şi pasta de dinţi. Control total, fără nici o posibilitate de eroare, dar şi fără nici un rezultat. S-au descoperit câteva găinării, dar cred că nu vă interesează: stupefiante, medicamente noi, corespondenţă clandestină, valută, totul în cantităţi neînsemnate…

— Corespondenţă clandestină?! se interesă Ion Roman. Nu s-a găsit aşa ceva la sicilianul nostru?

— Nu. La el a fost cel mai simplu control, din cauza bagajelor: foarte puţine. Doar în servieta de mână s-au găsit nişte ciudăţenii: articole din ziare vechi, în tot felul de limbi şi o mulţime de afişe mici,

tot pentru poligloţi şi tot îngălbenite. Reclame de circ, aşa mi-a spus vameşul. Nici nu le-a dat prea mare atenţie. A oprit unul singur, dar nu cred că interesează…

— Nici eu nu cred, spuse doctorul Tudor. Cu atât mai mult acele mici găinării cu medicamente şi stupefiante.

— Şi totuşi Marinó i-a înmânat, cam pe furiş, un plic bine îndopat, sicilianului, îşi aminti Ion Roman. Oare ce-o fi fost în el şi unde a dispărut?

— Un plic gol s-a găsit în servietă, printre reclame şi afişe, răspunse căpitanul Vintilă. Poate că domnul Marinó nu i-a dat, ci i-a înapoiat ceva domnului Petrini: afişele şi reclamele. Dacă vi se par importante…

— Tot nu mai e nimic de făcut, interveni doctorul Tudor. Şi dealtfel, dacă s-a înregistrat până şi un plic gol la controlul bagajelor, eu cred că putem să ne luăm o piatră de pe inimă… ca s-o simţim mai grea pe cealaltă… Da… S-au cercetat hainele victimei? Bagajele, camera?

— Câteva obiecte uzuale, răspunse Ion Roman. Nici în camera lui n-am găsit vreun indiciu. Două cărţi, pe care le-am răsfoit. Nimic între file. Lenjerie curată, o garderobă redusă, dar elegantă, cu buzunarele goale, un portofel cu 2800 de lei în bancnote diferite, buletinul de identitate în sertarul noptierei, o fotografie artistică, solo, în buzunarul unei valize, împreună cu un abonament pe două linii de tramvai şi cu un carneţel cu numere de telefon, în care nu am găsit nici un nume cunoscut, nici măcar pe al avocatului Gilbert Pascal, nici măcar o Elenă. Dar asemenea nume probabil că se ţin minte…

— Şi aici control total, acceptă doctorul Tudor. Sau aproape total. Halatul de baie? Costumul?

— Halat n-avea! preciză Ion Roman. Dar costumul de baie l-am uitat. Mă gândesc la buzunărelul pe care-l au unele costume de baie. Nu mi-a trecut prin minte în clipa aceea…

— S-ar putea să nu fie nimic, spuse doctorul Tudor. Dar până nu ne convingem cu mâinile şi cu ochii noştri…

— Am înţeles! se auzi vocea căpitanului Vintilă. Şi voi face tot posibilul ca să mă întorc şi cu raportul medicului.

— Perfect! îl încurajă doctorul Tudor, apoi se întoarse către Ion Roman: S-ar putea afla de la cineva dacă Radu Stoian suferea de inimă?

— S-ar putea, răspunse Ion Roman. S-ar putea afla chiar mai multe, dacă-mi veţi permite să deranjez unele persoane.

— Numai în cazul când primul răspuns va fi negativ… Până atunci nu putem conta decât pe bunăvoinţa şi pe înţelegerea celor din jur. Aşa cum nu putem ignora ideea ziaristului Vladimir Enescu, cea a sinuciderii extravagante, nu putem ignora nici posibilitatea unei crize

cardiace normale…

— Am înţeles şi eu, zâmbi cam amar Ion Roman. Mă voi strădui să fiu un exemplu de politeţe.

Doctorul Tudor se ridică alene din fotoliu. Caietul cel negru îi atârna greu în mână, parcă ar fi fost umplut cu plumb.

— Dacă nu apar lucruri noi, sau foarte importante, se pregăti el de plecare, lăsaţi-mi un pic de răgaz. Nu ştiu de ce însemnările astea mă aţâţă. Poate numai din dorinţa sau din necesitatea de a găsi undeva un ajutor. Am cam căzut din cer aici şi întunericul care ne înconjoară nu e o simplă figură de stil. Dacă am putea dibui măcar o dâră de lumină în însemnările astea… Ei, dar pentru că ni s-au dat de bună voie, şi, mi se pare, numai până dimineaţă, trebuie să le exploatăm bine şi repede… Aş avea mare nevoie de două ore de linişte; scrisul e întradevăr citeţ.

Ora 23,25

Îngrijitoarea de la etajul întâi, o fată puternică, înaltă, cu nasul mare şi cu ochii ca nişte bile ce nu-şi găsesc locul, părea foarte încântată că are de-a face cu un poliţist:

— Mi-a spus domnu' Banu de la recepţie că aveţi nevoie de mine, zâmbi ea către Ion Roman. Şi să ştiţi că ştiu o groază de lucruri. Am fost şi de zi şi de noapte toată săptămână trecută.

Ion Roman o privi încruntat, convins că trebuie s-o tempereze repede şi ferm, ca să nu se pomenească, într-un minut, cu cine ştie ce amănunte despre lenjeria clienţilor.

— Nu e nevoie să te aşezi, i se adresă cu voce posacă. Vreau să ştiu dacă se poate vorbi cu domnul avocat Pascal, sau cu domnişoara Elena, fără să-i deranjăm prea mult.

— Vă stătea mai bine ieri, când eraţi numai contabil, se răzbună îngrijitoarea. Dar facă-se voia dumneavoastră… Domnu' avocat Pascal e la domnu' arhitect; stau amândoi la masă, faţă în faţă, dar nu vorbesc, fumează. Parcă s-ar lua la întrecere… Iar duduiţa a rămas singură în cameră, de când a început furtuna. Cam un ceas şi jumătate a stat, foarte goală, în faţa oglinzii, tot pieptănându-se, iar de vreun ceas şi jumătate e tot în faţa oglinzii. Se îmbracă şi se dezbracă într-una. Şi-a încercat aproape toate rochiile şi celelalte. Acum o fi pe la jumătate…

Furios că nu izbutise s-o oprească la timp, Ion Roman aproape că se răsti la ea:

— Dacă nu s-a culcat s-o chemi imediat aici!… Adică s-o rogi să coboare pentru câteva minute, izbuti bătrânul să se domolească. Iar dumneata să nu mai părăseşti camera!

Fata cu nas mare îşi opri brusc cutreierul privirilor. Faţa ei parcă

voia să se ferească de o lovitură:

— Păi cum vine asta? Şi dacă mă sună cineva?

— Soneria nu funcţionează, i-o întoarse repede bătrânul. Iar dacă are cineva nevoie de dumneata, n-o să te strige, ci o să te caute în cameră. E limpede, nu?… O rogi să coboare…

— Îngrijitoarea îl părăsi bosumflată; ba chiar avu impresia că se strâmbă la el de undeva din întuneric. Dar numai după câteva minute se trezi cu Elena, singură, în faţa lui. Se strădui să fie cât mai cald în scuze, apoi o pofti să ia loc într-un fotoliu, sub lumina lămpii.

— O zi foarte, foarte curioasă, spuse Elena aranjându-şi pliurile fustei ca o şcolăriţă. Ce de chestii, Doamne! Nici nu ştiu bine unde mă aflu. Parcă aş curăţa morcovi la o cazarmă, of!

Ion Roman nu avea chef să caute sensuri ascunse vorbelor Elenei. O aprobă leneş, în tăcere, dar profită de prima pauză:

— Nu cred că e momentul cel mai potrivit pentru o discuţie, începu el cu voce blândă.

— Vai, dar nici nu-mi trece prin cap să mă plâng, îl întrerupse ea cu candoare. Decât să stau singură acolo, printre rochii şi mobile… Şi oglinda aia cu ape şi aţe. Ce caraghios! Of!

— Totuşi e o oră târzie, se sperie Ion Roman. Şi mai ales suntem obligaţi să aflăm cât mai repede anumite date despre Radu Stoian. Fii sigură că avem motive întemeiate…

— Despre cine? întrebă Elena cu ochii mari. Despre cel care s-a înecat? Dar de ce tocmai de la mine?

Ion Roman îşi văzu mâinile încremenite în aer şi înţelese că atitudinea lui trebuie să pară ridicolă. Şi simţi brusc cum îi dispare toată bunăvoinţa şi politeţea.

— Nu aţi fost împreună aseară la teatru? întrebă el.

— Aseară?! Căută ea să-şi amintească. Aaaa, da! Sigur că da. Am fost cu toţii, parcă şi dumneavoastră. Ne-a invitat Paul pe toţi, mi se pare. Mai bine nu mă duceam, of!

Dar oftatul se prelungi de astă dată şi fu urmat de un plâns scurt, întrerupt de silabe nedefinite. După două minute, faţa Elenei îşi regăsi zâmbetul pierdut, iar ochii, uitându-şi lacrimile, clipeau des, nefiresc.

Ion Roman se gândi să-l imite pe doctorul Tudor: să întrebe şi să asculte, fără să-şi ridice ochii din pământ, sau fără să şi-i dezlipească de o ţintă aiurea.

— Am crezut că aţi fost prieteni mai vechi…

— Oarecum, răspunse Elena. Ne-am cunoscut mai demult, probabil; am şi uitat de când şi de unde. Era un băiat drăguţ şi simpatic, dar cam insistent. Aaaa, să nu vă închipuiţi cine ştie ce! De unde! Îi plăcea să mă vadă. Spunea că-i place să se uite la mine ca la o floare. Cred că nici la braţ nu m-a luat de când ne-am cunoscut, of! Dar nici eu nu i-am oferit braţul!

Ion Roman se simţea victima unei farse. Îi venea să se uite în jur ca să-i descopere pe cei care râdeau în hohote de el. Dar nu sesiză nici urmă de ironie sau de prefăcătorie pe chipul fetei. Iar vocea ei fusese de o naturaleţe surprinzătoare. Atunci care moment era plăsmuit: cel petrecut cu 24 de ore înainte, sau cel pe care-l trăia acum?… Izbuti totuşi să se stăpânească:

— Nu ştii dacă Radu Stoian a suferit vreodată de inimă? întrebă el direct şi rece ca la un interogatoriu.

— Cine? se supuse imediat Elena întrebării ascuţite. Radu? Boală de inimă la Radu?… Zău, că-mi vine să râd. E ca şi cum ar spune cineva că eu sunt urâtă, sau că duduia Silvia Costin e o frumuseţe. Să fim serioşi, domnule… Cutare…

— Ion Roman, se recomandă bătrânul, fără voia lui.

— Încântată! zâmbi imediat Elena. Mi se pare că acelaşi nume mi l-a spus şi Tincuţa, când m-a rugat să cobor jos. Dar de fapt pentru ce m-aţi chemat? Numai ca să ştiţi dacă l-am cunoscut pe Radu?

Ion Roman îşi ieşi din fire:

— Ai putea totuşi, măcar pentru câteva clipe, să fii serioasă? Să laşi la o parte…

Ar fi vrut să spună: „prefăcătoria”, dar se opri la vreme. La urma urmei ce-l interesau pe el relaţiile mai mult sau mai puţin intime ale domnişoarei Elena? Mai ales că nu era încă în stare să deosebească adevărul de aparenţe. Fata părea că nu-i auzise întrebarea. Privirile i se goliseră, iar gura încerca un rictus care trebuia s-o ducă la plâns. O zgudui cu o întrebare nouă:

— Stop! Numai o secundă! Ai avut azi, după masă, întâlnire cu el, la plajă, sau în apă?

— Astăzi? se supuse iarăşi Elena întrebării reci. Nam avut nici o întâlnire cu el. Şi nici nu puteam. Neam înţeles de la teatru să nu ne mai întâlnim. Nu putea să fie chiar atât de idiot. Cine, mă rog, v-a amăgit în halul ăsta?

Era parcă răutate şi mai ales era o dorinţă de luptă în vocea şi în atitudinea ei. Ion Roman se hotărî să profite de momentul neaşteptat de luciditate:

— Domnişoară! Nu ne interesează nimic altceva. Vrem să ne răspunzi, în măsura în care ştii acest lucru, dacă Radu Stoian a suferit de inimă şi dacă azi după masă aţi avut întâlnire la plajă? Fără multe vorbe: da sau nu?

— Nu! Nu! răspunse fără nici o ezitare Elena. Nuuuu! Şi dacă nu vă supăraţi, aş dori să nu mă mai întrebaţi nimic despre acest Radu Stoian.

Elena se ridicase în picioare, agresivă, rea, furioasă, aşa zum figura ei n-ar fi proorocit niciodată.

— Regret, îi răspunse Ion Roman, fără s-o privească, dar mai ales

din clipa aceasta nu se poate face o astfel de promisiune. V-aş rămâne îndatorat dacă l-aţi ruga pe domnul avocat Gilbert Pascal să coboare jos pentru câteva minute.

Ora 23.50

Avocatul Gilbert Pascal părea iarăşi ameninţat de o sabie nevăzută. Se aşeză în fotoliu fără să rostească un cuvânt şi nici nu părea că doreşte să deschidă gura. Ascultă scuzele lui Ion Roman dar nu răspunse prin nici un semn. Intenţionat, detectivul prelungi momentul de tăcere, până ce avocatul făcu prima mişcare inutilă: îşi plimbă mâinile lungi de-a lungul picioarelor, oprindu-şi-le în apropierea călcâielor.

— Vă stau la dispoziţie, murmură el.

— Doar câteva întrebări… foarte importante, exageră Ion Roman. L-aţi cunoscut pe Radu Stoian?

— M-am aşteptat la întrebarea asta, răspunse avocatul. Bineînţeles că l-am cunoscut, aşa cum îmi cunosc toţi subalternii, toţi funcţionarii, mai ales pe cei capabili. Dacă vă interesează, atunci vă pot asigura că Radu Stoian a fost un funcţionar foarte înzestrat. Dealtfel, a evoluat foarte repede. Avea şi defectele lui, de ordin extra-profesional… Aşa cum fiecare om şi le are. În momentul de faţă se poate vorbi despre dânsul fără patimă şi dacă am scăpat până acum anumite cuvinte despre el, mi le retrag şi-mi fac mea culpa. V-am spus: fiecare om cu tarele lui… Era un tânăr de mare viitor, asta sigur!

Ion Roman nu voia să scormonească un capitol care i se părea penibil. Se mulţumi să dea glas întrebării care-l durea:

— Nu ştiţi cumva dacă Radu Stoian a suferit de inimă?

Avocatul Gilbert Pascal îşi îndreptă încet trunchiul. Figura i se înăspri, numai buzele îi jucau, îi tremurau. Era o clipă grea, care preceda o hotărâre grea:

— Vă voi răspunde foarte precis, dar mai înainte, v-aş ruga, în măsura în care se poate, bineînţeles, să-mi acordaţi şi dumneavoastră un răspuns asemănător la o întrebare care mă chinuie de câtva timp: întrebarea dumneavoastră e o simplă întrebare de circumstanţă, pentru un oarecare proces verbal, sau face parte dintr-un context foarte grav? Precizez că răspunsul dumneavoastră nu va condiţiona răspunsul meu…

Ion Roman îşi aminti cuvintele doctorului Tudor despre avocat: „în materie de afaceri e un personaj absolut remarcabil” şi îi dădu întru totul dreptate. De aceea şi răspunse imediat:

— Face parte dintr-un context foarte grav…

— Mulţumesc, spuse avocatul cu vocea înecată de durere. Mi-am închipuit că s-a întâmplat ceva confuz şi grav acolo lângă barcă… Nu,

Radu Stoian n-a suferit niciodată de inimă. Repet: e un răspuns foarte precis. Funcţionarii noştri sunt obligaţi în fiecare an să-şi facă fişa medicală în vederea unui contract special de asigurare. Fişa lui face parte din categoria *zero doi*, cea mai avantajoasă pentru asigurat, cea mai riscanta pentru societate. Cred că mă înţelegeţi. Pentru o rată anuală derizorie, pe care o plătesc numai oamenii din categoria zero, ceea ce înseamnă sănătate perfectă, pot primi, ei sau beneficiarii, despăgubiri uriaşe, din categoria a doua, ceea ce înseamnă sute de mii de lei. În cazul lui e vorba, bineînţeles de un contract fictiv, de o idee de contract, dar care putea fi, foarte lesne, prefăcută în contract real.

— Înţeleg… Prin urmare, în mod sigur, Radu Stoian n-a suferit de nici o boală cardiacă.

— Absolut sigur! întări încă o dată avocatul.

— De fapt, acestea au fost întrebările pentru care v-am deranjat, se scuză Ion Roman.

— Mulţumesc, spuse avocatul. Dar tocmai din cauza lor, cred că mai sunt dator cu un răspuns, mai bine zis cu o precizare.

Avocatul făcea eforturi vizibile ca să vorbească. Mâinile, maxilarele, buzele îi erau într-un tremur continuu:

— Da! se hotărî el. S-a făcut o confuzie. Domnişoara Elena încă nu e fiica mea, aşa cum se presupune aici. E o nepoată mai îndepărtată pe care o voi înfia foarte curând… Mai devreme sau mai târziu sar fi aflat şi ar fi fost poate şi mai penibil.

Numai la această destăinuire nu se aşteptase Ion Roman. Dar felul cum se făcuse şi mai ales încercările disperate ale avocatului de a-şi afişa o urmă de demnitate, îl îndemnară să ridice din umeri a nepăsare. Scăpat parcă de o foarte grea povară, avocatul avu chiar puterea să zâmbească:

— Vă mulţumesc, spuse el. Şi aş fi fericit să ştiu că apele s-au putut limpezi, bineînţeles în măsura cuvenită, cu ajutorul răspunsurilor necesare… Şi al răspunsului voluntar.

Ora 24

Lui Vladimir Enescu nu-i fusese prea greu să îndepărteze tigroaica din preajma lui Paul Soran. Câteva fraze bine ticluite, un zâmbet, o ocheadă complice care ar fi vrut să spună: „Las pe mine că-l înzdrăvenesc eu…” şi femeia dispăruse undeva în întunecimile pensiunii. Paul Soran, în schimb, nu se lăsase deloc domesticit. Stătea întins pe pat, fără să se mişte, fără să ducă o frază până la capăt. Bâiguia din când în când cuvinte fără rost, îi arunca musafirului priviri străine, sau se ferea ostentativ să-l asculte. Simţindu-se inutil şi caraghios în camera aceea de mormânt, Vladimir Enescu se pregătise în două rânduri de plecare, dar de fiecare dată fusese oprit în ultima

clipă, în pragul uşii, de vocea rugătoare a lui Paul Soran. Şi rămăsese, gândindu-se că poate îi este dat să treacă printr-un moment de calvar. Îşi alesese un loc în cel mai întunecos ungher, lângă fereastra deschisă. Silueta hotelului abia se zărea, sau poate o imaginau ochii lui, după pâlpâirile galbene care răzbeau prin geamuri. Într-un târziu o descoperise şi pe Silvia la o fereastră. Era un contur vag, o pată abia desluşită, pe o pânză galbenă, tremurândă, dar nu putea fi decât ea. Era atât de mică distanţa dintre cele două ferestre, poate nici treizeci de metri, iar bezna o scurta şi mai mult, încât dacă ar fi şoptit… Dar gândurile i se topeau fricoase şi obosite. Un fulger neaşteptat se desprinsese din hăuri, prevestind o nouă vijelie. Şi în lumina dureroasă, albă, de cretă, văzuse chipul Silviei ascunzându-se după perdele.

— Iar începe? îl trezi cu gheaţă întrebarea lui Paul Soran. Sau e o reminiscenţă tardivă, un memento spurcat…?

— Bine că te-ai trezit odată! îl luă la rost Vladimir Enescu. Probabil că ai făcut un pact cu diavolul: viaţa ta începe la miezul nopţii.

Paul Soran se ridicase în capul oaselor şi privea în jurul lui ca un străin:

— Nu se poate! protestă el. Ce tot îi dai cu miezul nopţii? Spune drept cât e ceasul?

Vladimir Enescu se aşezase lângă el, pe pat:

— Este exact cât al tău, pe care îl porţi ca şi mine, tot la mâna stângă. E ora pactelor misterioase, dar hai s-o dăm dracului! Mai bine spune-mi dacă îţi aminteşti ceva.

Paul Soran închise ochii şi se lăsă zguduit de un cutremur scurt şi rău:

— Îmi amintesc totul, şopti el. Toată vremea n-am făcut altceva. Toate secundele mi le amintesc, auzi? Secundele, zecimile de secundă, toate mă opresc cu săgeţi. De ce m-am dus în port? Dacă aş fi rămas cu Radu şi cu ceilalţi…

— Nu te mai autoflagela, îl întrerupse Vladimir Enescu. Eu am ajuns la nişte concluzii. Cu tine sau fără tine, Radu tot n-ar fi scăpat.

— Eşti nebun! sări în picioare Paul Soran. Mă înşel, sau îmi sugerezi altceva decât un accident?

— Tu nu te-ai gândit nici o clipă la altceva în cele aproape 15.000 de secunde care au trecut de când stai aici?

— Ba da… îşi pierdu vocea Paul Soran. M-am gândit mereu, aproape mereu la sinucidere… Şi din când în când m-a fulgerat şi alt gând, mult mai cumplit. Dar mi-e teamă să nu fie decât un cancer al fanteziei… Poate că totul e mult mai simplu. Ştii ce-mi trece prin minte? Îmi închipui că citesc într-un ziar o relatare despre ceea ce s-a întâmplat. Nu văd, ci citesc. N-am în faţă imagini, ci rânduri. Şi după ce termin lectura mă pomenesc spunând: Ce accident stupid! Un

înotător atât de bun! Şi cu asta, basta. Nici un alt gând… Dacă nu l-am fi cunoscut pe Radu, dacă nu l-am fi iubit, dacă nu s-ar fi petrecut totul sub ochii noştri, cât de simplu am fi crezut şi am fi uitat!

— Bine că ai puteri şi mai ales resurse, ca să te linişteşti, îl invidie Vladimir Enescu. Bine că ai căzut acolo pe plajă, bine că ţi s-au închis ochii acolo şi nu ţi s-au deschis decât acum, la miezul nopţii, ca să nu mai vezi nimic în întunericul ăsta.

— Să nu-ţi închipui că vorbele tale luminează ceva, spuse Paul Soran. Sunt mai întunecoase decât bezna, sau, cum scria un poet, nu fac decât să amplifice taina beznei…

— Poate că e mai bine să rămâi îndărătul pleoapelor închise, măcar o bucată de timp până îţi revii de tot…

— Nu ştiu ce se întâmplă cu mine, dar am impresia că te voi asculta, mărturisi Paul Soran. Sunt atât de plin de dinamită încât orice bobârnac se poate transforma în percutor. Pur şi simplu vreau să mă feresc şi poate că sunt laş… De o obsesie totuşi nu pot scăpa: Unde e Dan?

— De când mă întreb şi eu… Şi nu găsesc decât un răspuns: s-a dus la Mangalia, la fata lui fără nume.

Paul Soran negă cu mâna înainte ca ziaristul să-şi fi terminat fraza:

— Nu! La Mangalia nu s-a dus. Mai întâi pentru că mi-ar fi cerut motocicleta…

— Mai întâi-ul tău nu prea stă în picioare, îl întrerupse ziaristul. De ce să-ţi ceară motocicleta? De ce să nu-şi închipuie că ai tu nevoie de ea…?

— De acord… acceptă Paul Soran. Dar mai este un al doilea: dimineaţă, înainte de a ne despărţi, adică înainte de a pleca la teatru, Dan m-a somat, pur şi simplu, să-i stau la dispoziţie, pentru jumătate de oră, în cursul serii, mai precis după ora şapte. I-am spus că am spectacol şi atunci mi-a cerut cuvântul de onoare că-l voi aştepta în timpul pauzei de la nouă seara, la teatru. L-a luat martor pe Radu. Altceva n-a vrut să-mi spună. Ba chiar m-a rugat de la început să nu insist. A fost foarte ferm şi decis, cum nu mi l-am închipuit…

— Atunci există o explicaţie a întârzierii lui, spuse Vladimir Enescu. L-a prins vijelia în oraş…

— Nu te grăbi! îl opri Paul Soran. Pe la prânz am vorbit cu Radu la telefon şi l-am rugat să-i spună lui Dan că nu mai avem spectacol şi că voi fi seara la pensiune.

— Şi dacă Radu nu l-a anunţat?

— M-am întrebat şi eu în secundele mele, răspunse Paul Soran. Dar tu poţi să ţi-l închipui pe Radu uitând sau prefăcându-se că uită o rugăminte?

— Ai dreptate, recunoscu Vladimir Enescu.

— Şi nu e numai atât, îşi aminti Paul Soran. L-am mai rugat pe

Radu să anunţe gazda că vom lua masa de seară tustrei, împreună, din cauza suspendării spectacolului, iar gazda a fost informată de Dan, ceea ce înseamnă…

— Argument irefutabil! apuse Vladimir Enescu. Dar în cazul acesta întârzierea lui Dan devine cam ciudată… Şi nu ţi-a spus nimic despre întâlnirea de la ora nouă seara?

— Absolut nimic! Cu o impresie am rămas, totuşi, o impresie vagă, bineînţeles. Mi-a sugerat-o mai degrabă atitudinea lui. Nu voia să creeze ideea unei întâlniri misterioase, ci mai mult a unei întâlniri foarte necesare. Nu ştiu dacă mă înţelegi… Ţi-am mai spus, mi se pare: pur şi simplu m-a somat, parcă mi-a dat un ordin… Ai poftă de un păhărel de coniac?… Adică…

— Şi eu care credeam că n-ai auzit nimic când ţi-am vorbit despre sticlă şi despre lacrimile sicilianului! Spuse cam în zeflemea Vladimir Enescu. Singur oricum n-aş bea, dar adevărul e că n-am nici un chef…

Paul Soran se uită la ceas, într-o doară, apoi se întinse pe pat, cât era de lung, cu faţa în sus:

— Nici eu n-am chef de nimic şi de nimeni…

O clipă, Vladimir Enescu avu impresia că e dat afară din casă, dar când îl văzu pe Paul Soran, nemişcat, cu ochii închişi şi cu buzele strânse, a neputinţă şi durere, ridică din umeri şi se hotărî să-l părăsească. Doar în pragul uşii zăbovi câteva secunde, încredinţat că va auzi pentru a treia oară rugămintea de a rămâne. Avea poftă s-o respingă tăios. Dar cum nu se întâmplă nimic, părăsi în tăcere pensiunea.

Ora 0,20

Singurătatea şi mai ales bezna tuberculoasă la care fusese condamnat îl moleşise pe Ion Roman până la unghii. Nici gândurile nu i se mai însăilau. Îl atacau imagini de coşmar, care se dilatau vâscos şi-l obligau să deschidă ochii. Revenirea lui Vladimir Enescu i se păru o binefacere.

— L-ai găsit pe Dan Ionescu? îşi aruncă imediat bătrânul ancora. S-a întors?

— Deloc! îi răspunse ziaristul şi se apucă să-i povestească în amănunt ceea ce aflase de la Paul Soran.

— Asta-i nemaipomenit! se trezi bătrânul de tot. Nu-mi miroase deloc bine întâlnirea asta de la nouă seara, întâlnirea asta nerespectată. De ce a cerut-o şi de ce n-a respectato? Şi ce dracu a căutat în oraş? Cine l-o fi chemat, pentru că a plecat pe nepregătite? A sărit dintr-odată în taxiul sicilianului…

Pe Vladimir Enescu îl gâdila o nouă idee:

— Dacă şi-o fi dat întâlnire cu fata fără nume în oraş? S-au dus

amândoi la un cinema şi când au ieşit afară i-a prins vijelia. S-au adăpostit undeva la un restaurant şi au uitat de toate. Nu zic că n-a încercat mai întâi să dea telefon…

— E foarte posibil, îl întrerupse Ion Roman. Dar de ca a plecat în oraş pe neaşteptate? Două secunde dacă mai întârzia nu mai avea ocazie pentru oraş. Să-l fi chemat fata, sau altcineva la telefon?… Ia să ne interesăm la biroul de recepţie!

Funcţionarul îşi aminti că Dan fusese căutat la telefon, în timpul prânzului, de un bărbat, care, auzind că Dan nu se află în hol, îl ceruse imediat pe Radu. Altcineva nu-l mai căutase, nici înainte, nici după.

— Paul! spuse Vladimir Enescu. A vrut să-l anunţe că spectacolul s-a suspendat şi că nu trebuie să-l mai caute la teatru… Prin urmare avea altă întâlnire în oraş, fixată dinainte. Dar mi se pare că trebuie să vă părăsesc…

Vladimir Enescu arătă cu mâna afară: se zăreau luminile unor faruri care se apropie vertiginos. Când căpitanul Vintilă pătrunse în holul hotelului nu mai era decât Ion Roman în oaza de lumină. Ziaristul plecase fără nici un regret.

— Noutăţi? întrebă Ion Roman. Foarte importante?

Căpitanul se codi un moment:

— Nu ştiu cum să le categorisesc… Dar nu cred că trebuie să-l tulburăm din lectură… Cauza decesului a ajuns în stadiul de mărturie formală: criză cardiacă. De asemenea şi ora decesului: ora notată de dumneavoastră: 7 şi 4 minute…

— Absolut sigur? îl somă Ion Roman.

— Absolut sigur, răspunse căpitanul Vintilă. Cauza decesului şi expresia figurii nu se pot separa, a spus medicul. Ele aparţin unui singur moment, cel indicat de dumneavoastră. Moartea a început în momentul când i-aţi văzut dumneavoastră faţa prin binoclu, m-a asigurat medicul, iar întregul proces a durat câteva secunde. Nu e posibilă nici o eroare în privinţa asta…

— Prin urmare, Paul Soran nu putea să-l salveze, înţelese Ion Roman. Oricât s-ar fi grăbit.

— Chiar dacă l-ar fi scos din apă imediat, mi-a spus medicul, la un minut după strigătul de ajutor. Bineînţeles, o şansă extraordinară, de pildă o ambulanţă cu aparatură foarte modernă de reanimare şi intervenţie care să fi acţionat imediat, chiar acolo, în minutul în care l-ar fi scos, poate că ar fi izbutit să-l salveze. Dar asta ţine de miracol, spunea medicul.

Bătrânul oftă uşurat:

— Asta e totuşi o noutate şi trebuie să i-o spunem şi salvatorului. Ca să nu-şi închipuie că n-a făcut absolut totul pentru a-şi salva prietenul. L-am auzit de câteva ori murmurând, acolo pe plajă: „Dacă aş fi ajuns mai repede, dacă aş fi ajuns mai repede…”

— Putem să-i spunem chiar mai mult şi vă redau întocmai cuvintele medicului, din raport: „Radu Stoian a decedat, medical, înainte ca persoana care l-a scos la mal să fi intrat în apă”. Mi-a zis că această afirmaţie e necesară atât pentru moralul salvatorului cât şi pentru scoaterea lui definitivă din orice culpă. Asta s-a întâmplat după ce l-am întrebat eu dacă salvatorul nu poate fi trecut în rândul suspecţilor…

— Ceea ce înseamnă că… îl invită Ion Roman să-şi continue relatarea.

— Da… Ipoteza sinuciderii prin otravă a căzut şi în general ipoteza sinuciderii. Iar semnele de pe gambe par mai degrabă încleştarea unor degete, decât laţurile unei frânghii. În nici un caz ale unor cabluri de metal. Nu se poate însă exclude presiunea unor inele de cauciuc… Care pot proveni de la un echipament de pescuit submarin!

— Înţeleg… spuse Ion Roman. Semnele nu pot proveni decât de la presiunea unor degete, ceea ce ar însemna că avem de-a face cu un asasinat, sau de la presiunea unor inele de cauciuc, ceea ce n-ar respinge întru totul ipoteza accidentului.

— Medicul e şi mai categoric, preciză căpitanul Vintilă. Totul depinde de o mărturie sigură şi formală: dacă Radu Stoian a intrat în apă fără să fi avut semnele acelea pe gambe, adică fără să fi utilizat cu câtva timp mai înainte labele de cauciuc ale echipamentului, atunci cade şi ipoteza accidentului, sau mai bine zis semnele de pe gambe nu pot fi explicate, nu se pot datora decât încleştării unor degete…

— O asemenea mărturie ar duce direct la concluzia unui asasinat! Spuse Ion Roman. Probabil că va exista o asemenea mărturie… Şi acum îi înţeleg pe cei care ezită, sau care se gândesc de zece ori înainte de a face o mărturie categorică. Eu, de pildă, îmi amintesc precis că Radu Stoian n-a avut nici un semn pe picioare. Ştiu asta pentru că i le-am comparat cu ale unei femei, în timp ce mai era încă la hotel, adică înainte de a pleca la plajă. Aceeaşi linie, aceeaşi strălucire, poate un pic mai mari, dar tot în imaginea perfecţiunii. Dacă aş fi zărit vreo vânătaie probabil că n-aş mai fi îndrăznit comparaţia. Rămâne o singură posibilitate: să fi folosit labe de scafandru în răstimpul de o oră care a trecut de la plecarea lui la plajă şi sosirea mea acolo. Dar asta se poate constata foarte lesne…

Căpitanul Vintilă scoase din buzunar o cutie de carton şi din cutie un ghemotoc pe care, foarte grijuliu, începu să-l desfacă. Era o foaie de hârtie, udă, aproape suptă de apă, plină de pete albastre.

— Asta am găsit-o în buzunărelul costumului de baie, spuse el. Pare a fi o scrisoare, sau un bilet scris cu cerneală…

Nu se putea descifra nimic. Apa transformase literele în pete albastre, diluate şi ele. Doar pe alocuri se distingea o linie, sau o curbă, sau un punct dilatat. Cele câteva semne vizibile indicau, prin

aranjamentul lor, că hârtia nu conţinuse decât două sau trei rânduri scrise chiar la mijlocul colii.

— Ce păcat că nu se poate descifra nimic! Se plânse Ion Roman. În orice caz asta nu seamănă deloc a scrisoare. Seamănă mai degrabă cu un bilet, cu un mesaj, cu… Oare pata asta de aici nu provine de la o cifră.

Ion Roman potrivi coala de hârtie în apropierea lămpii, în aşa fel ca flacăra să fie exact în dreptul petei care părea că provine de la o cifră.

— Parcă ar fi un şapte, îşi dădu el cu părerea. Dumneata ce crezi? Şapte sau patru?

— E mult mai aproape de 7, răspunse căpitanul Vintilă. Oare ce-ar vrea să însemne cifra asta?

— Fiindcă sunt cel mult trei rânduri pe hârtia asta şi fiindcă trei rânduri pe o coală de hârtie nu pot să însemne altceva decât fixarea unei întâlniri, ce altceva poate să fie cifra asta decât ora întâlnirii?… Şi dacă întâlnirea s-a fixat prin bilet şi nu prin viu grai trebuie să existe şi un mijlocitor, un purtător al biletului…

Ion Roman era treaz ca o sabie. Într-un minut, îngrijitoarea cu nasul mare se afla în faţa lui. Nu trebuia să se mai prefacă aspru. Privirea şi vocea îi trădau starea de încordare şi severitate. Îngrijitoarea începu să tremure.

— Vreau să ne înţelegem de la început! o avertiză el. Răspunsuri scurte, clare şi mai ales sincere. Ce vei răspunde aici vei spune şi la tribunal. S-a înţeles?

— Îngrijitoarea dădu din cap înspăimântată.

— Dacă eşti hotărâtă să spui adevărul, i se făcu milă lui Ion Roman, n-are de ce să-ţi fie teamă… Te-a trimis astăzi cineva cu un bilet dincolo? Înainte de masă, sau chiar după masă, înainte de a se pleca la plajă…

— Astăzi?! se sperie îngrijitoarea. Nu m-a trimis nimeni, nicăieri, cu nici un bilet.

— Dar când te-a trimis? o prinse Ion Roman în laţ.

— O singură dată: vineri…

— Cine la cine? întrebă el scurt.

— Duduiţa Elena m-a trimes cu un bilet la domnu' Dan Ionescu. Da' mi-a spus să nu deschid gura că e groază mare… Şi până acum n-am deschis-o.

— La Dan Ionescu sau la Radu Stoian? întrebă neîncrezător Ion Roman. Nu cumva îi confunzi?

— Adică să nu-i ştiu?! se miră îngrijitoarea. Domnu' Radu e cel care s-a dus, săracul! Cel frumos ca un înger. Eu în locul duduiţei m-aş fi legat de el cu lanţuri şi lacăte. Aşa om frumos n-am văzut şi nici n-o să mai văd, săracul!… Lui nu i-am dus nici un bilet şi nici altora. Numai lui domnu Dan Ionescu, o singură dată, vineri…

Căpitanul Vintilă încercă o altă întrebare:

— Biletul era pentru el, sau trebuia să i-l dea altuia?

— Mâna în foc n-aş putea s-o pun, răspunse îngrijitoarea. Dar tare mă tem că era pentru el întocmai…

— Ce te face să crezi asta? întrebă tot căpitanul.

— Păi să vedeţi… Eu i-am dat biletul târziu, chiar în momentul când intra în camera lui Dom Petrini ca să joace cărţi. Era foarte târziu. Şi pe urmă… Adică după ce au terminat de jucat cărţi, trebuie să fi fost spre dimineaţă, în zori, domnu' Dan s-a întors la hotel, pe scara dinspre plajă… Duduiţa Elena îi lăsase uşa descuiată… Dacă n-a încercat domnu Radu… Şi fin'că domnu Dan a intrat înăuntru şi a încuiat uşa, eu deduc că biletul a fost pentru dumnealui… Numa' să nu mă băgaţi în vreun bucluc.

Ion Roman se simţea atât de năucit, încât numai ca să spună ceva azvârli prima întrebare care-i veni în minte:

— Alt bilet n-ai mai dus, altcuiva?

— Nici cât unghia, nici în gând, răspunse îngrijitoarea, foarte sigură de sine. Cum le aranja duduiţa Elena, nu ştiu, că niciodată nu se întâlnea unul cu altul… Numa' duminică noaptea era s-o păţească. Dom' Petrini a dat buzna la ea în cameră şi domnu Radu încă nu plecase. Era în halat Dom' Petrini, da' a întors-o bine: a zis c-a greşit camera şi râdea ca un ţap. Abia după un ceas i-a venit rândul…

— Duminică, după teatru? încercă să se dezmeticească Ion Roman. Domnul Petrini?

— De unde să ştiu eu după ce? Dar ce vă spun, vă spun cu mâna pe inimă: duminică noaptea, adică spre luni, a fost Dom' Petrini la duduiţa Elena… Sâmbătă, înspre zori, a fost domnu Emil, aşa mi s-a părut… Vineri, v-am spus, tot spre zori s-a furişat domnu Dan. Iar joi noaptea domnu' Paul… Numa' domnu' Enescu s-a abţinut să intre şi să ştiţi că duduiţa i-a ieşit în cale de-a dreptul din cadă…

Ion Roman nu mai putea să asculte. O expedie imediat în camera ei, dar îngrijitoarea nu plecă înainte de a se jura pe toţi părinţii şi dumnezeii că n-a ascuns nimic şi că dacă a uitat ceva, a făcut-o fără să-şi dea seama.

Ora 0,50

Doctorul Tudor simţi din prima clipă că se întâmplase ceva în timpul absenţei sale, dar nu forţă destăinuirile. Îi înmână lui Ion Roman caietul cu scoarţe negre, însoţindu-şi gestul cu câteva vorbe care păreau de circumstanţă:

— Însemnări destul de inofensive, în aparenţă şi nu foarte indiscrete… Sunt câteva pasaje care pot fi trecute cu vederea, dar sunt şi altele care pot fi recitite. Cam acestea sunt impresiile din timpul

lecturii, pentru că, după ce termini lectura, conjugate la situaţia în care ne aflăm, însemnările devin nu numai necesare, dar poate chiar importante, mai ales în ce priveşte relaţiile dintre anumite persoane şi evoluţia acestor relaţii… Domnul Enescu n-a greşit oferindu-ni-le şi a făcut bine că s-a grăbit să ni le ofere. Nu ştiu cum altfel ne-am fi familiarizat cu atmosfera şi cu persoanele de aici… Cred că ar fi bine să le citeşti şi dumneata, dacă nu te împiedică anumite urgenţe…

Ion Roman prinse imediat nada aruncată de doctorul Tudor şi în câteva minute îi aduse la cunoştinţă toate noutăţile: dispariţia lui Dan, raportul medicului legist, descoperirea indescifrabilă din buzunarul costumului de baie şi depoziţia neaşteptată a îngrijitoarei cu nasul mare.

— Aoleu! îşi aminti el. Uitasem să vă spun. Duduiţa Elena nu e încă fiica domnului avocat Pascal, e abia nepoata lui…

— Am bănuit aceasta din însemnările ziaristului, îi răspunse doctorul Tudor. Iată de ce ni s-a prezentat atât de înspăimântat. Se teme, probabil, de un scandal… În domeniul afacerilor se simte ca într-o cetate…

— Iar în domeniul ăstălalt, continuă Ion Roman, se simte ca într-o mlaştină. Ceva putred trebuie să fie undeva…

— Chiar în mărul de aur, spuse căpitanul Vintilă cu un curaj care-i înroşise toată faţa.

Doctorul Tudor se aşeză alene în fotoliu. Ion Roman îl simţi îngândurat şi neliniştit, aproape nervos, ceea ce i se întâmpla foarte rar. Până şi vocea i se schimbase. Era mai dură:

— Să nu nimerim şi noi într-o mlaştină, mai păcătoasă. Cred că e timpul să privim lucrurile în faţă, fără să clipim din ochi: Radu Stoian a fost asasinat. Cineva a vrut să-l înece, brutal şi s-a întâmplat exact ceea ce se întâmplă în asemenea cazuri. Inima celui condamnat la înec n-a rezistat spaimei; a cedat. Înţeleg foarte clar consideraţiile medicului legist; dealtfel îl cunosc de mulţi ani ca pe unul din cei mai reputaţi specialişti în materie. De aceea i-am aşteptat raportul: ca să ştim sigur de unde trebuie să plecăm. Concluziile lui poate că nu se stabilesc într-un timp record, dar au faima de a fi infailibile, ceea ce e mult mai important. Prin urmare plecăm de la o certitudine: Radu Stoian a fost asasinat.

— Mai există o precizare în raport, adăugă căpitanul Vintilă. Odată cu cauza decesului ni se indică şi ora decesului.

— Exact! Reluă doctorul Tudor. Şi asta face parte din obiceiurile medicului legist. Ni se indică ora pentru a putea reduce grupul suspecţilor. Dacă ar fi existat cea mai mică îndoială cu privire la precizia orei, ea n-ar fi figurat în raport. Prin urmare mai putem adăuga o certitudine: ora decesului.

— În cazul acesta, interveni Ion Roman, înseamnă că toate

persoanele care se aflau pe mal pot fi trecute în rândul inocenţilor. Mă refer la persoanele care erau pe mal în clipa când Radu Stoian a strigat după ajutor, adică atunci când a răcnit: eu, Paul Soran, Vladimir Enescu.

— Dacă prezenţa lor nu poate fi contestată, accentuă doctorul Tudor, atunci aceste trei persoane sunt real şi formal inocente.

— Asta am ştiut-o de la bun început, spuse Ion Roman, dar tare mi-e teamă că nu ne vom opri aici. Fiindcă precizarea orei nu inocentează numai persoanele de pe mal, ci şi pe cele din larg: domnul Marinó, care era cel mai departe, avocatul Gilbert Pascal, duduiţa Elena, profesoara Silvia Costin, avocatul Emil Sandu şi arhitectul Dorian. Se aflau toţi la câteva sute de metri de barcă, în clipa când Radu Stoian a slobozit răcnetul de moarte.

Doctorul Tudor îi răspunse cu acelaşi ton apăsat:

— Dacă prezenţa lor în larg nu poate fi contestată, atunci toate aceste şase persoane sunt real şi formal inocente!

Ion Roman răsuflă adânc, de câteva ori şi abia pe urmă îşi destăinui gândul cumplit:

— În cazul acesta rămâne un singur suspect, fiindcă şi don Petrini are un alibi inatacabil: l-am lăsat în sala de aşteptare a portului. Rămâne un singur suspect: personajul care a dispărut fără urmă de la ora cinci şi jumătate, după masă, Dan Ionescu… Numai că sicilianul l-a lăsat în oraş şi nu văd când şi cum putea să ajungă, fără maşină sau motocicletă la Ochiul cald…

Doctorul Tudor părea în pragul unei hotărâri:

— Dacă admitem ipoteza că asasinul face parte din cercul acesta, hotel-pensiune, cea mai plauzibilă, după datele pe care le avem până acum, atunci principalul suspect rămâne acest Dan Ionescu. Nu spun singurul suspect, pentru că nu putem încă ignora şi o altă ipoteză, şi, mai ales, pentru că s-ar putea ivi contestaţii cu privire la inocentarea *ex principio* a altor persoane. Dar pentru a-l plasa pe Dan Ionescu în postura de suspect principal trebuie să-i aflăm mişcările şi mai ales trebuie să aflăm în ce perimetru se învârtea la ora crimei. Şi asta cât mai repede, dacă s-ar putea chiar într-o oră.

Căpitanul Vintilă se şi ridicase în picioare:

— Numai să-l fi văzut cineva în oraş… ezită el.

— Nu! îl opri doctorul Tudor. În oraş va fi foarte greu să dăm de urma lui… Dacă a ajuns în oraş. Iată ce ne interesează în primul rând: să aflăm cu precizie dacă Dan Ionescu a ajuns în oraş. Şi asta nu ne-o poate spune decât şoferul taxiului. Mai departe te vei descurca singur. Totul depinde de răspunsul pe care ţi-l va da şoferul… Şi înainte de a pleca în căutarea şoferului poate că ar fi bine să dai o raită şi pe la pensiune.

— Am înţeles! luă poziţie de drepţi căpitanul Vintilă, apoi adăugă:

Şi poate că n-ar strica să aduc şi un ajutor, un băiat mai isteţ din secţia noastră…

— Foarte bine! încuviinţă doctorul Tudor.

Ora 1,05

Vladimir Enescu o găsise pe Silvia în camera lui, aşteptându-l. Era chiar ea, cu priviri speriate, cu mâini care frigeau, cu respiraţia înspăimântată, nu o plăsmuire, cum îi fusese teamă o clipă.

— Eram la fereastră, îi şoptise ea şi te-am văzut când ai ieşit de la pensiune. N-am mai putut suporta.

Întinsese braţele, dar ea se dăduse cu un pas înapoi:

— Nu. Şi aşa sunt ucisă de nelinişti. Spune-mi ce se întâmplă. Toţi şoptesc, toţi se caută, toţi întreabă.

Nici nu-şi mai amintea ce-i răspunsese. Dar parcă mai vedea alunecarea ei spre uşă şi mâinile-i întinse căutând parcă să oprească o primejdie nevăzută. Îl chemase doar după ce deschisese uşa, cu o şoaptă prelungă:

— Viinnnooo…

Îi spusese „noapte bună” şi îşi lipise, ca altădată, demult, obrazul de obrazul lui.

Oare de când plecase? se întrebă într-un târziu. Obrazul parcă-i mai ardea şi deodată descoperi fereastra deschisă. Voia aer rece, voia să uite totul, voia dureri fizice. Se rezemă de pervaz şi întâlni noaptea. Natura pregătea o nouă vijelie. Roiuri de fulgere spintecau cerul şi canonada tunetelor se apropia ameninţător. Aerul era rece, descompus, aproape lichid.

Întunericul înghiţise totul. Nici clădirea pensiunii nu mai exista. Doar o minge palidă, o sferă nesigură, galbenă, ca în picturile lui Van Gogh. Probabil fereastra de la camera lui Paul. Pe nesimţite dispăru şi ea în beznă. Noaptea izbutise să stingă toate luminile străine. Numai fulgerele o însoţeau. Era un întuneric dureros, fascinant. Zvâcniturile albe şi prelungirile lor ascuţite mutilau amintirile definite ale altor nopţi, sau născoceau imagini tulburi, interogative, care turnau chin şi dementă în căutări. Un fulger îi descoperi clădirea pensiunii, netă, ca un manifest uriaş tăiat în două. Un altul îi descoperi o mişcare albă, ostentativă prin repetarea ei. Părea că o fantomă încearcă să iasă din pământ. Şi aşteptă alte fulgere pentru a redescoperi zvârcolirile disperate ale fantomei. Şi deodată simţi o droaie de ţepi zgâriindu-i pielea. Nu era o fantomă, acolo, lângă pensiune, ci o mişcare albă care parcurgea spaţii reale.

Fulgerele se îndepărtaseră şi deveniseră prea firave pentru a da identitate mişcării albe. Dar se lăsase brusc o lumină stranie, fără cauze şi fără surse. Silueta albă devenise amestecul poros de întuneric

şi lumină pe o diagonală foarte sigură care o ducea exact la colţul din dreapta al hotelului. Printre bubuituri se auzeau zgomote distincte de paşi. În câteva clipe silueta dispăru după colţ, dar parcă tot continuându-şi diagonala, spre pădurice a cu care se învecina terasa hotelului.

Vladimir Enescu înţelese că nu are voie să piardă nici o secundă. Avea de ales între două posibilităţi: să sară pe geam, sau să coboare scara care ducea la terasă. Întunericul i-ar fi primejduit săritura şi mai era şi entorsa. Alese cea de a doua soluţie, mai ales că scara se deschidea pe coridor chiar în faţa camerei lui. Ieşi fără zgomot şi coborî scara, sprijinindu-se de balustradă, din câteva salturi. Uşa spre terasă nu era încuiată. O deschise şi porni cu paşi de lup în direcţia în care dispăruse mişcarea albă, spre pădurice.

Abia când simţi pietrişul ascuţit tăindu-i tălpile îşi dădu seama că n-are nimic în picioare, dar uită totul în momentul când zări, undeva în faţa lui, la o depărtare pe care n-o putea defini, mişcarea albă. Era pe cărăruia care scurta drumul spre Ochiul cald, în pădurice. Încercă să refacă poteca din amintire pentru a se feri de obstacole. Mai ales că boarea de lumină dispăruse. Nu se mai zărea nimic, întunericul redevenise vâscos şi ameninţător. Văzduhul gemea undeva în depărtări şi tot în depărtări clipeau vag fulgerele, slobozind aşchii inutile de lumină. Se ghida după zgomotul paşilor din faţa lui, dar parcă auzea zgomot de paşi şi în urmă. Iarăşi i se încreţi pielea şi rămase o clipă locului. Ori era pradă unei halucinaţii, ori era înconjurat din toate părţile de zgomote de paşi…

Îşi opri respiraţia. Înaintea lui se auzeau distinct trosnituri de crengi şi scârţâit de prundiş. În spatele lui zgomotul era aproape violent. Şi deodată nu se mai auzi nimic. Doar foşnetul fricos al frunzelor şi fondul surd al tunetelor. Paşii încremeniseră. Şi înainte şi înapoi. Tălpile rănite simţiră iarăşi ascuţişurile pietricelelor. Ştia că trebuie să părăsească poteca, lateral, neauzit, pentru a se feri de primejdiile care o cutreierau. Un pas, doi paşi, trei paşi… la dreapta, fără nici un zgomot. Îl opri răceala scârboasă a unei mocirle. Oare unde se afla?… Nu prea departe de fântâna părăsită. Vârful piciorului ieşise din mocirlă şi aluneca nestingherit pe o pârtie de iarbă. Încă un pas, încă unul, încă unul, fără zgomot, pe aceeaşi pârtie blândă de iarbă, încă unul… În sfârşit, trunchiul unui copac. Se rezemă de el parcă pentru a-şi simţi spatele ud şi picioarele însângerate. Nici în plină zi n-ar fi izbutit să facă atâţia paşi, vreo şapte, opt, fără să se audă un foşnet. Se uită înapoi şi parcă zări o dâră subţire de lumină. Poate că n-ar fi trebuit să se aventureze, aşa în neştire. Măcar Silviei să-i fi spus. Dar gândurile îi îngheţară subit. Undeva, înaintea lui, nu prea departe, se auzi un zgomot, apoi o întrebare în şoaptă:

— Cine eşti…?

Răspunse un „şşşşşş” înăbuşit.

Ora 1,15

Căpitanul Vintilă auzi pentru a doua oară întrebarea aceea şoptită, dar parcă mai distinctă, mai nerăbdătoare.

„Cine eşti?”

Răspunse acelaşi „şşşşş” înăbuşit.

Apoi auzi zgomote violente de paşi, un icnit sinistru, din nou zgomote grele, horcăieli şi parcă şi un strigăt speriat.

— Cine-i acolo? urlă el şi aprinse lanterna.

Fâşia de lumină se izbi însă de obstacole pe care nu le putea străpunge. O secundă de căutare, apoi iarăşi cuvinte:

— Cine-i acolo?

Dar nu era vocea lui, deşi i se păruse că strigase în acelaşi timp. Raza lanternei căută mai întâi poteca, adulmecând-o ca un ogar. O descoperi undeva în dreapta, în direcţia de unde i se repetase întrebarea. Trecuseră doar câteva secunde de când răsunaseră învălmăşeala de zgomote, icnitul şi horcăielile.

Şi deodată văzduhul se sparse în bubuituri asurzitoare şi vijelia se năpusti turbată asupra pământului. Răcni şi el ca un apucat. Simţea numai efortul răcnetului; de auzit nu auzea nimic. Înainta, după raza lanternei, pe potecă, împleticindu-se sub loviturile vijeliei. Mai întâi zări fântâna, apoi la câţiva paşi, în stânga, un trup chircit şi nemişcat. Căută şi în partea dreaptă şi îl descoperi, rezemat de un copac, pe Vladimir Enescu, la vreo zece metri de fântână.

— Cine-i acolo? auzi totuşi printre bubuituri întrebarea ziaristului, sau poate i-o ghici după schimonoseala îngrozitoare a feţei.

Căpitanul Vintilă îşi lumină pentru o clipă faţa, apoi îl atrase pe Vladimir Enescu, lângă el, în apropierea fântânii. Iadul nu înceta nici o clipă şi aerul devenise atât de rece şi de vâscos că prevestea nu ploaie ci ruperi de nori. Nu se puteau auzi decât lipindu-şi fiecare buzele de urechea celuilalt.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ziaristul.

— Acolo, în stânga fântânii… arătă căpitanul Vintilă cu raza lanternei.

Era Paul Soran, într-o baltă de sânge, cu faţa îngropată într-o movilă de nisip. Sângele izvora dintr-o rană hidoasă, sub omoplatul stâng. Vladimir Enescu îşi prefăcu la repezeală cămaşa într-un tampon cu care acoperi rana. Apoi înnodă mânecile cămăşii pentru a fixa tamponul. Se înţeleseră fără cuvinte. Nu mai aveau nevoie de lanternă. Fulgerele se apropiaseră, cu duiumul, luminându-le drumul. Căpitanul Vintilă îl prinse pe Paul Soran de subsuori, Vladimir Enescu de picioare. Înaintau prudent, numai când fulgera, ferindu-se de

mişcări brutale. La ieşirea din pădurice îi trăsni ploaia, ca o cascadă. Nu se mai auzea şi nu se mai vedea nimic. Nici nu-şi dădură seama când ajunseră sub partea acoperită a terasei. Erau amândoi vlăguiţi. Îl întinseră pe Paul Soran pe ciment, într-un loc ferit de ploaie, cu faţa în jos. Căpitanul Vintilă mai avu puterea să plece pentru a da alarma, ziaristul însă se prăbuşi moale lângă prietenul său.

Două minute mai târziu, doctorul Tudor proiectă lumina farurilor asupra terasei. Spectacolul era înspăimântător. Doi oameni plini de sânge, unul aproape gol, ferindu-şi ochii, celălalt nemişcat, inert, cu spatele roşu, fără nici un tampon, fără ca hemoragia să i se fi oprit. Apăru imediat şi Ion Roman cu o lădiţă de prim ajutor.

— Eu n-am nimic, spuse ziaristul Vladimir Enescu, ridicându-se greoi de pe dalele terasei. Doar câteva zgârieturi.

Apoi îl ajută pe Ion Roman să oprească hemoragia, să dezinfecteze şi să bandajeze rana. Se mişcau amândoi ca nişte automate. Nu-i interesa nimic altceva decât timpul.

Doctorul Tudor trase maşina pe terasă, chiar lângă Paul Soran, apoi coborî, fără să oprească motorul.

— Care e situaţia? se interesă el.

— Încă trăieşte, răspunse Ion Roman. Adică aşa ar părea, dar cine ştie ce-i cu el… Rana e în dreptul inimii.

— Dezbrăcaţi-l! spuse doctorul Tudor. N-are rost să ne mai pierdem vremea cu controlul vestimentar. Şi urcaţi-l imediat în maşină!

Nici nu-şi termină doctorul Tudor fraza şi Paul Soran, doar în costum de baie şi cu trunchiul bandajat, fu urcat în maşină. Căpitanul Vintilă, mânjit de sus până jos cu sânge şi noroi, aştepta, într-o impecabilă poziţie de drepţi, ordinele doctorului Tudor. Ion Roman era cu mâinile pe volan. Numai Vladimir Enescu, apatic şi vlăguit, nu aştepta nimic.

— Vei pleca şi dumneata! îi spuse doctorul Tudor căpitanului Vintilă. Veţi alege drumul cel mai scurt şi la dus şi la întors. Ajutoarele vor veni cu altă maşină. Veţi cere, prin radio, împuterniciri urgente pentru situaţie excepţională. Din acest moment nu mai aveţi alte misiuni. Răspundeţi numai de cele pe care vi le încredinţez eu!

Căpitanul Vintilă încercă să dea glas unui gând care-l fulgerase în clipa aceea, dar doctorul Tudor îl opri:

— Am spus: din acest moment!

Maşina demară imediat. Lanterna doctorului Tudor descoperi, undeva, vestmintele lui Paul Soran: un tricou pe care abia se mai zăreau câteva pete albe, pantaloni lungi, în aceeaşi stare ca tricoul: uzi, murdari, boţiţi, cu aceleaşi urme vagi de culoare şi o pereche de tenişi, tot albi la origine.

— Nici îmbrăcat în fosfor n-ar fi interpretat o ţintă mai perfectă, se auzi vocea lui Vladimir Enescu.

De un sfert de oră se aflau amândoi la masa scundă din mijlocul holului. Doar două minute se despărţiseră, imediat după plecarea maşinii: Vladimir Enescu urcase în camera lui ca să se schimbe, iar doctorul Tudor folosise răgazul pentru a controla hainele victimei. Ziaristul se forţase să-şi amintească toate amănuntele dramei. În câteva rânduri vocea i se gâtuise de emoţie şi se simţise atacat de friguri. Dar după terminarea relatării îşi regăsi calmul şi luciditatea.

— M-am comportat ca un neghiob! descoperi el. Nu ştiu ce m-a apucat! Oare n-ar fi fost mai firesc să cobor mai întâi aici şi să vă spun ce se întâmplă?

— Nu ştiu dacă ar fi fost mai firesc, îi răspunse doctorul Tudor. În asemenea momente predomină alte legi, instinctuale: curajul sau frica. Alergi sau îţi acoperi ochii… Abia pe urmă intervine gândirea şi întrebările ei fidele.

— Exact aşa mi s-a întâmplat! mărturisi ziaristul. Pe la jumătatea drumului au început să mă încolţească întrebările.

— Din fericire, continuă doctorul Tudor, te-a văzut căpitanul Vintilă, care a cedat de asemenea unui imbold firesc… N-a intrat să ne anunţe, ci a pornit după dumneata. Fără lanterna lui cine ştie ce proporţii ar fi luat drama…

Ziaristul se pomeni din nou încolţit de frisoane:

— Am simţit primejdia, am simţit că se întâmplă ceva; de aceea am părăsit poteca. Şi totuşi nu-mi vine să cred…

— N-aş vrea să te mai reţin, îi spuse doctorul Tudor. Dar după toate probabilităţile eşti ultimul om oare l-a văzut pe Paul Soran înainte de dramă. Te-aş ruga să încerci să defineşti starea lui. Nu ţi s-a părut nervos, nerăbdător, neliniştit, cum e cineva care aşteaptă o întâlnire?

— Ba da, îşi aminti Vladimir Enescu. Ceva se întâmpla, sau se întâmplase ceva cu el. Nu cred că aş fi capabil, acum, să-i definesc starea. Dar, la un moment dat, am avut impresia că mă dă afară… După ce s-a uitat la ceas, sau după ce m-a întrebat cât e ceasul. Cred că asta a fost: aştepta ora unui *rendez-vous*. Ca să mă înţelegeţi mai bine… A folosit şi el o frază cum aţi folosit, adineauri dumneavoastră: „n-aş vrea să te mai reţin”, care e un fel de invitaţie de plecare. El a fost chiar mai brutal. S-a aruncat pe pat şi a mormăit: „N-am chef de nimic şi de nimeni…”

Doctorul Tudor îi acceptase insinuarea, înclinându-şi încet capul, dar când îl simţi că e gata să plece îl opri cu un gest părintesc, familiar:

— Da… Şi ar mai fi ceva: n-ai încercat nici o clipă să-ţi imaginezi, sau să dai o anumită identitate agresorului?

Vladimir Enescu tresări:

— Dumneavoastră vă mai gândiţi şi la altcineva?

— Din păcate nu mă pot gândi la nimeni, îi răspunse doctorul Tudor. Mai ales după ce ţi-am citit însemnările…

— Dar cine altul poate fi? Cine altul decât Dan?

— Asta e o simplă socoteală aritmetică, îl privi doctorul Tudor. Nouă fără opt fac unu. E o aritmetică elementară, poate de aceea frapantă. Fiindcă nouă fără opt fac unu, atunci acest unu e agresorul, asasinul. Sare în ochi. Fiindcă Dan Ionescu lipseşte, fiindcă el e singurul care lipseşte, numai el poate fi asasinul. Dar oare lipseşte numai el de aici? Nu lipsesc şi alţii, mii, zeci de mii, milioane de oameni. Desigur, exagerez, ca să fiu înţeles mai lesne…

— V-am înţeles perfect, spuse Vladimir Enescu. Acum, când mă întreb: dar de ce să-l fi ucis Dan Ionescu pe Paul Soran, sau pe Radu Stoian? Simt cum mi se învârteşte capul. Nu găsesc nici un motiv. Nici măcar nu se cunoşteau. Aici s-au întâlnit pentru prima dată în viaţa lor, toţi trei…

— De aceea te-am întrebat, ca să încercăm să ieşim din aritmetica aceasta prea elementară, în căutarea unui mobil… Jurnalul dumitale nu poate oferi un mobil pentru aceste crime: sau încă nu ni-l dezvăluie, cine ştie?

— Nu ştiu în ce măsură am fost exact, părea că se scuză Vladimir Enescu, dar sincer am fost în toate însemnările. De câteva ori chiar mi-a trecut prin gând că aş putea să le public…

Doctorul Tudor reveni la întrebarea cheie:

— Deci în afară de aritmetică nu mai găseşti o altă cale spre identitatea agresorului?… Asta însă nu înseamnă că neg cu ochii închişi ideea aritmeticii…

— Nu văd altă cale! se înfurie Vladimir Enescu. Şi nici nu-mi vine să cred că simple neînţelegeri pot duce la crime atât de odioase şi de extravagante… Mă refer la neînţelegerile care au şi ajuns în însemnări. Poate că or fi existat conflicte mai grave, deşi necunoscute, între Dan şi ceilalţi.

— Nu ştiu dacă au existat conflicte, dar o sursă de conflicte a existat, sau ar fi putut exista, fără să depăşească gradul şi temperatura surselor din însemnările dumitale. Să transformăm, totuşi, această sursă în mobil… Unde a stat acest Dan Ionescu în timpul vijeliei? Cum l-a ademenit pe Paul Soran, acolo, la fântână? Unde s-a dus după agresiune? Iată întrebările care zdruncină aritmetica elementară. Fără s-o elimine definitiv, bineînţeles.

— Aveţi dreptate, spuse ziaristul. Totuşi am impresia că întrebarea dumneavoastră a mai avut un scop: să verifice… Cum să vă spun?… să verifice capacitatea, sau stilul gândirii mele…

— Aproape orice întrebare, prin răspunsurile pe oare le provoacă,

verifică gândirea şi stilul gândirii cuiva… răspunse doctorul Tudor. Dar să nu uităm că destinaţia cea mai firească şi mai necesară a unei întrebări e sinceritatea…

— Mai ales când există şi un jurnal… citit, se deşteptă brusc Vladimir Enescu.

Ora 2,30.

Ion Roman îl găsi pe doctorul Tudor în fostul apartament al lui Vicenzo Petrini de la etajul întâi. Se retrăsese acolo şi încerca să usuce, plimbând fără încetare deasupra lămpii, o coală de hârtie.

— Te ascult, îl invită doctorul Tudor.

— Rana a fost provocată de un cuţit. Inima n-a fost atinsă, după toate probabilităţile. Starea băiatului e foarte gravă din cauza hemoragiei. I s-a făcut prima transfuzie şi l-am părăsit după ce a deschis ochii. La ora asta i se face cea de a doua transfuzie. Dacă reuşeşte, atunci va fi în afară de orice pericol. Mai are o rană la cap, deasupra urechii drepte, dar fără să se fi ajuns la o fractură a bazei craniene. O simplă crăpătură, din păcate şi ea sângerândă. Medicul m-a asigurat însă că rana de la cap nu prezintă nici o gravitate. Din cauza aceasta nici nu s-a ocupat de ea…

— Şi deci nu putem încă şti ce anume a cauzat-o, îi completă gândul doctorul Tudor. Altceva?

— Numai presupuneri, răspunse bătrânul şi un singur lucru cert: dacă s-ar mai fi întârziat zece minute nu mai era cazul să-l ducem la spital, ci de-a dreptul la morgă…

— Un cumul fericit de şanse… medită doctorul Tudor. Să sperăm că spitalul îl va întregi. Celelalte?

— Aţi primit dezlegare în alb, până mâine dimineaţă, adică până azi dimineaţă, când vor sosi actele cu primul tren, cam pe la ora şapte, dacă nu s-a întrerupt circulaţia feroviară. Căpitanul Vintilă e pe urmele şoferului. Un alt detectiv se află în hol cu misiunea de a nu permite intrarea şi ieşirea nimănui decât cu avizul nostru. Toate uşile hotelului au fost încuiate, aşa cum le-am găsit şi noi… A mai apărut altceva pe bilet?

Foaia din mâna doctorului Tudor se uscase. Devenise sfărâmicioasă. O aşeză cu grijă pe un ziar.

— A mai apărut un bilet, răspunse el. L-am găsit în buzunarul de la piept al tricoului. Cu oarecari eforturi se poate descifra tot textul: *„Vino neapărat la ora unu după miezul nopţii în pădurice, la fântână. Ştii cine te cheamă, nu?”* Asta e tot. Fără dată, fără semnătură. Din păcate apa a dizolvat cerneala şi a lăbărţat literele. O analiză grafologică precisă, pare cam hazardată, dacă nu chiar imposibilă.

Pe ziar se aflau, unul lângă altul, cele două bilete. Dimensiunile

colilor erau aceleaşi, cerneala era aceeaşi, plasarea rândurilor pe coală era aceeaşi. Numai că unul era plin de pete albastre, celălalt de litere care-şi dizolvaseră liniile în contururi poroase, neregulate. Erau tot pete albastre, dar care se puteau descifra şi lega între ele.

— L-aţi găsit în tricoul lui Paul Soran, în buzunar? întrebă inutil Ion Roman.

— La al doilea control, răspunse doctorul Tudor. Prima dată nu mi-a trecut prin minte să cercetez şi tricoul. Dealtfel biletul acesta şi o batistă e tot ceea ce am găsit în buzunarele hainelor lui… Şi nici măcar nu putem să cercetăm locul agresiunii… Dar nici nu ştiu dacă ar mai folosi la ceva…

Vijelia şi ploaia nu încetaseră nici o clipă. Era o rupere de nori neîntreruptă, însoţită de fulgere şi bubuituri.

— Mare pacoste vijelia asta! spuse Ion Roman ca o înjurătură. Şi în oraş e prăpăd şi pe şosea. Oamenii se chinuiesc ca bezmeticii să repare firele electrice şi telefonice… Dar cine ştie cât va mai dura până vom avea lumină şi telefon.

Îl frigeau întrebări rele şi anume le întârzia ca să-şi mai prelungească răsuflarea leneşă. Doctorul Tudor simţea însă nevoia vorbelor.

— Nu ştiu care poate fi mobilul acestor crime, începu el, dar organizarea lor e de domeniul fantasticului. Două condamnări la moarte prin sentinţa unor bilete nesemnate, executate amândouă cu o ferocitate şi o siguranţă ieşite din comun… Nu ai şi dumneata aceeaşi impresie?

— Eu mă gândesc mai degrabă la autorul lor! îşi descărcă bătrânul tot năduful.

— Şi dumneata faci aceeaşi aritmetică elementară? se miră doctorul Tudor. Nici nu mai încerc să întrevăd mobilul, nici nu mai încerc să-l plasez pe presupusul asasin în condiţiile acestei cumplite vijelii, pur şi simplu caut să-l extrag din jurnalul ziaristului Vladimir Enescu. Un asemenea individ, superficial, fără pasiuni potenţiale, uşuratic, obligat prin însăşi profesiunea lui şi probabil şi prin natura lui, la descărcări animalice, la mişcări exterioare, chiar şi în violenţa lor, aşa cum ni-l descrie Vladimir Enescu, nu pare potrivit, nu se acomodează stilului acestor crime reci, ingenioase.

— Eu nu ştiu cum îl descrie ziaristul, nu ştiu ce povesteşte acolo despre el. Eu mi-l amintesc: puternic, elastic, iute, ca o panteră… Am curajul să merg şi mai departe. Dacă a înnebunit după fosta fiică a lui Pascal, că doar a trecut prin patul ei?… Şi dacă a aflat că şi Paul Soran şi Radu…

— Cred că e prea departe, îl întrerupse doctorul Tudor.

— Şi eu cred, recunoscu bătrânul. Dar de ce dracu' a dispărut şi unde dracu' a dispărut… Vă rog să mă iertaţi, dar când mi-i amintesc

pe cei doi… Poate că ar fi bine să-mi daţi şi mie jurnalul lui Enescu, ca să mă mai calmez…

Doctorul Tudor i-l întinse cu o mişcare obosită:

— E un calmant excelent, adăugă el. Şi asta mă intrigă cel mai mult. Nimic nu prevesteşte monstruozităţile care s-au petrecut. Simple neînţelegeri de salon, sau de mahala, uneori, mai mult retorice, mai mult forţate… Zile şi nopţi de hotel şi de pensiune, care încearcă să iasă din monotonie şi uneori chiar se întâmplă asta… Nimic nu prevesteşte tragediile…

— Cine ştie câte lucruri şi câte mişcări i-or fi scăpat! spuse Ion Roman. N-o fi avut ochi prin toate ungherele…

— Jurnalul e totuşi al unui om dinăuntru, nu dinafară, îl apără doctorul Tudor. Uneori chiar pare pedant din cauza fidelităţii şi preciziei cu care redă mişcarea tuturor persoanelor care-l înconjoară şi care ne interesează pe noi. Ştim ce-a făcut fiecare, zilnic, starea fiecăruia e redată prin gesturi şi expresii surprinse întâmplător şi deci sincere, neprefăcute. Pur şi simplu te face să-ţi închipui că ai trăit, sau că ai fi putut trăi în mijlocul acestor oameni. Şi nici pe sine nu se cruţă. Şi totuşi, nimic nu prevesteşte tragediile…

Ion Roman pregătise o întrebare mai grea:

— Pe domnişoara Elena a simţit-o? În postura care ne apare după depoziţia voluntară a îngrijitoarei. Că eu, să vă spun drept, n-am dibuit-o. Mă uitam la ea ca la o zeiţă…

Doctorul Tudor îşi răscoli amintirile:

— Foarte ciudat, medită el. Nu, n-a simţit-o, pentru că ar fi spus asta în jurnal. Dar există ceva: impresii, fapte, gesturi şi mai ales o îndepărtare pe nesimţite a autorului, care îţi stârnesc o anumită bănuială, sau o anumită neîncredere.

— O să văd dacă şi cu mine se va întâmpla la fel, mormăi bătrânul. Să nu fiţi dumneavoastră prea binevoitor…

Ion Roman începu că citească însemnările ziaristului Vladimir Enescu. Doctorul Tudor se lăsă moleşit în fotoliu. Îşi lipi capul de spetează şi rămase nemişcat.

Ora 4,30

Ion Roman închise caietul, încet, fără zgomot, apoi privi pe furiş spre fotoliul în care se refugiase doctorul Tudor. Îl descoperi cu ochii închişi, într-o atitudine de relaxare. Trecuseră aproape două ore de când începuse lectura şi îşi aminti că nu observase nici o mişcare în fotoliu. Oare în tot acest timp doctorul Tudor dormise?… Privi spre fereastră şi abia atunci îşi dădu seama că vijelia încetase. Nu se mai vedeau fulgere, nu se mai auzeau bubuituri, nici măcar răpăitul ploii nu răzbătea în cameră. Oare de când se liniştiseră hăurile?

— Vijelia a încetat cam de un sfert de oră, răspunse doctorul Tudor întrebării nerostite. Dar m-am gândit că e mai bine să termini lectura.

— Nu ştiu ce să vă spun, ridică Ion Roman din umeri. E şi aşa şi aşa. E ca un film care se întunecă din când în când…

— Noaptea… preciză doctorul Tudor.

— Da… Noaptea. Şi cred că aveţi dreptate, dacă stau şi mă gândesc. De-aceea, probabil, mi s-a părut că sunt la cinema şi din când în când se schimbă bobina: se redă totul foarte amănunţit. Oamenii seamănă destul de bine, dar n-aveţi impresia că uneori se înşeală asupra firii lor? Pune prea mult de la el, în unele cazuri. Şi la mine şi la alţii…

— Exact! accentuă doctorul Tudor. Uneori pune de la el, pune chiar prea mult, cum spui dumneata, exagerează, dar nu născoceşte şi asta este extrem de important. Putem să ne încredem în faptele goale? Asta e întrebarea… Dar mi se pare că a sosit căpitanul Vintilă… odată cu zorii…

Un minut mai târziu, căpitanul Vintilă îşi făcu apariţia în apartament. Părea odihnit.

— Am întârziat numai cinci minute, începu el, cât m-am bărbierit şi cred că asta face parte din misiunea pe care mi-aţi încredinţat-o… L-am găsit greu pe şoferul taxiului, la Tuzla, la o petrecere, dar mi-a fost mai greu ca să-l trezesc… Cred că şi-a amintit totul, pentru că i-am stors şi nişte contravenţii întâmplate cu ani în urmă. Vă spun asta ca să fiţi sigur că era treaz. Mi-a spus aşa: italianul l-a întrebat pe atlet, adică pe omul nostru, dacă nu vrea să meargă până în port, să l petreacă. Atletul s-a scuzat zicând că are o întâlnire foarte importantă, foarte, foarte importantă. De aceea s-a urcat în maşină, ca să nu se simtă că se duce la o întâlnire foarte importantă, să se creadă că merge la plimbare. L-am mai băgat odată cu capul în ciutură pe şofer pentru că mi se părea că bâiguie… Dar el a repetat aceleaşi cuvinte: „de aia am şi urcat în maşina matale ca să nu simtă nimeni că mă duc la o întâlnire foarte importantă, foarte, foarte importantă, să se creadă că mă duc la o plimbare…” Aşa i-a spus atletul italianului. Dar cică nu râdea. Era serios, cică era chiar nervos, aşa cam încruntat, după spusele şoferului, adică aşa cum arată un om care merge la o întâlnire foarte importantă. Asta a fost tot. Pentru că atletul i-a cerut şoferului să oprească imediat după cot, cam la trei patru minute după ce a plecat de la hotel şi cam la vreo cinci sute de metri distanţă de hotel. Şi-a luat rămas bun de la italian, cică s-au sărutat, după oare a coborât, a spus bună ziua, a fluturat din mână şi a pornit spre plajă. După ceasul şoferului era 17 şi 25…

— Exact ora la oare am plecat eu şi Paul Soran cu motocicleta, îl întrerupse Ion Roman. Cum se face că nu am ajuns din urmă taxiul, cu viteza cu care am mers noi?

— Probabil pentru că aţi mers pe asfalt, pe şoseaua cea nouă, îl lămuri căpitanul Vintilă. Aţi cotit cumva pe şoseaua pietruită?

— Am mers numai pe asfalt, îşi aminti Ion Roman.

— Atunci e clar, continuă căpitanul Vintilă. Taxiul a cotit pe şoseaua pietruită. Italianul l-a rugat să ajungă cât mai repede în port şi şoferul a scurtat drumul… Cam cu zece minute. El s-a lăudat că a făcut economie de jumătate de oră ca să i se mărească bacşişul, ceea ce s-a şi întâmplat… Asta e tot!

Ion Roman căută privirile doctorului Tudor:

— Aţi văzut? spuse el. Am presimţit tot timpul că nu s-a dus în oraş, am presimţit că s-a ascuns pe undeva pe aici, prin preajma hotelului, nu se putea…

Dar când văzu încordarea de oţel de pe faţa doctorului Tudor, cuvintele i se opriră în gât. Şi căpitanul Vintilă înţelese că se petrece ceva grav, ceva neobişnuit de grav.

— E neverosimil! protestă vocea doctorului Tudor. E absurd, e ireal!… Nu se poate!… Nu înţelegeţi că a mai avut loc o întâlnire obligatorie?… Nu două, ci trei întâlniri s-au hotărât în infernul ăsta şi întâlnirea lui Dan Ionescu s-ar putea să fie prima!

O tăcere de gheaţă cuprinse încăperea. Câteva secunde de moarte, de ameninţare, de prevestire a unei explozii formidabile. Dar nu se petrecu nici o explozie. Doctorul Tudor reveni la calmul lui dureros, obosit:

— Să se percheziţioneze imediat şi fără eroare camera lui Dan Ionescu. Dumneata!

Căpitanul Vintilă părea turnat în oţel. Arc. Dintr-un salt ajunse la uşă. Îl opri un gest scurt.

— Câţi oameni aţi adus? întrebă doctorul Tudor.

— Cei mai buni! răspunse căpitanul. Doi.

— Unul să patruleze în faţa hotelului. Celălalt în spate, în permanenţă şi în aşa fel ca să nu se întâlnească niciodată. Când unul ajunge la un capăt, celălalt să fie la capătul diagonalei. Nimeni nu intră, nimeni nu iese. E foarte clar?

— Foarte! îşi ridică umerii şi capul într-un salut ferm căpitanul Vintilă, apoi o zbughi pe uşă.

— E aproape ora cinci, se întoarse doctorul Tudor spre Ion Roman. Abia acum simţim cu adevărat câtă valoare au însemnările lui Vladimir Enescu. Îi ştim, îi cunoaştem întrucâtva pe toţi cei de aici şi unul, sau unii din ei au pus la cale şi au săvârşit această monstruozitate.

— Iertaţi-mă… oftă Ion Roman. Eu nu mai înţeleg nimic. Cine? De ce oare şi Dan Ionescu a fost chemat la un *rendez-vous* cu moartea?… Atunci e un blestem, e ceva care vrea să ucidă tinereţea. Nu pot crede că e adevărat… Şi totul s-a petrecut sub ochii mei. Asta mă doboară,

mă sfârtecă…

Bătrânul răsuflă adânc de câteva ori, zgomotos. Încerca să se scuture de emoţii, să-şi recapete calmul.

— Mi-am mai revenit, se ruşină el. Şi vă rog să mă iertaţi. E ora cinci, cum aţi spus şi cred că v-aţi gândit că am putea să începem interogatoriile.

Lumina nu mai era albă, afară. Ceaţa se risipise. Devenise rece şi strălucitoare ca sticla. După întunericul gros şi agresiv care sugrumase totul, ore întregi, fără contenire, strălucirea de diamant a zilei părea ireală şi în loc să învioreze, înfricoşa, ameninţa, tăia.

Doctorul Tudor se desprinse de fereastră, printr-o tresărire. Apoi rămase în aşteptare, în mijlocul camerei, cu privirile aţintite asupra uşii. Ion Roman îl imită, ca un automat, fără să-şi poată explica gestul. Căpitanul Vintilă dădu buzna înăuntru:

— Percheziţia nu s-a terminat… raportă el. Am întrerupt-o pe răspunderea mea. În sertarul noptierei, sub hârtia de pe fund, am găsit această foaie de hârtie. Mi-am luat permisiunea s-o citesc, ceea ce m-a obligat să mă prezint la raport, imediat.

Doctorul Tudor îi luă foaia de hârtie din mână şi o puse pe masă, alături de celelalte două. Era aidoma. Numai scrisul, elegant, aproape feminin, poate cu linii exagerat de regulate şi de simetrice, parcă anume pentru a fi admirate, se putea citi fără nici un efort:

„Îţi scriu în fugă. Te aştept la ora şase fix, acolo unde me-am înţeles, la Groapă. Ştii unde, nu?”

Ca şi celelalte bilete, ca şi celelalte sentinţe de condamnare la moarte, nu avea nici o semnătură.

— Prima întâlnire!… şopti emoţionat Ion Roman. Doctorul Tudor se întoarse spre căpitanul Vintilă:

— Vei forma în cel mai scurt timp posibil o echipă de specialişti, cu aparate şi echipament de scufundare. Sub conducerea dumitale se vor cerceta cele două gropi şi împrejurimile. Noi vom continua percheziţia şi o vom extinde. E foarte clar?

— Foarte! răspunse căpitanul Vintilă.

Un minut mai târziu se auzi demarajul maşinii. Percheziţia se extinse în toată pensiunea, dar fără nici un rezultat.

La ora 7,35, căpitanul Vintilă reveni în apartamentul doctorului Tudor. Părea o figură de ceară. În ciuda eforturilor evidente de a se stăpâni, vocea îi tremura:

— Dacă-mi permiteţi… La ora şase şi patruzeci şi cinci s-au găsit, într-un tufiş lângă Groapa Rea, hainele ude şi mototolite ale unui bărbat: cămaşă cu mâneci scurte, maiou, pantaloni lungi, ciorapi şi pantofi împletiţi. La ora 7 şi 30 de minute, scafandrii au descoperit într-un cotlon al gropii cadavrul unui bărbat… În costum de baie. Unul din scafandri a identificat imediat cadavrul. E vorba de fostul

salvator de la înec, Dan Ionescu, după cum dovedeşte şi fotografia de pe buletinul de identitate găsit la pensiunea „…Mioara”. Şi acum, vă rog să-mi permiteţi să cad aici în fotoliu, măcar pentru un sfert de ceas…

Dar continuă să rămână în poziţie de drepţi, până când primi încuviinţarea tăcută a doctorului Tudor.

PARTEA A TREIA.
ÎNTRE ABSURD ŞI IREAL

Capitolul I

În câteva ore cu soare şi lumină, furtuna deveni o amintire. Legăturile telefonice se restabiliseră, circulaţia pe străzi şi pe şosele aproape că se normalizase, reţeaua electrică fusese reparată. Numai trenurile soseau cu întârziere. Acceleratul de Bucureşti era anunţat pentru ora 9,30, dar sosi în gară cu două minute înainte de 10.

— Nici măcar întârzierea nu şi-o respectă, mormăi Ion Roman în clipa când locomotiva trecu prin faţa lui.

— Trei ore întârziere, Dumnezeule! se amestecă foarte prompt un bătrânel pus pe vorbă. Pe vremea mea, ehei…

Şuieratul violent şi inutil al locomotivei îi acoperi undiţa retorică. Ion Roman îl zărise pe Victor Marian la geamul unui compartiment şi porni în întâmpinarea lui, uitând de bătrânel şi de întârziere.

— Dumneata n-ai voie să sufli nici o vorbă! îl luă în primire Ion Roman. Nici măcar „bună ziua” să nu-mi spui, deşi cred că mi-ar trebui o astfel de urare. În schimb, eu am misiunea ca până ce ajungem la hotel să te pun la curent cu tot ce s-a întâmplat aici. Şi s-au întâmplat atât de multe că nu ne-ar ajunge, ca poveste, nici drumul pe jos de aici şi până în Sicilia…

Şi totuşi în cele trei sferturi de ceas, cât întârzie el drumul, la volanul maşinii, reuşi să-l lege pe Victor Marian cu toate amănuntele şi întrebările tragediei de la Pescăruşul alb. Ba de câteva ori făcuse scurte pauze, anume ca să observe efectul povestirii sale pe chipul tânărului.

— Cam astea s-au întâmplat, îşi încheie Ion Roman reportajul, chiar în momentul când opri maşina în faţa hotelului. Şi acum ai voie să spui „bună ziua” şi tot ceea ce vrei…

Dar Victor Marian nu ajunse să dea curs îndemnului atât de generos. Mai întâi din cauza unor exclamaţii care-i trădau uimirea, neîncrederea, spaima şi dezgustul şi apoi pentru că fu nevoit să-şi prezinte propriul raport, atât de anemic şi de banal în comparaţie cu ceea ce se întâmplase la Pescăruşul alb… Chiar cu ideea aceasta şi-l începu:

— În Capitală, aproape nimic nou. Avarian încă nu şi-a revenit, sau poate că nu i se dă voie să primească vizite, deşi teoria unui simulacru de spargere câştigă tot mai mulţi aderenţi în cercurile de afaceri. Nimeni nu vrea să creadă că safeul lui Avarian a putut fi deschis de altcineva. Câţiva granguri mi-au râs în nas: „Asta e cea mai mare

afacere de la noi, mi-au spus ei. Avarian era asigurat, societatea de asigurări era şi ea asigurată în străinătate şi giranţii ei erau asiguraţi, pe la Londra şi New York, aşa că aici nimeni nu va pierde. Chiar dacă n-o să li se dea nimic, în valută. Încercarea moarte n-are…" Toţi pleacă de la ideea că safeul lui Avarian nu putea fi deschis fără vrerea şi ştiinţa proprietarului.

— Şi totuşi în lumea asta există un om care-l poate deschide, dacă nu l-o fi deschis chiar, îl întrerupse Ion Roman.

— Numai că nimeni nu vrea să-l accepte pe Nico Nicola, continuă Victor Marian. Toţi zic că e o legendă inventată de Avarian… Aşa cum şi despre boala lui se crede că e o invenţie, dar aici în mod sigur nu au dreptate. Medicii sunt foarte fermi…

— Experţii noştri? întrebă doctorul Tudor.

— Cei medicali?… Ei confirmă diagnosticul de la spital. Aici nu începe îndoială… Cei economici sunt de părere că e ceva putred cu contractul, ceva confuz după termenul lor. Nicăieri nu se dă în vileag obiectul contractului. Nici în obligaţiile societăţii, nici în obligaţiile giranţilor, nicăieri. Se spune că valoarea asigurării ar fi de vreo două milioane, iar prima ar fi dublă, ceea ce e de necrezut. Toate bijuteriile din pasaj nu valorează atât, dacă-mi daţi voie şi mie să exagerez…

— Rata anuală plătită de Avarian, nu neagă valoarea asigurării, spuse doctorul Tudor, ba chiar o confirmă. Dar mi se pare imposibil ca un asemenea contract să se încheie cu ochii închişi. Preţul acestui pariu orb e prea mare. Şi e prea mare taină şi solidaritate în jurul contractului, pentru ca obiectul lui să nu fi fost văzut şi de alţii, în primul rând de cei care susţin şi răspund pentru contract…

— Într-un loc, foarte sus, îşi aminti Victor Marian, s-a rostit un cuvânt căruia nimeni nu-i găseşte înţelesul: „scorpia roşie". Un personaj, care nu vrea să i se cunoască numele, ar fi spus, cică, auzind vestea spargerii: „Aha! Scorpia roşie a lui Avarian". E vorba de fratele arhitectului Dorian, armatorul, cândva rivalul lui Onassis. Aţi auzit vreodată despre această scorpie roşie?

Nici doctorul Tudor, nici Ion Roman nu răspunseră afirmativ, iar căpitanul Vintilă părea că nu auzise întrebarea.

— Fizionomia spargerii? se interesă doctorul Tudor.

— Am stat de vorbă cu gardianul, pe îndelete. Ziarele au exagerat. N-a fost rănit, ci pur şi simplu trântit la pământ, prin împingere şi piedică simultană. S-a lovit în cădere la cap, un fleac, dar mai bine să vă redau filmul întâmplării, aşa cum mi s-a derulat de cel în cauză. În noaptea de duminică spre luni, la ora două fix, imediat după ce bătuse ceasul prefecturii, gardianului i s-a părut că aude zgomote în pasaj: vorbe şi ceva înăbuşit care aducea a cădere. A şi desluşit o frază: „Du-te odată, n-auzi! Dacă dă peste noi…?". Asta l-a făcut să înainteze în vârful picioarelor şi să se oprească la un metru de colţul pasajului. În

clipa aceea a auzit foarte distinct: „Fugi şi spune-i să sară!” S-a repezit şi el dar l-a primit o lovitură teribilă, în coşul pieptului şi o lovitură la glezne. S-a prăbuşit cât era de lung. Când s-a ridicat de jos, cam buimac, n-a mai apucat să vadă decât ferestrele bălăngănindu-se, una s-a şi spart şi un individ aterizând pe rondoul de flori din faţa bijuteriei lui Avarian; mai bine zis l-a văzut ridicându-se de la pământ şi luând-o la fugă. Până să scoată pistolul, individul a făcut colţul. Ceilalţi izbutiseră să se facă nevăzuţi. Gardianul a tras totuşi două focuri în aer, apoi a fluierat semnalul de alarmă. S-a postat în pasaj, în faţa geamurilor deschise, cu arma în mână, până i-au venit ajutoare. S-au adunat şi câţiva cetăţeni, ştiţi cum se întâmplă în asemenea cazuri…

— Ceilalţi gardieni n-au întâlnit fugarii în cursa lor spre pasaj? întrebă doctorul Tudor.

— Poate că i-au întâlnit, nu ştiu, dar de prins în orice caz nu i-au prins. Din păcate nu le-a venit ideea să-i cerceteze pe cei care se adunaseră în jurul lor. Abia după ce i-au împrăştiat şi-au dat seama că au greşit… S-a adus apoi o scară şi unul din ofiţerii de serviciu a intrat pe fereastră în camera safeului. Casa de fier părea neatinsă. Noroc că i-a venit ideea să tragă de mâner. Parcă trăgea de o perdea, aşa de uşor s-a deschis. Nu mai era nimic înăuntru, absolut nimic. Am văzut şi eu casa de fier. E absolut unică. Un cub de oţel cu latura de un metru, aşezat pe un alt cub, de ciment, cu aceeaşi latură. Una din faţete e uşa, pe care se află mânerul şi un disc cu toate literale alfabetului. Altceva nimic. Un simplu disc ca la aparatele telefonice. Compartimentul dinăuntru e ca o văgăună în care nici capul nu intră, iar zăvoarele declanşate de disc şi de cifru, şase la număr, sunt groase cât braţul. Atât. O văgăună în care nu încap mai mult de trei volume Larousse, apărată de tone de oţel.

— Cea mai sigură casă de valori din lume, spuse Ion Roman.

— Toţi zic aşa, continuă Victor Marian. În orice caz, cu dinamită n-ar putea fi deschisă. Doar cu şase litere. Fiecare literă acţionează un zăvor.

— Fereastra nu era blindată? întrebă doctorul Tudor.

— Asta e una din enigme, răspunse Victor Marian. Şi grilajul de oţel al ferestrei, un grilaj dublu şi foarte compact, asigurat de o încuietoare yale a fost găsit deschis şi descuiat, nu distrus, sau deteriorat. Dealtfel, numai cu dinamită sau cu ciocane pneumatice putea fi desfăcut…

— Sau cu geniul lui Nico Nicola, aminti Ion Roman.

— Pare imposibil, spuse cu regret Victor Marian. Grilajul se închide pe dinăuntru, iar spaţiile pentru lumină sunt atât de mici că numai mâna unui copil ar încăpea prin ele. Şi chiar dacă ar încăpea, cum ar manipula cheia, în cazul că ar exista o a doua cheie. Încuietoarea are

un singur orificiu, în interior şi ea a fost găsită cu zăvorul neclintit, ceea ce înseamnă că a fost descuiată pe dinăuntru, sau că n-a fost încuiată… Ultima enigmă e enigma scării. N-a fost găsită nici o scară abandonată prin împrejurimi…

— Câţi metri sunt de la pământ la fereastră? întrebă doctorul Tudor.

— Cam patru metri, răspunse Ion Roman. Poate ceva mai mult, dar nu prea…

— Patru metri douăzeci şi cinci, confirmă Victor Marian. Am calculat şi noi pentru a stabili dimensiunea scării şi am ajuns la concluzia că s-a folosit o scară de cel puţin trei metri. Şi nu e cel mai simplu lucru să fugi prin Bucureşti, prin centrul Capitalei, cu o scară de trei metri, chiar dacă e două noaptea.

— Mai ales la două noaptea… îl corijă doctorul Tudor. Da… Dispariţia scării e într-adevăr o enigmă…

— Dacă-mi permiteţi un fel de concluzie… se înflăcără Victor Marian. Eu v-am redat până acum numai faptele. Dar ele pot fi interpretate, pentru a fi transformate în ipoteză, sau chiar în certitudine. Voi începe cu problema scării, pentru că aici am rămas… E absolut sigur că în momentul apariţiei gardianului, scara nu mai era la fereastră. Se poate deduce asta din fraza individului care stătea la pândă: „Fugi şi spune-i să sară!" Nu: „fugi şi spune-i să coboare", sau „spune-i s-o şteargă", ci foarte clar: *spune-i să sară*. Asta înseamnă că scara fusese deja dusă, fără ca tipul dinăuntru să fi fost informat. De aceea individul de la pândă l-a trimis pe individul de legătură cu acest mesaj precis: *spune-i să sară*! Şi dacă scara a fost dusă fără ca spărgătorul dinăuntru să ştie acest lucru, înseamnă că spargerea a durat ceva timp. Cine ştie?… Poate că spărgătorii au prins un moment de linişte şi pustietate, după miezul nopţii, au scos scara dintr-un ascunziş, au proptit-o, unul din ei, specialistul, a urcat, după care au dus iarăşi scara în ascunziş şi pe urmă, în etape mai lungi sau mai scurte, de linişte şi pustietate au dus scara unde au vrut. Trebuiau să evite doar gardienii de serviciu. Trecătorii nici nu-i luau în seamă. Şi ce dacă vedeau doi indivizi ducând o scară pe umeri…?! Ei se ocupau cu îndepărtarea scării în timp ce specialistul dichisea casa de fier. Eu cred că aşa s-a operat. Au fost cel puţin trei indivizi: unul înăuntru, al doilea la pândă, al treilea de legătură. Ştim cum au scăpat de scară, ştim că au avut timp la dispoziţie… Cel puţin un ceas, dacă nu un ceas şi jumătate. În orice caz n-au putut să înceapă spargerea înainte de miezul nopţii, ci cam la jumătate de oră după miezul nopţii, când regiunea începe să devină pustie. Între unsprezece şi douăsprezece şi jumătate e cea mai mare animaţie în zona pasajului: se închid bodegile şi ies ultimii spectatori de la cinematografe. Eu cred că aşa s-a desfăşurat spargerea, nu în fugă, ci pe îndelete.

— Tot ce se poate, interveni Ion Roman. Şi eu cred că au fost trei indivizi, organizaţi aşa cum ai spus, că au avut destul timp la dispoziţie şi că în condiţiile acestea s-au putut debarasa şi de scară. Dar asta e o simplă spargere exterioară. Cum au deschis grilajul de fier? Cum au deschis casa de fier…?

— Îmi permiteţi… se auzi vocea căpitanului Vintilă. O singură întrebare: Oare domnul Avarian e singurul oare cunoaşte cifrul safeului şi e singurul care poate poseda, sau care posedă cheia de la grilaj?

— Asta îl priveşte pe Avarian, răspunse Ion Roman. Dar dacă se achiziţionează o asemenea casă de valori, nu se achiziţionează pentru a se destăinui cifrul cu care se poate goli la toate colţurile…

— Totuşi nu e exclus ca o anumită persoană, din anturajul foarte apropiat al lui Avarian, să fi aflat secretul cifrului şi să fi făcut o dublură la cheia grilajului, spuse Victor Marian. De aceea mi-am permis să pun sub urmărire personalul lui Avarian: doi vânzători şi o vânzătoare, mai ales că vânzătoarea are o mână foarte fină şi suplă, parcă ar fi de copil.

— La enigma scării aţi renunţat cu totul? întrebă căpitanul Vintilă. Chiar dacă se admite ipoteza dumneavoastră, aceea că spărgătorii au avut timp berechet, totuşi undeva trebuia lăsată scara…

— Nu e absolut necesar ca scara să fi aparţinut spărgătorilor, răspunse Victor Marian cam înţepat. Poate că a fost luată de undeva, din apropiere şi dusă tot acolo. Magazinul lui Avarian e în plin centru comercial, zeci de imobile şi societăţi se află în jurul lui. Cu sau fără complici, dar fără discuţie, cunoscând foarte bine locurile, se putea face rost de o scară. Poate de aceea n-a fost abandonată. Am cercetat aproape toate întreprinderile şi instituţiile din jur: Standard, Bon marché, Direcţia de măsuri şi greutăţi, Universala, Ambasadorul, Oil stop, Căminul studenţesc, Jockey-Clubul, Suchard, Hermes şi nu mai ştiu care, dar fără nici un rezultat. Nu ni s-a putut spune dacă a dispărut sau nu o scară oarecare în noaptea zilei de duminică spre luni. Cercetările continuă, dar… Am impresia că nu e lucrul cel mai important, cum ni s-a părut la început.

Doctorul Tudor nu era de aceeaşi părere:

— Pentru spargere scara îşi avea necesitatea ei, era absolut necesară. De vreme ce uşa din faţă a rămas neatinsă, pătrunderea spărgătorilor în magazin nu s-a putut face decât pe geam şi fără scară acest lucru era imposibil. Enigma scării constă din două propoziţii: Era absolut necesar să apară… Dar nu era deloc necesar să dispară! De fapt enigma se poate rezuma la o singură întrebare: de ce a dispărut scara?… Era foarte firesc să rămână acolo, camuflată undeva, în umbră, decât să fie purtată. La o oră ca aceea, plimbarea unei scări pe străzile Capitalei, de către nişte spărgători, echivalează cu o tentativă

de predare, de sinucidere. Da, erau obligaţi să aibă o scară, pentru a încerca spargerea, dar nu erau deloc obligaţi s-o facă să dispară… Numai în cazul când a fost folosită o scară cu totul neobişnuită, care ar fi putut duce direct la locuinţa spărgătorilor… Iată de ce cred că atunci când vom fi capabili să răspundem la întrebarea: *de ce a dispărut scara?* Vom afla ce s-a întâmplat cu adevărat în magazinul lui Avarian şi cine sunt cei care au pătruns acolo. Până atunci vom înota numai în supoziţii şi nu vom şti dacă a fost o spargere reală, un simulacru, sau o farsă.

— Poate că mai important ar fi să ne întrebăm: *unde a dispărut scara?* sugeră Ion Roman. Dacă răspunsul duce la una din societăţile din jur, de unde se putea lua o scară, să zicem ştampilată, care neapărat trebuia dusă înapoi?

— E o întrebare complimentară răspunse doctorul Tudor. O întrebare practică, de acţiune. Trebuie să duc scara undeva, pentru că trebuie să dispară… Dar de ce trebuie să dispară?… Să ne imaginăm organizarea spargerii. Era necesară o scară pentru a se pătrunde în magazin, pe la etaj. Scara exista undeva alături, dar era ştampilată, cum spui dumneata şi deci trebuia adusă înapoi. Dar riscul acestui transport, mai ales după spargere, pentru că înainte de spargere se putea răspunde orice la o întrebare neaşteptată şi nedorită, dar după spargere orice răspuns însemna un dezastru; nu se mai putea răspunde, de pildă: mă duc în Cişmigiu să mă urc într-un copac, poftim, vino cu mine, dacă vrei legitimează-mă, doar n-am comis nimic; orice legitimare, după spargere ar fi echivalat cu o predare; deci riscul acestui transport, după spargere, nu putea pur şi simplu să ducă la înlocuirea scării cu o alta, neştampilată? Mă refer la organizarea spargerii, la planul spargerii… Dispariţia scării înseamnă clar şi precis un singur lucru: era necesară! Enigma acestei scări şi mai ales necesitatea dispariţiei ei, este însăşi enigma spargerii, ea caracterizează obligatoriu, însuşi stilul spargerii. Nu: unde a dispărut scara? Ci: de ce a dispărut scara?

— Da… acceptă Ion Roman. Înţeleg foarte limpede. Ar veni cam aşa: spargerea nu se putea face fără dispariţia scării.

— Absolut exact! spuse doctorul Tudor. Aceasta e concluzia logică a acestei situaţii absurde: spargerea nu se putea face fără dispariţia scării, sau, ca să mergem până la limita raţionalului: spargerea se putea face numai cu dispariţia scării, ceea ce impune această dispariţie ca premiză iniţială a întregii acţiuni şi de aici până la negarea însăşi a scării în întreaga propoziţiune, adică în operaţiunea dată nu e decât un pas.

— Şi totuşi fără scară nu se putea pătrunde în magazin! reafirmă Victor Marian. Nu ştiu ce-a fost: spargere reală, simulacru, farsă? Dar una sau mai multe persoane au intrat, pe geam, în magazinul lui

Avarian şi asta nu se putea face fără scară.

— Nu te speria! îl linişti doctorul Tudor. Nimeni nu contestă necesitatea scării şi existenţa ei în desfăşurarea spargerii. Dar nu ştiu dacă în situaţia în care ne aflăm aceasta e problema cea mai importantă. Cred că măcar pe scurt ţi s-au relatat întâmplările tragice de aici. Am fost obligaţi la această pauză, la această digresiune, de o somaţie telefonică a medicului legist. Ne-a rugat să nu întreprindem nimic până când nu va sosi în persoană, cu raportul complet asupra celor trei cazuri… Asta înseamnă că nu va mai întârzia mult şi mai înseamnă, după cât îl cunosc…

— Nu e vorba de doctorul Constantin Matei? întrebă Victor Marian. Mi se pare că el funcţionează în zona aceasta…

— De el e vorba, continuă doctorul Tudor. Da… Înseamnă că şi-a terminat cercetările şi că ne poate oferi date sigure cu care să le începem, sau să le continuăm pe ale noastre.

Se auziră ciocănituri în uşă. Intră un tinerel, cu înfăţişare timidă, stingherit. Avea în mână un ziar împăturit:

— Vă rog să-mi permiteţi, începu el. Am găsit acest obiect într-un boschet, după toate aparenţele aruncat de cineva. Adică mi s-a părut că l-a aruncat cineva.

Era un cuţit cu vârful ascuţit, ruginit şi pătat şi cu mânerul înconjurat de vată.

— Ai identificat persoana care l-a aruncat? întrebă căpitanul Vintilă. Unde e?

— Am lăsat-o să urce, pentru că e unul din clienţii hotelului şi mi-am zis că e mai bine să se creadă neobservată. De dimineaţă se plimbă într-una pe terasă: domnul Moni Marinó…

Capitolul II

Întârzierea medicului legist îi dădu posibilitatea lui Victor Marian să parcurgă însemnările ziaristului Vladimir Enescu. Dar nu mai avu vreme să-şi depene impresiile. Auzi claxonul asurzitor al unei maşini chiar în momentul când închise caietul. Medicul nici nu apucase să-şi schimbe halatul. Urcă în goană, parcă purtat de nişte aripi albe, spre apartamentul doctorului Tudor. Îl conducea căpitanul Vintilă şi-l urmau Ion Roman şi Victor Marian. Era atât de agitat şi de grăbit încât uită să spună bună ziua. Începu de-a dreptul cu scuzele:

— Iertaţi-mă pentru întârziere. Veţi afla motivul la momentul potrivit. Aşa… Ce ziceam? Da… Îmi revin imediat, imediat, nu e nevoie decât să încep… De fapt înşir toate aceste cuvinte fără noimă, ca să-mi pot aduna între timp gândurile…

— Atunci pot să vă fac cunoştinţă cu colaboratorii mei, spuse doctorul Tudor.

— Încântat şi vă mulţumesc pentru ajutor… Răspunse medicul în timp ce strângea mâinile celor trei detectivi. Aşa! Acum e perfect. Dacă nu aveţi nimic împotrivă voi începe cu cazul cel mai simplu…

— Cu Paul Soran, îl încurajă doctorul Tudor.

— Exact! acceptă medicul legist cu o uşoară surprindere. Cu Paul Soran. Rana putea să fie fatală, sau în orice caz cu urmări foarte grave, dacă vârful cuţitului, pentru că a fost lovit cu un cuţit, n-ar fi întâlnit rezistenţa omoplatului. Şi aşa, cuţitul a pătruns destul de adânc. Din fericire, pot să vă asigur că victima a primit cele mai bune îngrijiri, că starea i sa ameliorează şi după a treia transfuzie, care i se va face spre seară, va putea suporta chiar şi o scurtă convorbire, ceea ce cred că vă interesează în primul rând. Cu rana vom mai avea însă de furcă şi va trebui de asemenea să supraveghem câtva timp efectele hemoragiei şi ale transfuziilor, pentru a para surprizele care se pot ivi uneori în astfel de cazuri limită. Aspectul cel mai grav al acestei crime a fost hemoragia. Dacă nu ar fi fost descoperit la timp şi dacă nu s-ar fi intervenit la timp, chiar cu tampoanele primare pe care i le-aţi aplicat, Paul Soran nu mai era astăzi în viaţă. Asta în mod sigur!

— Nu e o afirmaţie prea categorică? întrebă doctorul Tudor. Nu contrazice concluzia despre gravitatea rănii?

— Într-adevăr, apare o contradicţie… de principiu. În cazul concret există însă câteva aspecte particulare: Paul Soran are o constituţie robustă şi poate că ar fi încercat singur să se salveze, dacă l-ar fi lăsat

agresorul… Şi dacă ar fi fost numai rana din spate. Din nefericire, a mai suportat o lovitură, în cădere, sau destinată direct, care l-a ameţit. Nu pot să precizez cât ar fi durat starea de inconştienţă, dar pierderea sângelui, foarte abundentă, i-o prelungea. Şi, dacă nu mă înşel, la câteva minute după agresiune a început ploaia… Voi vorbi ipotetic: dacă Paul Soran nu şi-ar fi revenit în simţiri înainte de începerea ploii şi din punct de vedere medical nu ar fi fost capabil de o asemenea performanţă, coagularea sângelui nu s-ar fi produs: hemoragia ar fi continuat până la ultima picătură… Iată de ce am afirmat adineauri că a fost salvat de la moarte şi într-adevăr a fost salvat. I-am şi spus acest lucru, în prima lui clipă de luciditate şi a fost atât de impresionat încât şi-a pierdut imediat cunoştinţa… Mai târziu m-a rugat să-i transmit *rugăciuni* celui care l-a salvat…

— O întâmplare… se retrase căpitanul Vintilă când simţi privirile lui Ion Roman şi apoi ale celorlalţi aţintindu-l. Dealtfel aş putea spune că salvatorul lui era prevăzut de soartă; ziaristul Vladimir Enescu…

— Enescu…?! încercă medicul să-şi amintească. Mi se pare că a şoptit de câteva ori numele acesta. La început am crezut că e vorba de un *Ionescu*, dar prima silabă nu prea suna a diftong. M-am mirat când am auzit un nume în gura lui şi l-am întrebat dacă a avut vreo clipă de luciditate între şocul care l-a doborât şi momentul în care s-a trezit, la spital. Nu-şi aminteşte…

— Interesant… reflectă cu voce abia auzită doctorul Tudor. Enescu sau Ionescu?

— Mai mult ca sigur că Enescu, spuse medicul. Dar nu văd ce importanţă are… În momentul de faţă, Paul Soran pare în afară de orice primejdie. Nu ştiu ce mi-a venit să repet treaba asta?… Aaa, da. Ca să vă amintesc că veţi putea sta de vorbă cu el, după ultima transfuzie. Are şi o fire bărbătească, viguroasă şi am văzut că e în stare să-şi stăpânească emoţiile. Nici atentatul, nici rana nu l-au impresionat prea mult. Doar atunci când i-am spus că a fost la un pas de moarte…

— V-aţi făcut o idee asupra armei cu care a fost rănit? întrebă doctorul Tudor.

— Cred că da, răspunse medicul şi aici m-am ciocnit de o ciudăţenie. S-ar părea că arma nu face parte din categoria celor obişnuite şi uşor de procurat. Aş înclina spre un pumnal cu două tăişuri…

— Aţi înclina?… sesiză doctorul Tudor nesiguranţa medicului legist.

— Da… După ce am studiat cu atenţie rana… De obicei, în asemenea cazuri de rănire cu cuţitul, vârful produce spargerea ţesutului lovit, partea superioară a lamei taie, din cauza poziţiei cuţitului, iar partea inferioară a lamei, nefiind ascuţită, rupe brutal

ţesuturile… Imaginaţi-vă, de pildă, un cuţit de bucătărie şi felul cum este ţinut de cineva care vrea să lovească: partea ascuţită în sus, spatele lamei în jos… Prin urmare, rana va avea partea de sus tăiată, iar partea de jos ruptă, sfârtecată. Ei bine, în cazul nostru e invers: partea de jos e tăiată iar partea de sus e sfârtecată. Iată de ce deduc că s-a folosit un pumnal cu două tăişuri. Probabil că unul din tăişuri nu era ascuţit, criminalul n-a ştiut, sau n-a observat aceasta şi întâmplarea a făcut ca tocmai tăişul neascuţit să fie îndreptat în sus. E posibil ca în felul acesta să se fi produs o alunecare a lamei ascuţite, pe ţesuturi, atenuând forţa loviturii.

După ce meditã câteva clipe la spusele medicului, doctorul Tudor desfăcu ziarul în care înfăşurase cuţitul adus de detectivul local.

— Putem considera această armă drept arma atentatului? se adresă el medicului legist.

Surpriza acestuia era atât de mare încât toţi se aşteptau la o negare categorică. În faţa lui se afla un cuţit obişnuit de bucătărie, cu mânerul înfăşurat în vată. Îl privi îndelung, îl întoarse pe toate părţile, îi cercetă vata murdară, ba chiar şi literele săpate, minuscule, care-i indicau originea, apoi spuse cu o voce evazivă:

— S-ar putea… numai că în acest caz…

— În acest caz… îl îndemnă doctorul Tudor.

— În acest caz… se ridică o nouă problemă, destul de bizară. Poziţia în care a fost ţinut cuţitul, cu tăişul în jos şi vă rog să vă imaginaţi din nou un cuţit de bucătărie în mâna unuia care vrea să lovească, dar apucat pe dos, ei bine, poziţia aceasta îl trădează pe agresor sau ca fiind foarte emoţionat şi agitat, încât nici nu şi-a dat seama cum ţine cuţitul… Sau ca fiind un diletant care nu prea s-a folosit de asemenea cuţite. Şi care în orice caz nu s-a gândit cum poate fi folosit un cuţit pentru a lovi în cineva…

— Există şi o a treia posibilitate? întrebă doctorul Tudor după un moment de gândire.

— Nu mi-o pot imagina… Şi fiindcă gestul criminalului, alegerea locului loviturii, lovitura însăşi, nu-l arată prea emoţionat. Totul petrecându-se şi pe întuneric…

— Înseamnă că avem de-a face cu un diletant, cu o persoană care nu s-a gândit niciodată la cuţit ca la o armă!… îi duse Victor Marian gândul până la capăt.

— Exact! îi mulţumi medicul legist. Nu s-a gândit la cuţit ca la o armă. E ipoteza cea mai plauzibilă…

— În cazul acesta, interveni Ion Roman, nici femeile nu pot fi excluse, adică mai ales femeile…

Ideea nu-l entuziasma prea tare pe medicul legist:

— Eu m-am referit la gest, spuse el, la poziţia cuţitului, mai ales, atunci când mi-am susţinut ipoteza. Nu am luat în consideraţie şi forţa

loviturii. Nu orice femeie este capabilă de o asemenea lovitură. Numai o femeie puternică, sau o femeie care practică sportul. Şi în plus mai există considerente de ordin psihic, care pot interveni…

— Mi se pare însă că nu excludeţi, în principiu, imaginea unui criminal în rochie, observă Victor Marian. Bineînţeles, ţinând seama de amendamentele pe care le-aţi oferit… Poziţia cuţitului în momentul loviturii, precum şi forţa loviturii pot să desemneze în aceeaşi măsură un bărbat diletant, sau o femeie puternică. Pentru că elementele de ordin psihic la care v-aţi referit sunt absolut necesare în ambele cazuri. Mă rog, e o părere.

— Pe care aţi formulat-o cât se poate de clar, îl felicită medicul. Dar cred că vă închipuiţi unde duce această concluzie. Absolut oricine poate deveni suspect, dacă îndeplineşte câteva condiţii: curaj, forţă fizică, hotărâre…

— Şi motiv! sublinie doctorul Tudor. Prin urmare excludeţi cu desăvârşire ideea unui criminal profesionist.

— Cu desăvârşire! spuse medicul cu voce fermă. Orice argument ar fi inutil. Mai mult: aş fi gata să exclud şi ideea unui criminal reprezentat de o persoană care s-a folosit de cuţit în anumite cazuri. Voi încerca să fiu mai clar: un vânător, sau un pescar, sau un muncitor, sau un inginer… Câmpul e foarte larg, precum vedeţi… Asemenea persoane sau profesiuni sunt obişnuite să utilizeze cuţitul ca pe-o unealtă şi de aici până la ideea de a-l transforma în armă de apărare, sau de atac, nu e decât un pas… Cine n-a făcut gestul omului care atacă, sau care se apără cu cuţitul?… Stângăcia pe care o demonstrează cazul nostru, ar indica suspectul în câteva categorii foarte lesne de definit… Dar acest lucru vă priveşte în primul rând pe dumneavoastră…

— Numai dacă nu există şi o a treia posibilitate, căzu pe gânduri doctorul Tudor. Şi încă nu suntem siguri că avem în faţa noastră arma crimei…

— Încă nu suntem *foarte* siguri, rectifică medicul legist. Vata cu care s-a înfăşurat mânerul, probabil pentru a nu se lăsa amprente, are urme de sânge. Şi mai sunt urme de sânge şi de pământ în scobiturile literelor, pe partea care n-a fost spălată de ploaie, pe partea care s-a lipit de pământ. Urmele sunt microscopice. Vă vom da un răspuns cert după ce vom cerceta cuţitul în laborator… Şi ar exista şi şansa, redusă dar nu exclusă, de a stabili dacă sângele de pe lama cuţitului este sau nu sângele victimei… Nu ştiu ce altceva v-aş putea spune în cazul Paul Soran…

— Tot ce ne-aţi spus e deosebit de important, îi mulţumi doctorul Tudor. Şi faptele şi ideile… Din păcate, conversaţia noastră nu se poate încheia aici…

— Da, din păcate… se întristă brusc medicul legist. Rareori în viaţa

mea m-am întâlnit cu o asemenea situaţie. Trei cadavre… Scuzaţi-mă că spun *trei*, dar nu pot să scap de ideea că Paul Soran a fost salvat literalmente de la moarte… Trei cadavre, într-un răstimp atât de scurt, trei oameni atât de tineri şi de sănătoşi…

— Şi atât de frumoşi… adăugă Ion Roman.

— Da, întocmai… Şi mă voi strădui să redevin profesional. Numai o secundă… Da! După autopsii şi după o analiză specială, care m-a şi întârziat, cazurile s-au clarificat, bineînţeles, din punctul nostru de vedere. La primul caz n-aş mai avea nimic de adăugat. Radu Stoian a decedat în urma unui atac de cord provocat de un şoc crunt şi neaşteptat. Un asemenea şoc nu-l poate constitui decât o condamnare la moarte…

— Adică execuţia unei sentinţe, preciză doctorul Tudor.

— Întocmai. Îmi permit să folosesc imagini pentru a vă familiariza cu ideea cauzei care a provocat atacul de cord. Simţindu-se prins de picioare şi descoperind instantaneu că strângerea e fatală, implacabilă, definitivă, procesul acesta e un proces de fracţiune de secundă, inima lui Radu Stoian a cedat. Dacă un om poate muri pentru că e speriat, noaptea, printr-un strigăt, la un colţ de stradă, cred că vă imaginaţi care este şocul simţit de o persoană prinsă de picioare, ca într-un cleşte, în mijlocul mării. Moartea s-a produs în clipă marelui strigăt. Aceasta nu e o supoziţie, pentru că nici un semn nu arată că Radu Stoian a murit înecat. Răcnetul a fost ultima lui împotrivire. După răcnet, Radu Stoian n-a mai respirat, apa nu i-a invadat plămânii, iată de ce putem afirma atât de categoric ora exactă a decesului şi cauza decesului… Semnele de pe gambe întăresc ipoteza unei agresiuni umane voluntare şi premeditate. Semnele sunt asemenea unor inele care nu se închid. Imaginaţi-vă că prindeţi gleznele cuiva: degetul mare nu se va întâlni obligatoriu cu celelalte degete într-un inel perfect. Aşa arată semnele de pe gambele lui Radu Stoian, ca nişte inele neîmplinite, nesudate, ceea ce dovedeşte, suplimentar, că încleştarea şi presiunea au fost, de la început, foarte puternice. E de la sine înţeles că pentru a prinde şi a ţine ca într-un cleşte neîndurător gambele unui om tânăr şi robust e necesară o forţă puţin obişnuită…

— Da… încuviinţă doctorul Tudor. E nevoie de forţă… Şi de punct de sprijin…

— Femeile pot fi excluse? îşi repetă Ion Roman întrebarea. În principiu…

— Îmi este foarte greu să vă dau un răspuns de principiu. Dacă unele femei pot fi cuprinse în categoria persoanelor cu mâini puternice, există şi bărbaţi care pot fi excluşi din această categorie: bătrânii, bolnavii… Nu ştiu ce aş mai putea adăuga la cazul Radu Stoian…

Înainte de a-şi începe ultimul expozeu medicul legist îşi trecu în

revistă ascultătorii. Victor Marian şi căpitanul Vintilă păreau gata să sară de pe scaun, Ion Roman, întunecat şi moleşit, clătina într-una din cap, ca şi cum nu l-ar mai fi putut surprinde nimic, iar doctorul Tudor, cu braţele încrucişate şi cu pleoapele semi-deschise, părea furat de alte gânduri.

— Nici Dan Ionescu n-a murit înecat! trecu brusc la atac medicul legist. La început ne-a fost cu neputinţă să stabilim cauzele decesului. Pentru că şi pe gambele lui am găsit semne de presiune şi încleştare, nu sub forma unor inele nesudate, ci mai degrabă a unor spirale… Dar moartea nu se datora unui atac de cord, vizibil şi indiscutabil, ca în primul caz, ci mai degrabă unei paralizii instantanee a tuturor funcţiilor vitale. Cel puţin aceasta era expresia decesului. Să recapitulez: plămânii nu fuseseră inundaţi, deci nu murise înecat, spargerea muşchilor cardiaci nu era vizibilă, deci nu suferise un atac de cord. Şi mai erau şi spiralele vinete de pe gambe, anterioare decesului, bineînţeles, care nu puteau proveni de la încleştarea unor mâini, ci mai degrabă de la presiunea unor cabluri sau mai bine zis a unor funii. Imaginaţi-vă un om spânzurat de picioare…

— Dar legat de picioare? întrebă Victor Marian.

— Sau legat de picioare! acceptă medicul fără să ezite. Legat foarte strâns, pentru că semnele sunt adânci. Încetarea funcţiilor vitale se produsese instantaneu, era singura noastră concluzie. Ne-am gândit imediat la o otravă fulgerătoare: cianură de potasiu, sau ceva asemănător. N-am găsit urme vizibile. Iată de ce am fost nevoiţi să procedăm la deschiderea cutiei craniene… Domnilor, cât suntem de medici şi de obişnuiţi cu accidente, crime şi cadavre, pur şi simplu ne-am înspăimântat. Dan Ionescu a murit în urma violentării bulbului, într-o fracţiune de secundă. Un obiect de metal, foarte fin şi ascuţit a trecut prin occiput şi cerebel atingând şi sfărâmând bulbul. Operaţia în sine e foarte simplă şi un copil o poate săvârşi. Cu condiţia ca să cunoască perfect alcătuirea craniului… Şi să posede obiectul necesar, de pildă, o andrea, sau o sulă cizmărească… Sau ceva asemănător…

— Şi cu condiţia ca victima să aştepte supusă ca o oaie, spuse Ion Roman.

— Sau să fie legată… adăugă Victor Marian.

— Exact! încuviinţă medicul legist. Fără aceste condiţii-legi, o asemenea execuţie nu poate fi înfăptuită: arma şi supunerea victimei…

— Elementul surpriză poate fi exclus cu desăvârşire? întrebă doctorul Tudor. Un atac neaşteptat, de pildă…

— Orice e posibil, răspunse medicul legist. Şi un atac surpriză, un atac neaşteptat… Reuşita depinde însă de poziţia celui atacat. Fără o poziţie docilă…

— Sau inconştientă… îl completă Victor Marian. Un om care stă pe

plajă, cu faţa în nisip, oare n-ar putea fi transformat în cadavru, cu metoda asta, într-o fracţiune de secundă? Cei din jur nici n-ar băga de seamă…

— Fără îndoială că aceasta ar fi ipoteza cea mai plauzibilă, acceptă medicul legist.

— Ca să nu mai vorbesc de o întâlnire amoroasă, se înflăcără Victor Marian.

— V-am spus că aceasta ar fi ipoteza cea mai plauzibilă, repetă medicul legist. Dar în afară de urmele acestei străpungeri a occiputului spre bulb, mai există şi urmele în spirală de pe gambe care n-au putut fi făcute la fel de simplu şi de rapid.

Victor Marian nu-şi opri ofensiva:

— Şi dacă funia a servit ca un fel de pârghie, ca un cablu de tracţiune pentru asasin? După execuţia fulgerătoare, a încolăcit funia în jurul gambelor, apoi a coborât cu capetele ei în apă şi de acolo a tras cadavrul, fără să-l vadă nimeni. În două minute s-a consumat totul: şi crima şi dispariţia cadavrului.

— E foarte ingenios, recunoscu medicul legist şi cred că ideea trebuie reţinută. Funia putea să servească atât la imobilizarea victimei, cât şi la dispariţia cadavrului. Sau a fost un omor brutal, sau un omor prin surpriză. În felul acesta se explică, sau se poate explica şi necesitatea unei funii şi semnele de pe gambele victimei.

— Îmi permiteţi… spuse căpitanul Vintilă. În cazul unui omor brutal ar fi fost necesare cel puţin două persoane. Una singură nu cred că i-ar fi venit de hac lui Dan Ionescu. Iar în cazul unui omor prin surpriză ar fi fost necesară, ca să zic aşa, dacă-mi permiteţi, chiar jumătate de persoană…

— Adică o femeie… îi prinse gândul Ion Roman. Nici aici nu se poate restrânge cercul suspecţilor.

— Mai ales aici! spuse Victor Marian.

Doctorul Tudor înregistra, ca întotdeauna, în tăcere, fără cuvinte sau explicaţii, toate teoriile, ideile şi supoziţiile colaboratorilor lui. Ştia că din ipotezele care epuizau un caz, una trebuia să devină certitudine şi adevăr. Şi se gândea, în tăcerea lui, dacă toate ipotezele fuseseră găsite. Mai avea însă nevoie de o precizare, înainte de a ordona ipotezele:

— În cazul lui Dan Ionescu s-ar putea stabili ora decesului? Măcar cu aproximaţie.

Victor Marian era gata să adauge câteva cuvinte întrebării incomplete, după părerea lui, dar doctorul Tudor îl opri cu un gest neobişnuit de ferm. Preocupat cu găsirea răspunsului, medicul legist nici nu observă duelul tăcut dintre cei doi.

— Aproape că suntem în aceeaşi situaţie ca în cazul lui Radu Stoian, începu medicul legist. Din păcate ne lipseşte o mărturie

formală pentru a vă indica ora exactă a decesului… De aceea ne vom mulţumi doar cu aproximaţii. Şi pentru a nu greşi, pentru a fi fără eroare, cum ziceţi dumneavoastră, pot afirma formal că decesul s-a produs într-un interval de timp cuprins astfel: nu mai mult de douăsprezece ore de la găsirea cadavrului şi nu mai puţin de zece ore. Adică între orele cinci treizeci şi şapte treizeci ieri după masă. Mai devreme sau mai târziu de aceste ore nu s-a putut produce decesul. Şi vă rog să consideraţi aceasta ca o mărturie în faţa tribunalului. În acest interval de timp a fost asasinat Dan Ionescu, între 5,30 şi 7,30, ieri după masă.

Abia după ce auzi acest răspuns categoric, doctorul Tudor îi dădu încuviinţarea de a vorbi lui Victor Marian:

— Era foarte necesar să nu influenţăm raportul medical, se scuză el. Să putem face noi constatarea şi presupunerea…

— Am înţeles, se scuză la rândul lui tânărul, apoi se adresă direct medicului legist: Daţi-mi voie, mai întâi, să vă citesc un bilet foarte scurt: „Îţi scriu în fugă. Te aştept la ora şase fix, acolo unde ne-am înţeles, la Groapă. Ştii unde, nu…?" Dacă acest bilet ia fost adresat lui Dan Ionescu şi dacă a ajuns la Dan Ionescu, ora întâlnirii fixată în el poate fi considerată drept ora decesului?

— Dacă nimeni nu l-a mai văzut în viaţă pe Dan Ionescu, după ora şase, atunci acest bilet poate fi reţinut la dosar ca probă definitivă a orei decesului. El capătă valoarea mărturiei domnului Ion Roman în cazul Radu Stoian… Fără să fi ştiut de acest bilet, noi v-am indicat un interval de timp care cuprinde, mi se pare chiar pe la mijloc, ora trecută în el. Deci într-un fel e o probă şi mai sigură. Dar să nu exagerez… În cazul Radu Stoian am acceptat mărturia despre ora decesului, fără s-o mai verificăm medical, dar asta nu înseamnă că analiza medicală n-ar fi acceptat net ora dată. În cazul Dan Ionescu s-a întâmplat pe dos: noi am stabilit o oră pe care probele ne-o confirmă… Înţeleg de ce nu vi s-a permis să citiţi biletul înaintea depoziţiei mele…

— Prin urmare, reveni Victor Marian, putem fixa ora de pe bilet: ora şase după amiază, drept ora decesului lui Dan Ionescu!

— V-am spus doar că ea corespunde şi se încadrează perfect în perioada stabilită şi propusă de noi ca perioadă a decesului. Dar întrucât mărturia nu e oculară, cum s-a întâmplat la primul caz, precizia nu poate fi absolută… Poate că victima a ajuns mai devreme la întâlnire, sau poate că a întârziat.

— Aaaa! Înţeleg, spuse Victor Marian. Nu m-am gândit nici eu la ora *şase zero zero*, ci la o rază de timp în jurul orei şase, bineînţeles la o rază redusă…

Ion Roman îşi scoase carnetul din buzunar, îl deschise undeva, notă câteva cuvinte, apoi începu să citească:

— Aşa… *„Radu Stoian, în vârstă de…”* Adică, s-a schimbat ordinea. Voi începe cu primul asasinat: *Dan Ionescu, în vârstă de 26 de ani, ucis în ziua de 7 iulie, în jurul orei şase după amiază, de către unul sau mai mulţi necunoscuţi… Al doilea: Radu Stoian, în vârstă de 25 de ani, ucis în ziua de 7 iulie, în jurul orei 7 după amiază, de către unul sau mai mulţi necunoscuţi…. Al treilea: Paul Soran, în vârstă de 27 de ani, atacat cu intenţii homicide, în ziua de 8 iulie, în jurul orei 1 noaptea, de către unul sau mai mulţi necunoscuţi…* Cam aşa ar trebui să înceapă raportul nostru, dar când mi-i amintesc pe toţi trei, uf!… Ştim când au fost ucişi, ştim cum au fost ucişi, dar ce e mai important nu ştim: cine? şi de ce?

Medicul legist se pregătea să plece:

— V-aş ruga totuşi să reţineţi în special datele, din discuţia noastră, datele strict precise. Ideile şi ipotezele pot să rămână o veşnicie în acest stadiu, dar dumneavoastră ştiţi mai bine decât mine acest lucru. Aproape toată viaţa dumneavoastră e formată din idei şi ipoteze, probabil cu miile, din care doar câteva se transformă în certitudini. Fiecare caz, nu ştiu cine spunea, înseamnă încă o sută de ipoteze… Fiţi siguri că vă voi ţine la curent cu orice schimbare, deşi nu văd ce alte date s-ar mai putea ivi în analiza medicală a celor trei cazuri.

Doctorul Tudor îi mulţumi şi-l conduse până la maşină. Se întoarse imediat şi primul căruia i se adresă fu căpitanul Vintilă:

— Dumneata vei pleca imediat în port. Vei căuta să afli ce vase au trecut ieri între orele 17,30 şi 19,30 prin zona aceasta a Pescăruşului alb, cum v-aţi obişnuit so numiţi…

— A trecut un singur vas, îl întrerupse Ion Roman: „Albatrosul”. Dinspre Sulina spre Mangalia.

— Foarte bine! Continuă doctorul Tudor. Vei căuta sa dai peste acest Albatros. Iată ce ne interesează: s-ar putea ca unul din membrii echipajului să fi privit cu binoclul în direcţia litoralului şi astfel să fi asistat la drama de lângă Pescăruşul alb. Martorul de pe ţărm a văzut numai babordul bărcii, aşa că nu poate şti ce s-a întâmplat dincolo, la tribord. Poate că barca a fost folosită ca o pavăză împotriva privirilor dinspre uscat. Ne interesează deci un eventual martor care a văzut tribordul bărcii. Numai conjugând mărturiile amândurora putem avea o situaţie foarte clară a evenimentelor din zona Pescăruşului alb. Şi mai este ceva: un asemenea martor ne-ar putea relata situaţia acelor înotători care în timpul asasinatului se aflau în larg. Ne-ar interesa numărul lor şi dispoziţia lor pentru a le confrunta cu cele ale martorului de pe ţărm… Misiunea dumitale este aceea de a ajunge pe vas, cât mai repede. Restul se va numi şansă sau ghinion!

— Am înţeles! răspunse neobosit căpitanul Vintilă.

După plecarea ofiţerului, doctorul Tudor se adresă lui Ion Roman cu o voce care ar fi fost mai potrivită pentru scuze:

— Ştiu că ar trebui să te odihneşti, dar pentru treaba la care mă gândesc, dumneata eşti cel mai nimerit… Ar fi bine, dar de fapt ar fi necesar, obligatoriu, să obţinem de la fiecare locatar o depoziţie foarte scurtă cu aceste date: numele şi prenumele, data naşterii, etcetera, profesiunea, domiciliul, etcetera, continuate cu câteva rânduri în care să se specifice unde şi cum şi-a petrecut timpul ieri, între orele 5 după amiază şi 2 noaptea, martorii care pot confirma declaraţiile, apoi data şi semnătura.

— Aha! înţelese Ion Roman. Bătălia pentru alibiuri.

— Şi pentru încă ceva, adăugă doctorul Tudor. Deoarece declaraţiile vor trebui scrise în faţa dumitale. Fiecare îşi va scrie propria declaraţie pentru a se putea confrunta scrisul fiecăruia cu scrisul de pe aceste sentinţe de condamnare la moarte…

Capitolul III

1

— Ştiţi ce mi se pare cel mai straniu? spuse Victor Marian după ce rămase singur cu doctorul Tudor. Tăcerea aceasta grea şi prelungită din jurul nostru…

— Nu e tăcere, e spaimă, e teroare, îi ripostă doctorul Tudor. Totul e straniu, e absurd, e ireal. Mai întâi acest triplu asasinat. Trei tineri puternici, sănătoşi, realizaţi, sau pe cale de a se realiza în viaţă, sunt condamnaţi la moarte şi apoi executaţi cu atâta uşurinţă… Spun trei pentru că al treilea a fost salvat printr-o întâmplare unică, limită. După lovitură pornise şi el pe drumul morţii… Apoi organizarea asasinatelor. Toţi sunt chemaţi în acelaşi mod, dar fiecare e ucis în alt mod. Fiecare este chemat la o întâlnire şi fiecare se duce. Fiecare primeşte un bilet, dar niciunul nu-l arată celuilalt. Nu e absurd? Apoi imposibilitatea de a întrevedea un mobil… Sunt atâtea întrebări şi mistere în jurul stilului acestor asasinate încât nici nu te mai gândeşti, sau nu-ţi vine să te mai gândeşti la mobilul lor.

— Îmi amintesc ce spunea Ion Roman… Oare nu putem să le privim ca pe un fel de crimă împotriva tinereţii?

— Nu ştiu… răspunse neputincios doctorul Tudor. Încă nu ştiu. Dar o asemenea optică este cea mai simplă, este un fel de soluţie a cazurilor disperate. Să încercăm să ne imaginăm un maniac, după metoda medicului legist. Să ni-l imaginăm sub aparenţa unui om absolut normal, însă scurmat de o obsesie: ura împotriva celor tineri şi frumoşi. Şi începe să-i execute… Nu se ridică o groază de întrebări?… Oare din tinerii care se află aici aceştia trei sunt cele mai perfecte ţinte ale urii lui? Mai sunt şi alţii. De ce i-a ales tocmai pe aceştia trei de la pensiune? De ce niciuna din cele două zeiţe de aici n-a devenit obiectul urii lui? Şi pe urmă întrebarea cea mai grea: aproape toţi maniacii au un singur mod de a ucide. Unii spintecă, alţii strangulează, alţii otrăvesc, alţii împuşcă, dar de obicei fiecare rămâne fidel unui singur mod de execuţie. Aici întâlnim trei moduri diferite: înec, pumnal, artă… Pentru că asasinatul lui Ion Ionescu este un asasinat artistic: printre oasele posterioare craniene, prin cerebel, în bulb, moarte fulgerătoare. Într-o fracţiune de secundă, probabil fără nici un risc, un om viu a fost transformat în cadavru. În timp ce la ara

unu după miezul nopţii, în întuneric absolut, într-o pauză imprevizibilă a vijeliei, în condiţiile unor riscuri exagerate, se încearcă asasinarea altuia… Nu e absurd?… Sau cel de al doilea asasinat. Lângă o barcă, în văzul lumii, în soare, printre înotători, se încearcă execuţia prin înec a altuia, care fără îndoială ar fi reuşit, probabil cu mai multe chinuri şi riscuri, dar ar fi reuşit. Şansa însă l-a scutit pe asasin de riscuri… Nu-şi are fiecare asasinat stilul propriu…?

— Poate fiecare asasin? îndrăzni Victor Marian. Oare nu e mai simplu să ne închipuim că fiecare a fost asasinat de altcineva?

— Bineînţeles că e mai simplu, dar asta nu înseamnă că e şi mai adevărat. Cum ne explicăm în această ipoteză cele trei *rendez-vous*-uri ale morţii? Două din convocări sunt în mod sigur scrise de aceeaşi mână. Nici nu trebuie să mai demonstrez. Confruntarea literelor, concepţia frazei, stilul, acel *nu*? Un fel de interogaţie discretă, ispititoare, aranjamentul rândurilor, totul dovedeşte unul şi acelaşi autor. E un procentaj prea greu în balanţă pentru a nu atribui şi al treilea bilet aceluiaşi autor. Sunt convins că nu greşesc. Toate cele trei condamnări la moarte, sau mai precis: toate cele trei convocări la moarte aparţin unuia şi aceluiaşi autor.

— E neapărat necesar ca procurorul, sau judecătorul, sau juriul, să-l numim: autorul sentinţei, să fie în acelaşi timp şi călăul? întrebă Victor Marian.

— E o întrebare foarte grea… recunoscu doctorul Tudor. Mă obsedează şi pe mine. E grea, pentru că…

— Pentru că duce la nişte implicaţii teribile… îi luă Victor Marian vorba din gură. Unul convoacă şi alţii ucid… Sau, în cel mai fericit caz: unul convoacă şi altul ucide. Cel puţin doi complici. Mi se pare că mai rămâne o posibilitate: unul convoacă şi amândoi ucid…

— Da, e o aritmetică simplă, plauzibilă, dar în cazul acesta trebuie să abandonăm ipoteza asasinului maniac. Dementul, maniacul, obsedatul a fost, este şi va rămâne întotdeauna un criminal solitar. El ucide fără mobil exterior, vizibil şi palpabil. Ori fără un asemenea mobil nu pot exista complici… Să se întâlnească doi maniaci, în acelaşi loc, în aceeaşi perioadă şi să aibă amândoi aceeaşi obsesie, e absurd, nu exagerat… Ipoteza unor crime în colectiv, a unor crime cu mai mulţi autori, trebuie să pornească de la un mobil foarte ispititor, sau foarte spectaculos, cum sunt conjuraţiile, asasinatele politice, ceea ce nu cred că se potriveşte cazurilor de aici şi situaţiei de aici.

Victor Marian îşi ridică braţele în sus, parcă s-ar fi predat în faţa cuiva:

— Zău că nu mai pricep nimic. Mi s-a făcut întuneric în cap şi mai ales m-a părăsit curajul. Mi-e teamă să mai caut ipoteze. Parcă mă izbesc de un zid de cauciuc care mă respinge…

Un zâmbet vag, palid apăru pe faţa doctorului Tudor:

— Pot să te asigur că starea asta nu va ţine mult…

— Mă cunoaşteţi mai bine, se alintă o clipă tânărul detectiv. N-am putea totuşi să încropim un start?… Câteva fapte există şi câteva indicii: trei crime, trei convocări fatale, toate trei în posesia noastră, arma uneia dintre crime. Dar nu înţeleg de ce n-aţi pornit încă la atac împotriva acestui Marinó?

— Vom face şi acest pas, răspunse doctorul Tudor. Nu m-am grăbit pentru că gestul lui nu mi s-a părut că face parte din startul de care vorbeai. Prea seamănă cu un gest de sinucigaş. Dacă se plimbă de dimineaţă pe terasă, n-a putut să nu-şi de seama că terasa e sub observaţie. Să încerce în aceste condiţii să se debaraseze de arma cu care a înfăptuit o crimă, mi se pare o tentativă de sinucidere.

— Dar cum putea altfel să scape de ea? întrebă Victor Marian. A aruncat-o într-un tufiş crezându-se neobservat… Să nu credeţi că nu încerc să mă pun şi eu în pielea unui astfel de om. Mă plimb cu arma în mânecă şi când prind momentul favorabil o arunc. Trebuie să scap de ea…

— Nu voi nega categoric ideea pe care ţi-o oferă substituirea dumitale, spuse doctorul Tudor. Se poate întâmpla şi aşa. Dar e mai plauzibil ca un criminal, care în mod absolut stupid, a păstrat la el arma crimei, o armă absolut banală, să caute alt mod de a se debarasa de ea, în clipa când se simte încolţit. De ce să n-o ascundă sub preşul de pe coridor, sau în baia comună, sau în coşul de hârtii de la uşa altuia? Când arma nu mai poate fi ascunsă decât în perimetrul hotelului, nu mai contează dacă se face aceasta înăuntru sau afară. Contează un singur lucru: să nu fie observat când o ascunde. Ce s-a întâmplat cu domnul Marinó şi arma s-ar putea rezuma astfel: a folosit singurul mod de a se debarasa de armă care-l putea trăda, ceea ce e stupid. Chiar dacă s-ar fi găsit arma în camera lui putea să se apere susţinând că i-a pus-o cineva. Atunci de ce a folosit singurul mod care-l putea trăda?… Nu în relaţia cu Marinó arma poate deveni un start, îmi închipui eu, ci în întreg complexul de împrejurări care a adus-o în relaţie cu Marinó şi asta nu cere cea mai mare urgenţă. Să nu interpretăm pe detectivii oficiali din romane, întotdeauna detestabili, care se reped lacomi şi cretini asupra primei nade groteşti aruncată de undiţa autorului… Mult mai important este să căpătăm certitudinea că arma găsită, văzută, ascunsă sau blestemată de Marinó e într-adevăr arma crimei…

— Asta înseamnă că aveţi o idee ascunsă! aproape că se bucură Victor Marian.

— Nu chiar… se retrase doctorul Tudor. Mă gândesc tot la ideea startului şi arma noastră este un oarecare component al unuia din elementele adunate la start. Legătura este încă îndepărtată şi confuză. Dacă ar fi aproape şi clară, o cuantă de adevăr ar fi de partea

noastră… În sfârşit. Să încercăm să stabilim startul: cele trei bilete, arma şi mai ales un asasinat ratat, care, în curând, va putea să vorbească…

— Oare nu e în pericol acolo, la spital? se înfioră pentru o clipă Victor Marian.

— Nu! Atâta vreme cât niciunul din clienţii hotelului nu poate să plece de aici… Da… Sunt ferm convins că tragediile acestea de care ne ocupăm nu depăşesc în cauzele şi în consecinţele lor zona hotel pensiune. Ar fi de-a dreptul jalnic şi la nivelul celor mai slabe romane să emitem teoria criminalului vagabond, sau a unui grup exterior care are menirea să necăjească, sau mai bine zis să jignească lectorul… Dar până ce va vorbi Paul Soran trebuie să facem biletele să vorbească. Până ce ni se va răspunde dacă arma găsită e arma crimei, trebuie să obţinem toate răspunsurile posibile ale acestor sentinţe stranii, atât de docil acceptate. Căci dacă este ceva dincolo de straniu, dincolo de absurd atunci acel ceva îl constituie aceste bilete cu puterea lor de fascinaţie. Fiecare bilet este o enigmă, atât prin sine însuşi, cât şi prin puterea lui. Uneori chiar mă gândesc dacă nu cumva ideea unică şi extravagantă a acestor bilete este însăşi cauza crimelor. E absurd, ştiu, pentru că nu se comit trei crime doar pentru a se încerca puterea de fascinaţie a unor cuvinte scrise… Dacă n-ar fi această particularitate misterioasă în fiecare şi în jurul fiecărui bilet…

— Dar e firesc să aibă fiecare o particularitate, spuse Victor Marian. Doar fiecare a fost adresat altcuiva… Conţinutul fiecăruia mi se pare, mai ales acum după ce biletele şi-au făcut efectul, foarte lapidar şi precis, ca un ordin care trebuie executat. Vino la ora fixă, în cutare loc, gata!

— E doar o aparenţă, îl contrazise doctorul Tudor şi tocmai asta nu-mi dă pace. Dimpotrivă, mie biletele mi se par lăbărţate, nesigure şi confuze.

Victor Marian era pur şi simplu uimit. Ştia biletele pe dinafară. Atunci cum putea doctorul Tudor să facă asemenea afirmaţii? Fiecare bilet avea două rânduri şi jumătate…

— Îmi închipui la ce te gândeşti, îi întrerupse doctorul Tudor reflecţiile. Textul fiecărui bilet e foarte scurt, poate chiar prea scurt pentru un *rendez-vous* fatal, fiecare, chiar şi cel ilizibil, are trecută o oră în cifre şi un fix după ea… Ţi-am spus. Sunt simple aparenţe. Hai să citim biletul adresat lui Dan Ionescu…

— Îl ştiu pe dinafară! se repezi tânărul: „*Îţi scriu în fugă. Te aştept la ora şase fix, acolo unde ne-am înţeles, la Groapă. Ştii unde, nu?*” Nu e foarte lapidar?

— Nu! Replică doctorul Tudor cu fermitate. Nu e deloc lapidar. Şi mai ales nu seamănă cu un bilet scris în fugă… Ştiu, ne place să folosim această frază, când suntem grăbiţi şi vrem să salutăm pe

cineva, să-i spunem, sau să nu-i spunem câteva lucruri esenţiale. Dar eu nu *simt* că acest bilet a fost scris în fugă, pentru că după fraza care vrea să-l definească astfel, urmează un text mult prea lung şi confuz. Dacă scrii într-adevăr în fugă câteva rânduri, în primul rând nu cred că e necesar să spui asta, dar dacă vrei cu orice chip să-ţi declari graba, atunci continuarea cea mai firească ar fi aceasta: „*Te aştept la ora şase fix acolo unde ne-am înţeles… Sau: îţi scriu în fugă: te aştept la ora şase fix la Groapă*”… Ce rost au cuvintele: unde neam înţeles sau la Groapă, depinde care versiune o acceptăm şi apoi repetarea lor, aproape sub aceeaşi formă: „*ştii unde, nu…?*”. Oare biletul nostru nu repetă de vreo trei ori locul întâlnirii, deşi e scris în fugă? Eu cred că a existat ceva în gândirea celui care a scris biletul, dacă a ajuns la formularea aceasta lăbărţată şi confuză…

— În gândirea lui?! întrebă Victor Marian nedumerit. Poate că e o simplă problemă de stil!

— Nu! Nu e o problemă de stil… Eu încep să cred tot mai tare că prima frază: *Îţi scriu în fugă*, are misiunea sau destinaţia unei scuze. Îţi scriu în fugă, deci nu-ţi voi putea spune un anumit lucru foarte important. Dar care este lucrul cel mai important din acest bilet?… Ora întâlnirii? Probabil. Dar ea este fixată foarte precis: *şase fix*, ca să nu existe nici o confuzie. Să căutăm alt lucru important… Locul întâlnirii? Probabil… Şi iată că locul întâlnirii nu este fixat cu precizie. De aceea cuvintele: *unde ne-am înţeles* şi în final: *ştii unde, nu?*… La care Groapă, la care din cele două s-a fixat întâlnirea? La Groapa mare, sau la Groapa rea?… Să fi uitat oare autorul biletului, asasinul, locul întâlnirii? Să fi existat un *rendez-vous* verbal pe care biletul îl aminteşte numai?… Scris, sau oral, *rendez-vous*-ul fixat era un *rendez-vous* al morţii şi oare nu e absurd să chemi pe cineva la execuţie fără să ştii precis locul unde-l vei executa?… Redactat în forma pe care o avem noi, biletul dovedeşte mai degrabă uitarea sau necunoaşterea locului execuţiei…

— Dar e absolut imposibil! se revoltă Victor Marian.

— Ştiu că e absolut imposibil, răspunse doctorul Tudor. Un asasinat fulger, în plină zi, cu spectatori posibili, nu se poate comite la întâmplare. Dacă ora e precizată, atunci cu atât mai mult trebuie precizat locul. Iar biletul, în loc să-l precizeze, îl neagă, sau îl ameţeşte, în cel mai bun caz.

— Poate pentru noi, poate numai nouă ne dă această impresie, spuse Victor Marian. Noi îl interpretăm astfel…

Doctorul Tudor îl privi câteva clipe pe Victor Marian, ca şi cum i-ar fi reascultat cuvintele, apoi încuviinţă în felul lui, obosit şi nesigur:

— Da… S-ar putea. S-ar putea ca totul să depindă de interpretarea noastră. La urma urmei e hotărâtoare şi are valoare numai interpretarea pe care i-o dă destinatarul…

Victor Marian îşi savură succesul, o clipă, printr-o respiraţie exagerată, retorică, apoi îşi aminti de caracterizarea făcută de doctorul Tudor pentru toate biletele:

— Credeţi că şi biletul adresat lui Paul Soran îşi are ciudăţeniile lui?

— Din fericire, cu Paul Soran vom putea discuta şi poate că vom clarifica mai lesne şi mai sigur ciudăţeniile…

— Vă gândiţi la ora întâlnirii, în vijelia aceea îngrozitoare, după câte mi s-a spus.

— Nu putem şti dacă avem dreptul să calificăm ca îngrozitoare ora întâlnirii, spuse doctorul Tudor. Depinde de ora la care s-a scris şi s-a primit biletul. Până pe la şapte seara, vremea a fost frumoasă, mai ales după prânz. Asta se poate vedea şi din însemnările lui Vladimir Enescu. Nici dimineaţă n-a fost mereu ploaie. Dacă biletul a fost scris într-o oră cu soare şi a fost primit tot într-o oră cu soare.? Nu, nu asta e ciudăţenia… Locul întâlnirii e ciudat. De ce o întâlnire romantică, de noapte târzie, sugerată şi de stilul biletului, să se fixeze într-un loc atât de puţin romantic: lângă o fântână părăsită, împrăştiind mirosuri pestilenţiale, după cum ne spune Vladimir Enescu?… De ce tocmai acolo?

— Pentru mine răspunsul e foarte simplu: numai acolo asasinul putea să se debaraseze de cadavru!

— Într-adevăr! aprobă doctorul Tudor. Acesta e un punct de vedere… însă al unei singure părţi. Întâlnirea însă, de aceea se numeşte întâlnire pentru că interesează cel puţin două părţi…

— Din fericire, cum aţi spus dumneavoastră, îl avem pe Paul Soran, care ne va putea răspunde la întrebare…

— Da… medită doctorul Tudor. Ne va răspunde, dar prin aceasta nu va dispare ciudăţenia. Pentru că totuşi Paul Soran a acceptat întâlnirea, acolo, lângă fântână. Trebuie să reţinem ideea că locul îl avantaja într-un fel sau altul pe asasin. E singura idee posibilă…

— V-am spus! accentuă Victor Marian. Numai acolo se putea debarasa de cadavru…

— Dar de ce avea oare nevoie să se debaraseze de cadavru? După hecatomba dinainte…

— Ştiţi la ce mă gândesc? se îmbujoră tânărul. Primul asasinat putea fi luat drept un accident. Al doilea de asemenea. Dispariţia celui de al treilea cadavru nu putea să sugereze un al treilea accident, tot prin înec? Cine s-ar fi gândit să caute într-o fântână părăsită un om dispărut, după două înecuri spectaculoase?… Am găsit chiar şi un mobil pentru cea de a treia crimă. Asasinul n-avea de unde să ştie că Radu Stoian, în clipa când a fost scos din apă, nu ia şoptit, salvatorului, cu ultimele puteri, câteva cuvinte care-l puneau pe el în primejdie, care-i dezvăluiau identitatea. Trebuia deci să înlăture un

martor periculos…

— Ipoteze… vorbe… căzu pe gânduri doctorul Tudor. Ne va răspunde Paul Soran. Şi poate ne va răspunde ce chip i s-a părut că recunoaşte îndărătul acelor cuvinte misterioase: *ştii cine te cheamă, nu?*

— Dacă s-ar fi putut citi şi biletul adresat lui Radu Stoian, zâmbi tânărul, cine ştie ce ciudăţenii şi mistere ne-ar fi tulburat?

— Şi aşa, ilizibil, este un centru de mister, spuse doctorul Tudor. Are şi el ciudăţenia lui…

— Vă gândiţi la cifra care se poate recunoaşte pe el? Întrebă mirat Victor Marian. Credeţi cumva că nu reprezintă ora întâlnirii?

— Nu… În privinţa orei, autorul biletelor e foarte precis, chiar are grijă să adauge *fix* după fiecare oră propusă. Ciudăţenia e de altă natură. Ce a căutat acest bilet în buzunarul unui costum de baie, care e îmbrăcat cu acest scop? Un asemenea bilet e pus într-o carte, sau în buzunarul unei haine, sau oriunde într-o cameră, dar să fie băgat în buzunărelul unui costum de baie cu care se intră în apă e cel puţin ciudat, dacă nu absurd. Ar fi o explicaţie particulară… Mi se pare că vrei să spui ceva… Poftim!

— Mulţumesc, se înclină Victor Marian. Mă gândeam şi eu la o explicaţie. Poate că biletul i s-a transmis chiar pe plajă. Nu direct, pentru că ar fi fost mai simplu un rendez-vous oral. Ci printr-un intermediar… Ştiu, e cam exagerat din cauza necesităţii complicilor… Dar dacă i s-a lăsat într-un anumit loc, unde Radu Stoian trebuia să-l găsească?

— E adevărat… Deci ora primirii biletelor de către destinatari devine foarte importantă. Dacă am putea so aflăm înaintea convorbirii cu Paul Soran…

— Voi face tot ce se poate! înţelese Victor Marian.

2

Nu mult timp după plecarea lui Victor Marian, doctorul Tudor primi vizita unui tânăr slăbuţ, înalt, cu ochii foarte iscoditori, care-i aminti din prima clipă pe unul din eroii însemnărilor lui Vladimir Enescu.

— Emil Sandu, se recomandă musafirul.

— Avocatul Emil Sandu, îl întregi doctorul Tudor.

Oaspetele înghiţi de câteva ori în sec, apoi vocea i se încărcă de durere, revoltă şi regrete:

— La Dreptul Roman, din cauza unui conflict absolut particular cu unul din asistenţi, de fapt agentul profesorului, pârâtor de ultima speţă. N-au vrut să-mi dea examenul…

— Un moment! îi întrerupse doctorul Tudor erupţia. Cu ce scop ne onorează vizita dumitale? Doreşti o informaţie oarecare, sau vrei să faci o depoziţie voluntară?

— O depoziţie voluntară, răspunse cel întrebat, parcă împotriva voinţei sale.

— Perfect. În cazul acesta, dacă numele este cel real, trebuie însoţit automat şi de profesiunea reală. Vreau să fie foarte clar. Student? În ce an? La ce facultate?

Emil Sandu parcă auzea detunături nu vorbe, deşi vocea doctorului Tudor nu-şi ridicase tonul.

— Emil Sandu, student în anul patru la Facultatea de Drept. De fapt ar fi trebuit să ştiu că aşa se procedează.

Doctorul Tudor îl invită cu un gest al mâinii să-şi susţină depoziţia. Musafirul se supuse imediat:

— Aş fi preferat anonimatul, dar în situaţia în care ne găsim, bănuiesc că nu se poate… Sigur, dacă tăceţi… Iată ce-am vrut să vă spun: l-am văzut pe unul din clienţii hotelului ascunzând ceva într-un boschet. Dacă ar fi fost orice altceva n-aş fi venit la dumneavoastră. Dar mi s-a părut că obiectul pe care-l ascundea era un cuţit, un cuţit cam ciudat… M-am gândit că poate vă interesează un asemenea fapt… Ştiţi, ca viitor avocat, trebuie să ajut justiţia, întotdeauna…

— Vă mulţumim, îi răspunse doctorul Tudor şi apreciem gestul dumitale. Dar pentru că îl considerăm foarte important, aş vrea să aducem declaraţia la stadiul de a fi formulată în faţa tribunalului, în expresia ei cea mai precisă. Ce anume aţi văzut?

Pe Emil Sandu începeau să-l treacă sudorile:

— Ce anume am văzut?… E drept că nu l-am văzut pe domnul Marinó, pentru că despre el e vorba, scoţând obiectul din buzunar. M-am uitat, întâmplător, pe geam chiar în clipa când arunca un obiect în boschet. Abia după aceea am văzut că obiectul e un cuţit.

— Termenul *ascuns* mai poate fi reţinut după acest aruncat? întrebă doctorul Tudor. Care termen redă mai precis gestul?

— Cred că termenul *aruncat*, răspunse Emil Sandu şi imediat adăugă sigur şi emfatic: pe care îl pot menţiona sub stare de jurământ în faţa tribunalului!

— Există şi alte observaţii cu privire la comportarea cetăţeanului Marinó? Sau poate că posedaţi alte date referitoare la alte probleme care ne interesează?

Emil Sandu nu ştia ce interpretare să dea întrebării doctorului Tudor. Oare nu conţinea şi o nuanţă de ironie, sau de dispreţ? Dar era imposibil! După un asemenea serviciu, gratuit…

— La alte date şi la alte probleme nu m-am gândit, răspunse el. Ştiţi cum e. Dacă nu eşti întrebat foarte precis despre un anumit lucru poţi să uiţi detalii de mare importanţă. Vă promit că vă voi sta la

dispoziţie dacă veţi avea nevoie de mine… Deocamdată nici nu ştiu foarte bine ce s-a întâmplat. Doar zvonuri şi vorbe şi tot felul de aiureli. Nu că aş vrea să aflu de la dumneavoastră precizări… Dar despre *comportarea*, mi se pare că acesta a fost termenul pe care l-aţi utilizat, despre comportarea domnului Marinó, în sensul larg al acestui cuvânt, aş mai avea ceva de adăugat. Cred că… În sfârşit, nu ştiu în ce măsură vă poate ajuta… L-am văzut pe domnul Marinó vizitând-o în câteva rânduri pe profesoara Silvia Costin… Nu, n-ar fi nimic deosebit. Orele vizitelor nu mi s-au părut însă foarte etice… Iar adineauri, după ce l-am surprins pe domnul Marinó ascun… Pardon! Aruncând cuţitul, am văzut-o, întâmplător, pe profesoara Silvia Costin furişându-se în camera lui. N-am exagerat termenul. Într-adevăr, dădea impresia că se furişează.

— Prin a furişa înţelegi, cred, a nu dori să fii văzut?

— Exact! zâmbi Emil Sandu pe deplin satisfăcut.

— Şi dacă o persoană care nu vrea să fie văzută, adică se furişează, e totuşi văzută de altă persoană, această altă persoană, întrebă doctorul Tudor, în zeflemea, ce îndeletnicire are?

— Are… noroc! răspunse surprinzător Emil Sandu. Nu e prima dată când susţin că norocul este în fond o îndeletnicire, poate chiar o profesiune… Şi dacă nu vă supăraţi mi-aş permite o întrebare, de ordin personal: a apărut în ultima vreme în regiunea aceasta o dihanie, o gânganie primejdioasă care se numeşte „scorpia roşie”?

— Care este sursa acestei întrebări? întrebă doctorul Tudor, stăpânindu-şi cu greu surprinderea.

— Sursa? răspunse Emil Sandu. Când l-am întrebat pe arhitectul Dorian, un amic mai vechi, ce sa întâmplat aici, de e atâta vânzoleală şi salvare şi poliţie, mi s-a răspuns de către avocatul Gilbert Pascal, care era în aceeaşi cameră… Adică n-a fost un răspuns ci o scăpare, un tremur, un fel de exclamaţie de groază: „Ah! Scorpia roşie!” Mai mult n-am putut să aflu. S-au uitat unul la altul, cam înfricoşaţi, dar au schimbat subiectul discuţiei…

— Şi cauza întrebării? îl aţinti doctorul Tudor.

— Cauza?… Ca să ştiu ce măsuri de precauţie să iau când mă voi duce la plajă…

„Oare are numai reflexe neaşteptate”, se întrebă doctorul Tudor, după plecarea musafirului, „sau îşi camuflează inteligenţa, cum fac unii recruţi, la armată, pentru a trece neobservaţi? Dar atunci de ce a venit aici? Nu ca să iasă în evidenţă?”

3

După ce confruntă scrisul de pe fiecare declaraţie cu cel de pe biletul adresat lui Dan Ionescu şi după ce repetă operaţia de câteva ori, Ion Roman mormăi nemulţumit:

— Nimic. Nici o asemănare. Nu sunt expert în grafologie, dar nici novice nu sunt. Şi totuşi am impresia că scrisul acesta de pe bilet îmi spune ceva. Îl simt undeva în apropiere, nu ştiu dacă mă înţelegeţi…

— Poate fiindcă e prea simplu, prea caligrafic, fără nici o personalitate, spuse doctorul Tudor. Aceasta este caracteristica scrisului de pe bilet… Parcă ar fi scris de un elev, sau de o elevă, pentru ora de caligrafie…

— Da, încuviinţă Ion Roman şi mă gândesc dacă nu şi acest stil caligrafic este o metodă de a-ţi preface scrisul pentru a nu fi recunoscut. Unii, cei mai mulţi, îşi scriu cu mâna stângă anonimele, alţii desenează litere de tipar, alţii chiar culeg litere de tipar, din ziare; de ce să nu admitem că şi a recurge la caligrafie este o metodă de a scrie anonime?… Dar de ce mi se pare că am mai văzut scrisul acesta undeva?

— Scrisul model, scrisul din caietele de caligrafie nu sa uită niciodată, spuse doctorul Tudor. Şi alte rezultate în afară de acest eşec?

— Am intrat într-o reţea de păianjen, oftă Ion Roman. Adică în vreo zece reţele, suprapuse şi încâlcite. Pe scurt: pentru perioada celui de al doilea asasinat, toţi au alibiuri. Fiecare susţine că a fost în larg. Niciunul însă nu poate jura că l-a văzut pe celălalt lângă el. Dar culoarea căştilor după care eu i-am identificat cu binoclul corespunde culorii declarate de fiecare. De aceea cred că se poate conta pe alibiurile lor, în cazul Radu Stoian… Pentru perioada primului asasinat nu am putut culege de la fiecare alibiuri sigure… Adică mi s-au dat astfel, ca sigure, dar ele sau infirmat prin celelalte declaraţii. De pildă profesoara Silvia Costin susţine că a stat în preajma domnului Marinó, de pe la ora 5, când au sosit la plajă, până la ora 6 şi 15 minute când au plecat împreună în larg… Domnul Marinó susţine însă că a stat tot timpul singur, pe plajă şi a înotat singur… În schimb, arhitectul Dorian declară că nu s-a dezlipit de profesoara Silvia Costin, pentru a o apăra de eventuale surprize, dar acest lucru nu apare în declaraţia profesoarei… Şi Vladimir Enescu declară că a stat în preajma profesoarei, până când aceasta a intrat în apă, dar arhitectul Dorian nu-l remarcă în declaraţia lui. Avocatul Gilbert Pascal… Spune că în acea perioadă a discutat nimicuri cu arhitectul Dorian, cu avocatul Emil Sandu… Care între altele nu şi-a luat ultimul examen la Dreptul comparativ… Şi nu suflă un cuvânt despre domnişoara Elena, care declară că a stat tot timpul, în cort, cu avocatul Gilbert Pascal. În schimb, Emil Sandu susţine că aproape nu s-a dezlipit de domnişoara Elena şi că n-a ieşit nici o clipă din zona corturilor. Aşa scrie, să vă

citesc: „*Între cinci fără un sfert, nu pot să indic foarte precis ora şi 6 şi un sfert, de asemenea o oră aproximativă, am stat aproape tot timpul lângă domnişoara Elena Pascal… Să ştiţi că o cheamă Elena Luscalu… Poate că am mai schimbat câteva cuvinte şi cu alţii: arhitectul Dorian, avocatul Gilbert Pascal, ziaristul Vladimir Enescu, nu-mi amintesc cu precizie, dar n-am părăsit nici o clipă zona corturilor*”. Eu am întrebat atât: Cum v-aţi petrecut timpul de la sosirea la plajă şi până v-aţi înapoiat din larg, după accident? Şi am mai cerut să se indice orele aproximative ale sosirii la plajă şi ale plecării în larg. În privinţa orelor nu prea există confuzii… Dar altceva n-am întrebat… De ce a ţinut domnul Emil Sandu să specifice, voluntar, că n-a părăsit zona corturilor? Nu vi se pare ciudat?… Groapa rea e la câteva sute de metri în afara zonei corturilor…

— Da… spuse doctorul Tudor. E destul de ciudat, în cazul acesta… deşi are mania voluntariatului…

— Am insistat asupra acestui punct, ca să se reţină, continuă Ion Roman. Dar toate declaraţiile din perioada în care a fost asasinat Dan Ionescu sunt încâlcite şi nesigure. N-am găsit trei oameni care să fi stat împreună şi nici chiar doi cărora să le corespundă întocmai declaraţiile… Cam la fel stau lucrurile şi în perioada dintre orele 12 şi 2 noaptea. Unele declaraţii se bat cap în cap, altele sunt foarte nete: am dormit… Să vi le redau pe scurt… Până la 12,30 domnii Andrei Dorian şi Gilbert Pascal au discutat împreună… Apoi domnul Dorian s-a culcat, iar domnul Pascal i-a spus mai întâi bună seara „nu mai mult de patru secunde a durat” zice el, domnişoarei Elena, adică „nepoatei mele”. Am deschis uşa, i-am făcut semn cu mâna, bună seara, atât. Apoi s-a culcat şi el. Domnişoara Elena, în schimb, susţine că n-a văzut pe nimeni, deşi domnul Emil Sandu, sugerează, cavalereşte, că ar fi petrecut câteva ore, după miezul nopţii, în camera domnişoarei Elena. Domnul Marinó a dormit, la fel ca şi profesoara Silvia Costin. Domnul Vladimir Enescu n-a repetat decât ceea ce ştim. Nici nu i-am mai cerut să scrie… După cum vedeţi, nici această perioadă nu e prea bogată în alibiuri; nici o declaraţie nu e susţinută de o alta… Cum o să ieşim din încâlceala asta, nu ştiu…

Doctorul Tudor nu făcu nici un comentariu, se uită doar spre Victor Marian, care pătrunsese de multă vreme în cameră, dar aşteptase să se termine raportul lui Ion Roman. Era în privirea doctorului Tudor acel îndemn pe care-l aştepta:

— La mine lucrurile sunt mult mai simple, începu el, poate de aceea şi mai ciudate în consecinţele lor. Să vă spun sincer, nu m-am aşteptat la aşa ceva… Dar să fiu ordonat… Mi-am bătut multă vreme capul şi lucrul acesta nu e deloc în favoarea mea, cu întrebarea: cum să lămuresc enigma mişcării biletelor, fără să-l deranjez pe Paul Soran?… Bineînţeles că răspunsul era la câţiva paşi de mine… Da,

până la urmă m-am gândit să întreb la pensiune, mai mult din nevoia de a face ceva. Şi mai că eram să cad jos când am auzit răspunsul proprietăresei: „Vă interesează scrisorile primite de băieţi? I le-am dat domnului Dan, ca să le înmâneze el celorlalţi, sau să le lase în camerele lor…”

Era un moment greu. Până şi Victor Marian făcuse pauza mai degrabă din cauza emoţiei decât pentru a constata efectul vorbelor sale. Doctorul Tudor îl îmboldi, în tăcere, să continue.

— Da, reluă tânărul. Lucrurile s-au întâmplat astfel: Pe la ora douăsprezece şi ceva unul din portarii hotelului i-a adus proprietăresei un plic mai mare, cu antetul hotelului, pe care era scris cu litere de tipar: PENTRU PENSIUNEA MIOARA. Proprietăreasa l-a desfăcut şi a găsit în el trei plicuri mai mici, tot cu antetul hotelului, fiecare adresat unuia din băieţi. Numai numele fiecăruia, scris cu litere mari de tipar, nimic altceva. Plicurile erau lipite. Şi fiindcă l-a văzut pe Dan Ionescu în preajmă i le-a încredinţat lui. I le-a dat aşa cum le-a primit: în plicul cel mare. Dan Ionescu le-a luat, fără să pară surprins, n-a întrebat nimic, i s-a părut însă că zâmbeşte şi a urcat sus cu ele. Probabil că a lăsat plicurile pentru Radu şi Paul în camerele acestora, pentru că, după spusele proprietăresei, cei doi băieţi nu erau în pensiune…

— S-a găsit un plic mototolit, cu antetul hotelului, în camera lui Radu Stoian, în coşul de hârtii, îşi aminti Ion Roman. Şi parcă am văzut unul asemănător şi în camera lui Dan Ionescu, dar nu le-am dat atenţie… Cum dracu’ au ajuns la hotel?

— M-am întrebat şi eu la fel, spuse Victor Marian. Am căutat portarul şi l-am găsit. Nu ştia nimic altceva decât că le-a primit de la funcţionarul de la recepţie cu porunca de a le duce la pensiune. L-am găsit şi pe funcţionar, care mi-a răspuns foarte candid că a descoperit plicul adresat pensiunii în cutia de corespondenţe a hotelului care se deschide de două ori pe zi: la douăsprezece ziua şi la opt seara. De unde deduc că autorul biletelor cunoştea foarte bine obiceiurile de la hotel. Două din condamnări erau hotărâte înainte de 8 seara.

— Nu se putea mulţumi numai cu a cunoaşte obiceiurile, interveni doctorul Tudor. Probabil că a şi supravegheat toată mişcarea corespondenţei, pentru a face faţă oricăror accidente eventuale… Şi însăşi faptul că plicul a fost introdus în cutia de corespondenţe… Da, aştept…

Victor Marian mulţumi încă odată pentru stilul doctorului Tudor de a-şi lăsa colaboratorii să-şi ducă ideile până la capăt, de a le lăsa satisfacţia iniţiativei.

— Da, m-am gândit şi eu că plicul nu putea să fie introdus în cutia de corespondenţe, fără să atragă atenţia, decât de un client obişnuit al hotelului, care putea folosi pentru această operaţiune de două secunde un moment favorabil, cel mai favorabil, când nu risca să fie văzut de

nimeni. Şi am întrebat dacă în cursul dimineţii de luni, până la douăsprezece, când sa deschis cutia de corespondenţe, a mai vizitat cineva holul hotelului, în afară de clienţii obişnuiţi. Funcţionarul şi apoi portarul, mi-au confirmat presupunerea: din cauza vremii urâte, hotelul n-a avut nici un vizitator în cursul dimineţii de ieri. Numai factorul poştal, la ora obişnuită: douăsprezece… Deci nu mai încape nici o îndoială: autorul biletelor, asasinul, sau asasinii, se află aici, printre noi!… Mi-am amintit şi jurnalul lui Vladimir Enescu… În cursul dimineţii de ieri, cu excepţia lui Paul Soran, care era la teatru, toţi ceilalţi clienţi ai hotelului şi ai pensiunii se aflau aici… Prin urmare, exceptând victimele, fiecare putea să introducă plicul în cutia de corespondenţe… Dumneavoastră ce credeţi?

Întrebarea lui Victor Marian îl trezea parcă dintr-un somn greu pe doctorul Tudor:

— Ce cred eu?… Istoria acestor bilete pare ireală… Trei sentinţe de condamnare la moarte date toate odată, trei condamnări hotărâte în acelaşi moment… Şi toate trei executate! Cine poate avea o astfel de putere?… Să condamni pe cineva la moarte, să-l convoci la locul execuţiei, să vină acolo fără întârziere, să-l execuţi şi asta să se întâmple de trei ori, în decurs de numai 7 ore, iar fiecare execuţie să se facă după alt ritual… E prea mult! E neverosimil!

— Parcă ar fi nişte asasinate consimţite… se înfioră Ion Roman. Numai că fiecare victimă s-a opus execuţiei…

— A căzut şi mobilul meu, îşi aminti Victor Marian. Un moment crezusem că Paul Soran a fost ucis, sau a fost condamnat la moarte, de teamă că ar fi putut auzi de la Radu Stoian cine ştie ce amănunt care ar fi dus la identificarea asasinului… Acum ştim, cel puţin, că toate crimele au fost proiectate înainte de ora 12 ziua, aceasta fiind şi o dovadă netă a premeditării lor… Dar rămâne întrebarea dumneavoastră: ce căuta biletul de întâlnire în buzunarul costumului de baie?… Acum simt şi eu cât de absurd pare gestul lui Radu Stoian. De ce a luat biletul cu el în apă?… Ca să-l prezinte la intrare? Unde? În iad…?

— Dac-ar fi asta singura întrebare! spuse doctorul Tudor. Dar mai sunt şi altele: nepăsarea lui Dan Ionescu când i s-au dat cele trei plicuri, seninătatea cu care Paul Soran a acceptat întâlnirea, după miezul nopţii, într-un loc ciudat…

— Poate că s-a mai întâlnit acolo şi altă dată, noaptea, cu o anumită persoană? sugeră Victor Marian.

— Poate, reluă doctorul Tudor… Şi deasupra tuturor această siguranţă a asasinului, sau asasinilor, că biletele vor ajunge la cei chemaţi şi că fiecare va da curs invitaţiei… De unde atâta siguranţă?… Execuţiile au fost pregătite minuţios, aproape pedant. De unde atâta siguranţă că se vor produce întocmai, la locul şi în

momentul fixat…?

— V-am spus! insistă Ion Roman. O crimă împotriva tinereţii. Cine ştie de când s-a pus la cale!

Doctorul Tudor nu acceptă nici de astă dată ideea lui Ion Roman. O neagă prin tăcerea lui şi apoi prin întrebarea pe care i-o puse pe neaşteptate lui Victor Marian:

— Paul Soran nu s-a interesat la proprietăreasă, nu a întrebat-o nimic despre scrisoare?… Proprietăreasa a mai primit vreodată asemenea mesaje?

Victor Marian era de-a dreptul bucuros:

— Am întrebat-o! Exact aceste întrebări i le-am pus… Dar, din păcate, n-a putut să-mi dea nici un răspuns util. Paul Soran n-a întrebat-o nimic şi nici ea nu l-a întrebat pe Paul Soran, nu i-a trecut prin minte să-l întrebe, iar mesaje asemănătoare n-a mai primit niciodată.

— Poate aşa se explică seninătatea lui Paul Soran, interveni Ion Roman. N-a ştiut că şi ceilalţi au primit invitaţii. N-avea de unde să ştie. A fost tot timpul cu mine, de la cinci şi ceva, iar până atunci a fost la teatru… De Dan Ionescu mă mir…

— De ce? se miră Victor Marian. De unde ştia Dan Ionescu ce se află în plicurile celorlalţi?… Nu ni-l descrie Vladimir Enescu ca pe un tip superficial? Probabil că l-a preocupat numai biletul lui… Sau, cine ştie? L-o fi întrebat, sau s-o fi sfătuit cu Radu Stoian, dar asta n-o vom afla niciodată. Poate că fiecare a crezut că se întâlneşte cu altcineva.

— Radu Stoian a crezut, în orice caz, că se întâlneşte cu duduiţa Elena, spuse Ion Roman. Aş pune mâna-n foc…

Doctorul Tudor se ridică subit în picioare, ca şi cum ar fi vrut să scape de nişte laţuri. Vocea îi era însă calmă:

— E timpul să stăm mai serios de vorbă cu această domnişoară Elena? Cine se oferă să înceapă discuţia?

— Lăsaţi-o tot pe seama mea, spuse Ion Roman. Ca să nu-şi închipuie nimic altceva. Eventual s-o invite Victor.

4

Elena apăru în vârful picioarelor, veselă, cu gesturi mai mult decât dezinvolte, nu atât frivole cât vulgare. Nu putea să stea în echilibru extravagant pe sârma atitudinilor aristocratice. Victor o urmă, dar nu se aşeză lângă ea, ci la fereastră, pe o canapea unde doctorul Tudor răsfoia jurnalul lui Enescu. Ion Roman n-o lăsă prea multă vreme în nesiguranţă:

— Luaţi loc, aici! îi indică el un scaun care o instala cu spatele la

cei doi bărbaţi de pe canapea. Trebuie să mai completăm ceva la declaraţie…

— Gând la gând cu bucurie! răspunse Elena. Tocmai voiam să vin eu la dumneavoastră. Declaraţia pe care v-am dat-o nu e serioasă. Am făcut-o în glumă. De aceea daţi-mi voie să mi-o retrag.

— Poftim?! i se păru lui Ion Roman că nu auzise bine. Adică vreţi s-o înlocuiţi cu alta?

— Nu! zâmbi Elena. Vreau să mi-o retrag. Adevărata declaraţie o voi da în prezenţa unui avocat. Şi să ştiţi că în privinţa asta nu mă tocmesc!

Lui Ion Roman îi venea s-o apuce de nas, sau simţea nevoia să-i spună măcar câteva cuvinte mai dure, dar văzu un semn de „las-o în pace!" în atitudinea doctorului Tudor.

— Cum doriţi… râse la rândul lui, cam acru, dar vocea îi ascultă îndemnul interior şi deveni mieroasă: Nu vă putem împiedica şi nici nu voim să vă împiedicăm… V-am solicita însă ajutorul în lămurirea câtorva probleme. Ne gândim mai ales la perspicacitatea dumneavoastră…

— Cum aţi spus? întrebă ea cu subînţelesuri de panteră.

— Perspicacitatea, adică fineţea şi atenţia şi spiritul de a simţi amănuntele care scapă altora…

— O, sigur, zâmbi ea din nou. Am multă din asta…

— Tocmai. Ne-am dat seama din prima clipă şi cred că ne veţi oferi o mână de ajutor… Ştim că i-aţi cunoscut bine pe cei trei băieţi de la pensiune…

— Ce vrea să însemne acest *bine* pe care-l apăsaţi?

— Vrea să însemne, răspunse imperturbabil Ion Roman, că v-aţi plimbat cu ei, că au fost în vizită la dumneavoastră, de obicei noaptea, sau spre dimineaţă, dar nu împreună, ci fiecare singur şi fiecare în altă noapte…

— Dar asta e…

— Bineînţeles că n-am discutat asemenea lucruri cu domnul Papa, cu fostul dumneavoastră tată şi unchi. Şi ne-am gândit, bineînţeles, la vizite nevinovate…

Întreruperea cu ameninţarea subînţeleasă şi cu oferta nevinovăţiei avu un efect fulgerător asupra Elenei:

— Da, absolut nevinovate. Vai! Să nu-şi închipuie cineva cine ştie ce! Îmi place să ascult muzică în surdină, dar nu singură. Şi îmi mai place să dansez, noaptea, dar cu partenerul la distanţă. Sunt tânără, la urma urmei, nu fac gălăgie, nu irit şi nu deranjez pe nimeni, ştiu să-mi apăr nevinovăţia şi dacă dau peste unul mai obraznic îl cuminţesc bărbăteşte. Îl trăsnesc cât ai zice peşte! Credeţi că dacă aş fi fost altfel m-ar mai înfia papă…?! Dar el nu trebuie să afle micile mele escapade, el e de modă veche, el crede că dacă o fată dansează, gata!

Imediat va avea doi gemeni…

Ion Roman tuşi, puţintel stingherit şi pe un sfert convins de pledoaria pentru spirit modern pe care o făcea Elena. Pe canapeaua de lângă fereastră, Victor Marian îşi înfipsese unghiile în frunte ca să-şi oprească râsul prin durere.

— Bineînţeles că nu trebuie să afle, acceptă Ion Roman. Dar ca să nu afle el, trebuie neapărat să aflăm noi… Cred că mă înţelegeţi…

Elena clătină de vreo trei ori din cap, fără să înţeleagă despre ce este vorba. Simţea numai că nu trebuie să contrazică.

— Foarte bine! continuă Ion Roman. Am vrea să trecem cât mai repede peste vizitele acestea nevinovate. Mi se pare că joi seara…

— Joi seara? încercă ea să-şi amintească. Mi se pare că a fost Radu pentru câteva minute la mine, probabil ca să-i spun dacă-l prind bine hainele…

— Iar mai târziu, mi se pare după miezul nopţii, a fost Paul Soran. Probabil tot pentru…

— Ba nu! interveni ea vehement, mai mult ca să-i treacă mirarea. M-a rugat să-i împrumut nişte antinevralgice şi pentru că nu ştia cum să le ia, l-am învăţat eu şi a mai întârziat. A trebuit să-i fac şi un masaj… Nici măcar n-am ascultat muzică. Noroc că sa îndreptat, repede… Mi-a făcut un compliment, atât: că sunt o infirmieră foarte bună. Îmi place că e serios…

— Da… răsuflă Ion Roman ca după o caznă grea. Vineri, cam spre zori, v-a vizitat Dan Ionescu…

— Da, a vrut să mă ia la plajă cu noaptea în cap…

— Sâmbătă, tot spre zori, mă rog… Domnul Emil Sandu…

— Domnul Emil Sandu! părea că se miră Elena. Sar putea, dar nu cred. Parcă a venit cineva să-mi dea un tonic. Eram cam ameţită aşa că nu-mi amintesc foarte bine…

— Duminică, după teatru, probabil că aţi ascultat muzică frumoasă cu Radu Stoian şi după ce a plecat el, fiindcă aţi prins un program de canţonete siciliene, v-a făcut o vizită domnul Vicenzo Petrini…

— Don Petrini! făcu ea ochii mari. Parcă a plecat…

— Da, a plecat, îi răspunse Ion Roman. A plecat ieri seară. Duminică însă era aici…

Elena avea o figură extrem de ofensată:

— Aşa ceva nu admit! Don Petrini n-a fost niciodată în vizită la mine! E cea mai gogonată minciună. Nici în uşă n-a îndrăznit să bată, nici măcar mâna nu mi-a sărutat-o… E nemaipomenit! Să vă închipuiţi că pot să ascult muzică frumoasă cu un babalâc ca don Petrini! Nu mi-a călcat pragul. Asta e!

Ion Roman nu mai insistă. La urma urmei şi ruşinea avea o limită. Nu mai putea suporta panglicile de bilei ale Elenei.

— Nici nu ne interesează, o linişti el. Altceva am dori. Nu i-aţi

scris, sau nu v-a rugat cineva să-i scrieţi, sau nu l-aţi rugat pe cineva să vă scrie un bileţel prin care aţi fixat întâlnire vreunui prieten…?

— Nuuuu, răspunse Elena. O singură dată i-am scris un bileţel lui Dan, atunci când l-am rugat să-mi aducă antinevralgice. Sau cam aşa ceva. E singurul bileţel pe care l-am scris.

— E o întrebare foarte importantă! insistă Ion Roman.

— Tot ce se poate. Dar dacă nu pot să răspund altfel. N-o să-mi fie teamă să recunosc că i-am trimis cuiva un bileţel. Ce puteam să scriu în el ca să-mi fie teamă să recunosc? Mai mult decât să-l rog să ne întâlnim nu puteam să scriu. Despre lucrurile care vor să se facă în intimitate nu se scrie în bileţele. Nici măcar aluzii. Orice chemare usucă gâtul unui bărbat… Nu trebuie mai mult… Aşa că…

Nu numai vorbele, dar şi tonul ei era schimbat. Era aceeaşi fermitate şi siguranţă ca la început, când spusese că-şi va retrage declaraţia. Ion Roman ridică din umeri, mormăi câteva vorbe de mulţumire şi mai tuşi de câteva ori diplomatic. Fata se ridică imediat de pe scaun, pentru a înfrunta privirea lui Victor Marian. Dar o întâmpină vocea doctorului Tudor.

— Dacă nu mă înşel, spuse el în timp ce închidea caietul negru al ziaristului Vladimir Enescu, vineri pe la prânz, v-aţi întâlnit în holul hotelului cu o cunoştinţă, cu o duduiţă care-l aştepta pe domnul Vicenzo Petrini…

— Aaaaa! îşi aminti Elena. Roşcata! Clarissa! Sigur c-am întâlnit-o, prefăcuta! Cum l-o fi mirosit oare pe sicilian? Îl simţise că are pungă bună…

— O cunoaşteţi mai de mult? întrebă doctorul Tudor.

— Sigur că da. E ca şi mine… Studentă la conservator. Dar de fapt e amanta lui Avarian… Deşi o face pe angajata lui… Dacă domnul doreşte să mă conducă de unde m-a luat, aş pleca…

Victor Marian se întoarse imediat, parcă mai tulburat decât plecase. Dar şi ceilalţi erau la fel.

— Oare n-o fi asta *scorpia roşie* a lui Avarian?

Nu-i răspunse nimeni. Doctorul Tudor se uită la ceas:

— E ora şapte fără douăzeci şi cinci. La ora şapte pleacă un accelerat spre Bucureşti. Pleci cu el şi te întorci cât mai repede. Trebuie să afli tot ceea ce se poate afla de la domnişoara Clarissa… Şi tot ce se poate afla de la Avarian. Trenul pleacă la ora şapte fix!

Capitolul IV

1

Doctorul Tudor se retrăsese în dormitor. Îşi găsise un fotoliu lângă fereastra deschisă şi se adâncise în el parcă pentru a răsfoi caietul cu însemnări al ziaristului Vladimir Enescu. Ziaristul încă nu-l ceruse înapoi. Uitase de el sau voia să fie generos până la capăt?… Oare ce s-ar fi întâmplat, în ce stadiu ar fi fost ancheta, fără însemnările lui Enescu?… Noroc că-şi amintise la timp întâlnirea ziaristului cu roşcata care-l aştepta pe sicilian şi întâlnirea fulger şi cu fulgere dintre cele două domnişoare.

Uşa dormitorului se deschise brusc. Oare nu se ciocănise, sau nu auzise ciocăniturile? Era Ion Roman. Transpirat şi cu faţa roşie:

— Alta! se descărcă el. Parcă mai agresivă decât cea dinaintea ei. În orice caz mai înfricoşătoare. V-aş ruga să vă ocupaţi dumneavoastră de dânsa. Eu cam încep să scârţâi…

Silvia Costin stătea într-un scaun, cu faţa spre fereastră. Părea degajată, sigură, superioară, dar doctorul Tudor o simţi sub umbra unei emoţii, sau poate scăpată în ultima clipă de o mare emoţie.

— Vă ascult… o invită el. Cred că sunteţi profesoara Silvia Costin. Aţi venit tot în legătură cu declaraţia anterioară?

— Declaraţia?! se miră ea o clipă. Nu, n-am venit chiar pentru un asemenea fleac. E vorba de altceva, mult mai important. Şi mai întâi trebuie să mă descotorosesc de sentimentul că pot fi considerată o denunţătoare?

— Asta vă priveşte exclusiv! o avertiză cu voce rece doctorul Tudor. Şi întrucât pasul nu s-a făcut de tot…

— Înţeleg… Mai am timp să mă retrag. E o invitaţie neaşteptată şi elegantă. Mai ales că nu cunoaşteţi obiectul acestei vizite. Ar putea fi foarte grav…

— Tot acolo am ajunge, spuse doctorul Tudor. Îmi displace orice tortură, chiar cea verbală…

— Aveţi atâta încredere în conştiinţa omenească? îi dibui ea ideea. E o mare calitate… Într-o anumită profesiune.

— Pentru o conştiinţă încăpăţânată există fapte încăpăţânate care pot convinge conştiinţe normale. Iar pentru o conştiinţă normală, în limitele omenescului, există o sfântă logică, pe baza căreia se poate

realiza o relaţie normală şi necesară.

— Vă mulţumesc, spuse ea scurt. A trebuit să înfrâng două dileme, dar acum ştiu, asta mă priveşte exclusiv… Azi dimineaţă, nu cu totul întâmplător şi poate nu neapărat din nevoia de a simţi aer proaspăt, priveam terasa de jos a hotelului. Eram în holul de la etajul întâi, chiar în vecinătatea dumneavoastră, în apropierea scării care duce pe terasă, la una din ferestre… Şi am văzut, din păcate şi din fericire, un individ aruncând, de la una din ferestrele de la etajul întâi, un anumit obiect în direcţia unei persoane care se plimba pe terasă. Obiectul a poposit însă într-un boschet. Dacă v-aş spune că acel obiect era un cuţit vi s-ar părea ceva foarte grav?

Doctorul Tudor nu acceptă întrebarea profesoarei:

— De ce folosiţi termene diferite: obiect şi cuţit?

— Nu mi-am dat seama… tresări profesoara.

— Voi încerca să vă ajut eu, spuse doctorul Tudor. Aţi văzut o mişcare la fereastra unei camere, urmată de zgomotul unui obiect lovind boschetul. Nimic altceva decât o aruncare şi un zgomot jos. Probabil că persoana care depăşise boschetul, surprinsă de zgomot, s-a întors şi s-a uitat în direcţia de unde venise zgomotul. A văzut acolo un obiect pe care l-a ridicat şi l-a privit: un cuţit. De aici concluzia firească: obiectul aruncat a fost acel cuţit. Dar tot de aici şi diferenţa insesizabilă dintre cei doi termeni: obiect atâta vreme cât n-a fost văzut, apoi cuţit. Dacă aţi fi văzut cuţitul în aer, aţi fi spus foarte simplu: *am văzut un individ, aruncând de la o fereastră un cuţit în direcţia cuiva.* Dar procesul a fost absolut inconştient…

— Sunteţi remarcabil… spuse profesoara cu un glas aproape neîncrezător. Dar cu aceasta istoria nu s-a terminat de tot. O altă persoană a văzut scena, dar numai partea ei finală, din păcate, adică momentul când cel care ridicase cuţitul din boschet l-a aruncat la loc. A fost un gest necugetat, mai ales după cele întâmplate aici. Şi întrucât sunt convinsă că acel cuţit a ajuns aici şi că nu e un cuţit oarecare, ci un corp delict… Am crezut de cuviinţă că e obligatoriu să cunoaşteţi toată istoria lui. Obligatoriu pentru mine…

— Prin urmare a existat o anumită opoziţie…

— Exact… spuse profesoara, iarăşi surprinsă. A existat o opoziţie îndârjită din partea persoanei care a făcut gestul necugetat. Adică nu a existat, ci există încă… Acea persoană a ales calea negării… Nu a văzut şi nu a ridicat şi nu a aruncat nici un cuţit…

— E o cale foarte primejdioasă, pentru că intră în joc cinstea unui reprezentant al ordinei, spuse doctorul Tudor. Dacă acesta a văzut numai un moment al scenei, momentul final… E o problemă care se poate discuta şi se poate corobora cu alte mărturii, de pildă cu mărturia dumneavoastră. Dar a contesta momentul văzut şi declarat formal de un reprezentant al ordinii, e cu totul altceva. Vom fi mai

neclintiţi decât *acuzatul*…

— Am ştiut că situaţia e foarte gravă, dar rezistenţa nu e numai definitivă, într-un fel e şi necesară…

— În sensul că e singura cale de adoptat? începu să înţeleagă ceva doctorul Tudor. Vă asigur că ceea ce mai aveţi de spus e mult mai puţin grav decât ceea ce aţi spus până acum. Dar pentru că ezitaţi, voi încerca eu continuarea: domnul Marinó e încă soţul dumneavoastră legal?

— Nu… acceptă ea înfrângerea. E tatăl meu… de câteva săptămâni numai, de când s-a întors şi a făcut recunoaşterea formală… Sau mai bine zis de când a semnat nişte acte făcute cu mulţi ani în urmă…

— Înţeleg, spuse doctorul Tudor. Războiul… Probabil că l-a prins undeva în străinătate…

— Da… Şi războiul şi profesiunea lui. Niciodată nu stă prea mult într-o ţară. E artist de circ… Se spune că a fost cândva unul din cei mai mari acrobaţi şi jongleri ai lumii… Dacă n-ar fi semnat acele acte… Mi se pare că situaţia e fără ieşire. Nu pot face depoziţie în favoarea lui…

— Nu. Singura ieşire ar fi ca domnul Emil Sandu să-şi modifice depoziţia…

— Nu înţeleg… se sperie pentru o clipă profesoara Silvia Costin. Vreţi să spuneţi că individul care a aruncat în tata a declarat că l-a văzut ascunzând cuţitul în boschet?

— Aveţi o inteligenţă foarte rapidă, o felicită doctorul Tudor. E exact aşa. În momentul de faţă există două mărturii identice: una neclintită, alta în stadiul de a fi declarată formal. Totul depinde în clipa de faţă de depoziţia cealaltă…

— Dar nu înţelegeţi că individul nu şi-o va schimba? îşi strânse pumnii Silvia Costin. Tata l-a pălmuit… Pentru că a încercat să-l trişeze. Şi vă rog să-l credeţi pe tata, ştie ce spune: Emil Sandu e trişor de profesie. În felul lui un as…

2

— Abia acum ar trebui citit jurnalul lui Vladimir Enescu! spuse Ion Roman după plecarea profesoarei Silvia Costin. Câte nu mi se explică acum! Câte relaţii şi mişcări surprinse în fugă şi nevinovat de către ziarist nu-şi descoperă acum adevărul!… Oare cine o fi acest Moni Marinó care n-a avut vreme să-şi recunoască fiica în mai bine de 25 de ani?

Chiar în clipa aceea se auziră ciocănituri în uşă.

— Să nu fie lupul?! râse Ion Roman.

— Şi era chiar Marinó, cu faţa lui plină de riduri şi imobilă ca o mască stranie, cu aerul lui de forţă neobişnuită.

— Vreau să se ştie foarte clar, bătu el cu pumnul în masă, că declaraţiile domnişoarei Silvia Costin sunt nişte fantezii. Mă înfurii foarte rar, poate e a treia oară în viaţa mea, de aceea vă rog să mă scuzaţi şi mă voi strădui să-mi domolesc tonul… Domnişoara Silvia Costin a declarat că m-ar fi văzut nu ştiu cum azi dimineaţă pe terasă. E o aiureală, o fantezie! N-am văzut nimic şi n-am pus mâna pe nimic azi dimineaţă pe terasă. Dacă va fi nevoie voi angaja cei mai mari avocaţi din lume. Am tot ce vreţi: avere, relaţii, încăpăţânare. Cu mine nu veţi avea decât de pierdut… Nu va trece mult şi veţi simţi puterea mea, chiar aici! Imbecilii nu s-au gândit, dar veţi vedea singuri… Ştiu să mă bat, dar nu ştiu să fiu învins…

— Asta e o întâmplare, nu o lege… Sau poate o simplă dorinţă personală, îi ripostă doctorul Tudor.

— Nu sunt orator, se încruntă Moni Marinó. În douăzeci de ani n-am vorbit atâta. Nici astăzi nu vorbesc, deşi provoc mii de oameni la râs în fiecare seară. V-am spus ce am crezut şi ce am simţit. Am vrut să vă avertizez ca să puteţi face la timp rost de o plasă. Eu n-am lucrat niciodată cu plasă şi totuşi trăiesc.

— Poate că e o întâmplare, nu o lege… îl avertiză la rândul său şi în felul său, doctorul Tudor.

— V-am spus totul… Bună seara…

Încă înainte de a se întoarce şi a porni spre uşă, faţa lui suferi o metamorfoză uluitoare. Tot ce fusese mânie, răzvrătire, decizie, răutate se topi ca prin farmec. Era faţa unui om fără viaţă, resemnat, indiferent, adormit, faţă care nici nu-i mai privea, pentru că şi pleoapele îi căzuseră.

— Oare merge cu ochii închişi? se pomeni Ion Roman că întreabă după ce Moni Marinó închise uşa.

— Cred că e un adversar redutabil, pentru oricine, răspunse doctorul Tudor unei întrebări proprii. Şi nu mai poate fi nici o îndoială: domnişoara Silvia Costin e fiica lui adevărată. Şi până acum e unul din cele mai izbutite portrete ale ziaristului Vladimir Enescu. Aici peniţa lui a intrat mai adânc în hârtie… Va să zică acesta a fost cel de al doilea fir al dumitale: domnul Moni Marinó, artist de circ, acrobat şi jongler celebru, astăzi, probabil, clovn… Mai mult sau mai puţin celebru…

— Şi nu poartă cu el toate datele unui personaj ciudat? întrebă Ion Roman. Cred că nu există mai bună şcoală decât circul, pentru absolut orice profesiune periculoasă… Mai ales pentru una care cere mişcare permanentă, apariţii şi dispariţii trecătoare…

Doctorul Tudor îşi desfăcu neputincios braţele:

— Nu sunt deloc un inamic al circului. Dimpotrivă… Îmi pare rău

că nu l-am văzut cândva, în perioada celebrităţii şi pe domnul Moni Marinó… Dar mi se pare că în momentul când ţi l-ai ales ca pe al doilea fir nu ştiai că e artist de circ…

Îşi desfăcu şi Ion Roman braţele, neputincios:

— Iar acum când ştiu… Nu pot să cred…

— Primele două răzvrătiri: domnişoara Elena şi domnul Marinó, îşi aminti doctorul Tudor. Oare cine urmează la rând?

3

Arhitectul Andrei Dorian intră singur în salonul de anchetă şi consiliu, dar cu atâta siguranţă şi demnitate de parcă ar fi fost în fruntea unei armate de multe ori glorioasă.

„E ziua marilor schimbări şi contraatacuri", îşi spuse Ion Roman, în timp ce mormăi un răspuns neinteligibil la salutul superior al arhitectului.

Şi doctorul Tudor părea sleit în faţa impetuozităţii lui Andrei Dorian, deşi ghicea în figura lui cu încruntături distinse rezultatul unor sforţări copleşitoare.

— Cred că pot să iau loc, se invită singur avocatul. În primul rând vreau să vă informez că am întârziat, dar nu pentru a vă cere scuze am venit la dumneavoastră, o nu! Evident, nici pentru a primi scuze…

— Am impresia că doriţi să indicaţi o despărţire netă, îl preîntâmpină doctorul Tudor. Ca un măr tăiat în două felii. S-a şi realizat? Sau se tratează acum?… Mai este cazul să vă amintesc că mărul reprezintă un întreg, o armonie şi că aceasta ar fi necesitatea şi definiţia lui…

— Din păcate nu am timp pentru alegorii, sau pentru insinuări, chiar când se fac sub masca subtilităţii…

— A fost un simplu avertisment, îl întrerupse doctorul Tudor. Cel mai simplu. Prin armonie trebuie să se înţeleagă şi ordine şi corectitudine şi datorie socială, care nu se lasă prea uşor ştirbite, separate, sau tăiate…

Arhitectul părea de-a dreptul uimit:

— Dar dumneavoastră sunteţi un om inteligent, atacă el din înaltul cerului. Mă mir că nu înţelegeţi că nu am venit aici pentru vorbe… Am fi trimis-o pe domnişoara Elena care ştie să recite poezii, sau pe altcineva… Trebuie să aflaţi că mărul acela, sau cum vreţi să-l numiţi dumneavoastră, a fost tăiat, net! Şi nu din vina noastră. Evident, nici din vina dumneavoastră, doar vă faceţi datoria şi calitatea datoriei nu este o regulă fixă.

— Aceasta e o concluzie personală? îl luă doctorul Tudor în

zeflemea. O reflecţie personală?

— Din nefericire, răspunse arhitectul Dorian, nu. Nu este o concluzie personală. Probabil că vă fac o mare surpriză.

— Nu cred… Pentru că a mai trecut prin acest birou un emisar oarecum inocent, ba chiar şi un fel de avocat al inocenţei. A vrut să spună altceva, dar a spus multe…

— Domnul avocat Emil Sandu? tresări avocatul. Domnul Marinó? Dar dumnealui nu este avocat. Iar domnul avocat Gilbert Pascal nu s-a mişcat din cameră.

— Fosta dumnealui fiică! Nu se mai putu stăpâni Ion Roman. Actuala lui nepoată… Cred că înţelegeţi…

— Nu înţeleg, pentru că dumneaei nu e nici măcar studentă la drept… Aaaaa! Evident, înţeleg. Aţi făcut o parabolă! Dar nu e calitatea mea de a vă spune că faceţi cam multe… Deci, v-aş ruga să luaţi notă… Neam dat seama că s-au întâmplat lucruri foarte grave în jurul nostru. Atâţia poliţişti, atâtea ambulanţe, declaraţii. Avem şi noi ochi şi urechi şi mai ales ceea ce le trebuie multor altora!… inteligenţă. Evident, nu fac nici o aluzie… Şi ne considerăm toţi într-o mare primejdie, într-o foarte mare primejdie. Toţi suntem oameni cinstiţi şi corecţi şi deci fiecare dintre noi este un om cinstit şi corect. Nu vrem să planeze asupra noastră nici o umbră, nici o suspiciune. Aceşti toţi suntem toţi, cu excepţia domnului Vladimir Enescu, căruia i-am mirosit adevărata profesiune. Aceşti toţi nu avem nimic de-a face cu evenimentele care s-au întâmplat aici. Ne retragem în bloc declaraţiile prime care ne-au fost smulse cu forţa şi înşelăciunea…

— Poftim?! sări ca ars Ion Roman. Dar n-am fost amândoi faţă în faţă, nu aţi spus de bună voie…?

Doctorul Tudor îi ceru printr-un gest vag, parcă indiferent, să se calmeze. Avocatul profită imediat de întrerupere:

— Ne retragem în bloc declaraţiile şi nu vom da altele decât în prezenţa avocaţilor împuterniciţi şi angajaţi de noi. De fapt, toţi şase am ajuns la una şi aceeaşi declaraţie: ieri, între orele cinci după amiaza şi două noaptea, am fost toţi împreună. Atât pe drum, cât şi la plajă, cât şi în apă, precum şi la hotel. Chiar şi la baie am fost câte doi… Iar de la 11 noaptea am jucat o partidă de bridge în şase, după o formulă bine cunoscută. Dar nu până la două noaptea ci până la patru dimineaţa… Fiecare dintre noi are mărturia celorlalţi cinci… Acesta e purul adevăr!

— Cred că se putea face această declaraţie, fără afirmaţii dureroase, spuse doctorul Tudor, foarte calm. Nu are nici un rost să amestecaţi şi să jigniţi adevărul în această fraudă a dumneavoastră. Şi încă adevărul pur!

— Am impresia că sunteţi mai mult decât îndrăzneţ…

— Nu! îl opri doctorul Tudor. Sunt aşa cum sunt… V-am ascultat

toată pledoaria. Şi acum vă rog să ascultaţi şi să transmiteţi răspunsul meu: dacă unul singur dintre dumneavoastră a comis vreuna din crime, acel unul va fi pus la zid, iar ceilalţi vor fi judecaţi, cu toate probele, pentru complicitate. De asta să fiţi mai siguri decât de ziua de mâine! Nu fac exerciţii de retorică, îmi exprim religia… De aceea continui: dacă fiecare şi toţi sunteţi nevinovaţi vă vom apăra *noi* de orice strop care ar putea să vă mânjească. Nu ne interesează decât adevărul şi am dori ca nici pe dumneavoastră să nu vă intereseze altceva!

— Adică… ce trebuie să înţeleg prin asta? întrebă, oarecum derutat, arhitectul Dorian.

Doctorul Tudor se aşeză obosit pe scaun:

— Ceea ce este şi n-aţi prevăzut: un răspuns!

4

Nici nu ieşi bine pe uşă arhitectul Dorian şi Ion Roman izbucni:

— Şi eu care mă plângeam că alibiurile sunt încâlcite! Cred că n-a existat în toată istoria crimei un asasinat cu alibiuri mai solide. Aţi auzit? Fiecare are cinci martori pentru toată perioada blestemată. Asta trebuie să fie ideea lui Marinó… Dumneavoastră ce credeţi?

— Ne continuăm cercetările fără să ţinem seama de declaraţia arhitectului Dorian, răspunse doctorul Tudor. Dacă vom întâmpina rezistenţe vom lua contramăsuri. Asasinul sau asasinii trebuie descoperiţi, asta e misiunea noastră şi pe calea asta nu avem voie să dăm nici măcar un pas înapoi… Ciudat e altceva. De ce nu se gândeşte niciunul că procedând astfel îşi atrage suspiciunile oricui?… Un nevinovat nu trebuie să se apere atâta vreme cât nu-i contestă nimeni nevinovăţia. Fie şi aşa! Dar până la sosirea avocaţilor, poate că ar fi bine să mai facem câteva încercări şi mă gândesc la câteva amănunte oare ar trebui clarificate, deşi par fără importanţă… De pildă, rezistenţa domnişoarei Elena faţă de amintirea lui Vicenzo Petrini. După ce recunoaşte că a primit atâtea vizite, găsind fiecăreia o explicaţie nevinovată, de ce nu l-a trecut în rândul vizitatorilor şi pe don Petrini? Cum a aflat că sicilianul a plecat, cum l-a refuzat… Refuzul acesta ascunde ceva şi nu mă gândesc la pudoare, la etică, sau la alte spaime de acest gen…

— Şi credeţi că eu aş fi cel mai nimerit să fac să-i înflorească limba… înţelese Ion Roman.

— Şi mai este povestea lui Emil Sandu, continuă doctorul Tudor. *Individul*, precum îl numeşte Marinó, sau fiica lui, mi se pare, trebuie zgâlţâit puţin. Cred că e un jucător profesionist şi dacă Marinó spune

că e un trişor şi încă un as, nu o spune din senin… Dealtfel, l-am simţit în această postură chiar din însemnările lui Vladimir Enescu: la bridge, la pocher, pe plajă, cu marele lui noroc, pe care ni l-a şi teoretizat, apoi în conflictul cu băieţii… Aha! În întâlnirea catastrofală cu don Petrini! Îşi aminti doctorul Tudor. Probabil că şi-a găsit şi el naşul! Acum înţeleg de ce l-a *convins* sicilianul să le înapoieze banii băieţilor… Da, plecând de la istoriile acestea poate că vom reuşi să clarificăm povestea cuţitului… Ai să rezişti?

Dar Ion Roman nu mai avu când să răspundă şi nici nu era nevoie de răspuns, pentru că exista unul singur. În încăpere pătrunsese căpitanul Vintilă, care ca întotdeauna gâfâia şi-şi aranja o poziţie de drepţi ireproşabilă. Doctorul Tudor îl atrase imediat la masa de consiliu. Căpitanul mai respiră de două ori, prelung, apoi începu:

— L-am găsit. Cam departe, dar l-am găsit. La Mangalia. Secundul „Albatrosului", Manole Bădin, a asistat la toată drama. Cu un binoclu puternic. L-a văzut pe Radu Stoian zbătându-se şi ridicând mâinile, a văzut şi cursa lui Paul Soran şi căutările de lângă barcă. A cronometrat şi el, iar orele corespund întocmai, ceea ce înseamnă că amândouă ceasurile merg bine, la minut. Paul Soran, adică salvatorul, casca neagră, cum a precizat secundul, a găsit victima chiar de la prima scufundare, lângă barcă dar a scăpat-o. Abia după câteva minute a găsit-o a doua oară şi a început s-o tragă spre uscat.

— Prima dată nu l-am văzut, îşi zgândări Ion Roman amintirile. Poate la început când am crezut că a căzut de oboseală. Numai atunci a stat Paul Soran lângă barcă, agăţat de funia ancorei, probabil.

— La barieră l-a scăpat de două ori, continuă căpitanul Vintilă. N-a crezut că o să-l poată trece în Ochiul cald, zicea secundul. Cică s-a bătut ca un turbat…

— S-a zbătut, îmi amintesc, spuse Ion Roman. Dar mai mult n-am văzut, din cauza talazurilor. N-am ştiut că l-a scăpat şi încă de două ori… Nu ne-a spus nimic, dar nici noi nu l-am întrebat. L-am uitat, undeva pe plajă. A venit cu ceilalţi… cu cei care fuseseră în larg…

— Cât despre aceştia, îşi reluă căpitanul Vintilă raportul, secundul a numărat şase, adică a numărat şase căşti. Altceva n-a putut să vadă. Nici măcar braţele înotătorilor. Pesemne că toţi folosesc un singur stil: bras… Şase căşti, fiecare o altă culoare. Le-a memorat pentru că le-a observat înaintea dramei. Îi admira pe înotători şi voia să vadă până unde cutează. Din păcate n-a putut să-mi redea poziţia căştilor, numai culorile, pentru că le comenta cu alţii şi se făceau pariuri: care va ajunge prima la vas. Aşa credeau marinarii: că înotătorii vin spre vas. De aceea au reţinut culorile: una portocalie, una alb-roşie, una albă, una de culoarea cerului, una verde, una alb-neagră. Şase căşti.

— Exact! spuse Ion Roman. Şase căşti. Aceleaşi culori pe care le-am notat şi eu. Cel puţin în privinţa asta nu mai avem nici un dubiu.

Căpitanul Vintilă se uită spre doctorul Tudor, cu coada ochiului şi văzându-l îngândurat îşi permise să tuşească încet, apoi continuă:

— Dacă-mi permiteţi, câteva cuvinte despre altă misiune, voluntară şi întâmplătoare… Dar să nu uit: Paul Soran ar putea să susţină o conversaţie scurtă şi… Mai superficială, cam aşa mi s-a spus la spital, iar cuţitul poartă pe el urme din sângele victimei… Cum sar spune e vorba de cuţitul crimei!

Doctorul Tudor primi vestea cu interes, dar imediat se întunecă la faţă.

— Asta era? întrebă el.

— Nu… răspunse căpitanul Vintilă. Misiunea cealaltă are o surpriză, ca să zic aşa… La înapoiere am trecut pe la secţia noastră ca să mai aflu noutăţi… În timp ce mă bărbieream. Câteva cazuri mai grave şi multe fleacuri, obişnuite. Printre fleacuri un portofel adus de un cetăţean, de bunăvoie. Un puşti a încercat să i-l vândă în piaţă. Cetăţeanul, mai mult în glumă, la întrebat de unde l-a furat şi ce a scos din el. Iar puştiul a tulit-o. Aşa a ajuns portofelul la noi, la secţie. Nu s-a găsit înăuntru nimic, nici măcar o foiţă de hârtie. Dar pe una din clapele interioare s-a descifrat un nume scris cu cerneală neagră, un nume aproape şters. L-am citit şi eu: IONESCU DAN.

Doctorul Tudor tresări şi se uită drept în ochii ofiţerului. Acesta luă poziţie de drepţi şi vorbi ca un cadet:

— Am înţeles! În cel mai scurt timp posibil trebuie să dau de urma puştiului şi să clarific în toate amănuntele problema portofelului. E foarte clar!… Dar va trebui să scol o mulţime de oameni din somn.

5

Ion Roman coborî în holul mare de la parterul hotelului. Numai cu 24 de ore în urmă fusese un spaţiu al umbrelor şi spaimelor. Îl găsi luminat feeric, ca înaintea unui bal, cu marmură, oglinzi şi candelabre. Dar era prea multă tăcere şi nemişcare, atât de multă că se auzea vuietul valurilor în depărtări. Şi bubuituri înfundate, prevestind parcă o altă vijelie. Dar pustietatea nu era totală. La o masă stăteau două fiinţe, poate singurele care-l atrăgeau: Silvia Costin şi Vladimir Enescu. Se aşeză lângă ele, mai degrabă încruntat decât politicos. Îl pironi mai întâi pe ziarist:

— Nu ştiu ce ne-am fi făcut fără dumneata…

Dar Enescu se opuse aproape violent, mai întâi cu faţa care i se încleştă, apoi cu braţele care-i tremurau:

— Vă rog! Toată lumea vorbeşte despre mine ca despre un spion. Trebuie neapărat să public ceva despre dramele astea ca să se ştie că

semnez totul, pe faţă. Mai bine rămâneam pe pagina a doua, în provincie, cu eseurile mele pretenţioase şi stupide.

Silvia îl căută cu privirile, îi zâmbi şi Ion Roman asistă la o neaşteptată schimbare la faţă: râdea şi el.

— De două ceasuri încerc s-o conving că nu trebuie să se lege prin declaraţii false de ceilalţi. I-am spus că asta merge oriunde şi cu orice Sherlock Holmes… Numai doctorul Tudor nu merită un astfel de tratament… Da! O fulgeră el pe Silvia, nu prea dur. Ai recunoscut singură că e un om remarcabil, atunci de ce să-l jigneşti? Cum îţi închipui că se va împiedeca în asemenea laţuri pentru vrăbii?!

— Nu ştiu, oftă ea. Adică ştiu, dar m-a rugat atâta… Şi toate din cauza individului… Şi tocmai el e singurul pe care nu l-am văzut ieri pe plajă, în jurul orei şase. Am venit împreună, i-a dat târcoale Elenei şi deodată a dispărut. Îmi amintesc asta, pentru că a întrebat Dorian de el. Nu ştiu ce înţelegere aveau pentru ora şase. Era şase fără cinci. Abia atunci am scăpat de Dorian. S-a dus, nu ştiu unde, să-l caute.

— Deci nici pe Dorian nu l-aţi văzut în jurul orei şase? se repezi imediat Ion Roman.

— Pe la şase şi un sfert a apărut iarăşi. Se tot învârtea în jurul cortului, dar eu mă ascunsesem în apă, în Ochiul cald. Numai acolo nu m-a căutat.

— Pe ceilalţi i-aţi observat? întrebă Ion Roman.

— Nu era nevoie. Elena stătea sub un parasolar. Dintr-un tufiş o pândea Gilbert, de după un dâmb de nisip Radu cel frumos. Se prefăceau că nu se văd. Iar tata intrase de mult în apă. Numai trei persoane nu au alibi pentru ora şase: Emil, Dorian şi… Eu.

— Numai doi! o corectă Vladimir Enescu. Pentru că eram şi eu, la câţiva metri numai, ascuns de nişte tufe… Şi te admiram, sau poate mă rugam, nu mai ştiu…

— Nu se poate! tresări Silvia. M-am întrebat mereu unde eşti şi te-am căutat peste tot… De ce n-ai intrat în apă?

— Dacă m-ai fi întrebat ieri! o mustră Vladimir Enescu. Eu credeam că îl cauţi pe Dorian, pe Emil, pe oricine, numai pe mine nu. Brrr! Ce frică mi-a fost! Nici nu observară plecarea lui Ion Roman, sau se prefăcură că n-o observă. Bătrânul o zărise pe Elena furişându-se ca o umbră prin hol spre ungherul cu plante exotice şi porni pe urmele ei. Dar mai găsi pe cineva, acolo, camuflat de un palmier pitic: Emil Sandu, care când îl zări îşi aminti că uitase ţigările sus.

— Mă urmăreşte într-una! îl luă Elena în primire pe Ion Roman. Nu ştiu ce-şi închipuie, găgăuţa! Crede că am timp de vorbă cu oricine, ha!

Ion Roman nu ştia cum să înceapă. Mai ales că-l scormonea un râs rău, care-i ajunsese până în nări.

— Cum îmi stă mai bine? întrebă ea subit?… Aşa?… şi luă o poziţie

de semiprofil. Sau aşa?… şi rămase în aceeaşi poziţie, dar îşi prinse în jurul gâtului un colier ciudat, format din sute de potcoave mici, strălucitoare.

— Cu colierul! răspunse la inspiraţie bătrânul. Chiar e foarte frumos şi original. N-am mai văzut unul asemănător…

— Vai! se sperie ea dintr-odată. Să nu mă vadă papă, că se face foc! Vă rog foarte mult să nu-i spuneţi… Vă rog… O să tăceţi, nu?

Un gând bun, aşteptat, încolţi în mintea bătrânului:

— Aş paria că acest colier e un cadou foarte recent…

— De luni la prânz… îi clipi Elena din ochi. Dar să nu credeţi că l-am lăsat să mi-l agaţe de gât, cum m-a rugat în genunchi. L-am primit numai cu condiţia să mi-l dea pe sub uşă… Numai papa să nu afle, că el ar putea să creadă cine ştie ce… Oare sunt diamante veritabile? Don Petrini s-a jurat pe inimă… şi m-a pus şi pe mine să jur că nu-l voi purta la gât decât după plecarea lui… Nu ştiu cum să-l fac pe papa să creadă că l-am găsit… Ar putea spune că e de la aia care-a pus mâna pe ziarist…

Ion Roman o lăsă în dilemă pentru a se ocupa câteva minute de Emil Sandu, care pândea din capul scărilor. Îi făcu semn să-l aştepte, ceea ce îl cam îngheţă pe avocăţel, chiar în locul de unde pândea. Apoi îl rugă să vină în apartamentul doctorului Tudor, pentru un interogatoriu special. Emil Sandu încercă să îngâne nişte scuze, dar Ion Roman îi tăie scurt:

— Am spus: pentru un interogatoriu special! E foarte clar?… Poftim!

După un sfert de oră de întrebări ciudate şi după câteva aluzii la riscurile unui trişor, strecurate din întâmplare în discuţie, fostul avocat Emil Sandu începu să tremure:

— Vă jur pe viaţa mea că mai am două examene: la Dreptul roman şi Dreptul comparativ…

— Nu-ţi garantez că le vei putea da, îi răspunse Ion Roman şi dealtfel nu examenele acestea ne interesează. Ce ai făcut ieri în jurul orei şase? Fără bâlbâieli!

— În privinţa asta, mai încercă Emil o împotrivire, vom da o declaraţie numai în…

— Ce înţelegere ai avut cu arhitectul Dorian? îl întrerupse sever Ion Roman.

Emil Sandu cedă. Braţele îi căzură, străine, de-a lungul trupului, iar sudoarea îi invadase faţa:

— Trebuia să-i dau nişte bani, la şase fix. Şi i-am dat.

— De ce n-ai fost punctual? atacă Ion Roman imediat.

— A trebuit să caut banii, a trebuit să fac rost de ei. Dar am întârziat numai zece minute. La şase şi zece i-am pus banii în mână…

— De unde ai făcut rost de bani?

Paloarea de pe faţa celui întrebat se accentuă:

— De la Dan Ionescu… Avea să-îmi dea două mii de lei…

Ion Roman simţi că îi vâjâie capul. Se stăpâni cu greu:

— Unde l-ai găsit pe Dan Ionescu, La ora şase fix, ca să-i ceri cei două mii de lei?

— Era lângă Groapa rea. L-am văzut acolo, singur şi m-am dus să-mi cer datoria.

— Nu cumva i-ai dat întâlnire, lângă Groapa rea, la ora şase? îl ţintui Ion Roman. Aminteşte-ţi!

— Mi se pare că da. Într-un fel ne-am înţeles… Numi amintesc foarte clar. L-am văzut şi m-am dus…

— Cum de l-ai văzut atât de lesne printre tufişuri şi dune? Nici cu binoclul nu se prea răzbate…

— Îl văzusem mai de mult, răspunse Emil Sandu, din ce în ce mai agitat, de când a pornit într-acolo, prin spatele plajei. Din întâmplare l-am văzut… Adică ştiam eu ceva…

— De unde ştiai? îşi continuă Ion Roman atacul. I-ai trimis vreun bilet? Ţi-a spus cineva că are întâlnire acolo?

— Bilet? Nu! N-am văzut, dar parcă mi-a spus cineva, sau l-am auzit pe cineva, pe domnul Marinó, sau pe domnul Pascal…

Ion Roman schimbă brusc direcţia atacului:

— Cum s-a întâmplat exact cu aruncarea cuţitului? De ce ai aruncat cuţitul după Marinó?

— Cuţitul? Pe viaţa mea! Am aruncat cu o cutie de chibrituri în spatele lui, nu cu un cuţit. Pe viaţa mea!

— De ce? îl muşcă iarăşi Ion Roman.

Emil Sandu tremura din toate încheieturile:

— Pentru că m-a pălmuit degeaba… Am văzut de la fereastra mea un cuţit în boschet şi am aranjat în aşa fel ca să-l ridice el şi să-l vadă şi detectivul care patrula. Aproape o oră am aşteptat până am prins momentul prielnic.

— Ai aruncat sau nu cu cuţitul?

— Pe viaţa mea! V-am spus că am aruncat cu o cutie de chibrituri, lângă cuţit, în boschet, după ce a trecut el…

— Cum putea să facă zgomot o cutie de chibrituri?

— Nu era goală… îşi aminti Emil Sandu. Am umplut-o cu bani, cu monede de 15 şi 25 de bani, ca să aibă greutate şi să facă zgomot. Am înfăşurat banii într-o hârtie ca să nu zornăiască.

— Cu cine era Dan Ionescu la Groapa rea? Pe cine ai mai văzut acolo care ar putea să depună mărturie?

— Nu mai era nimeni acolo, absolut nimeni. El singur. Mi-a dat banii şi mi-a spus noroc. Altceva n-am discutat.

— Cât era ora, foarte precis? îl ţintui iarăşi Ion Roman.

— Şase şi trei minute, absolut precis şi am un Patek, răspunse

foarte sigur Emil Sandu. La şase şi zece eram la Dorian.

— Mai ai altceva de adăugat? întrebă grav bătrânul.

— V-am spus absolut totul, pe viaţa mea! Dan Ionescu avea să-mi dea două mii de lei.

— Te-am întrebat dacă mai ai ceva de adăugat, repetă şi mai sever Ion Roman. Şi cred că e ultima dumitale şansă.

Emil Sandu trecea prin toate încercările iadului şi parcă se lupta cu armate de draci.

— Nu era absolut nimeni în preajmă, răspunse fără voia lui. Avea să-mi dea bani şi i-am luat. Două mii de lei…

— N-ai voie să părăseşti hotelul! îi spuse Ion Roman.

— Nici până acum n-am avut voie, mi se pare… Răspunse tremurând Emil Sandu, în timp ce porni spre uşă.

Cinci minute mai târziu, Ion Roman găsi într-un boschet o cutie de chibrituri plină cu monezi de 15 şi 25 de bani.

6

Paul Soran izbutise să-şi rezeme umerii şi capul de speteaza patului, îmblânzită de o pernă mare şi moale. Era palid, cu cearcăne pronunţate, dar se străduia din răsputeri să pară degajat şi odihnit.

— Nu sunt chiar în cea mai bună formă, îi zâmbi el doctorului Tudor, dar înţeleg cât de necesară este această vizită. De aceea m-am şi ridicat puţintel… ca să nu aveţi tot timpul impresia că chinuiţi un bolnav. Vă stau la dispoziţie pentru orice întrebări… Medicul mi-a vorbit despre dumneavoastră…

Doctorul Tudor se aşeză pe un scaun lângă patul bolnavului, mulţumindu-i în gând pentru gestul lui de a se fi ridicat în capul oaselor. N-ar fi putut suporta să privească de sus cum se mişcă buzele unei măşti galbene.

— Mulţumesc pentru primirea încurajatoare, îi spuse doctorul Tudor. Deşi aş fi preferat în locul unei convorbiri, un monolog. E mai puţin obositor şi voluntar… Prin urmare întuneric absolut. Nici măcar o presupunere, o bănuială, o idee?

— Exact cum aţi spus, oftă Paul Soran. Întuneric absolut, ca în noaptea blestemată. Nici nu pot să-mi dau seama dacă şuşotitul, sau sâsâitul, cu care mi s-a răspuns era al unui bărbat sau al unei femei… Nu ştiu ce s-a întâmplat că m-a cuprins deodată frica. Şi când am simţit ascuţişul în spate, lovitura şi mai ales sângele m-am pierdut de tot. Nu ştiu dacă am căzut singur, sau am fost doborât. Am mai simţit o lovitură în tâmplă, apoi negură. Mă îngrozesc când îmi aduc aminte şi întotdeauna mă năpădeşte un val de sudoare rece…

Fruntea lui Paul Soran era plină de broboane de sudoare.

— Cred că nu atât amintirea e îngrozitoare, spuse doctorul Tudor, cât gândul care dublează amintirea, atunci când ea se produce: gândul că momentul putea fi ireversibil…

— Exact! se cutremură Paul Soran. Îmi începusem drumul spre moarte. Acum îmi dau seama. După un atentat neizbutit. Dacă n-ar fi apărut ca prin minune Vladimir Enescu puteam să mor din cauza unei lovituri de cuţit… Da, asta e groaza…

Doctorul Tudor clătină din cap: o vagă negaţie.

— E ciudat, spuse el. Tocmai ideile cele mai simple scapă uneori inteligenţelor. Nu te-ai gândit, de pildă, că fără apariţia lui Vladimir Enescu nu s-ar fi redus totul la o simplă lovitură de cuţit?… Pentru ce ai fost atras acolo?… Ca să te mângâie cineva cu cuţitul?

Paul Soran îşi opri iarăşi un tremur:

— Fantastic! şopti el. La asta nu m-am gândit nici o clipă. Deşi, obiectiv vorbind, Vladimir Enescu m-a salvat de la moarte nu odată, ci de două ori…

— De ce crezi că s-a fixat întâlnirea lângă fântână, la o oră atât de pustie?… Oare nu pentru că locul oferea un anumit avantaj celui cu cuţitul?

Paul Soran îşi acoperi ochii cu mâinile. Răsuflarea îi deveni gâfâit. Dar numai după câteva clipe îşi reveni:

— Poate că a şi încercat să mă prăvălească înăuntru. Brrr! Nu se vedea nimic din cauza întunericului. Cine m-ar mai fi scos de-acolo şi după cât timp…?

— Da… Nu se vedea nimic, spuse doctorul Tudor. Numai o mişcare albă, cum zice ziaristul Vladimir Enescu: cea mai desăvârşită ţintă pentru noaptea aceea…

Dar Paul Soran se gândea la altceva:

— Abia acum pot să-mi imaginez ce s-a întâmplat acolo, datorită ideii dumneavoastră. Asasinul a lovit odată şi probabil că se mai pregătea să lovească. În nici un caz nu renunţase la alte lovituri, sau la ideea unei alte lovituri decisive.

— Aceasta ar fi o idee… încuviinţă doctorul Tudor.

— Ba nu! Acesta e chiar adevărul! se trezi Paul Soran. Haideţi să folosim imagini, după procedeul medicului nostru. Asasinul loveşte odată, se pregăteşte să lovească a doua oară, după ce cad, dar interveni ceva neaşteptat, o alarmă, nu pot să ştiu cum a acţionat ziaristul Vladimir Enescu. Şi fuge. Faptul că mai avea de gând să lovească, până la ireversibil, există: cuţitul care s-a găsit lângă hotel şi pe care mi l-a arătat medicul nostru. Dacă s-ar fi mulţumit cu o singură lovitură, nu ar fi aruncat cuţitul în fântână? Nu asta trebuia să fie prima lui grijă: să scape de corpul delict? Alarma lui Vladimir Enescu însă l-a surprins şi a fugit cu cuţitul fără să-şi dea seama.

Probabil că tot fără să-şi dea seama l-a aruncat, sau la scăpat undeva la întâmplare.

Doctorul Tudor se uită plin de mirare spre Paul Soran:

— Asta e singura explicaţie logică, spuse el. Altminteri ar fi trebuit să arunce cuţitul în fântână, după prima lovitură, automat, sau conştient, mai degrabă conştient… Pentru că alegerea locului la fântână îi oferea un dublu avantaj asasinului: putea să se debaraseze şi de cadavru şi de cuţit!

— E un raţionament strălucit! îl felicită Paul Soran.

— Pe jumătate inspirat de dumneata… se retrase doctorul Tudor. Pentru că se ridică două întrebări. La jumătatea mea: de ce asasinul trebuia neapărat să se debaraseze de cadavru, după hecatomba comisă?… La jumătatea dumitale: de ce trebuia să se debaraseze neapărat de cuţit, după ce luase măsuri ca să nu rămână amprente?

— Credeţi că fiecare gest trebuie explicat printr-o logică exemplară? întrebă Paul Soran. Există şi o gândire medie, care poate fi înţeleasă numai pe baza unei logici de toate zilele.

— Foarte adevărat, consimţi doctorul Tudor. Numai că în cazul nostru nu avem de-a face cu o gândire medie, ci cu o gândire ieşită din comun. Nu trebuie să căutăm asasinul, sau asasinii, deşi eu cred că există un singur creier, printre persoanele cu inteligenţă medie. Avem de-a face cu o inteligenţă redutabilă…

— Atunci se poate proceda prin eliminare! sugeră Paul Soran. Dealtfel, e metoda cea mai uzitată…

— S-ar putea… Numai că în jurul nostru, printre cei care pot deveni suspecţi, aproape toate persoanele dovedesc o inteligenţă remarcabilă şi aceasta îi oferă un anumit avantaj asasinului, creierului. Chiar dacă întâlnim şi actori: unii îşi ascund inteligenţa… Alţii şi-o supraetalează… Trei crime înseamnă însă prea mult. Oricât de genial ar fi asasinul, nu se poate să nu fi făcut câteva erori. Şi la primul şi la al doilea asasinat şi la tentativa neizbutită… Datorită unei crude întâmplări. Mai ales la cel de al treilea asasinat se simt erorile. Să nu uităm: imediat după alarma lui Enescu a început vijelia şi ploaia. La aceasta nu se putea gândi asasinul. Ploaia şterge multe urme, dar şi obligă să apară urme… Asasinul trebuie încadrat, obligatoriu, în zona hotel-pensiune. Cea de a treia crimă limita şi mai mult zona: hotelul. Prin uşa din faţă a hotelului asasinul nu se putea înapoia, era păzită. Uşa din spate, care leagă hotelul de terasă printr-o scară de marmură, era liberă. Dar n-am găsit nici o urmă pe scară, nici de apă, nici de noroi. Această obligaţie a urmelor, din cauza vremii, asasinul n-a prevăzut-o ceea ce restrânge dintr-odată câmpul suspecţilor… Ştiu, de la ferestrele etajului întâi, unde încep camerele, sunt doar trei metri până jos, pe terasă. E uşor de coborât, dar nu e tot atât de uşor de urcat…

— Înţeleg… spuse Paul Soran. Numai o persoană foarte agilă, un profesionist, ca să zic aşa, ar putea să facă faţă mai uşor obstacolului… Sau… cu ajutorul unui complice… Dar vă înţeleg: şi într-un caz şi în altul câmpul suspecţilor se îngustează. Complicitatea se trădează cel mai lesne.

— Şi nu cred că aceasta este singura eroare pe care asasinul a comis-o, cu sau fără voia lui…

— Dumneavoastră aveţi convingerea netă că toate cele trei crime sunt legate între ele, că toate trei sunt emanaţia unui singur creier? întrebă Paul Soran.

— Aceasta este însăşi declaraţia sau dorinţa creierului! răspunse doctorul Tudor. A semnat fiecare crimă printr-o sentinţă de condamnare la moarte…

— Să nu credeţi că v-am întrebat întâmplător, se agită Paul Soran. Există un suspect, probabil singurul suspect, la unul din asasinate… Fiindcă mi s-a spus şi mie că Radu Stoian a fost asasinat. Probabil că v-aţi gândit şi dumneavoastră la singurul suspect, da, acesta pe care-l priviţi acum… Eu eram singurul care puteam să-l înec pe Radu Stoian, simulând că-l salvez… Dacă ne-am înţeles amândoi să facem o farsă şi odată ajuns acolo, lângă barcă, prefăcându-mă că-l caut, de fapt să-…l ucid? Care ar fi situaţia mea dacă asasinatele n-ar fi legate între ele? Două dintre ele în nici un caz nu puteam să le comit… Ori dacă primul este legat…

Doctorul Tudor îl întrerupse în stilul lui, cu un gest net. Apoi spuse:

— Fac foarte rar afirmaţii categorice, înainte de încheierea unui caz. Ceea ce-ţi spun acum este totuşi o afirmaţie categorică şi formală, care poate fi depusă de pe acum la dosar: nu l-ai ucis dumneata pe Radu Stoian. Radu Stoian a fost ucis în timp ce dumneata erai pe mal. Aici nu încape nici o urmă de eroare: mărturiile sunt nete, iar concluzia ştiinţifică, medicală e infailibilă… Şi nici nu suntem eroii unui roman care am urmări printr-un astfel de artificiu: *salvare-crimă*, să inducem cititorii în eroare. În privinţa asta poţi să fii liniştit… Dacă aşa ceva se poate numi linişte…

— Da… M-am apropiat foarte mult de Radu, deşi l-am cunoscut aici… se întristă Paul Soran. Vă jur că în clipa când m-am aruncat în apă mă gândeam la un singur lucru: poate voi ajunge la timp, poate îl voi găsi imediat, poate îl voi salva…

— Şi totuşi, îşi aminti doctorul Tudor relatarea căpitanului Vintilă, prima dată l-ai scăpat. Abia mai târziu l-ai regăsit, după câteva minute.

Paul Soran închise ochii şi faţa lui deveni albă ca varul, îi fu necesar un lung moment pentru a-şi reveni:

— Da… m-a cuprins o groază nebună când l-am văzut lângă mine. Probabil că-l adusese curentul. M-am repezit să-l scot, dar n-am fost în

stare. Cred c-am leşinat, ca acum. Până m-a lovit ca un trăsnet toată laşitatea şi frica… M-am uitat, dar îl luase iarăşi curentul. De astă dată eram însă decis. Şi l-am găsit… E o senzaţie groaznică să te loveşti de un înecat… Ca să nu vă mai povestesc prin câte remuşcări am trecut. Nu puteam să scap de o obsesie: dacă aş fi avut puteri şi curaj şi l-aş fi scos din apă prima oară? Oare nu eu îl omorâsem?… Nu ştiu ce s-ar fi întâmplat dacă nu mar fi liniştit medicul. Mi-a spus cum a murit Radu… Dar tot a mai rămas o spaimă…

— Nu pot să fac altceva decât să repet ce am spus adineauri: Radu Stoian a fost ucis în timp ce dumneata erai pe mal…

— Vă mulţumesc… şopti cu glasul sfârşit Paul Soran.

— A durat cam mult discuţia noastră şi, din păcate, n-a fost deloc lipsită de emoţii, se ridică doctorul Tudor în picioare. Ar mai fi câteva întrebări… Oarecum mai superficiale.

— Vă rog! se oferi Paul Soran adunându-şi toate puterile. Nu uitaţi că sunt totuşi într-un spital, într-o anumită situaţie medicală, care oricând se poate înrăutăţi. Câteva minute în plus sau în minus, nu contează. Mai bine profitaţi de această primă întâlnire. Am prea mult sânge străin în mine. Am ajuns aici, mi se pare, cu un litru de sânge în tot corpul… Cine ştie cum va reacţiona până la urmă organismul…?

— Cred că am exagerat, spuse doctorul Tudor. Dar dacă dumneata mă obligi… Bine… Ai fost chemat la întâlnire, printr-un bilet pe care l-am găsit la dumneata. Când şi unde l-ai găsit? Ai mai primit vreo invitaţie asemănătoare?

— L-am găsit într-un plic, pe noptieră, când m-am întors de la… de la nenorocire. Şi e primul pe care l-am primit…

— Ceilalţi nu ţi-au spus nimic despre invitaţiile lor?

— Nu vă înţeleg! răspunse Paul Soran. Când puteau să-mi spună? Nu i-am văzut de dimineaţă… Adică, dimineaţă, ieri dimineaţă i-am văzut pe amândoi pentru ultima oară. În orice caz, dimineaţă, când neam despărţit, nu mi-au spus nimic…

— Nici la telefon? întrebă doctorul Tudor.

— Nici un cuvânt. De fapt eu am telefonat, ca să-i spun lui Dan că nu avem spectacol şi că deci voi fi după masă la pensiune… Voia cu orice preţ să vorbească nu ştiu ce cu mine… Nu mi-a destăinuit nici un cuvânt…

— Alte invitaţii, alte bilete nu au primit?

— Nu-mi amintesc şi dacă nu-mi amintesc înseamnă că niciunul nu mi-a vorbit despre asemenea invitaţii.

— Da… spuse doctorul Tudor. Acum, după ce invitaţia la fântână şi-a dovedit scopul, ai vreo vagă bănuială asupra identităţii autorului?

— Încerc să mă gândesc, sunt chiar foarte îndrăzneţ în fantezie, dar pur şi simplu nu pot să-mi imaginez cine poate fi. Cine?… Şi mai ales nu înţeleg de ce? De ce tocmai eu?

— Dar înainte de întâlnirea pe care ai acceptat-o foarte senin, te-ai întrebat cine ţi-a trimis biletul?

— Am impresia că mi s-a făcut rău, răspunse Paul Soran.

Capitolul V

1

Doctorul Tudor coborî în hol la ora opt. Dacă nu ar fi fost soarele, aprig, răzbunător, ca un incendiu nesăţios, cine ştie când s-ar fi trezit. La masa scundă din mijlocul holului, îl aşteptau, vădit nerăbdători, Ion Roman şi… Victor Marian. Îşi comandară micul dejun acolo; era locul cel mai avantajos. Nimeni nu-i putea surprinde, nimeni nu-i putea auzi.

— Am făcut un adevărat tur de forţă! începu Victor Marian, care nu închisese ochii o secundă. La 7 seara am plecat din Constanţa, la 11 am fost în Bucureşti, la 3 noaptea am plecat din Bucureşti şi la 7 dimineaţa am fost în Constanţa. Aici, sunt de jumătate de oră… Şi cred că am aflat tot ce se poate afla de la domnişoara Clarissa… Pentru că Avarian încă nu are voie să primească vizite.

Victor Marian tăcu, ca un atlet înaintea clipei hotărâtoare. Parcă voia să simtă privirile şi să audă răsuflările spectatorilor.

— Dacă începi cu un moment de tăcere, îi oferi doctorul Tudor o parte din bucuria pe deplin meritată, înseamnă că vom auzi lucruri senzaţionale…

— Apropo de senzaţional! spuse Victor Marian. În numărul de astăzi dimineaţă al „Mesagerului” a apărut pe pagina întâia un fel de nadă: li se anunţă cititorilor un foileton senzaţional care va cutremura toate inimile şi va interesa toate categoriile de cititori datorită personajelor implicate, unele celebre, altele în devenire „*într-o triplă şi monstruoasă tragedie a cărei relatare va dura tot sezonul şi care va fi la sfârşit publicată în volum aparte şi special pentru abonaţi*”… Se vindea ziarul ca pâinea caldă.

— Altceva nimic? se interesă doctorul Tudor. Localitatea, numele eroilor, numele autorului?

— Nimic! răspunse Victor Marian. Numai acest anunţ, în chenar, pe pagina întâia, pe cinci coloane… Îi ştiţi cum sunt. Mâine vor anunţa un nume, poimâine altul… Într-o săptămână se va tripla numărul abonaţilor, iar domnul Vladimir Enescu va căpăta aureola unui adevărat erou popular…

— În orice caz a început-o prudent, remarcă Ion Roman. Fără nici o aluzie concretă ca să nu ne încurce iţele. Numai să nu pornească

ceilalţi represaliile… Deşi după felul cum ziarul îşi face reclama va fi greu să nu mai apară foiletonul, dacă nu chiar imposibil… Guşterul ăsta de la Mesagerul se pricepe grozav să exploateze bombele… Deci am putea să ascultăm restul…

Victor Marian înţelese că ultima frază îi fusese adresată şi se supuse imediat şi lacom:

— Pe domnişoara Clarissa, foarte fidel pictată de ziaristul nostru, am prins-o la un bar. Cum am dat de ea şi cum am izbutit într-o oră şi jumătate s-o las fără amintiri, despre asta nu cred că e cazul să vorbesc. Atât: am fost cât se poate de legal şi de uman, dacă termenii nu se confundă cumva… Bun… Domnişoara Clarisa este exact ceea ce a spus domnişoara Elena: vânzătoare şi etcetera la Avarian. Acum înţelegeţi de ce am dat atât de repede de urmele ei. O pusesem sub supraveghere, imediat după spargere. La Mamaia a trimis-o Avarian cu un mesaj verbal pentru domnul Vicenzo Petrini. Trebuia să-i spună sicilianului cam aşa: lucrul căutat se află în bună stare, împreună cu puişorii străini, *avec les poussins étrangers*, termenul ăsta trebuia să-l spună numai în franţuzeşte, ca un fel de cheie şi de parolă pentru întreaga discuţie, iar tranzacţia se poate face numai în americani şi începând de la cinci sute de Seuri mari. Dacă Vicenzo Petrini răspundea că e interesat în tranzacţie, pe baza condiţiilor arătate, atunci ea putea să-i dea o carte de vizită cu numele lui Avarian, cu adresa şi cu o adăugire de mână: sâmbătă, ora 4 p.m. Şi s-a întâmplat exact aşa. Când a auzit expresia franţuzească, domnul Petrini a înflorit şi a acceptat toate condiţiile. Asta a fost vineri după masă, primul act. Pauza cred că nu interesează…

Doctorul Tudor îi făcu semn să continue.

— Sâmbătă la ora 4 foarte precis, Vicenzo Petrini a sosit în magazinul lui Avarian. Înăuntru nu se aflau decât Avarian şi Clarissa. Ceilalţi doi vânzători, de fapt un fel de detectivi particulari angajaţi de Avarian, patrulau discret în faţa magazinului. Avarian l-a poftit să urce la etaj, pe scara interioară şi l-a lăsat primul. Când a ajuns sus, sicilianul s-a întors spre Avarian, care-l urma, rugându-l să se mai uite odată în stradă, pentru că i s-a părut că e urmărit de un bărbat şi o femeie: femeia înaltă, cu pălărie albă şi rochie vişinie, bărbatul cu părul alb şi barbişon şi cu ochelari cu ramă de aur. Avarian a coborât, s-a uitat câteva minute la trecătorii din preajmă, a vorbit şi cu unul din detectivi, apoi a urcat cu Clarissa în camera safeului. L-au găsit pe sicilian cam agitat, privind ca un uliu pe fereastră şi au încercat să-l liniştească spunându-i că nici o pereche cu semnalmentele date nu se află în preajma magazinului. Domnul Petrini l-a chemat pe Avarian lângă el şi i-a arătat un individ înalt şi spătos, rezemat de chioşcul de ziare din faţa magazinului: „Nu s-a mişcat nici o clipă de-acolo, i-a spus sicilianul şi se uită numai aici, la fereastră”. Avarian l-a bătut pe

umăr şi i-a mărturisit, râzând, că tipul în cauză e unul din detectivii lui particulari. Abia atunci s-a calmat domnul Vicenzo Petrini şi s-a aşezat foarte voios în fotoliul în care-l invitase armeanul. A urmat o tocmeală, spune duduiţa Clarissa, cum numai între armeni şi italieni se poate auzi. Strigăte, jurăminte, crize de inimă, îmbrăţişări, pumni strânşi, ameninţări, până ce Avarian, exasperat, a deschis safeul şi i-a arătat un săculeţ. Sicilianul nici n-a vrut să se uite, şi-a pus mâinile la ochi şi s-a întors cu spatele. Avarian a închis safeul şi iar a început tocmeala. Vorbeau o limbă pe care duduiţa Clarissa nu prea o înţelegea. Iarăşi ameninţări şi rugăciuni, iarăşi Avarian a deschis safeul cerându-i sicilianului să stea undeva într-un colţ, dar cum a pus mâna pe săculeţ, cum italianul a fugit în fotoliu pentru a-şi acoperi ochii cu mâinile. Avarian a trântit uşa safeului şi s-a răstit la domnul Petrini, aşa de rău că sicilianul s-a făcut roşu, gata, gata să sară cu mâinile în gâtul celuilalt. Sa calmat în ultima clipă, s-a aşezat în fotoliu şi a spus: „Bine! Atunci s-o văd!" Şi Avarian a deschis pentru a treia oară safeul „ultima dată" a răcnit el. În paranteză fie spus, de câte ori deschidea safeul îi obliga pe ceilalţi să stea într-un anumit colţ şi ascundea cu trupul lui cadranul cu literele alfabetului. Sicilianul nu s-a uitat niciodată înspre safe, mereu îşi acoperea ochii cu mâinile. În sfârşit, după a treia tocmeală, Avarian a venit cu săculeţul la masă. Dar mai întâi s-a dus la fereastră pentru a vedea dacă oamenii lui sunt la posturi. Clarissa nu fusese niciodată până atunci în camera de sus şi nici nu ştia ce conţine casa de fier. Nici despre cifrul secret nu auzise nimic de la Avarian. Se uita tremurând, molipsită de la cei doi, la bijuteriile care cădeau din săculeţ. Din păcate, se pricepe la bijuterii cum mă pricep eu la ritualurile boşimanilor. Ea zice că n-ar fi dat doi bani pe ceea ce a văzut: un colier format din opt pietre roşii, fiecare cam cât un ou de porumbel, având la mijloc o piatră incoloră, probabil un diamant, cam de aceeaşi mărime, apoi un inel cu o potcoavă în loc de piatră, bineînţeles o potcoavă strălucitoare şi un alt colier, mai mic, format din câteva sute de potcoave…

Victor Marian se opri un moment intrigat de atitudinea neîncrezătoare a lui Ion Roman.

— Dar, chiar aşa, continuă tânărul. Nu ştiu de ce nu mă credeţi. Un colier format din sute de potcoave minuscule, care i-a plăcut cel mai mult Clarissei, dar pe care sicilianul l-a aruncat ca pe o gânganie scârboasă. În schimb i se holbau ochii după colierul cel roşu. Nici inelul nu l-a interesat pe sicilian. I l-a pus Clarissei în deget, dar Avarian s-a opus, spunând că unei frumuseţi ca a ei nu i se potriveşte un puişor străin. Cam un sfert de oră a cântărit domnul Petrini colierul cel roşu, parcă-l sugea cu degetele, aşa umbla cu el. Dar şi Avarian, după ce i l-a luat din mână l-a cântărit şi el vreun sfert de oră şi l-a cercetat cu vreo trei lupe. Nici măcar nu s-a scuzat. A făcut aluzii la

tot felul de scamatori care se dau drept colecţionari şi asta l-a înfuriat cumplit pe sicilian. Armeanul s-a făcut că n-aude. A pus totul în săculeţ şi apoi a introdus săculeţul în casa de fier. Totul foarte simplu, fără nici o cheie. Apoi s-a întors către Vicenzo Petrini şi i-a spus că nu lasă nici un cent mai puţin. „Nici jumătate de cent, nici un sfert de cent”! A ţipat Avarian. Sicilianul s-a prefăcut că vrea să plece, dar Avarian nu l-a reţinut. Mereu striga: nici un sfert de cent. Până ce s-a bătut cu mâna pe frunte şi a spus pur şi simplu că nu l mai vinde nici cu un milion de dolari. A simţit şi domnişoara Clarissa că Avarian luase o hotărâre definitivă. Probabil că a simţit şi domnul Vicenzo Petrini. Pentru că a rostit câteva cuvinte apăsate şi a spus că vrea să plece. Mai ales un cuvânt, domnişoara Clarissa mi l-a redat cam aşa: *Malafariara*, l-a încremenit pe Avarian. Ea zice că părea o înjurătură, cam aşa a ieşit din gura sicilianului. Pe scurt, tranzacţia nu s-a încheiat. Dar imediat după plecarea lui Vicenzo Petrini, Avarian i-a făcut semn unuia dintre detectivi să-l urmărească. Era cinci şi jumătate. Pe la şase fără câteva minute, detectivul a telefonat că sicilianul şi-a scos un bilet clasa întâia pentru Constanţa. Avarian i-a spus să-l urmărească până la Constanţa, apoi a făcut un număr de telefon, şi-a pus o batistă la gură.

— … Şi a strigat în receptor: Ni-co Ni-co-la e la Mama-ia! îl completă Ion Roman.

— Adică mesajul pe care l-am primit eu, reluă Victor Marian. Cam asta e tot ce-am putut să aflu de la domnişoara Clarissa, până la ora 2 şi 40 de minute. Poate că şi-ar mai fi amintit şi altele, pentru că devenise foarte docilă, dar m-am gândit că e mult prea important ceea ce am aflat şi ar fi fost păcat să pierd acceleratul de 3 noaptea. M-am trezit o singură dată la Ciulniţa, unde se întâlnesc cele două accelerate şi chiar am coborât pentru câteva minute ca să înfulec două brânzoaice celebre. M-am uitat şi în trenul de Bucureşti, dar n-am văzut nici o faţă cunoscută. Şi mam trezit a doua oară exact în clipa când acceleratul a intrat în gară. Probabil că am dormit cel mai bine dintre toţi. În orice caz cel mai mult…

— Atât? întrebă doctorul Tudor cu o nuanţă de ironie în voce. Nu te-a impresionat deloc istoria?

— Aaaa! Vă gândiţi la comentarii? înţelese Victor Marian. Cred că am fost foarte obosit şi nu prea am avut timp. Dar câteva tot îmi trec prin cap. Din păcate, domnişoara Clarissa nu a înţeles întotdeauna limbajul celor doi negustori. Fiindcă este o întrebare care mă scurmă: cum a ajuns Avarian la Nico Nicola? L-a recunoscut în sicilian pe Nico Nicola?… Dar de ce nu la recunoscut de la început?… Nu cred că există bijutier pe lumea asta care recunoscând într-un amator oarecare pe Nico Nicola să se apuce să trateze cu el şi încă să-i şi etaleze cele mai preţioase piese…

— Poate că l-a amenințat cu Nico Nicola! sugeră Ion Roman. Sau a scăpat, sau a rostit intenționat o expresie care în anumite cercuri îl caracterizează, fără greș, pe Nico Nicola. Așa cum acei *puișori străini* rostiți în limba franceză deschid drumul unor tranzacții de milioane. Cum sau necum, Vicenzo Petrini sau altcineva, Nico Nicola a deschis casa de fier a lui Avarian. Acum e clar și sigur! Minunea a fost săvârșită de Nico Nicola. Și dacă Nico Nicola nu e una și aceeași persoană cu Vicenzo Petrini, ceea ce nu prea îmi vine să cred, atunci știu cine e Nico Nicola!

— Aștept! îl invită doctorul Tudor. Aștept argumentele acestei afirmații, aștept *faptele* din care sa desprins afirmația. Probabil că m-am sculat prea târziu…

— Nu, se scuză Ion Roman. Probabil că m-am culcat eu prea devreme. Dar n-am mai putut rezista.

— Prin urmare argumentele s-au cules aseară, pe două fronturi, poate chiar pe trei fronturi, spuse doctorul Tudor.

Ion Roman se strădui și reuși să nu omită nici un amănunt din discuțiile pe oare le avusese cu Elena și cu Emil Sandu. Bomba explodă la sfârșit:

— Am văzut cu ochii mei, la gâtul, dealtfel foarte fin, al domnișoarei Elena, un colier dăruit nevinovat, luni la prânz, de domnul Vicenzo Petrini, un colier foarte ciudat, format din sute de potcoave strălucitoare.

— Dar e imposibil! se opuse Victor Marian. Domnul Vicenzo Petrini n-a lipsit duminică noaptea. A fost la teatru cu toți ceilalți. Nu poate fi el Nico Nicola! Nu putea să deschidă casa de fier a lui Avarian la București în timp ce se afla la teatru, aici la Constanța, sau se întorcea de la teatru. Nu vă amintiți ce scrie Vladimir Enescu? Au fost și s-au întors împreună de la teatru. Și nu e numai jurnalul lui Enescu. E și depoziția îngrijitoarei care l-a văzut pe don Petrini *vizitând-o* pe domnișoara Elena, după ce a ieșit Radu Stoian de la ea…

— Și mai e și contabilul expert, Ion Roman! aminti bătrânul, care a stat la teatru în spatele lui Vicenzo Petrini. Se uită mereu că duminică am fost și eu aici și că deci pot confirma sau nu însemnările lui Vladimir Enescu. De fapt, după seara asta de teatru l-am controlat pe ziarist și mi-am dat seama că însemnările lui sunt foarte sigure în ce privește mișcarea persoanelor din zona noastră: hotel-pensiune. Jurnalul lui e un fel de dosar cu alibiuri. Deci: băieții de la pensiune, sicilianul, fetele și ziaristul au alibiuri clare și inatacabile pentru seara și noaptea de duminică. Cine n-a fost cu noi? Marinó care a refuzat cu indignare invitația și domnii Emil Sandu, Dorian și Pascal…

— Trebuie să le cerem și să le controlăm imediat alibiurile! spuse Victor Marian. Unde au fost în seara și în noaptea de duminică? Dacă măcar Gilbert Pascal ar fi rămas la hotel, domnișoara Elena n-ar mai fi

sărit pe geam… Am impresia că încep să se lămurească lucrurile…

Dar nu era şi părerea doctorului Tudor, care clătina într-una din cap.

— Aşa pare… spuse el. Dar se încâlceşte totul… Şi mi se pare că uităm lucrurile cele mai grave, cele mai importante. Parcă s-au mai întâmplat şi altele aici şi oricât ne-am strădui nu vom putea lega fără stridenţe şi opoziţii faptele din Bucureşti cu tragediile de aici.

— Eu revin la ideea mea! sări Victor Marian. Băieţii au aflat ceva despre lovitura din Bucureşti. Dan, Radu, nu putem şti sigur, din păcate. Poate că Radu, care era şi funcţionar la societatea unde s-a asigurat acel X al lui Avarian. Băieţii au aflat ceva, s-a simţit şi au fost condamnaţi la moarte. De ce Dan a vrut să vorbească neapărat cu Paul Soran după o anumită oră, adică după ora întâlnirii fatale?… Nu vedeţi cum s-au organizat asasinatele? Diabolic. Dan a fost asasinat pe tăcute, undeva unde nu putea fi găsit prea uşor, poate niciodată, în aşa fel ca Radu să nu afle nimic şi să se ducă şi el la *rendez-vous*-ul fatal. Sunt aproape sigur că Radu şi Dan au ştiut ceva şi s-au înţeles între ei… Iar Paul Soran, revin la ideea mea, de aceea trebuia ucis: Pentru siguranţă. Morţii tac. Chiar dacă ipoteza că asasinului i-a fost teamă ca Paul să nu fi auzit ceva de la Radu în timp ce-l salva, cade, ideea rămâne totuşi valabilă. De unde ştia că băieţii nu i-au spus ceva la telefon, sau că nu i-au lăsat ceva scris? Deci Paul Soran trebuia ucis împreună cu ceilalţi… El nu bănuieşte cine i-a trimis biletul?

Doctorul Tudor le relată întocmai ultima parte a întrevederii cu Paul Soran, apoi finalul:

— Când l-am întrebat dacă şi-a făcut la început vreo idee asupra autorului biletului, mi-a răspuns textual: „*Am impresia că mi s-a făcut rău!*”.

— Un adevărat cavaler! descoperi Victor Marian, dar cât de amarnic s-a înşelat…!

— Un lucru e cert, spuse doctorul Tudor. Există o legătură între evenimentele din Bucureşti şi cele de aici, dar e aproape imposibil de găsit. Se opun faptele, alibiurile…

— Le vom controla şi pe celelalte, care nu sunt redate colectiv, în jurnalul lui Enescu, se încăpăţână Victor Marian. Până la minut, până la secundă, dacă va fi nevoie…

— Nici nu cred că e nevoie de atâta precizie, reveni doctorul Tudor. Trebuie controlate până la limita rezonabilă.

— Dar asasinatul lui Radu Stoian? întrebă Victor Marian… Acolo e vorba de minute… Şi mi se pare că toţi au alibiuri, se sperie el.

— Nu mai putem fi atât de siguri, interveni Ion Roman… Începând de azi dimineaţă. Abia am aşteptat să ajungem aici… M-a sculat soarele prea devreme şi pomenindu-mă singur am plecat spre plajă, cu gândul că nu strică să mă mai uit odată prin locurile unde sau

întâmplat atâtea. Era un soare cum de mult nu mai văzusem şi nu m-am mirat deloc că am întâlnit câteva persoane pe plaja de la Ochiul cald, deşi ceasul nu trecuse de şase. O familie, tată, mamă, doi băieţi şi o fată îşi închipuiau că fac ultraviolete. Copiii, mai curajoşi, chiar încercau apa şi chiar se bălăceau; acolo, în ochi nu e niciodată rece. Eu căutam prin locurile nenorocirilor, când deodată aud un ţipăt. Fata ţipase. Scăpase o minge, o minge albastră, care trecuse de bariera talazurilor şi părea că se duce spre larg. N-am ştiut la început despre ce este vorba, nici nu mi-am dat seama că e vorba de o minge. Obiectul pe care-l arăta fetiţa semăna cu altceva. M-am apropiat de fetiţă, şi-mi părea rău că nu sunt înotător ca să ajung la obiectul din larg. A vrut să se ducă bărbatul, dar femeia l-a oprit: „Nu e nevoie, a spus ea. O să iasă singură la mal". Şi s-a îndreptat cu fetiţa către Groapa mare. Mingea tocmai trecuse de barieră şi luase o direcţie cam ciudată. M-am dus şi eu după cele două şi am stat împreună până ce valurile au scos mingea la mal. A durat cam vreo jumătate de oră dar ştiam că merită. I-am cerut voie mamei, dar mai ales fetiţei, să mă uit la minge. Era o minge de culoare albastră, din material plastic mai gros, cu un dispozitiv simplu, o oarecare proeminenţă prin care se suflă ca să se umfle. Se putea umfla oriunde: pe pământ, în aer, în apă şi poate fi dusă, fără să fie văzută, în larg, ascunsă, de pildă, în costumul de baie. Şi acolo poate fi lăsată în voia valurilor. Am întrebat femeia de unde a cumpărat mingea. Mi-a răspuns că a cumpărat-o de la Constanţa. Am întrebat-o dacă mai sunt şi alte culori şi mi-a răspuns că există orice culoare: neagră, verde, galbenă, roşie, portocalie, culoarea mării, combinate, în felii, de toate. De ce m-a interesat atât de mult mingea aceea, încât i-am suportat toată odiseea?… Pentru că auzisem fetiţa ţipând şi văzând încotro arată cu degetul şi uitându-mă într-acolo, am crezut mai întâi că e vorba de un om pe cale să se înece. De la depărtare, mingea semăna întocmai cu o cască…!

Doctorul Tudor ascultase cu o atenţie nedisimulată relatarea lui Ion Roman. Chiar în timpul povestirii deschisese caietul negru al lui Enescu pentru a reciti câteva pasaje care descriau cutezanţa căştilor în larg şi întoarcerea lor prin bariera de la Pescăruşul alb. Apoi închisese caietul şi privi spre Ion Roman.

— Da… spuse el după un moment de maximă încordare. E aici un amănunt de o importanţă covârşitoare… Şi nu înţeleg cum de nu l-am remarcat până în clipa aceasta, până te-am ascultat pe dumneata, deşi îi simţeam necesitatea… Da… Una din enigme se poate explica. E un amănunt absolut covârşitor!

— Din clipa aceasta fiecare cască, fiecare înotător din larg devine automat suspect, sări Victor Marian.

— Exact! întări Ion Roman. Niciunul nu mai are alibi. Toţi devin suspecţi…

— Toţi devin automat suspecţi… repetă îngândurat doctorul Tudor. E un mod de a interpreta odiseea mingii de la Pescăruşul alb. Toţi devin automat suspecţi… Eu voi interpreta altfel toată povestea. Din clipa aceasta rămâne un singur suspect… Da, din clipa aceasta rămâne un singur suspect!

2

Ion Roman şi Victor Marian aveau misiunea de a controla alibiurile fiecăruia în noaptea de duminică spre luni. Doctorul Tudor trimise după avocatul Gilbert Pascal, apoi se instală la masa de consiliu, în apartamentul lui. Era atât de cufundat în gânduri că nici nu auzi ciocăniturile în uşă. Abia în momentul când văzu clanţa mişcându-se, îşi aminti că-l chemase pe avocat şi se ridică în întâmpinarea lui.

— Vă rog… îl invită doctorul Tudor la masă. Nu vă ofer scuze de circumstanţă pentru că lucrurile sunt foarte grave.

— În cazul acesta, făcu avocatul un pas înapoi, nu voi scoate nici un cuvânt, decât în prezenţa reprezentantului meu, maestrul Larian. Urmează să sosească în cursul după amiezii…

Doctorul Tudor se aşeză obosit în fotoliu:

— Domnule Pascal! Aţi auzit vreodată expresia *les poussins étrangers*? Aşa cum o rostesc, în limba franceză.

Avocatul Gilbert Pascal mai făcu un pas înapoi:

— Nu accept nici o întrebare! Calitatea şi misiunea dumneavoastră este aceea de a sluji exemplar şi impecabil legea!

— Domnule Pascal! repetă încet şi parcă indiferent doctorul Tudor. Unul din puişorii străini, colierul cu potcoave se află de luni la prânz în posesia domnişoarei Elena, dar ni l-a arătat numai aseară…

Avocatul Gilbert Pascal căută primul fotoliu şi se prăbuşi în el ca un halat.

— Desigur… reuşi el să îngâne după un moment de tăcere şi groază, desigur că nu e o farsă. Şi totuşi e imposibil! Mai întâi vă rog să-mi daţi voie să-l văd…

— Cred că e un lucru inutil, o simplă pierdere de timp, care în orice caz nu vă avantajează, spuse doctorul Tudor. Dar dacă ţineţi neapărat…

Avocatul Gilbert Pascal se lăsă iarăşi în fotoliu. Parcă executa un exerciţiu yoga.

— Probabil că e o pierdere de timp, începu el să-şi revină şi ar apropia prea mult două crize… Vă mulţumesc…

Dar nu era o părere. Avocatul executa prin mişcări aproape insesizabile un ritual al stăpânirii şi autocontrolului şi doctorul Tudor

îi admiră puterea şi luciditatea.

— Dar ne interesează mai puţin aceşti puişori străini, spuse doctorul Tudor, sau ne interesează numai în măsura în care există ca o parte a puişorilor veritabili… Domnule avocat! Apariţia acestor puişori străini aici în hotel, la foarte puţin timp după cambriolajul din Bucureşti şi anumite indicii că tragediile care s-au petrecut aici sunt strâns legate de evenimentele din Bucureşti, precum şi faptul că Avarian se află în imposibilitate de a vorbi, din cauza sănătăţii sale, toate acestea cred că vă dau dreptul de a ne dezvălui obiectul şi condiţiile speciale ale contractului dintre dumneavoastră şi domnul Avarian. Vreau să vă atrag atenţia că o clarificare mai rapidă a acestui capitol poate să grăbească enorm clarificarea celuilalt capitol care ţine de cea mai abjectă şi mai monstruoasă categorie umană. Cred că mă înţelegeţi. Nu vreau altceva decât să slujesc exemplar şi ireproşabil legea!

— Sunt absolut convins! răspunse avocatul Gilbert Pascal cu un ton care se voia solemn. Şi vă stau la dispoziţie cu toată libertatea conştiinţei mele… Din păcate, nu pot să adaug nimic la cele ce v-am spus sau aţi aflat despre contractul dintre societatea noastră şi Avarian. E vorba de un contract orb, girat de personalităţi financiare solide şi asigurat la rândul lui în străinătate. Avarian ne-a prezentat safeul lui, cu certificatele de rigoare, obiectul contractului, cu câteva mărturii de autenticitate care nu pot fi atacabile şi nea propus un contract. Noi l-am acceptat. Oral ştim ce conţine, sau ce reprezintă obiectul. Formal, scriptic figurează sub denumirea unui X. Valoarea contractului e într-adevăr imensă, dar imense sunt şi ratele plătite de Avarian, mai ales că am luat măsurile necesare pentru a nu fi foarte grav prejudiciaţi, din punct de vedere financiar, în cazul unui accident. Bineînţeles că dacă n-am rezolva prin mijloace proprii consecinţele accidentului, am fi onoraţi din afară, până la ultimul ban, dar pagubele de prestigiu ar fi irecuperabile şi ar echivala cu o sinucidere. De aceea am apelat la giranţi autohtoni, fraţii Dorian, asiguraţi şi ei, cu tot disponibilul financiar, în străinătate. E un lanţ foarte solid; pierderea în ultima instanţă va fi suportată de un nivel atât de înalt, încât oricât de mare ar fi suma, nu se va simţi prea mult, acolo, sus.

— Aceasta e reţeaua social-economică a contractului, se lămuri doctorul Tudor, dar…

Avocatul Gilbert Pascal pricepu rostul suspensiei:

— Da, continuă el, am vrut să vă redau cât mai exact cadrul, pentru a vedea în ce măsură acceptă un mobil, sau respinge orice mobil… Obiectul contractului este ceea ce e cunoscut în foarte puţine cercuri sub denumirea Scorpia roşie. Istoria e foarte veche, cel puţin de două secole. Scorpia roşie e unul din cele mai valoroase coliere ale lumii,

care de două secole circulă clandestin. Nu se ştie cine a fost primul proprietar şi din cauza aceasta, ca o lege sfântă, dacă se poate folosi acest cuvânt, în nici o tranzacţie nu se foloseşte, nu se menţionează şi nu se ştie numele proprietarului. Oricine poate să-l vândă oricui. În două secole nimeni nu a reclamat pierderea Scorpiei roşii. Sau poate că s-o fi întâmplat aceasta, dar nu se ştie şi nici nu se va şti niciodată. Pentru că un asemenea gest înseamnă şi aceasta e cea de a doua lege sfântă a Scorpiei roşii, moartea. Consemnul cu care se intră în tranzacţie îl constituie cele două cuvinte, rostite numai în limba franceză şi prin care se înţeleg cele două bijuterii însoţitoare, un colier format din potcoave şi un inel în formă de potcoavă, bijuterii fără valoare… Aceasta e tot ce ştiu despre Scorpia roşie. S-ar putea ca fraţii Dorian să cunoască mai multe amănunte, deşi mă îndoiesc… Scorpia roşie a ajuns la Avarian. Nu se ştie cum, aşa cum nu se va şti cum şi la cine a ajuns în momentul de faţă… Dacă Avarian n-a simulat bineînţeles cambriolajul… Dar dispariţia puişorilor ar fi un argument în sensul schimbării proprietarului… Pentru că fiecare proprietar are obligaţia să schimbe puişorii şi să lanseze în cercurile interesate parola şi simbolul noilor puişori… Dacă vă interesează date precise…

— Nu, spuse doctorul Tudor. Aveţi o idee vagă despre valoarea reală a acestei Scorpii roşii…?

— Valoarea ei nu stă în carate, răspunse avocatul Pascal. Ci în convenţia care poate s-o urce la milioane de dolari, sau s-o coboare la sute de mii. Depinde de convulsiile din lumea bijutierilor. Dar dacă vreţi cu orice chip… Chiar vândute aparte, rubinele şi diamantul central ar ajunge la sute de mii de dolari, ceea ce ar fi însă o crimă…

— Sunteţi foarte bine informat! sesiză doctorul Tudor.

— Nu de domnul Avarian, răspunse avocatul. Am cunoscut foarte bine un alt proprietar al Scorpiei roşii… Cum s-ar spune: o altă ştafetă a Scorpiei roşii, pentru că nici un proprietar n-o posedă prea mulţi ani… Şi nu uitaţi: oricine poate s-o vândă oricui, cu oricât. Nimeni nu întreabă cine este şi de unde o are şi nu este întrebat niciodată…

— A fost şi furată vreodată? întrebă doctorul Tudor aţâţat de un gând neaşteptat.

— Numai de două ori în ultimii douăzeci de ani şi se spune că în toată istoria ei n-a fost furată decât în aceşti ultimi douăzeci de ani.

— Numele celor care au furat-o sunt tot prohibite?

— Nu, răspunse avocatul. Un singur om a izbutit s-o fure în toată istoria ei. Un anume Nico Nicola.

3

Doctorul Tudor îşi privi pe furiş colaboratorii. Ion Roman era nervos, încruntat şi maltrata fără încetare un carneţel cu scoarţe de piele, în care nu trecea niciodată nimic; îl afişa doar de formă pentru acei care se temeau de cuvintele scrise. Victor Marian, proaspăt ras, îmbrăcat într-un costum subţire, de vară, foarte elegant, părea un turist căruia începe să-i priască aerul de mare. El se hotărî să deschidă marea bătălie pentru alibiuri:

— Portarul, funcţionarul de la recepţie şi îngrijitoarea nu pot să spună nimic precis, deşi o concluzie precisă s-ar putea trage din impreciziile lor. Nu ştiu când au plecat şi nu ştiu când s-au întors cei trei… Hai să-i numim: amatori de senzaţii tari, adică domnii Emil Sandu, Gilbert Pascal şi Andrei Dorian. Îşi amintesc numai că nu i-au văzut în cursul nopţii… Dar asta, după ei, înseamnă că puteau să fie şi să nu fie în hotel, din cauza uşii care dă spre terasă. Uşa se încuie noaptea, după ora zece, dar fiecare client primeşte odată cu cheia camerei şi o cheie specială pentru uşa terasei. Clienţii întârziaţi sau însoţiţi intră de obicei pe acolo. Nu ne putem mulţumi decât cu faptul că nimeni, nici îngrijitoarea, nici portarul, nici recepţionerul, nu i-a văzut. În aceeaşi situaţie se află şi domnul Marinó: nimeni nu l-a văzut în cursul nopţii, dar sunt atât de obişnuiţi cu ciudăţeniile lui: să plece la plajă în zori, sau la miezul nopţii, să doarmă pe terasă, sau pe balcon, încât nu-i mai miră nimic din partea lui… După cum vedeţi nu am recoltat nici un alibi sigur, şi, la drept vorbind, nici nu m-am aşteptat…

Era rândul lui Ion Roman, care discutase cu cei în cauză. Dar înaintea alibiurilor îl preocupa altceva:

— Acum, după ce v-aţi convins că Nico Nicola nu e o legendă, vă rog să ţineţi seama şi de ce v-am spus la început: în toată cariera lui n-a comis nici o violenţă, n-a lăsat în urmă nici măcar un geam spart, ca să nu mai vorbesc despre faptul că n-a lovit pe nimeni, niciodată… Ori aici e prea mult sânge şi asta nu i se potriveşte lui Nico Nicola… Repet asta, ca să nu încercăm să legăm cu forţa întâmplările din Capitală cu asasinatele de aici…

— Timpul schimbă multe, zâmbi Victor Marian.

— Cum vreţi, se retrase bătrânul neputincios. Am vrut doar să amintesc deviza lui Nico Nicola: fără urme, fără violenţă… O amintesc pentru că totuşi cred în prezenţa lui Nico Nicola aici. El a deschis casa de fier a lui Avarian, altul nici n-ar fi încercat şi a furat astfel pentru a treia oară Scorpia roşie… Acum să trec la alibiuri. Mai întâi, pactul cu declaraţia comună s-a dus, praful s-a ales din el. A rămas fiecare singur. Domnul Marinó m-a dat pe uşă afară, bineînţeles, asigurându-mă că dacă îi mai calc odată pragul voi ieşi pe fereastră…

— Sunt vreo trei metri până la pământ, râse tânărul.

— Domnul Emil Sandu, continuă Ion Roman, spune că s-a dus la un

bal, la un fel de chermeză, tocmai la Mangalia. A băut, a dansat, a dat să înţeleagă că… Mă rog… ca orice tânăr, n-a putut rezista unor tentaţii, dar n-a fost în stare să-şi amintească nici un nume, nici o casă, nici o stradă, nimic care ar putea să ateste prezenţa lui la Mangalia în noaptea de duminică spre luni. Şi mai susţine că sa întors la hotel în zori şi a intrat bineînţeles pe uşa de la terasă… Domnul avocat Gilbert Pascal, nu poate, din motive de cavalerism, să spună unde şi-a petrecut noaptea. De asemenea nici domnul arhitect Andrei Dorian. Tot ce am aflat de la amândoi e că s-au întors la hotel dimineaţa şi au intrat tot pe uşa terasei…

— Eram sigur! interveni Victor Marian. S-au dus şi s-au distrat în împrejurimi, ha! Şi eu aş putea spune la fel. Dar numai în decurs de 12 ore, într-o singură noapte, am fost la Bucureşti, am discutat două ore cu domnişoara Clarissa, am trecut pe acasă să mă schimb şi am ajuns dimineaţa, odihnit chiar, la hotel. De la 7 seara la 7 dimineaţa…

— Şi când au premeditat totul şi unde au găsit scară şi cum au transportat-o? întrebă nedumerit Ion Roman.

Doctorul Tudor ridică de pe masă caietul lui Enescu:

— Enigma scării ne-a fost dezvăluită aici, bineînţeles fără ca ziaristul să-şi fi dat seama. V-am spus, mi se pare, că dispariţia scării pleda în ultimă instanţă pentru inexistenţa scării în afacerea Avarian, ceea ce ni s-a părut atunci o absurditate. Dar… Iată-ne ajunşi la aceeaşi concluzie: scara a dispărut pentru că n-a existat niciodată…

— Dar e imposibil! auzi doctorul Tudor vocile amândurora.

— Şi totuşi e aşa: scara n-a existat sub forma prin care ni se reprezintă de obicei o scară, de aceea a dispărut. Încercaţi să vă amintiţi prima zi de plajă din însemnările lui Vladimir Enescu, ziua accidentului, când descoperă înaintea tuturor ideea trambulinei. Toţi cei de pe plajă, inclusiv avocatul Pascal, Marinó, Vicenzo Petrini, Paul Soran, Silvia Costin, absolut toţi au văzut trambulina, hai să-i spunem: piramida umană de pe care se executau săriturile… Iată ideea scării care nu-i putea scăpa celui ce premedita cambriolajul din pasaj! Nu trebuiau mai mult de trei oameni pentru a se realiza cea mai sigură şi mai fulgerătoare şi mai invizibilă scară. În câteva secunde, cel din vârful piramidei, cel de al treilea, putea să ajungă la celebra fereastră blindată a lui Avarian. Şi nu încape nici o îndoială că aşa s-a procedat, dar deocamdată ne interesează altceva: verificarea alibiurilor. Şi nu ne putem mulţumi cu simple negaţii!

4

Arhitectul Dorian nu renunţase nici o clipă la distincţia lui

superioară. Acceptă invitaţia doctorului Tudor, dar nu fără a plasa un avertisment:

— Bineînţeles că nu vreau să stânjenesc mersul anchetei, spuse el imediat ce pătrunse în cameră. Dar nu voi accepta nici cea mai mică ofensă sau insinuare. Evident, voi face uz de toate rela…

— Vă rog! îl întrerupse doctorul Tudor. N-are nici un rost să începeţi cu ameninţări… Doar cu câteva ore mai înainte mi s-a prezentat o declaraţie colectivă care nu sprijinea foarte activ ancheta noastră.

— Asta e un fel de contra avertisment! se îmbăţoşă arhitectul Dorian.

— Exact! spuse doctorul Tudor. Şi încă unul foarte serios. Şi vreau să vă asigur, în vederea continuării discuţiei noastre, că nu vom fi zgârciţi la riposte. Şi vreau să vă asigur, de asemenea, că suntem dornici să purtăm o discuţie civilizată. Şi că prin discuţie civilizată înţelegem, în primul rând şi în acest caz, un schimb de sinceităţi.

— Sinceritatea e un lucru foarte relativ! descoperi plin de uimire şi de încântare arhitectul Andrei Dorian.

— Ne vom permite şi noi o reflecţie… îl cântări doctorul Tudor. Timpul trece foarte repede. Ceea ce e astăzi enigmă mâine poate fi adevăr. Şi mă refer la un mâine foarte concret, nu la o idee vagă. Mâine s-ar putea ca lumea să afle adevărul despre monstruozitatea de aici… Dar întârziind s-ar putea să i se prezinte numai enigma: faptele şi personajele, totul foarte concret: Crimele petrecute aici şi numele celor de aici. Şi vă întreb, domnule arhitect Dorian, ce vreţi să se afle mâine: adevărul sau enigma?… Mai devreme sau mai târziu ziarele vor izbucni, fiţi sigur de asta. Cum vreţi să fiţi tratat şi interpretat: ca un martor oarecare, nedreptăţit de hazard, sau ca un semn de întrebare, ţintit de amintiri şi de presupuneri? Ştiţi cât de repede şi cât de lacom brodează fantezia mulţimii!… Noi nu vrem altceva decât să-i apărăm pe inocenţi, dar ce să facem atunci când ei înşişi ne pun piedici?

Arhitectul Dorian părea zguduit de contradicţii, se vedea că duce o luptă aprigă cu sine însuşi şi parcă nu era capabil să ia o hotărâre.

— Se poate… spuse el după un moment greu. Mai bine un rău mic decât un rău mare. De fapt ce doriţi să aflaţi de la mine, dacă-mi este permisă întrebarea?

— Unde şi cu cine v-aţi petrecut noaptea de duminică? îl invită doctorul Tudor.

— Nu pot să răspund decât pentru mine! anunţă el cu un ton foarte grav. Atât şi nimic mai mult!

— Nici n-am dorit altceva, îl linişti doctorul Tudor.

— Să nu vă închipuiţi că aţi obţinut o victorie uşoară, continuă să se opună arhitectul. Sunt mândru că am izbutit să vă impun legile

cavalerismului: nu voi răspunde decât pentru mine!

— Vă stăm la dispoziţie, spuse Ion Roman în timp ce-şi pregătea carnetul. Şi dacă se poate cât mai rar…

Victor Marian simţi cum îl gâdilă râsul lângă urechi. De aceea se mulţumi numai cu răzbunarea lui Ion Roman.

— Duminică noaptea am fost într-o casă onorabilă, răspunse, în sfârşit arhitectul. La Eforie, la doamna Miron. Cred că am fost mai multe persoane, cel puţin vreo cinci, dar nu-mi amintesc cum se numesc. Am stat până la şase dimineaţa…

— Nu vă amintiţi adresa? Unde la Eforie? Nord? Sud?

— Asta n-aş putea să vă spun. Doamna Miron îşi petrece concediul la Mangalia şi vine din când în când la Eforie. Trage la diferiţi cunoscuţi, care uneori nu sunt acasă, aşa cum s-a întâmplat duminică noaptea. Îmi amintesc doar o vilă cam modestă, cu un singur etaj şi cu scară de piatră.

— Aţi mai fost şi altă dată acolo? întrebă Ion Roman.

— Evident, nu. Am mai întâlnit-o odată pe doamna Miron, tot într-o vilă cu etaj, modestă şi parcă fără scară de piatră. Doamna, v-am spus, locuieşte la Mangalia, e soţia ambasa… în sfârşit, nu pot să calc legile cavalerismului. Din păcate, e tot ceea ce vă pot spune… Aaaa, da! Vila de duminică avea parcă pe scară un leu decapitat…

Ion Roman abia aşteptă să plece arhitectul:

— Trebuie să fie vorba de un tripou clandestin. Iar cucoana e soţie de ambasador cum sunt eu cuc de Indochina. Vreo franţuzită care ştie să-şi exploateze ridurile.

Doctorul Tudor îl întrebă din priviri pe Victor Marian. Tânărul răspunse cu un surâs cam acru:

— Voi face tot ce se poate!… Hm… O scară cu un leu de piatră decapitat. Numai să nu fi vrut să câştige timp, până ce-i soseşte avocatul…

— Şi cu alibiul lui Marinó? întrebă Ion Roman.

— Invită-l afară, pe terasă, îi răspunse doctorul Tudor. Nu există nici uşi, nici ferestre, iar la scaune na făcut nici o aluzie…

Ion Roman primi gluma ca pe o surpriză plăcută. Era prima pe care o făcea doctorul Tudor de când sosise la hotel şi era al doilea semn bun al zilei, după soarele de dimineaţă. Mai departe nu voia să se gândească. Dar era cât pe-aci să se ciocnească în prag de ziaristul Vladimir Enescu. Îl lăsă în seama doctorului Tudor şi porni în căutarea lui Marinó.

— *Rara avis*! îl primi doctorul Tudor pe Vladimir Enescu. Dacă mai întârziai două minute te-aş fi căutat eu.

— Cred că un altul ar fi tremurat auzind acest cuvânt de bun sosit din partea dumneavoastră, răspunse ziaristul.

— Cum s-ar spune pledezi pentru inocenţă totală şi definitivă… îl

înţelese doctorul Tudor. Au fost foarte multe întrebări, unele copleşitoare, mai sunt încă întrebări, care ne chinuie rău, ca focurile iadului. Câteva răspunsuri le-am primit din jurnalul dumitale şi sperăm că se vor mai ivi şi altele…

— Un duş rece, apoi altul cald… Numai să nu pregătiţi un al treilea de gheaţă şi pe urmă un al patrulea clocotit.

— Vor fi şi asemenea duşuri… spuse doctorul Tudor cu o voce schimbată în care se simţea siguranţă şi ameninţare. Da… Însemnările dumitale ne-au fost de mare ajutor şi prin ceea ce n-ai spus direct, dar ai lăsat să se înţeleagă, sau mai bine zis prin reinterpretarea unor amănunte azvârlite în fuga condeiului. E o întrebare hazardată aceasta: scrisul e un proces în permanenţă conştient?

Uimirea ziaristului Vladimir Enescu ţinu doar o clipă:

— Întrebarea nu e deloc hazardată, numai răspunsul să nu fie arogant şi particular, se scuză el. Uneori, când recitesc fragmente uitate, mai vechi, ba chiar şi pasaje scrise doar cu câteva zile în urmă şi mă gândesc şi la jurnalul acesta, am senzaţia stranie că nu le-am scris eu, ci altcineva… Dacă acesta poate fi un răspuns la întrebarea dumneavoastră…

— M-am aşteptat la acest răspuns, spuse doctorul Tudor. Dacă se va publica vreodată o relatare mai amplă a acestui caz, ar fi bine să se înceapă cu însemnările dumitale. Mai întâi pentru că sunt primele acte reale ale unei tragedii cumplite, în al doilea rând pentru că voluntar sau ne, conştient sau ne, ai consemnat o sumedenie de fapte care pot deveni indicii şi răspunsuri într-o interpretare plenară şi în al treilea rând pentru că nimic nu prevesteşte tragedia şi acest al treilea rând are o dublă valoare: etică şi practică. Etică, pentru că sună ca un semnal de alarmă la adresa slăbiciunilor omeneşti şi practică, pentru că ne-a ajutat pe noi să căutăm sursa tragediei.

— Numai s-o căutaţi? deveni foarte interesat ziaristul.

— Poate chiar s-o aflăm… îi pricepu doctorul Tudor gândul. Raţionamentul nu e numai simplu, e necesar: când nu găseşti ceva într-un loc, îl cauţi în altă parte.

— Nu mi-am închipuit că sunteţi chiar atât de departe. Dacă ştiam, vă ceream caietul mai de mult. Probabil că voi începe să public însemnările aşa cum sunt, schimbând doar numele personajelor…

— Prin urmare, aceasta e cauza vizitei dumitale: caietul, spuse doctorul Tudor. M-am întrebat de câteva ori de ce nu ni-l ceri. Probabil, pentru că l-ai considerat util în cercetările noastre. Dealtfel, dacă n-ar fi fost aşa ţi l-am fi înapoiat imediat. Un raţionament clar.

— Nu numai din cauza asta, ca să fiu sincer. Am avut şi alte preocupări care nu mai interesează jurnalul…

Doctorul Tudor îl întrerupse printr-un gest:

— Sau poate că sunt tocmai preocupările care interesează un

jurnal, în înţelesul cel mai pur al cuvântului.

— Şi n-am venit numai pentru a vă cere jurnalul, continuă ziaristul. Am şi eu nevoie de câteva răspunsuri şi mai cu seamă de un răspuns: bănuiţi cine sunt asasinii?

— Nu e o întrebare, ci o provocare, spuse doctorul Tudor. Nu ai căutat o afirmaţie, sau o negaţie, ci un număr. Dacă aş fi răspuns da ai fi aflat că nu e vorba de un singur asasin; dacă m-aş fi mirat, de pildă şi aş fi întrebat la rândul meu: *asasinii*? Ai fi aflat că e vorba de un singur asasin. Iată de ce cred că ai căutat un număr. Şi de la un număr: unu, sau doi, sau trei, de la un simplu număr se pot face raţionamente utile. Cu metoda eliminării, sau cu alte metode.

Vladimir Enescu era atât de uluit încât nu reuşi decât să clatine din cap. Logica doctorului Tudor îl fascina. Da. Era exact aşa: voise să afle un număr!

— Dar ar fi nedrept să nu-ţi satisfac dorinţa, continuă doctorul Tudor. Poate că e mai mult decât o dorinţă, poate că e o necesitate. La întrebarea dumitale răspund prin *da*!

5

Era un alt medic de serviciu la secţia de chirurgie, care-l informă pe doctorul Tudor că bolnavul cu numele Paul Soran din rezerva specială nu poate fi văzut. Câţiva actori se strecuraseră în rezervă, mai de dimineaţă, şi-l obosiseră în aşa hal pe bolnav, încât vizita medicală constatase o înrăutăţire îngrijorătoare a stării sale.

— Numai dacă nu sunteţi dumneavoastră doctorul Tudor, îl cercetă medicul şi răspunzându-i-se afirmativ adăugă: pentru dumneavoastră avem dezlegare. Dealtfel, aceasta e şi dorinţa lui Paul Soran. Vă aşteaptă… Iar noi vă rugăm să-l scutiţi, pe cât e posibil, de emoţii puternice. Numai un minut, să-l anunţ.

Doctorul Tudor îl găsi pe Paul Soran în aceeaşi poziţie, dar parcă mai tras la faţă, deşi încerca un zâmbet de satisfacţie.

— Am fost sigur că veţi reveni… după suspensiile de aseară. M-au cam zdrobit nemernicii, dar n-aveţi nici o teamă, că mai am ceva rezistenţă, chiar pentru întrebări rele.

— Poate că vor fi şi întrebări rele, dar nu din vina noastră, se scuză doctorul Tudor.

— M-am aşteptat la asta, dar numai după prima întâlnire de aseară, oftă Paul Soran. V-am simţit din prima clipă şi la sfârşitul discuţiei am rămas fără nici un dubiu. Nu-i doresc nici unui asasin să aibă de-a face cu dumneavoastră. Nu cred că ar avea vreunul şanse de scăpare.

— Cel care ne interesează în cazul acesta nu va scăpa în nici un

caz! îl asigură doctorul Tudor.

— Prin urmare aveţi de-a face cu un singur asasin! Tresări Paul Soran.

— Cu jumătate de oră în urmă, ziaristul Vladimir Enescu a căutat printr-o întrebare abilă să afle un număr şi pentru a nu-l nedreptăţi i-am răspuns.

— Care ar fi fost nedreptatea? întrebă Paul Soran. Sau să consider cuvântul o simplă figură de stil?

— Nu e o figură de stil… Chiar în seara sosirii noastre, în noaptea sângeroasă, ca să fiu mai precis, ziaristul Vladimir Enescu ne-a oferit, poate dintr-un elan, poate cu un scop definit, jurnalul lui cu însemnări. Jurnalul începe miercuri, dar de fapt marţi şi se încheie luni pe la patru după amiază… Am găsit în el atâtea răspunsuri încât a nu-i satisface o întrebare ar fi însemnat o nedreptate.

— N-am ştiut nimic despre acest jurnal, păru că se miră Paul Soran. Nu mi-a suflat o vorbă… Probabil că exist şi eu în însemnările lui…

— Ca unul din personajele principale şi foarte admirate. Din clipa sosirii dumitale şi până duminică seara, când ai făcut acea minune la teatru, Vladimir Enescu nu a încetat să-ţi aducă elogii…

— Deşi s-ar părea că m-a uitat, spuse oarecum visător Paul Soran. Sau… Statuia a coborât din marmura ei de Carrara şi astfel a uitat de toate… L-am prevenit de la început… Bănuiesc pentru ce aţi venit. Sunt aproape sigur. Totuşi n-aş vrea să încep eu…

Doctorul Tudor îl privi o clipă prin pleoapele semideschise. Apoi spuse cu voce şoptită:

— Am ştiut că-l cunoşti pe asasin… Dar n-am fost sigur că-l vei trăda. Această invitaţie de a începe eu trebuie s-o interpretez astfel?

— Nu! Nu-l voi trăda! răspunse Paul Soran cu ochii închişi. Ar fi un preţ prea mare, oferit poate pentru nimic. De ce să cred că l-aţi descoperit?… De ce aveţi nevoie de mărturisirea mea, dacă îl cunoaşteţi?

— Pur şi simplu pentru a simplifica lucrurile… răspunse doctorul Tudor cu voce obosită.

— V-am spus: trădarea în acest caz e un preţ foarte mare, atâta timp cât mai rămâne o urmă de nesiguranţă. Dacă îl cunoaşteţi într-adevăr pe asasin, trădarea dispare, încetează de a mai fi trădare, dar pot eu să cred lucrul acesta? Nu ştiu dacă îmi înţelegeţi drama. Fac orice, dar nu pot să trădez pe *nimeni*! Îmi este imposibil să rostesc numele, atâta vreme cât mai rămâne o cuantă de nesiguranţă… Amintiţi-vă! Eram pe mal, împreună cu contabilul, cu colaboratorul dumneavoastră, Enescu se bălăcea nu ştiu unde pe la Groapa mare, ceilalţi erau toţi în larg, iar Dan Ionescu nu mai trăia, mi-a spus totul medicul legist. Vicenzo Petrini era în port, îl lăsasem acolo. În faţa noastră a fost ucis Radu Stoian. Dacă nu sunt eu ucigaşul, singurul

care putea şi avea ocazia, simulând că-l salvează, de fapt să-l ucidă, dacă nu sunt eu ucigaşul, atunci cine l-a ucis pe Radu Stoian?

— Dumneata nu l-ai ucis pe Radu Stoian! spuse doctorul Tudor. Aici nu mai avem ce discuta. Dar îţi voi răspunde printr-o parabolă recentă, căreia îi vei găsi, sunt absolut convins, sensul adevărat.

Doctorul Tudor îi relată întocmai, în cuvintele şi în nuanţele cu care i se povestise, fără nici o scăpare, fără nici o adăugire, întâmplarea banală la care asistase, dis-de-dimineaţă, Ion Roman la Ochiul cald: odiseea mingii.

Paul Soran încuviinţă tăcut, printr-o înclinare prelungă a capului. Parcă-l imita pe doctorul Tudor.

— Da… şopti el. Aproape jumătate de pas spre trădare. Mi-aţi indicat ideea unui asasin şi mai ales ideea unui asasinat. Dar oare asasinul pe care-l ştiu eu se confundă întru totul cu asasinul pe care-l ştiţi dumneavoastră?… Aseară am fost mult mai aproape de trădare, nu ştiu de ce… Şi acum înţeleg de ce nu maţi întrebat direct cine m-a lovit, de ce nu m-aţi întrebat deloc cine m-a lovit. Era imposibil, v-aţi închipuit, să nu ştiu cine m-a lovit. Măcar după respiraţie, v-aţi spus probabil, trebuia să ştiu cine e. Dacă a ajuns să mă lovească trebuia să fie foarte aproape de mine. Se putea şi asta: să mă înjunghie în timp ce ne îmbrăţişam… Se putea orice. Dar eu eram obligat să ştiu ce s-a întâmplat, aşa v-aţi spus. Şi aţi vrut să rostesc chiar eu numele.

— Am ştiut de la început şi ştiu şi acum că va fi foarte greu, spuse doctorul Tudor. E cea mai grea jumătate de pas din viaţa dumitale, înţeleg foarte bine… Şi pentru a te convinge definitiv îţi voi spune o altă parabolă, mai bine zis o întrebare ante argumentată… Plec de la o realitate. În afară de dumneata, mai sunt şi alţi actori aici: domnişoara Elena, studentă totuşi la conservator, oscilând între cabotinaj şi fantastic, domnişoara Silvia Costin care putea să fie o mare vedetă…

— Absolut sigur!… şopti Paul Soran.

— Domnul Moni Marinó, probabili un mare artist de circ…

— Asta era! tresări Paul Soran. Ştiam că-l cunosc de undeva. Îl mai văzusem undeva. Cine ştie unde şi când…?

— Acesta ar fi cadrul, reluă doctorul Tudor. Dar mai bine să pregătesc întrebarea. Există o piesă, intitulată „Scaunele”. Sub pretextul că manipulează nişte scaune, doi actori dau impresia unei săli care se umple, care se aglomerează, care se înăbuşă. Parcă ar exista sute de personaje pe scenă, aceasta e impresia pe care o provoacă cei doi actori. Vreau să reţii ideea şi plecând de la ea te întreb pe dumneata, actor profesionist: în drama care s-a jucat în jurul nostru, în această tragedie a noastră, un singur actor ar fi putut să interpreteze două sau trei roluri deodată? Dar dacă interpretul în cauză, nu e actor, cum s-a întâmplat aici? Cui se datorează, de fapt, reuşita marelui moment teatral? Vreau să fie şi mai clar: cineva, actor

sau ne actor, e pus să interpreteze două sau trei roluri deodată şi reuşeşte să convingă, să dea impresia autenticităţii. În acest caz, care e cazul nostru, *de trei ori cazul nostru*, cui îi revine meritul? Interpretului sau celui care i-a dat textul?… Aceasta a fost cea mai mare enigmă a cazului nostru!… Iată de ce nu e nevoie să trădezi, iată de ce nu mai e nevoie să rosteşti vreun nume. Nu-ţi cer decât un singur răspuns, absolut voluntar: cui îi revine meritul autenticităţii? Cine este adevăratul geniu? Interpretul, ne actor, care a realizat momentul de geniu, sau autorul textului?

— Acum totul e limpede, răspunse Paul Soran. Trădarea nu mai este trădare. Încă nu-mi este uşor, dar pot să rostesc chiar acum numele unuia dintre asasini, singurul nume pe care am dreptul să-l rostesc: cel al asasinului de la Pescăruşul alb, de lângă barcă şi de la fântână, pentru că e vorba de unul şi acelaşi… Dar prefer soluţia propusă de dumneavoastră: meritul adevărat, meritul de geniu, nu este al interpretului, ci al autorului textului.

— Am fost convins că acesta va fi răspunsul! spuse cu voce înceată doctorul Tudor.

Paul Soran respira greu. Rezistase emoţiilor, dar oboseala încerca să-l doboare. Numai privirile îi deveniseră visătoare. Un vis umbrit de durere şi de regrete.

— Şi totuşi mă preocupă o întrebare, clătină el din cap. O întrebare care va fi, poate şi a dumneavoastră: *Oare Vladimir Enescu m-a salvat de la moarte?*

6

Ion Roman şi Victor Marian îl aşteptau pe doctorul Tudor în micul salon care devenise cameră de anchetă şi de consiliu. Şi după figurile pe care le arborau, veştile nu păreau prea favorabile.

— Marinó s-a baricadat în cameră! îl întâmpină Ion Roman pe doctorul Tudor. Nu vrea să discute cu nimeni. Nici cu fiica lui. Spune că exersează un număr special de circ, o inovaţie senzaţională… Şi nu iese din cameră până nu-l pune la punct… Un alibi are, unul singur: la două noaptea a ieşit pe balcon să fumeze o ţigară şi a fost văzut de fiică-sa… Aceasta e declaraţia profesoarei noastre. El ne-a trimis la dracu'. Zice, prin uşă, că în fiecare noapte oamenii au obiceiul să doarmă. Atunci de ce îl batem la cap? Şi se aud tot felul de zgomote înăuntru… Poate dărâmă vreun perete şi va trebui, să dea ochii cu noi…

Victor Marian avea altfel de rezultate, dar nu părea deloc încântat:

— Nu ştiu dacă mai putem descurca iţele şi laţurile astea… Am

găsit vila cu leul decapitat, la Eforie sud, am găsit-o şi pe doamna Miron, care e foarte neaoşă ca origine şi nu e trecută de 40 de ani. Capul leului parcă şi l-a pus ea pe umeri, aşa de impetuoasă e. Până la urmă s-a domolit. Domnii Gilbert Pascal, Andrei Dorian şi Emil Sandu au fost, zice ea, acolo, duminică, de pe la şase seara până a doua zi la şase dimineaţa. Mi-a mai dat trei nume care pot să certifice povestea, cică s-a jucat un bridge nemaipomenit şi cu două din numele date am vorbit, pentru că sunt înscrise la cel mai elegant hotel din localitate: doi industriaşi care circulă prin ziare. De al treilea nu m-am ocupat, pentru că e vorba de fratele domnului arhitect Dorian. Ăia au zis imediat că au fost împreună şi au jucat un bridge fantastic. Dar că doamna Miron le-a telefonat, e mai sigur decât faptul că-mi stă capul pe umeri. Nu-s sigur însă dacă domnii de aici au luat contact cu doamna Miron, pentru că vila cu leul decapitat nu are telefon, iar doamna Miron stă acolo de opt zile. Putem oare să ignorăm alibiurile?

Doctorul Tudor nu-i răspunse. Îl invită să continue.

— Ştiţi în ce situaţie ne aflăm? se cam înfierbântă Victor Marian. Pe Radu Stoian n-a avut cine să-l ucidă… pe Paul Soran n-a avut cine să-l atace… Cambriolajul n-a avut cine să-l comită… Numai pentru asasinatul lui Dan Ionescu există un suspect foarte suspect…

În clipa aceea pătrunse în apartament căpitanul Vintilă Vintilă. Parcă îşi lăsase crucea la uşă, dar la poziţia de drepţi nu izbuti să renunţe. Abia aştepta semnul doctorului Tudor.

— Mai întâi vă rog să mă iertaţi pentru întârziere, începu el. N-am putut mai devreme. Pe la şase dimineaţa sculam al unsprezecelea cetăţean, care a fost şi cel mai de treabă: s-a mulţumit cu înjurături, dar n-a dezlegat câinii. Am dat peste vagabond la Agigea, la un văr de-al doilea al unui bunic de-al lui. Mi-a rezistat, are vreo cincisprezece ani, a şi făcut gură, a şi plâns, a şi urlat, până n-am mai putut şi i-am trăsnit două peste bot. Mai întâi a leşinat, probabil ca să ajungă mai repede înger. Şi mi-a zis, citind parcă, următoarele: a plecat dis-de-dimineaţă brambura pe plaja de la Constanţa şi a ajuns în zona Ochiului cald după amiază pe la vreo şase fără un sfert, fără douăzeci. Dădea târcoale plajei, dar de la depărtare, ca să prindă momentul prielnic. Ştie ora, pentru că i-a spus-o un domn tânăr şi puternic, ca un atlet, pe care l-a întâlnit pe cărarea spre Groapa rea. S-a luat tiptil pe urmele atletului, fără îndoială Dan Ionescu, dar a făcut o escală de vreo zece minute, pentru a privi zona Ochiului cald, unde văzuse lume multă. Şi-a continuat apoi drumul spre Groapa rea, odată cu alt domn, cam slăbuţ şi îmbrăcat în costum de baie, care părăsise plaja de la Ochiul cald. Mergeau paralel spre Groapa rea, cam la vreo cincizeci de metri distanţă unul de altul. Vagabondaşul se ascundea prin tufişuri, iar domnul cel slăbuţ pe după dune. Au ajuns cam în acelaşi moment în tufărişul de pe malul Gropii. Şi vagabondaşul a văzut cum domnul

cel slăbuţ cotrobăieşte ca un scamator în nişte haine camuflate undeva printre scaieţi. După ce scamatorul cel slăbuţ cu cască verde a plecat, s-a apucat vagabondaşul să buzunărească şi a găsit: un portofel gol, un pachet de ţigări, un creion mecanic şi o batistă, ceea ce i s-a părut prea puţin. De aceea a mai scotocit odată, peste tot şi a pipăit un obiect tare, ascuns într-una din manşetele pantalonilor. A rupt imediat cusătura şi s-a pomenit în mână cu acest inel în formă de potcoavă, pe care bineînţeles i l-am confiscat!

Căpitanul Vintilă puse pe masa de consiliu un inel gros cu o potcoavă lucitoare în loc de piatră: cel de al doilea puişor străin.

— Fantastic! reacţionă imediat Victor Marian. Înseamnă că nici pe Dan Ionescu n-a avut cine să-l asasineze! Nu mai înţeleg nimic! Cine a spart magazinul lui Avarian? Cine l-a ucis pe Radu Stoian? Cine l-a atacat pe Paul Soran? Cine l-a ucis pe Dan Ionescu?… Emil Sandu are la ora asta cel mai solid alibi: vagabondaşul. Nu mai înţeleg nimic!

Şi Ion Roman era năucit. Dar pe el îl frigeau alte întrebări, mai concrete:

— Ce caută inelul lui Avarian în manşeta lui Dan Ionescu? Şi domnul Emil ce-a făcut acolo: a luat sau a pus ceva?

— Da! preîntâmpină căpitanul Vintilă întrebarea tuturor. Am luat vagabondaşul cu mine şi l-am dus la locul buzunărelii. A găsit şi a lăsat hainele lui Dan Ionescu exact acolo unde le-am găsit noi. Prin urmare, la ora şase, Dan Ionescu nu mai era!

— Să recapitulăm! spuse Ion Roman. În noaptea de duminică spre luni, la ora două, e cambriolat magazinul lui Avarian. Toţi cei de aici au alibiuri. A doua zi, la ora şase după amiază, e ucis la Groapa rea Dan Ionescu, în manşeta căruia se găseşte ascuns un inel provenit de la spargerea din Bucureşti. Toţi cei de aici au alibiuri. O oră mai târziu, la 7 şi 4 minute, e ucis Radu Stoian, lângă barca Pescăruşul alb. Toţi de aici au alibiuri. La ora 1 şi câteva minute, noaptea, e atacat cu intenţii homicide cel de al treilea client al pensiunii, Paul Soran. Toţi cei de aici au alibiuri… Ce trebuie să ignorăm: faptele sau alibiurile?

Abia atunci se auzi vocea doctorului Tudor:

— Poate că totuşi va trebui să ignorăm faptele…

Cineva ciocănea la uşă. Era Elena Pascal, cu colierul de potcoave strălucitoare în jurul gâtului.

— Mi s-a spus că m-aţi căutat, se adresă ea doctorului Tudor. Am întârziat niţeluş pentru că am fost şi eu la spital, împreună cu Silvia, cu Emil şi Vladimir… Vă interesează colierul?

Doctorul Tudor îi arătă biletul cu scris foarte citeţ, ca un model de caligrafie, prin care i se dădea întâlnire lui Dan Ionescu, la Groapă, la ora şase fix.

— Unde l-aţi găsit? tresări Elena. E scrisul lui Radu!

— Da! îşi aminti Ion Roman. Acum ştiu unde am văzut scrisul

acesta. În carneţelul cu numere de telefon…

Şi iarăşi se auzi, obosită, vocea doctorului Tudor:

— Poate că totuşi va trebui să ignorăm faptele… Dar doi oameni fuseseră ucişi, iar al treilea, se anunţase telefonic, trăgea să moară.

CĂTRE CITITORI

În momentul acesta cititorul posedă absolut toate datele cazului „Pescăruşul alb”, precum şi ideile după care pot fi ordonate şi interpretate aceste date. E de la sine înţeles şi s-a spus aceasta deseori în paginile cărţii, câte indicii importante şi câte amănunte esenţiale sunt cuprinse în însemnările lui Vladimir Enescu, indiferent dacă ziaristul le-a notat conştient sau involuntar. Pentru a veni şi mai mult în sprijinul cititorului, amintim ajutorul activ pe care Victor Marian, în raportul său asupra cambriolajului din Bucureşti şi Ion Roman, mai cu seamă în relatarea odiseei mingii de la Ochiul cald, i l-au dat doctorului Tudor. De fapt toate acestea reies foarte clar din ultima discuţie pe care doctorul Tudor o poartă cu Paul Soran şi care are o importanţă hotărâtoare în elucidarea cazului. Insistăm asupra faptului că elementul *hazard* nu-şi are locul în acest caz, ceea ce trebuie să îndemne cititorul, în dorinţa sa de dezlegare a enigmei, nu la a înclina sentimental şi la întâmplare spre soluţii extravagante, nu la a încerca să descopere asasinii după inspiraţie sau printr-o suită completă de nume. O analiză logică riguroasă, o judicioasă *ordonare şi interpretare* a faptelor vor duce inevitabil la dezvăluirea asasinilor, la clarificarea mobilului şi la reconstituirea cazului în toate aspectele lui. La toate acestea se pot adăuga urările de succes ale autorului şi o indicaţie discretă, necesară, tot din partea lui: la cambriolajul din Bucureşti au participat, obligatoriu, trei persoane…

EPILOG

Fuseseră invitaţi toţi în jurul mesei scunde din mijlocul holului. Niciunul nu îndrăznise să lipsească. Nici chiar domnul Moni Marinó, care părea că doarme şi visează într-un fotoliu apărat de umbre. Ceilalţi erau nevoiţi să înfrunte lumina de fotografie a lustrelor şi candelabrului: Silvia Costin, Gilbert Pascal, Elena Luscalu, Vladimir Enescu, Andrei Dorian şi Emil Sandu. Ascultaseră tăcuţi şi cu priviri neliniştite relatarea lui Ion Roman despre evenimentele petrecute, doar în câteva zile, la Bucureşti şi pe litoral şi unora li se părea o istorie stranie, o farsă tragică jucată cine ştie unde şi interpretată de cine ştie ce actori. Dar faptele erau nete şi crude, iar numele auzite erau chiar ale lor sau ale altora cu care-şi întretăiaseră respiraţiile.

— Şi dacă vreţi un rezumat al rezumatului, spusese Ion Roman închizându-şi carnetul din care nu citise nimic, atunci poftim: în noaptea de duminică spre luni, la ora două, magazinul lui Avarian este cambriolat, sustrăgându-se dintr-o casă de valori, considerată inexpugnabilă, acea faimoasă Scorpie roşie despre care v-am vorbit şi două bagatele, care au ajuns, cel mai târziu până luni la prânz, aici la hotel. Tot luni, la ora şase după amiază, este asasinat la Groapa rea profesorul Dan Ionescu, care purta întruna din manşetele pantalonilor acest inel cu potcoavă, însoţitor obligatoriu al Scorpiei roşii. Un ceas mai târziu, lângă barca denumită „Pescăruşul alb”, este ucis tânărul Radu Stoian, iar numai după câteva ore, la unu noaptea, este atacat, lângă o fântână părăsită, în apropierea hotelului, actorul Paul Soran, care e salvat de la moarte datorită unei întâmplări miraculoase. Acestea sunt faptele…

Ion Roman ar mai fi vrut să adauge ceva, îşi căuta cuvintele şi mai căuta şi încuviinţarea doctorului Tudor, dar ca la un semnal, pe neaşteptate, explodă iadul: bubuituri şi urlete şi trăsnete şi zbuciumul valurilor şi răpăitul ploii în sticlă şi fulgere rele lovind lumina ochilor. Vijelia!… Toate hăurile turbaseră, ca în noaptea tragediilor. Se stinse şi lumina, brusc, iar spaima izbucni în exclamaţii fierbinţi, dar lumina se aprinse iarăşi, sau voia să se aprindă, pentru că rămânea bolnavă, pâlpâitoare, nesigură, împrăştiind umbre şi fiori de gheaţă. Dar nimeni nu îndrăznea să se urnească de la locul lui; spaţiile din jur şi spaţiile imaginate păreau şi mai fricoase şi mai pline de ameninţări. Lumina îşi mai sporise puterea, dar parcă anume pentru a trăda paloarea de pe feţe şi jarul din priviri. Era o aşteptare înconjurată şi traversată de

primejdii…

— Da… se auzi vocea doctorului Tudor. Acestea sunt faptele, dar misterul din jurul lor este atât de sigur şi de apăsător, încât numai încercând să le ignorăm vom putea înţelege ceva. Pare ciudat ceea ce spun acum: *faptele* acestea nu au putut fi comise, pentru că nu avea cine să le comită, dar pentru a ne apropia de adevăr trebuie să reţinem această idee *absurdă*, ca un fel de premiză care şi-a pus amprenta pe întreg textul evenimentelor. Poate că niciodată absurdul n-a dominat mai intens un caz, poate că niciodată n-a fost mai ostentativ şi mai agresiv ca în acest caz… Momentul care l-a născocit a fost, fără îndoială, un moment de concentrare maximă a gândirii, dar ca orice *moment* aparţine unei legi inexorabile, legea trecerii, legea dispariţiei. De aceea, toate aspectele acestui caz poartă pecetea improvizaţiei; în sine, aproape fiecare aspect e uluitor ca îndrăzneală şi reuşită, dar împreunate dau o improvizaţie, care nu poate scăpa de tarele fatale ale improvizaţiei: idei fascinante, alături de scăpări groteşti, lumini alături de umbre. Nu e lumina calmă a unui focar sigur. Iată de ce avem *scene* extraordinare, dar nu o *piesă* extraordinară… Doi oameni au fost ucişi cu o siguranţă şi cu o abilitate care frizează geniul… Dar de ce au fost condamnaţi la moarte şi executaţi? Nu ni s-a lăsat nici o explicaţie şi aceasta e una din consecinţele fatale ale improvizaţiei. Au fost organizate trei crime, atât de perfect, încât autorul lor, furat de perfecţiunea execuţiei, a uitat să le caute o cauză, oricât de neînsemnată, oricât de grotească, oricât de stupidă… Bineînţeles, asasinul, sau asasinii, aveau motive să ucidă, altminteri nu ar fi ucis, dar au uitat să se întrebe că oamenii se vor întreba: de ce?… Şi fiindcă n-am găsit răspunsul aici, în zona Pescăruşului alb, am fost nevoiţi să-l căutăm în altă parte, în Bucureşti, în locul de care s-a ferit cel mai mult asasinul. Şi n-am greşit căutându-l acolo. Am descoperit un mobil posibil, care putea dintr-odată să explice faptele atât de absurde de aici… Bineînţeles în momentul când se puteau lega evenimentele de aici de cele din Bucureşti. Dar… această apropiere părea imposibilă şi probabil că ideea imposibilităţii acestei relaţii i-a dat *creierului* libertatea de a cuteza orice, chiar de a se juca, de a comite *crime în sine*, neglijând spectatorii şi întrebările lor terestre… Desigur, avea motive să ucidă, după evenimentele din Bucureşti şi după consecinţele lor, dar atunci când a inventat spargerea din Capitală, încă nu gândise nici o crimă şi nici nu putea să gândească, *pentru că nu avea voie să gândească violent*, aceasta era una din legile lui Nico Nicola, în slujba căruia se angajase. Momentul Bucureşti însemna însă începutul unui conflict care nu putea să nu-l ducă la crimă şi astfel ia naştere marea tragedie: a lui şi a noastră. De la un exerciţiu de virtuozitate jucat cu succes la Bucureşti a fost nevoit, pentru *a se apăra*, să oficieze o adevărată

virtuozitate a crimei. Şi a făcut totul pentru ca apărarea lui să fie fără cusur. Dacă toţi cei de aici i-ar fi cunoscut conflictul, ar fi fost în stare, pentru a elimina orice primejdie, să-i ucidă pe toţi, cu o perfecţiune diabolică, fără să lese o urmă compromiţătoare şi ar fi fost atât de preocupat de securitate şi perfecţiune, încât n-ar mai fi fost capabil să înţeleagă că rămânând din ce în ce mai singur îşi desena de fapt, una după alta, literele care-i alcătuiau identitatea… Poate că insist prea mult asupra acestei trăsături particulare a asasinului, dar am impresia că fără această introducere ne-am descurca mult mai greu… Dacă nu ar fi fost atât de însetat de perfecţiune, o perfecţiune activă, care trebuia să-l scape de teama că ar putea fi identificat, dacă nu ar fi căutat cu sete perfecţiunea, nu ar fi imaginat aceste adevărate monumente ale crimei… Uitând însă că imaginându-le şi executându-le astfel: ideale, perfecte, nu se scoate din cauză numai pe sine, ci îi scoate şi pe ceilalţi. Atât de pasionat a slujit crima perfectă, încât a şi lăsat-o perfectă: adică fără autor!… Întâmplarea putea să-l favorizeze, să-i ofere un ţap ispăşitor, un X fără alibiuri, dar întâmplarea n-a intrat niciodată în calculele lui… Şi deci nu putea să intre nici în calculele noastre… Fiecare fărădelege a lui era un fel de întrebare perfectă, dar o singură întrebare: Cine a făcut-o? Şi noi nu puteam să nu primim provocarea, deşi înţelesesem că întrebările lui cereau răspunsuri la fel: perfecte. Dar aceasta ne obliga să-i folosim şi metoda, adică să singularizăm răspunsurile. Fiecărei întrebări, un răspuns, adică eram nevoiţi să studiem întrebarea în sine, fără nici o legătură cu altele şi să dăm un răspuns în sine, fără nici o legătură cu altele. Nu am mai privit de la început totul, întregul, nici nu se putea dealtfel, n-am mai căutat *disperaţi* o logică a întregului: mobil, stil, organizare, execuţie, identitate, ci ne-am mulţumit şi ne-am străduit să găsim o interpretare şi o logică fiecărui moment şi fiecărui fapt. Pentru că dacă am fi încercat să adunăm totul într-un întreg, de la început, ne-am fi pomenit cu o suită de evenimente absurde, ireale, centrifuge…

Doctorul Tudor făcu o pauză, pentru a-şi ordona gândurile, mai bine zis pentru a le da o expresie particulară, de care profită imediat Vladimir Enescu:

— S-ar putea subînţelege, din ceea ce aţi spus până acum, că asasinul, sau, mă rog, creierul acestor performanţe tragice, este cu adevărat un creier, adică posedă o inteligenţă ieşită din comun şi în situaţia aceasta suspiciunile se pot reduce, sau se pot îndrepta spre foarte puţine persoane…

— Eu cred că în orice om există un disponibil, ca un pachet de dinamită, cu fitilul pregătit, interveni Silvia Costin. Dacă întâlneşte un moment cheie, sau o forţă neaşteptată şi fascinantă se poate produce explozia, emanând forţe pe care nimeni, poate nici cel în cauză, nu le-

ar fi bănuit…

Imediat intră în vorbă şi arhitectul Andrei Dorian:

— Cam tot acelaşi lucru înseamnă… Evident, sunt unele inteligenţe manifeste, altele explodând în anumite momente, altele timide, altele ascunse cu intenţie…

— Pentru care categorie optaţi? îl întrebă pe neaşteptate Emil Sandu. Până acum nu v-aş fi întrebat…

— Pălăvrăgeală… se auzi vocea lui Marinó. Inteligenţa se simte şi se constată numai în acţiune. În somn sau în meditaţii toţi suntem nişte genii. Nu trebuie decât să visezi că zbori pe deasupra caselor, sau printre stele, să-ţi închipui că porţi în spate o maşină grozavă făcută de tine, şi, gata! Eşti un geniu!

— Atunci eu sunt! spuse Elena. Eu mă visez în palate, dar în palate adevărate, pe Coasta de azur, sau în Florida, primind oaspeţi şi uimindu-i prin deşteptăciunea mea, nu?

— Mai bine tăcerea… mormăi Gilbert Pascal. E o marcă mai posibilă a inteligenţei. În orice caz te fereşte de imbecilitate şi ridicol…

— La urma urmei, fiecare are dreptate… încercă săi împace Ion Roman. Fiecare şi toţi la un loc.

— Nu ştiu dacă fiecare are dreptate, zâmbi Victor Marian, dar fiecare a dovedit… Inteligenţă.

Doctorul Tudor clătinase încet din cap, după fiecare intervenţie, cu gândurile însă în altă parte.

— Da… îşi regăsi el ideile. Am încercat să interpretăm şi să dezlegăm fiecare moment în parte… S-a produs un cambriolaj în Bucureşti şi am descoperit că toţi cei de aici au alibiuri. Nu am mai căutat cu disperare o legătură între Bucureşti şi litoral, ci ne-am ocupat numai de momentul Bucureşti. Cum se putea produce o spargere perfectă? Bineînţeles în condiţiile date. Cum se putea intra în magazinul lui Avarian? Cum se putea deschide casa lui inexpugnabilă?… Astfel am descoperit necesitatea unei scări umane cu care se putea ajunge la fereastra magazinului, doar în câteva clipe şi fără riscuri, datorită calităţii ei de a se preface, în orice moment primejdios, în trei oameni întârziaţi sau grăbiţi, după necesitate sau inspiraţie. Scara ne-a adus înapoi pe litoral, unde s-a compus prima dată ca idee… Tot astfel am acceptat necesitatea lui Nico Nicola, fără de care nu era posibilă spargerea din Capitală. Altcineva n-ar fi fost capabil de o asemenea performanţă. Nico Nicola ne-a adus iarăşi înapoi pe litoral, unde-şi alesese reşedinţa… Spargerea era un fel de întrebare perfectă, aşa ne-am imaginat-o. Şi ne-am străduit să-i dăm un răspuns perfect. Era necesar Nico Nicola în Bucureşti? Perfect: atunci a fost. A descoperit cifrul safeului lui Avarian, a descuiat fereastra blindată şi probabil a tras zăvorul ferestrei de sticlă. N-a

făcut-o din afară, pentru că nu era un lucru perfect. Ci dinăuntru, din interiorul magazinului. Acolo, cu mâinile la ochi, a asistat la trei deschideri ale safeului şi din suma declicurilor a cules cifrul, cele şase litere care-l compuneau. Taina safeului încetase şi un copil putea să-l deschidă, cu condiţia însă de a fi înăuntru. Dar asta, Nico Nicola a rezolvat-o din primul minut. Venise la Avarian cu ideea cambriolajului. N-a fost necesar decât să-l îndepărteze pe Avarian din cameră pentru două minute şi l-a îndepărtat cu bănuiala că ar fi fost urmărit. Lui Avarian nu i-a fost teamă de cele două minute. Detectivii lui patrulau afară, casa de fier era absolut inexpugnabilă, iar Nico Nicola se numea Vicenzo Petrini şi era un oarecare colecţionar din Palermo. În cele două minute, Nico Nicola a ridiculizat fereastra blindată. Pentru el, o asemenea operaţiune echivala cu a-i cere unui atlet să rupă o foaie de hârtie. Mai greu a fost cu aflarea cifrului, dar e evident că în momentul când Vicenzo Petrini a făcut aluzie la Nico Nicola, problema cifrului nu mai exista. De ce a făcut aluzie? Nu ştim şi nici nu interesează. Spargerea fusese pregătită. Pentru executarea ei nu era necesară decât o scară specială, dar ea fusese găsită, încă atunci când spargerea era doar o idee; şi în clipa aceasta pot să afirm că ideea cambriolajului, în aspectele ei perfecte, îi fusese dăruită lui Nico Nicola de un altul. Da, italianul ajunsese un oarecare actor în scena de la Bucureşti. Regizorul era altul, autorul era altul; actorul Vicenzo Petrini urma doar să joace în piesa pe care o şi producea… Prin urmare, pentru executarea cambriolajului era necesară o scară umană, compusă din trei persoane. Perfect! am spus noi. Această scară s-a compus şi a efectuat spargerea din Bucureşti. Cine? Cum? Când? întrebările acestea nu ne-au mai interesat. Trei persoane au plecat de aici la Bucureşti, s-au transformat în scară şi au efectuat spargerea…

— Dar e absurd! se opuse Silvia Costin. Toţi avem alibiuri, absolut toţi! Şi ta… şi domnul Moni Marinó… pe care l-am văzut la ora două noaptea pe balcon, fumând o ţigară…

— De ce spui: *absolut toţi*? deveni agresivă Elena. Dacă l-ai văzut pe domnul Marinó, atunci numai el are alibi. Eu l-am văzut la ora două, de pildă, pe…

Avocatul Gilbert Pascal tresări violent, dar Elena îi observă mişcarea şi continuă zâmbindu-i:

— ...pe papá… M-am dus să-i cer nişte aspirine. Mă durea capul îngrozitor…

Avocatul voi să se apere, dar doctorul Tudor îl opri:

— V-am spus că alibiurile încă nu ne interesau. Ne interesa doar reconstituirea perfectă a spargerii. Ştiu, părea absurd, dar absurdul amănuntului ne oferea logica întregului caz: mobilul. Crimele nu puteau să aibă alt mobil. Nu ne-am gândit la Scorpia roşie, în sine, care era marea pasiune a lui Nico Nicola, răufăcătorul non violent, ci

la răsplata concretă, probabil fabuloasă, acordată celor care l-ar fi reîmproprietărit cu Scorpia roşie. Aici se afla mobilul crimelor! Întrebările foarte concrete care trebuiau să lege prin oameni şi mişcări spargerea din Capitală de zona Pescăruşului alb, încă nu erau oportune… Făcusem primul pas adevărat: descoperirea mobilului. Cineva, pentru a-şi apropria singur fructul operaţiunii: răsplata fabuloasă, sau pentru a se apăra, mai ales pentru a se apăra, trebuia să se descotorosească de anumite persoane care reprezentau mari primejdii. *Astfel trebuia să interpretăm crimele de aici…* Dar şi ele trebuiau studiate aparte, în datele lor perfecte, făcând abstracţie de autorul, sau de autorii lor, dealtfel inexistenţi. Iar enigma cea mai perfectă a crimelor o constituiau cele trei bilete! Fiecare victimă fusese chemată la locul execuţiei printr-un bilet nesemnat şi fiecare invitat se supusese, fără împotrivire, chemării, parcă atras de un magnet irezistibil. De unde această putere extraordinară a biletelor? Şi de ce fiecare bilet era o adevărată enigmă?… Să începem cu biletul adresat lui Dan Ionescu. Ni s-a părut prea lung, deşi autorul îl declara din capul locului foarte scurt. De ce aceste fraze: *unde ne-am înţeles, la Groapă, ştii unde, nu?* Aceste fraze lungeau cu o inutilitate violentă biletul. De ce nu se indica precis locul, fără *ştii unde, nu?*, fără *unde ne-am înţeles?* De ce nu se indica precis locul întâlnirii, de pildă *Groapa rea*, mai ales că nu era locul unei simple întâlniri, ci locul execuţiei? Ora execuţiei exista în bilet; atunci cum putea să lipsească locul execuţiei? Cum de se indica ora, fără să se indice şi locul precis al unei execuţii care, teoretic, trebuia să dureze câteva secunde? De ce acea bâjbâială asupra locului? Era un singur răspuns: *pentru că asasinul nu ştia unde îl va ucide pe Dan Ionescu*. Dar cum oare putea să ştie ora execuţiei fără să ştie locul execuţiei? Era o contradicţie ireconciliabilă. Propoziţia nu putea să existe decât prin ambii termeni. Lipsa unuia îl anula automat şi pe celălalt. Deci propoziţia nu putea să existe. *Deci asasinul nu ştia nici ora la care va executa*. Şi atunci e limpede că biletul nu-i fusese adresat lui Dan Ionescu!

— Cred că faceţi o eroare! interveni Vladimir Enescu. Oare nu Dan Ionescu în persoană a primit plicul cu cele trei bilete, dintre care unul îi era adresat?

— Aici apare una din tarele improvizaţiei, răspunse doctorul Tudor. Ideea biletelor în combinaţia crimelor era o idee strălucită, dar circulaţia acestor bilete mi s-a părut de la început o farsă primară. Biletele puteau să se găsească acolo unde s-au găsit şi fără această circulaţie de operetă. De ce a procedat astfel asasinul? *Ca să lege neapărat cele trei crime între ele, ca ele să pară emanaţia unui singur creier aflat într-un spaţiu străin…* Dan Ionescu primeşte un plic în care se află trei plicuri mai mici şi nu reacţionează în nici un fel. Nu se spune nimănui nimic, nu comentează ciudăţenia, ceea ce e absurd. Iar

dacă admitem ipoteza că biletul fatal nu-i era adresat, înseamnă că în plicul lui nu se afla nimic. Prin urmare şi celelalte plicuri erau goale… Era pur şi simplu o farsă absolut inutilă, născocită de fantezia suprasolicitată a asasinului…

— Poftim?! spuse avocatul Gilbert Pascal. Dar aceasta duce la o anumită concluzie de-a dreptul stranie…

— Exact! reluă doctorul Tudor. E primul act clar prin care Dan Ionescu se dovedeşte complicele asasinului. Deci cu atât mai mult asasinul nu putea să-i fixeze vreo întâlnire…

— Dar Paul Soran a primit biletul! îşi aminti Silvia Costin. Şi a confirmat primirea chemării nu numai prin vorbe, ci prin însăşi situaţia în care se află acum…

— Da! Paul Soran este singurul căruia i s-a destinat un asemenea bilet-sentinţă şi este singurul care i-a respectat întocmai litera… Dar şi biletul lui sună cam ciudat şi biletul lui e un bilet enigmă. Impresia pe care o dă lectura lui este aceea a unei întâlniri romantice, ispititoare, învăluită în misterele de după miezul nopţii. Dar de ce oare s-a fixat o asemenea întâlnire în apropierea unei fântâni părăsite, care poate provoca nu numai oroare, ca idee, ci chiar o repulsie concretă? N-ar fi fost oare mai romantic şi n-ar fi slujit mai bine planul asasinului de a se descotorosi de Paul Soran fixându-se, de pildă, întâlnirea pe malul mării?… Atunci?… De bună seamă că fântâna fusese aleasă ca loc de întâlnire pentru că-i era absolut necesară asasinului, îi dădea un anumit avantaj pe care în altă parte nu-l avea. Care putea fi acest avantaj special? Siguranţa atacului? Nu!… Atacul ar fi fost mult mai sigur în altă parte, de exemplu în camera victimei, sau pe malul mării. Atunci care era avantajul?… Unul singur: fântâna îi servea asasinului pentru a se debarasa de ceva. Fie de cadavru, fie de arma crimei… Dar găsirea cadavrelor făcea parte din planul asasinului, aceasta o dovedeşte în primul rând însăşi ideea şi circulaţia biletelor. Rămânea celălalt răspuns: pentru a se debarasa de arma crimei… Dar arma crimei a fost găsită într-un boschet, lângă clădirea hotelului: un cuţit cu mânerul înfăşurat în vată, pentru a nu păstra amprente şi cu urme de sânge provenind de la victimă. *Oricine putea să-l arunce acolo, după atac, în afară de victimă care zăcea lângă fântână*. Faptul că arma a fost găsită şi felul cum a fost găsită: ca armă a crimei, fără să-l trădeze însă pe asasin, anulează, logic, necesitatea fântânii ca loc de întâlnire. Atunci de ce s-a fixat totuşi întâlnirea la fântână? Pentru că suntem obişnuiţi cu absurdul putem să încercăm acelaşi răspuns ca la primul bilet: dacă nici acesta n-a fost adresat victimei? Putem să căutăm şi alte răspunsuri, dincolo de limita absurdului, dar la ideea că fântâna îi oferea un avantaj asasinului, devenind astfel *obligatorie* ca loc de întâlnire, nu vom putea renunţa în nici un caz şi din momentul acesta identitatea asasinului nu mai poate fi o problemă pentru nimeni…

— Dar domnul Paul Soran nu l-a văzut pe agresor? se auzi vocea morocănoasă a lui Moni Marinó. Dacă ăla l-a văzut pe el şi a putut să-l lovească, atunci trebuie să fi văzut şi Paul Soran ceva…

— Era îmbrăcat în alb, ca o siluetă de fosfor… îşi aminti Vladimir Enescu. Putea să fie văzut, fără să vadă…

— Eu nu pot să-mi închipui că Paul Soran nu ştie cine e agresorul! se încăpăţână Moni Marinó.

— Ştie, de bună seamă, răspunse doctorul Tudor. Dar abia în ultima clipă, când nu mai era *logic* necesar, când a înţeles că n-ar mai fi comis nici o trădare, mi-a declarat că poate să-l spună…

— Agresorul lui e în acelaşi timp şi asasinul, e una şi aceeaşi persoană cu asasinul tuturor? întrebă arhitectul Dorian.

Un frison prelungit trecu prin cei prezenţi. Nu mai aveau curajul să se privească între ei. Numai Vladimir Enescu o căuta pe Silvia Costin, dar şi ea încremenise cu ochii închişi.

— Da! răspunse doctorul Tudor. Agresorul lui e însuşi creierul, e asasinul care ne interesează, care încă ne mai interesează şi mă gândesc mai ales la întrebarea pe care mi-a dăruit-o Paul Soran, înainte de a-l părăsi, la spital: *Oare Vladimir Enescu m-a salvat de la moarte?*

În momentul acela se produse o dublă mişcare: Vladimir Enescu tresări atât de violent, că nimănui nu-i scăpă gestul, mai ales că repeta în neştire întrebarea lui Paul Soran, iar pe uşa hotelului pătrunsese, cam agitat, medicul Constantin Matei.

— Dacă vă întrerup, vă rog să mă scuzaţi, spuse noul venit. V-aş fi telefonat, dar circuitul telefonic a fost iarăşi deranjat de vijelie. Starea lui Paul Soran s-a înrăutăţit enorm. Din cauza vizitelor primite astăzi, din alte cauze? Nu ştim şi nici n-avem timp să ne gândim la cauze. Facem tot ce se poate pentru a-l salva, dar sunt nevoit, în calitatea mea de medic, să vă informez că şansele de salvare sunt practic nule…

Medicul plecă imediat lăsând o tăcere grea în urma lui. Dar numai după câteva secunde se auzi vocea arhitectului Dorian:

— Asta înseamnă că nu va mai rosti numele agresorului şi al asasinului. Nu va mai ajunge la trădare…

Doctorul Tudor se ridică încet în picioare. Părea obosit, dar vocea i se făcuse şi mai limpede:

— Deznodământul acestui caz atât de tragic şi de enigmatic se apropie. Au mai rămas puţine umbre… Şi cred că e bine să le îndepărtăm şi pe acestea… Da, biletul găsit la Radu Stoian… În buzunarul costumului de baie. Era tot o chemare la întâlnire, deşi nu se putea citi nimic pe el; apa transformase literele şi cuvintele într-o singură pată albastră. De la început ne-am gândit că nimic nu justifica găsirea acelui bilet în buzunarul costumului de baie. Doar dacă-l primise la plajă şi i-ar fi servit ca bilet de intrare în apă, ceea ce era

absurd. Acum ştim că toate biletele au fost sorise de el şi fiind aşa nu putea să-şi dea singur întâlnire undeva. Atunci de ce purta biletul în buzunarul costumului de baie? Era un singur răspuns: pentru că nu ştia că-l poartă. I-l pusese altcineva acolo cu scopul ca să ajungă şi el la o destinaţie necesară, alta decât cea care părea. E evident acum că o anumită persoană îi sugerase lui Radu Stoian să scrie trei bilete prin care dădea întâlnire cuiva. Îi dictase şi textul celor trei bilete, convingându-l foarte uşor, probabil cam aşa: dacă nu va putea să vină la ora 6 la Groapă, atunci poate că va accepta la ora 7 lângă barcă, la Pescăruşul alb şi dacă nu va putea nici aici, atunci sigur, la 1 după miezul nopţii, va veni la fântână, când toţi vor dormi… În starea în care se afla Radu Stoian, după dramele de dimineaţă, nu mai voia decât un singur lucru: să se mai întâlnească odată cu o anumită persoană şi s-a supus, fără ezitare, celui care-l sfătuia şi care se oferise intermediar între el şi persoana respectivă. Nici nu bănuia, sărmanul, că îşi scrie propria sentinţă de condamnare la moarte, dar nici asasinul nu bănuia că i se scrie sentinţa. Biletele făceau parte din planul lui de apărare şi trebuiau obţinute repede. Ele aveau o singură destinaţie: să ajungă în mâinile noastre; noi, cei care anchetam, eram adevăraţii destinatari ai celor trei bilete. Pentru ce ni se ofereau, cu atâta ostentaţie şi cu acea idee de bază: trei plicuri mici într-un plic mare, împărţite de Dan destinatarilor? În primul rând ca să fixeze imaginea unui *singur* asasin, în afară şi în al doilea rând pentru a fi reţinute ca probe materiale ale crimelor, bineînţeles *ca probe care îl scoteau pe asasin din cauză.* Cum puteau să-l scoată din cauză? Îndemnându-ne să căutăm asasinul în altă parte şi asigurându-şi alibiuri. Deci probele materiale ale crimelor deveneau scuturi inatacabile pentru asasin. *Deci orice probă pe care ne-o lăsa creierul era o probă care-l disculpa pe el.* Altfel nu ne-ar fi lăsat-o. Spargerea din Bucureşti, arma crimei, biletele, toate probele, chiar crima petrecută sub ochii noştri, toate erau farse, toate erau făcute cu scopul de a-l apăra, de a-l scoate din cauză, de a ne induce în eroare. *Iată de ce am fost puşi în situaţia de a ignora faptele!* Bineînţeles: faptele pe care ni le înfăţişa el. Nu! Spargerea n-a avut loc! Biletele nu fuseseră scrise pentru acei cărora li se adresaseră şi la care le-am găsit, arma crimei nu era cea găsită de noi, crima petrecută sub ochii noştri nu era adevărata crimă, atacul de lângă fântână nu era un atac adevărat! Dar dacă negam aceste fapte şi eram obligaţi să le negăm, pentru că nu avea cine să le comită, cu ce le înlocuiam, cu ce trebuia să le înlocuim?… Numai cu adevăratele fapte! Spargerea n-a avut loc… dar ea totuşi se efectuase. Când? Cine?… Datele trebuiau schimbate. Spargerea n-a avut loc duminică, ci sâmbătă, în noaptea acelei chermeze care probabil n-a existat. Nico Nicola pregătise totul. Fereastra nu aştepta decât un bobârnac pentru a fi deschisă, safe-ul nu aştepta decât un deget care să mişte nişte

litere cunoscute. În timp ce Nico Nicola părăsea Capitala, la ora şapte, tot la aceeaşi oră părăsea litoralul şi scara umană. La Ciulniţa s-au întâlnit, aşa cum se înţeleseseră, pentru ca Nico Nicola să dezvăluie taina cifrului. Apoi fiecare şi-a continuat calea. La una din orele cele mai favorabile, după miezul nopţii, scara s-a înălţat şi unul din cei trei a intrat pe fereastra descuiată în cameră. După toate probabilităţile şi după proba găsită în manşeta pantalonilor, despre care asasinul nu putea să ştie, Dan a fost cel care a pătruns înăuntru. În două minute totul se terminase. În alt minut, aşa cum prevedea planul s-a făcut un nod oarecare la fereastră, un nod camuflat în care putea oricând să pătrundă capătul unei sârme. Apoi scara a dispărut şi la ora trei se afla în trenul care o aducea înapoi pe litoral. Totul durase 12 ore. Şi nimeni nu ştia nimic despre spargere în afara celor patru persoane. Lumea însă trebuia să afle şi asta pentru ca spărgătorii să-şi asigure alibiurile. Dacă ideea perfecţiunii n-ar fi obsedat mereu *creierul*, spargerea ar fi rămas aşa cum era şi poate că nimeni nu s-ar fi gândit la scară şi la celelalte. Dar spargerea perfectă fusese fixată pentru duminică. Şi aici apare geniul asasinului, în amănuntele spargerii. O treime din scară plecase la Bucureşti pentru spargerea perfectă: Dan Ionescu. Ceilalţi îi asigurau alibiul la teatru, inventând povestea fetei fără nume şi a băiatului fără nume, într-o improvizaţie genială, care-i acorda celui plecat la Bucureşti pentru efectuarea spargerii perfecte peste o mie de martori. Cine a mai avut vreodată un asemenea alibi?… Dar şi la Bucureşti se petrecea un moment de geniu, în care meritul, trebuie să recunosc îi revenea autorului, regizorului, nu interpretului. Era un singur om în pasaj, care agăţase o sârmă în nodul pregătit la fereastră cu o seară în urmă. Aştepta gardianul de serviciu, pentru a interpreta cu o singură frază trei roluri. Când gardianul s-a apropiat, prefăcându-se înspăimântat, a spus: *„Fugi şi spune-i să sară!”* Aceasta este fraza genială care va dovedi oricui că erau acolo în pasaj trei persoane: una care pândea, una care făcea legătura, una care efectua spargerea. A urmat apoi busculada, gardianul a fost doborât, iar agresorul a fugit spre fereastră pentru a prinde sârma. Când gardianul s-a ridicat de jos, agresorul n-a făcut altceva decât să tragă de sârmă pentru a lovi geamurile de perete şi a scoate nodul, simulând totodată că se prăvăleşte la pământ ca din săritură. Şi cu asta s-a terminat totul. Spargerea perfectă fusese săvârşită. Interpretul avea un alibi mărturisit de o mie de persoane, iar la spargerea din pasaj participaseră trei persoane… Scorpia roşie fusese predată, răsplata fusese primită, dar conflictul abia începea… Însemnările lui Vladimir Enescu l-au sesizat, dar i-au atribuit altă sursă. Unul din cei trei n-a putut suporta situaţia nouă, conflictul cu etica şi cu societatea. A vrut să se desfacă, într-un fel sau altul, de ceilalţi, devenind o ameninţare pentru ei. Creierul nu voia să rişte nimic. A hotărât împreună cu

celălalt suprimarea dizidentului, farsa de lângă Pescăruşul alb. Radu Stoian îi oferise creierului trei bilete de *rendez-vous*. I s-a spus că *rendez-vous*-ul de la ora 7 fusese acceptat şi Radu Stoian s-a dus, sau s-a oprit, lângă barcă la ora şapte. Dar acolo îl aştepta unul din asasini, în costumul lui de pescuit submarin, care nu-i fusese furat niciodată, ci ascuns undeva pe malul mării, aşa cum prevedea planul. Atacul asupra lui Radu Stoian a fost mai greu decât se aşteptau asasinii. În loc să se transforme în înec sau în accident s-a transformat în omor. Asasinul îşi aştepta liniştit complicele, acolo lângă barcă, aşa prevedea planul pe care el îl executa, fără întrebări, fără să-şi închipuie că de fapt îşi aştepta călăul. Creierul îi hotărâse soarta, atunci când o hotărâse şi pe a lui Radu Stoian. În cele câteva secunde pe care le-au petrecut la adăpostul bărcii, creierul l-a transformat fulgerător în cadavru, cu ajutorul unei arme pe care şi-o procurase lesne din cutia cu unelte a motocicletei, apoi l-a despuiat de sumarul costum de scafandru pentru a nu-l implica în moartea lui Radu Stoian. Nimeni nu trebuia să-şi închipuie că Dan Ionescu ajunsese la Pescăruşul alb. Crima a fost văzută de pe vapor chiar în momentul când se săvârşea, dar toţi şi-au închipuit că salvatorul găsise cadavrul lui Radu Stoian. Două asasinate se înfăptuiseră la Pescăruşul alb şi acum înţelegem de ce biletul găsit în camera lui Dan Ionescu nu preciza locul execuţiei. Dacă Ion Roman nu ne-ar fi povestit odiseea mingii de la Ochiul cald, nu am fi descoperit legea locului: orice obiect care ajunge la bariera talazurilor este împins de curenţi spre una din gropi. În clipa aceea ni s-a dezvăluit fulgerător şi pregnant identitatea asasinului. Erau prea multe date: imprecizia locului în biletul de execuţie adresat lui Dan Ionescu, calităţile de scafandru şi de înotător ale acestuia care-l indicau ca asasin posibil al lui Radu Stoian, posibilitatea întâlnirii dintre Paul Soran şi Dan Ionescu lângă barcă şi la adăpostul bărcii. Asasinul nu putea şti în ce direcţie vor purta curenţii cadavrul complicelui său, nu ştia spre care Groapă, de aceea a bâlbâit şi a bâjbâit locul execuţiei în biletul adresat, de fapt, nouă. Ora era perfectă, locul era sugerat: una din gropi şi acestea îi ofereau un alibi irefutabil. Cine putea să-l bănuiască tocmai pe el, care nu fusese nici o clipă în acea zi la niciuna din Gropi, drept asasinul lui Dan Ionescu? Singurul lui moment de mişcare, însă cu martori siguri: 15 minute, fusese dedicat salvării lui Radu Stoian. Făcuse o singură mişcare în perioada *crimelor*, pentru a salva, nu pentru a ucide: iată alibiul lui. Ajungând la Pescăruşul alb, Paul Soran scăpase de orice primejdie, de orice ameninţare: complicii lui nu mai puteau să vorbească, aşa îşi închipuia. Mai rămânea o ultimă probă de virtuozitate, care să-l treacă şi pe el în rândul victimelor: propria lui crimă. De aceea şi-a dat întâlnire la fântână. Ca să arunce unul din cuţite, mânjit cu puţin sânge, într-un boschet, pentru a dovedi imposibilitatea autorănirii.

Cum putea să se autorănească şi apoi să transporte cuţitul lângă hotel, mai ales că avusese grijă să-şi atragă, la locul crimei, salvatorul, îmbrăcându-se în alb şi provocându-l la suspiciune încă din cameră, din convorbirea pe oare o avusese cu el?… La fântână, Paul Soran a interpretat un rol uşor, faţă de cel a lui Dan Ionescu la Bucureşti, un rol dublu nu triplu, apoi s-a rănit, provocând acea lovitură ciudată, explicabilă dacă ne gândim că el a luat cuţitul cu intenţia de a lovi, exact aşa cum îl ia orice om care ar vrea să lovească. Numai că autolovindu-se, mâna şi-a schimbat poziţia provocând acea rană ciudată, făcută parcă de un stângaci, de un începător, de cineva care nu ştie să se folosească de cuţit. Apoi a aruncat cuţitul în fântână şi abia acum se poate înţelege şi explica real alegerea locului de întâlnire. Numai un simulant care vrea să-şi ascundă arma, s-o facă să dispară, îşi putea alege un asemenea loc de întâlnire… Pentru ca arma cealaltă să indice aiurea agresorul şi să-l scoată pe el din cauză. O triplă măsură de apărare, purtând şi ea amprenta unei fantezii extraordinare. La un singur lucru nu s-a gândit şi nu l-a trecut în calcule, *la întâmplare*. Aruncându-se la pământ, Paul Soran s-a lovit, probabil de bordura fântânii, apoi s-a declanşat şi ploaia. Dacă Vladimir Enescu nu s-ar fi luat pe urmele lui… Autorănirea s-ar fi transformat nu în sinucidere, pentru că arma urma să fie găsită lângă clădirea hotelului şi nimeni nu ar mai fi căutat-o în altă parte, ci în crimă, într-o crimă cu adevărat perfectă şi insolubilă. Ar fi devenit autorul inconştient şi involuntar al singurei crime perfecte care s-a comis vreodată.

— Şi toată istoria asta din cauza Scorpiei roşii? întrebă nevinovată Elena. Oare ce s-o fi ales din Scorpia aia?

— Probabil că se va întoarce la Avarian, răspunse doctorul Tudor. Vicenzo Petrini nu putea s-o ia cu el. A fost obligat să scape de ea la al doilea control în port. Şi întrucât nu s-a găsit nimic asupra lui şi întrucât din toate obiectele care-i aparţineau unul singur a fost lăsat, ca dar, băieţilor de la pensiune, numai în acel obiect putea să fie ascunsă Scorpia roşie, bineînţeles înfăşurată şi protejată de celofan sau cauciuc. La un coniac Napoleon i-a sărăcit, voluntar, sicilianul, pe cei trei băieţi de la pensiune, pentru a-i atrage apoi în slujba lui. Dar soarta s-a răzbunat şi sticla l-a costat o avere…

— Am înţeles! răspunse imediat căpitanul Vintilă, pregătindu-se să pornească spre pensiune după sticla de coniac.

— Dar de ce-a vrut Paul Soran să-l indice ca agresor pe… Vladimir Enescu, cu acea frază pe care va spus-o la despărţire? întrebă Silvia Costin cu ochii plini de jar.

— A fost ultima lui sclipire de geniu… răspunse doctorul Tudor. A interpretat în clipa aceea două roluri. Întrebarea lui era fără ton şi putea să aibă două direcţii: *Oare Vladimir Enescu* m-a salvat de la

moarte?… Oare Vladimir Enescu *m-a salvat de la moarte?*… Putea fi interpretată şi ca o indicaţie şi ca o decizie. Şi se pare că Paul Soran a hotărât că Vladimir Enescu nu l-a salvat de la moarte… E unul din oamenii care au puterea să se omoare fără arme. I-a şi spus aceasta lui Vladimir Enescu, dar folosind termeni opuşi cu o altă destinaţie. Dacă un om vrea să ajungă pe o stea şi dacă-şi supune toată viaţa acestui gând, cam aşa i-a spus el, nu se poate să nu ajungă acolo. Nu ştiu ce-a vrut Paul Soran în timpul vieţii, dar ştiu ce-a vrut în clipa despărţirii şi am simţit că nimic nu-i va putea opri hotărârea.

---- SFÂRŞIT ----

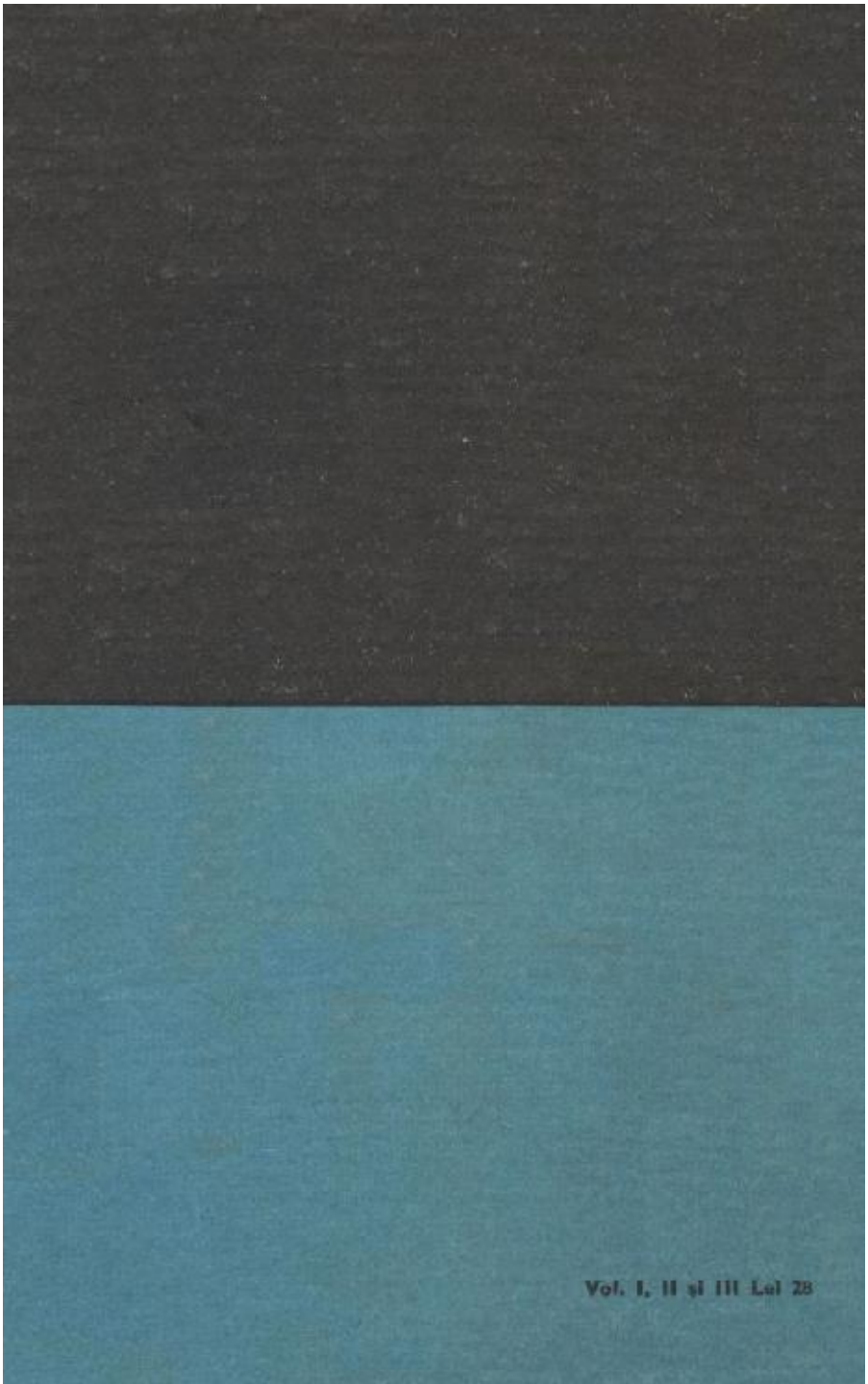

Vol. I, II și III Lei 28

Observații

[←1]

Ziaristul Vladimir Enescu a început să-şi scrie jurnalul cu aproape o săptămână înainte de găsirea primului cadavru. Ne-am gândit totuşi că ar fi bine să-i publicăm însemnările, în extenso, în primul rând pentru că, după opinia doctorului Tudor, ele conţin numeroase date şi observaţii reale, unele deosebit de importante, care au ajutat la elucidarea cazului şi în al doilea rând pentru că atmosfera şi întâmplările cuprinse în ele nu prevesteau câtuşi de puţin tragedia de mai târziu, ceea ce, precum se va vedea, i-a sugerat doctorului Tudor însăşi cauza tragediei.

[←2]

Aici se întrerup însemnările ziaristului Vladimir Enescu.